- Een persoon doet aangifte IB, de andere personen niet (zij ontvangen een jaaropgave loon): hier geldt de toekenningstermijn op basis van aangifte.
- Een persoon doet aangifte IB, een persoon ontvangt een NINBI-beschikking en een persoon ontvangt een jaaropgave loon: de toekenningstermijn op basis van aangifte geldt, tenzij de termijn voor toekenning op basis van de NINBI-beschikking later verloopt. In dat geval geldt de laatste termijn.
- Een persoon ontvangt een NINBI-beschikking, de andere persoon (personen) ontvangt een jaaropgave loon: de termijn voor toekenning op basis van de NINBI-beschikking geldt.

Naar boven

1.3.7 Opschorten beslistermijn definitieve berekening
Klik voor dialoogscherm met permalink

Als B/T over onvoldoende gegevens beschikt, vraagt B/T in het kader van toezicht om meer gegevens/inlichtingen. Dit verlengt de beslistermijn met de tijd die daarmee gemoeid is (art. 19, derde lid, Awir).

Naar boven

1.3.8 Wat te doen indien B/T de termijn overschrijdt
Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer B/T de termijn niet haalt dan moet de aanvrager daarvan schriftelijk op de hoogte worden gesteld. B/T moet dan een redelijke termijn noemen waarbinnen de definitieve toekenning kan worden verwacht (artikel 19, vierde lid, Awir).

Naar boven

1.4 Situatie berekeningsjaren 2013 en eerder
Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor het berekeningsjaar 2013 gold ook nog een andere termijn: binnen negen maanden na het indienen van de aangifte, als deze korter is dan die van de termijn na de aanslag. Daarbij gold in de Awir een termijn na de aanslag van (maar) acht weken. Met het oog op die (te korte) termijn van acht weken is in de Uitvoeringsregeling Awr 2014 alleen voor het berekeningsjaar 2013 artikel 29a opgenomen dat de dagtekening van de aanslag inkomstenbelasting fictief met zes maanden ophoogt. Zodoende is de termijn voor 2013 zes maanden plus de acht weken van de Awir geworden. Binnen 34 weken na de aanslag moeten we de toeslag over 2013 definitief berekenen. In de Awir 2015 werd de tekst van artikel 19 aangepast (o.a. verviel die acht weken), waardoor deze voor het eerst kon worden toegepast bij het definitief toekennen over 2014.

Tot en met 2012 is de situatie als volgt:

- Als niemand aangifte doet moet de DT er op 30 november t+1 zijn
- Als er wel aangifte wordt gedaan moet B/T binnen 13 weken na de laatste van belang zijnde aangifte IB de toeslag definitief hebben berekend.

De termijnoverschrijding door B/T heeft voor deze oudere jaren echter geen consequenties (er kan geen dwangsom voor worden opgelegd). Ook is het gevolg van een te late DT niet dat dat de tegemoetkoming geacht wordt op het bedrag van het voorschot te zijn vastgesteld. Zowel de termijn van artikel 19, eerste lid als die van het tweede lid is namelijk een zogenaamde termijn van orde. Zie bijvoorbeeld: ECLI:NL:RVS:2014:3574. De Awir verbindt geen gevolgen aan het niet tijdig vaststellen. Wel kan een belanghebbende bezwaar maken tegen

het uitblijven van de definitieve berekening. De reden voor de ophoging van de termijn naar de (nu) zes maanden na de laatste aanslag heeft te maken met de komst voor B/T van de Wet dwangsom vanaf het berekeningsjaar 2013.

Voorbeelden van uiterste termijnen DT bij toepassing van de wetgeving 2012, 2013 en 2014/2015:

Datum aangifte	Datum aanslag	Toep 2012	Toep 2013	Toep 2014/2015
15 april jr t	15 sept jr t	15 sept + 13 wkn	15 sept + 34 wkn	15 sept + 6 mnd
15 april jr t	15 aug jr t+1	15 aug + 13 wkn	15 april + 9 mnd	15 aug + 6 mnd

Naar boven

1.5 Uiterste termijn lagere definitieve berekening
Klik voor dialoogscherm met permalink

De Awir gaf tot en met 2016 naast de termijn voor het definitief toekennen, geen uiterste termijn. Er was geen regeling in de Awir opgenomen waarin staat dat B/T na verloop van een bepaalde tijd niet meer bevoegd is om een voorschot te herzien of een toeslag op een lager bedrag vast te stellen dan dat van het voorschot. De termijn van vijf jaar die artikel 21, tweede lid, Awir noemt ziet op het herzien van een definitieve toeslag. Een belanghebbende die een voorschot had dat B/T vijf jaar en zeven maanden na het berekeningsjaar nog definitief € 10.920 lager wilde vaststellen vond zijn rechtszekerheid geschonden en stapte daarmee naar de rechter, met nog een aantal andere belanghebbenden. De rechtbanken deden hierover wisselende uitspraken. Bij dit toeslagen-vraagstuk heeft de Afdeling vooraf een conclusie gevraagd van de advocaat-generaal (ECLI:NL:RVS:2016:159). De advocaat-generaal stelt een aantal oplossingsrichtingen voor, waarvan de Afdeling de eerste overneemt. Die eerste oplossing luidt dat de termijn van 5 jaar die vervat is in artikel 21, tweede lid, van de Awir, ontoelaatbaar wordt doorkruist wanneer na ommekomst van die termijn een verleend voorschot ten nadele van de belanghebbende wordt herzien of de tegemoetkoming wordt toegekend lager dan het verleende voorschot (zie o.a. AbRvS, 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1484/1485/1486 e.a.).

De gevolgen van deze uitspraken zijn dat B/T op 1 juni 2016 reeds vaststaande (te late) DT's waar geen bezwaar tegen is gemaakt niet meer herziet. Bij toeslagen die nog niet onherroepelijk vaststaan wordt deze uitspraak in de beoordeling bij de vaststelling meegenomen. Bij een procedure over een voorschot waarbij lopende de procedure een (te late) DT is vastgesteld loopt de DT formeel niet mee in de voorschotprocedure, omdat de DT geen art. 6:19 Awb besluit is. B/T volgt echter de lijn dat de uitkomst van de VT procedure ook leidt tot een aanpassing van de DT. Zie ook
hoofdstuk 23.

Per 1 januari 2017 is deze regeling wettelijk vastgelegd in de artikelen 14, zevende lid, en 16, vijfde lid. Zie ook hoofdstuk 14, onderdeel 1.6.

Naar boven

1.6 Belastingrente/heffingsrente
Klik voor dialoogscherm met permalink

Belastingrente is de rente die B/T berekent als de hoogte van de toeslag achteraf verandert. Deze rente berekent B/T vanaf 1 juli van het jaar volgende op het toeslagjaar (T+1). De periode waarover rente wordt berekend eindigt op de datum van de toekenningsbeschikking of (als daar sprake van is) de datum van de herzieningsbeschikking van de eerdere toekenning. Het rentepercentage is gelijk aan het rentepercentage van de belastingrente voor de inkomstenbelasting. Zie art 27 van de Awir. Tot en met 2011 werd hiervoor de term heffingsrente gebruikt in plaats van belastingrente.

B/T vergoedt rente als er een nabetaling is op grond van een definitieve berekening omdat de toekenning hoger is dan eerdere voorschotten. De wijze van berekenen is gelijk aan de wijze zoals hiervoor bij het in rekening brengen ervan is beschreven. B/T vergoedt ook rente over uit te betalen bedragen als de toekenning in het voordeel van de belanghebbende wordt herzien.

B/T brengt rente in rekening als er een terugvordering is op grond van een definitieve berekening of een herziening van de tegemoetkoming in het nadeel van de belanghebbende. Tot en met het berekeningsjaar 2012 hoefden aanvragers geen belastingrente/heffingsrente te betalen als ze te veel voorschot hadden ontvangen. Met ingang van toeslagjaar 2013 moet de aanvrager wel rente aan B/T betalen als uit de definitieve berekening blijkt dat er teveel voorschot is ontvangen.

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 16.00.00 Definitieve toekenning
    - 1 Definitieve berekening
      - 1.1 Inleiding
      - 1.2 Definitieve toekenning en benodigde inkomensgegevens
      - 1.3 Beslistermijn definitieve toekenning
        - 1.3.1 Beslistermijn definitieve berekening en aanslag inkomstenbelasting
        - 1.3.2 Een of meer van de toeslagbetrokkene(n) binnen het huishouden doet aangifte IB
        - 1.3.3 Niemand van de toeslagbetrokkenen binnen het huishouden doet aangifte inkomstenbelasting:
        - 1.3.4 Invloed van een NINBI-beschikking
        - 1.3.5 Geen aangifte ingediend door toeslagbetrokkene, terwijl hij daar wel toe verplicht is, inspecteur legt ambtshalve aanslag op
        - 1.3.6 Huishouding met meerdere varianten
        - 1.3.7 Opschorten beslistermijn definitieve berekening
        - 1.3.8 Wat te doen indien B/T de termijn overschrijdt
      - 1.4 Situatie berekeningsjaren 2013 en eerder
      - 1.5 Uiterste termijn lagere definitieve berekening
      - 1.6 Belastingrente/heffingsrente

Naar tekstnavigatie

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

17.00.00 Dwangsom

1Dwangsom
Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogscherm met permalink

In dit hoofdstuk gaat het over de dwangsom. Burgers hebben via de dwangsom een middel gekregen om het bestuursorgaan onder druk te zetten om zich aan de wettelijke termijnen te houden. In de Awb bestaat die regeling sinds 1 oktober 2009. Wanneer het bestuursorgaan te laat beslist kan het zijn dat ze een boeten moet betalen in de vorm van een dwangsom. Dat is aan voorwaarden gebonden. Voor B/T is de dwangsomregeling beperk(ter) omdat de dwangsomregeling Awb (deels) is uitgesloten in de Awir. Uit art. 12, tweede lid, Awir volgt dat de dwangsomregeling van de Awb alleen geldt bij definitieve berekeningen en de bezwaren daartegen. Dus niet bij voorschotten, wijzigingen daarvan of bezwaren daartegen.

Voor achtergronden over de regeling zie 1.3.1

Naar boven

1.1.1 Uitzondering dwangsom Klik voor dialoogscherm met permalink

De dwangsomregeling is neergelegd in afdeling 4.1.3.2 Awb. Voor besluiten op basis van de Awir geldt echter een afwijkende regeling. Voor besluiten die niet op de Awir zijn gebaseerd zoals aanvragen op basis van de Wet openbaarheid bestuur (Wob) of de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG, vanaf 25 mei 2018, daarvoor de Wet bescherming persoonsgegevens - Wbp) en schadeverzoeken, geldt deze afdeling van de Awb wel vanaf 1 oktober 2009 voor B/T (zie 1.4).

Naar boven

1.1.2 Awir dwangsom voor 2013 Klik voor dialoogscherm met permalink

De dwangsomregeling uit afdeling 4.1.3.2 Awb is voor B/T pas van toepassing vanaf berekeningsjaar 2013. Aanvankelijk is in de Overige Fiscale Maatregelen 209; artikel XVI bepaald dat de dwangsomregeling tot 1 januari 2011 niet van toepassing is op beschikkingen ingevolge de Awir of bezwaren tegen dergelijke beschikkingen. In de Overige Fiscale Maatregelen 2011, art. XVI is vervolgens bepaald dat de dwangsom pas van toepassing is vanaf het berekeningsjaar 2012. Tenslotte is in de Wet toepassing dwangsomregeling toeslagen, art. III, bepaald dat de uitzondering ook nog voor berekeningsjaar 2012 geldt.

Naar boven

1.1.3 Awir-dwangsom vanaf 2013 Klik voor dialoogscherm met permalink

Vanaf 2013 heeft B/T dus de dwangsomregeling van afdeling 4.1.3.2 Awb. Deze is echter beperkt tot de toekenning van de tegemoetkoming en de bezwaren daartegen (art. 12, tweede lid, Awir). De dwangsom geldt dus alleen voor de definitieve berekening en bezwaren tegen de definitieve berekening. Voor alle ander Awir-beschikkingen en bezwaren, zoals een voorschot, een herziening van een definitieve berekening of een verzoek om een bijzondere situatie geldt de dwangsom dus niet. De motivering van die uitsluiting ligt bij de fraudebestrijding: zo kan B/T het verlenen van toeslagen bij aanvragen beter controleren. De termijnen daarvoor zijn ook verlengd (zie Hoofdstuk 14).

Casus

In ECLI:NL:RVS:2018:4037 van 12 december 2018 had B/T niet tijdig beslist op een bezwaarschrift tegen een herziening van een DT, waarvoor B/T in gebreke was gesteld. De Afdeling spreekt uit: Uit artikel 12, tweede lid, aanhef, van de Awir volgt dat paragraaf 4.1.3.2 van de Awb, inhoudende de dwangsom bij niet-tijdig beslissen, slechts van toepassing is op beschikkingen van de Belastingdienst/Toeslagen tot toekenning van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 14 van de Awir, alsmede beslissingen op bezwaarschriften tegen deze beschikkingen. Omdat het in deze zaak niet gaat om de in dit artikel genoemde besluiten, maar om een beslissing op bezwaarschrift tegen een afwijzing van een herzieningsverzoek, is paragraaf 4.1.3.2 van de Awb niet van toepassing. Geen recht op een dwangsom dus.

Naar boven

1.2 Dwangsom bij definitief berekenen en bezwaar daartegen Klik voor dialoogscherm met permalink

1.2.1 Inleiding Klik voor dialoogscherm met permalink

Zoals in 1.1.3. aangegeven geldt de dwangsomregeling alleen voor de definitieve vaststelling. Met het inwerking treden van de dwangsomregeling is ook de termijn voor het opleggen van een definitieve beschikking aangepast (zie H16.2 hiervoor). Daarnaast kan B/T de termijn verdagen als een definitieve berekening binnen de termijn niet lukt (artikel 19, vierde lid, Awir). Als de termijn wordt overschreden dan moet een aanvrager B/T in gebreke stellen om de dwangsom te kunnen claimen. B/T heeft dan nog veertien dagen na ontvangst van de ingebrekestelling om alsnog een definitieve beschikking af te geven. Verstrijkt die termijn ongebruikt, dan gaat de dwangsomtermijn automatisch lopen.

Betaalt B/T een dwangsom te laat, dan kan de belanghebbende vergoeding van de wettelijke rente eisen over de periode van vertraagde uitbetaling. Zie ECLI:NL:RVS:2017:2264.

Naar boven

1.2.2 Maximale hoogte dwangsom Klik voor dialoogscherm met permalink

Niet alleen de dwangsom is beperkt tot de definitieve vaststellingen en de bezwaren daartegen. Ook geldt er een afwijkende manier van berekenen, zoals opgenomen in artikel 12, tweede lid, Awir. Het dwangsombedrag is € 10 voor iedere week die B/T in gebreke is met een maximum van € 100. Bij definitieve berekeningen onder de (plus of min) € 100 is de maximale dwangsom lager, nl. € 30. Bij definitieve berekeningen onder de (plus of min) € 30 vervalt de dwangsom. Omdat in artikel 4:17, eerste lid, Awb echter bepaald is dat ten hoogste voor 42 dagen (6 weken) de dwangsom verschuldigd is, is het maximale bedrag van de dwangsom dus niet € 100, maar € 60. Op 22 juni 2016 heeft de Rb Midden Nederland (UTR 15/5943) in een geschil hierover echter uitgemaakt

dat het maximum dat in de wet wordt genoemd toch moet worden gehanteerd. Na overleg met MvF is besloten niet in hoger beroep te gaan en de uitspraak tot leidraad te nemen. In het berechte geval was B/T 8 weken en een dag te laat met de beslissing, zodat de Rb een dwangsom van (9 maal € 10=) € 90 heeft berekend.

In vergelijking met de Awb-dwangsommen zijn de Awir-dwangsommen veel lager. Dat komt omdat:

1. het proces van B/T heel massaal is en
2. diverse afzonderlijke toeslagen relatief lage bedragen (kunnen) uitkeren.

Naar boven

1.2.3 Berekening dwangsom Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor de termijn gaat B/T uit van de dagtekening van de definitieve berekening of de dagtekening van de beslissing op bezwaar. Aangebroken weken tellen mee als week. Dit betekent dat de dwangsom bij een te late definitieve berekening of beslissing op bezwaar als volgt wordt berekend:

1. Vaststellen hoeveel weken de termijn is overschreden. Dit is het aantal weken tussen de dagtekening van de definitieve berekening of de beslissing op bezwaar en de ontvangst van de ingebrekestelling verminderd met twee.
2. Dit aantal wordt vermenigvuldigd met € 10 tot een maximum van € 100.
3. De hoogte van de dwangsom wordt eventueel verlaagd, afhankelijk van de hoogte van het na te betalen of terug te vorderen bedrag. Als dit bedrag kleiner is dan € 100, is het maximum € 30. Is het bedrag kleiner dan € 30 dan is geen dwangsom verschuldigd. Bij de definitieve berekening is het na te betalen of terug te vorderen bedrag het verschil tussen de tegemoetkoming en het laatste voorschot. Ook voor een te late beslissing op bezwaar moet nog steeds gekeken worden naar het verschil tussen de definitieve berekening en het voorschot. De uitkomst van het bezwaar is dus niet van invloed op de hoogte van de dwangsom.

Naar boven

1.2.4 Buiten toepassing verklaren bij ernstige verstoring Klik voor dialoogscherm met permalink

Het massale proces van Toeslagen kan er toe leiden dat er bijv. bij een systeemfout of andere verstoring van het uitvoeringsproces massaal bezwaarschriften worden ingediend. Wanneer belanghebbenden dan massaal een beroep op de dwangsomregeling dreigen te doen dan kan dat kostbaar worden. De Minister kan in zo'n geval bij ministeriele regeling afdeling 4.1.3.2van de Awb buiten toepassing verklaren (art. 12, derde lid, Awir). Die regeling moet binnen acht weken leiden tot een wetsvoorstel. Wanneer dat voorstel wordt ingetrokken of een van de kamers van de Staten Generaal neemt het niet aan, dan wordt de ministeriele regeling ook meteen ingetrokken. Hiervan is nog geen sprake geweest.

Naar boven

1.2.5 Geen dwangsom Klik voor dialoogscherm met permalink

In artikel 4:17, zesde lid, van de Awb staat wanneer geen dwangsom verschuldigd is, ook al heeft het bestuursorgaan na ingebrekestelling nog steeds niet beslist.

De uitzonderingen zijn:

- het bestuursorgaan is onredelijk laat in gebreke gesteld;

- de aanvrager is geen belanghebbende;
- de aanvraag is kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond.

Deze uitzonderingen zijn in de wet opgenomen om misbruik van de dwangsomregeling tegen te gaan. Ze zijn niet in de wet opgenomen om het bestuursorgaan de mogelijkheid te geven om een dwangsom te voorkomen. Het is daarom niet wenselijk om een van deze uitzonderingen te gebruiken als Belastingdienst/Toeslagen een termijn niet heeft gehaald.

Naar boven

1.3 Dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen Klik voor dialoogscherm met permalink

1.3.1 Achtergrond Klik voor dialoogscherm met permalink

Per 1 oktober 2009 is de zogenaamde Wet dwangsom en beroep in werking getreden met de opname daarvan in de Awb (Afdelingen 4.1.3.2 en 8.2.4a alsmede b.v. art. 6.12 Awb – zie Stbld 383, 30 september 2009). De Wet dwangsom en beroep is een initiatief(wet) van kamerlid Wolfsen om burgers een effectiever rechtsmiddel te geven tegen trage besluitvorming bij de overheid. Het bestuursorgaan wordt gestraft met een dwangsom als wettelijk voorgeschreven beslistermijnen niet worden nagekomen. De Algemene wet bestuursrecht geeft termijnen waarbinnen de burgers voor hun rechten kunnen opkomen, net als termijnen waarbinnen bestuursorganen moeten beslissen. Overschrijdt de burger een termijn dan heeft dat voor hem vervelende gevolgen. Een te late aanvraag wordt afgewezen en een te laat bezwaarschrift wordt niet-ontvankelijk verklaard. Overschrijdt een bestuursorgaan een beslistermijn dan heeft (had) dit doorgaans geen directe consequenties. De belanghebbende moest zijn recht zien te halen door:

1. een voorlopige voorziening te vragen of
2. een zogenaamd bezwaar niet tijdig beslissen in te dienen (art. 6:2 Awb).

Door de Nationale Ombudsman is in verschillende rapporten geconstateerd (b.v. 2008/250 van 4 november 2008) dat bestuursorganen te vaak de voor hen geldende termijnen overschrijden. De wet dwangsom en beroep moet daar een einde aan maken. De voorlopige voorziening kan nog steeds. Het bezwaar niet tijdig beslissen is vervallen en vervangen door rechtstreeks beroep bij de rechter.

Naar boven

1.3.2 Een aantal termijnen Klik voor dialoogscherm met permalink

Op een aanvraag moet binnen een redelijke termijn worden beslist. Die termijn is in ieder geval na acht weken voorbij als er geen wettelijke termijn is vastgesteld (art. 4.13 Awb). Op grond van art. 4.14 kan de beslistermijn worden verdaagd, of deze nu wettelijk is vastgelegd (eerste lid) of niet (derde lid). Het bestuursorgaan moet de belanghebbende over de verdaging inlichten en een nieuwe, redelijke, termijn noemen. De termijn wordt opgeschort (art. 4.15 Awb) gedurende de tijd die een aanvrager nodig heeft om zijn aanvraag aan te vullen.

De termijn voor het beslissen op een bezwaarschrift is zes weken na het einde van de bezwaartermijn. Deze kon tot 1-10-2009 met vier weken worden verdaagd – die termijn is bij de invoering van de wet dwangsom zes weken geworden (art. 7.10, derde lid, Awb).

Beslist het bestuursorgaan niet binnen de termijn – b.v. op een bezwaarschrift - dan kan op grond van art. 7.1 Awb door de burger beroep worden ingediend. Ondanks een ingediend bezwaar of beroep blijft het bestuursorgaan verplicht een besluit te nemen (art. 6.20 Awb).

In de Awir zijn echter voor sommige beslissingen van de Awb afwijkende termijn opgenomen, bijvoorbeeld voor de verlening van een voorschot (artikel 16) en de definitieve berekening (artikel 19).

Naar boven

1.3.3 Nieuw rechtsmiddel: In gebreke stellen Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij niet tijdige beslissingen staat het begrip "in gebreke stellen" centraal. We vinden deze onder andere terug in de artikelen 4.17, derde lid en in 6.12, tweede en derde lid Awb. Voor een beroep op de dwangsomregeling moet een belanghebbende het bestuursorgaan eerst in gebreke stellen. Dat moet schriftelijk. Elektronisch kan het ook, als het bestuursorgaan die weg open heeft gezet (art. 2.15 Awb). B/T heeft dit niet gedaan. Er zijn geen vormvereisten aan de ingebrekestelling. Bezwaar maken tegen niet tijdig beslissen kan voldoende zijn. Of een klacht over niet tijdig beslissen (zie Kamerstukken II 2005/06, 30 435, nr. 3 (MvT), p. 9-10). Het onderkennen van dergelijke vermomde ingebrekestellingen is een uitdaging op zich. Een belanghebbende kan een bestuursorgaan in gebreke stellen zodra hij redelijkerwijs mag menen dat het bestuursorgaan in gebreke is. Het is niet mogelijk om voortijdig een ingebrekestelling toe te sturen, onder de veronderstelling dat het bestuursorgaan niet op tijd zal zijn met zijn beschikking. Dat kan niet, omdat het bestuursorgaan op dat moment nog niet in gebreke is. De beslistermijn moet dus altijd eerst worden afgewacht. Dit is dus anders dan bij een bezwaarschrift, waar het in sommige gevalle wel mogelijk is om voortijdig een bezwaarschrift in te dienen(art. 6.10 Awb). Bij een onredelijk late ingebrekestelling is geen dwangsom verschuldigd (art. 4.17 Awb). Wat onredelijk laat is, zal uit rechtspraak moeten blijken.

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) oordeelt in de uitspraak van 26 februari 2004

(ECLI:NL:CRVB:2004:AQ4639) dat voor het antwoord op de vraag of een bezwaarschrift onredelijk laat is ingediend, de datum waarop het oorspronkelijke verzoek is ingediend niet zonder meer doorslaggevend is. Ook moeten de nadien door het bestuursorgaan gedane mededelingen over de wijze van afhandeling in beschouwing worden genomen. In de procedure bij de CRvB is ter zitting vast komen te staat dat er nog een beslissing op het verzoek van de aanvrager zou volgen, maar dat het verzoek op een andere afdeling lag. Het gevolg hiervan was dat de beslissing voorlopig nog niet genomen zou worden in verband met grote werkdruk op de afdeling. De aanvrager heeft vervolgens bezwaar gemaakt tegen het niet tijdig beslissen. Het bestuursorgaan verklaarde de burger niet ontvankelijk omdat het bezwaar onredelijk laat was ingediend. De CRvB is van oordeel dat de gedane mededeling van het bestuursorgaan ertoe heeft geleid dat het bezwaar tegen het niet tijdig beslissen later is ingediend, maar dat het wel tijdig heeft plaatsgevonden.

Na een ingebrekestelling heeft het bestuursorgaan nog twee weken om een beschikking af te geven (art. 4.17, derde lid, Awb). Die termijn begint te lopen op de dag nadat de ingebrekestelling is ontvangen. Voorbeeld:

Voorbeeld (dwangsom Awb)

Het bestuursorgaan had op 30 september 2016 uiterlijk een besluit moeten nemen. De ingebrekestelling wordt ontvangen op 14 oktober 2016. De termijn begint dan de dag erna, de 15e, te lopen. Op de 28e oktober 2016 eindigt de termijn. Op de 29e wordt dan voor het eerst de dwangsom verschuldigd als er nog steeds geen beschikking is. Het bestuursorgaan is maximaal 42 dagen een dwangsom verschuldigd, waarvan de hoogte afhangt van het aantal dagen dat het bestuursorgaan in gebreke is (art. 4.17, eerste lid). De dwangsom is € 23 (2018 en daarvoor: € 20) per dag, de eerste veertien dagen; € 35 (2018 en eerder: € 30) per dag de volgende veertien dagen en € 45 (2018 en eerder: € 40) per dag voor de rest van de termijn van 42 dagen. Het maximum bedrag is € 1.442 (2018 en daarvoor: € 1.260). Komt er een beslissing op bezwaar binnen die 42 dagen, dan is de dag van verzending de laatste dag waarover de dwangsom betaald moet worden. De verschuldigdheid en de hoogte van de dwangsom moet door het bestuursorgaan worden vastgesteld binnen twee weken na de laatste dag

waarover de dwangsom verschuldigd was (art. 4.18 Awb). Op deze 42 dagen is de Algemene termijnenwet niet van toepassing. De weekend- en feestdagen tellen dus gewoon door.

Naar boven

1.3.4 Nieuw rechtsmiddel: beroep bij niet tijdig beslissen (' afdeling 8.2.4a ') Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij niet tijdig beslissen kan de belanghebbende na het bestuursorgaan in gebreke te hebben gesteld, in beroep gaan bij de rechtbank (art. 7.1, eerste lid, letter f). Een ingediend bezwaarschrift tegen het niet tijdig nemen van een beslissing kan in dat geval als een ingebrekestelling worden opgevat. Het gaat hierbij om aanvragen voor een beschikking, bezwaar en administratief beroep wanneer de wettelijke beslistermijn is overschreden. Deze mogelijkheid bestaat sinds 1 oktober 2009.

Bij een verlengde bezwaartermijn moet er (dus) een beschikking zijn, twaalf weken nadat de bezwaartermijn is verstreken, ofwel 18 weken nadat het primaire besluit is genomen. Afhankelijk van de situatie of een bezwaarschrift vroeg of laat is ingediend, heeft het bestuursorgaan na de indiening van het bezwaarschrift dus ca. 18 (bij vroeg- of voortijdige indiening) of 12 weken tijd om een beslissing op het bezwaar te nemen. Daarna is het bestuursorgaan in gebreke.

Voor het instellen van beroep wegens niet tijdig beslissen op een bezwaarschrift is nodig dat de belanghebbende het bestuursorgaan in gebreke stelt (art. 6.12 Awb). Het beroep kan twee weken daarna worden ingesteld, omdat het bestuursorgaan na de ingebrekestelling nog twee weken heeft om alsnog een besluit te nemen. Een zitting hoeft meestal niet plaats te vinden en een uitspraak moet de rechter snel doen (8 weken als geen zitting nodig is en anders dertien weken: art. 8:55b Awb). Indien het beroep gegrond is, stelt de bestuursrechter desgevraagd de hoogte van de verbeurde dwangsom ingevolge afdeling 4.1.3 van de Awb (dan wel artikel 12 Awir) vast (artikel 8:55c Awb). Bij een gegrond beroep krijgt het bestuursorgaan van de rechter nog weer twee w eken de tijd om de beslissing te nemen. Tegelijk met het vaststellen van deze termijn, kan de rechter een nadere dwangsom opleggen, voor wanneer de beslissing ook niet binnen deze twee weken wordt genomen (art. 8:55d, tweede lid, Awb). Van de termijn van twee weken kan de rechter in bijzondere gevallen overigens afwijken (art. 8:55d, derde lid Awb). Bij het bepalen van deze nadere dwangsom is de rechter niet gebonden aan de bedragen genoemd in Afdeling 4.1.3 van de Awb.

Rb: B/T is in gebreke gesteld en er is (nog) geen beslissing op bezwaar genomen. Binnen 2 weken een BOB anders kost dit € 100 per dag. (Rb Middelburg, 11/424, 25 juli 2011 – niet gepubliceerd)

Rb: Belanghebbende heeft op 20 oktober 2009 een bezwaarschrift ingediend. Zij stelt B/T op 6 oktober 2010 in gebreke en stelt ook beroep in bij de Rb tegen niet tijdig beslissen. (Haar beroep was dus te vroeg, want zij had eerst moeten wachten tot er 2 weken voorbij waren; artikel 6:12, tweede lid Awb). Op 15 november 2010 heeft B/T de beslissing op bezwaar genomen. Eiseres heeft op dezelfde dag B/T in gebreke gesteld en beroep ingediend. Aan de gestelde eis is daarmee niet voldaan. Het beroep is in zoverre te vroeg ingediend. De rechtbank acht het in het onderhavige geval vanuit een oogpunt van rechtsbescherming niet opportuun hieraan consequenties te verbinden. De rechtbank acht het aannemelijk dat eiseres meende eerst de termijn van 2 weken af te wachten alvorens beroep in te stellen. De Rb verklaart het beroep ontvankelijk. (Rb Den Haag, 17 juni 2011, 10/7029 – niet gepubliceerd).

Naar boven

1.3.5 Niet beslissen op aanvragen Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer B/T niet beslist op een aanvraag om een toeslag dan staat de dwangsomregeling alleen open voor definitieve berekening vanaf de berekeningsjaren vanaf 2013. De burger kan, wanneer B/T niet (tijdig) beslist op de aanvraag beroep instellen – bezwaar is niet nodig (zie art. 7:1 letter f Awb). Daar kan een tijd overheen gaan, hoewel rechtbanken op die situaties in het algemeen wel snel reageren. Soms blijft bij het niet beslissen op een

aanvraag het vragen van een voorlopige voorziening in spoedeisende gevallen voor belanghebbenden nog de meest aangewezen weg.

Rb: B/T wijst de aanvraag van X af omdat deze te laat is ingediend. X gaat in bezwaar op 13 juli 2009. B/T verklaart het bezwaar gegrond na een jaar (14 oktober 2010) en beslist dat de aanvraag alsnog in behandeling moet worden genomen. Dit besluit blijft uit. Ook na een ingebrekestelling. Vervolgens stelt X beroep in wegens niet tijdig beslissen. Uiteindelijk volgt alsnog de beslissing op 27 mei 2011. En een rechterlijke uitspraak dat er geen dwangsom verbeurd is (Rb Amsterdam, 11/2359, 21 oktober 2011 – niet gepubliceerd).

Naar boven

1.4 Overige primaire Awb besluiten bij trage besluitvorming Klik voor dialoogscherm met permalink

1.4.1 Inleiding Klik voor dialoogscherm met permalink

Uitstel van de dwangsomregeling voor Awir-besluiten betekent zoals in de inleiding opgemerkt, niet dat B/T voor alle juridische Awb-producten uitstel heeft gekregen. De dwangsomregeling gold vanaf 1 oktober 2009 meteen voor alle niet-Awir besluiten, zoals:

- WOB aanvragen;
- AVG (voor 25 mei 2018:Wbp) aanvragen;
- verzoeken om schadevergoeding.

De hoofdstroom van B/T is het verstrekken van voorschotten. Daarom zijn kleine stroompjes als Wob- of AVG (voor 25 mei 2018, de Wbp) verzoeken moeilijk in beeld te krijgen. Dit komt ook omdat de brieven vaak niet direct als een Wob verzoek te lezen zijn. Dergelijke aanvragen kunnen in een bezwaar staan, of gecombineerd met een klacht worden ingediend. In een paar gevallen heeft B/T een primair besluit afgegeven nadat de persoon naar de rechtbank was gestapt vanwege het niet tijdig nemen van een besluit. In die gevallen heeft B/T toen pas een eerste beslissing genomen en niet na de (veel eerder toegezonden) ingebrekestelling. Vandaar dat de personen in kwestie recht hebben op een dwangsom van € 1260 pp: het maximale bedrag; ten hoogste 42 dagen. (Twee keer Rb Den Haag, 11/7178, 19 december 2011 en 11/4838, 23 december 2011: beide niet gepubliceerd).

Ook een zijstroom - maar omvangrijker - vormen de schadeverzoeken. Voor nader uitleg zie Hoofdstuk 28. Ook voor schadevergoedingen geldt de dwangsom dus.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in de uitspraak van 20 februari 2013 bevestigd dat de uitzondering op de dwangsom alleen geldt voor Awir-beschikkingen. Blijkens artikel XVI van de Overige fiscale maatregelen 2009 zijn slechts besluiten gebaseerd op de Awir en besluiten op bezwaar tegen zodanige besluiten tot het berekeningsjaar 2012 buiten het toepassingsbereik van de Wet dwangsom gebracht. Dit brengt met zich mee dat de Wet dwangsom van toepassing is op niet expliciet door de wetgever uitgesloten gevallen, waaronder ook de besluiten van X. (AbRvS, 201203018/1/A2, ECLI:NL:RVS:2013:BZ1669)

Vanaf 1 oktober 2016 geldt de dwangsomregeling niet meer voor Wob verzoeken omdat daarvan veel misbruik werd gemaakt (Stbld 2016, 301).

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen

- 17.00.00 Dwangsom
  - 1 Dwangsom
    - 1.1 Inleiding
      - 1.1.1 Uitzondering dwangsom
      - 1.1.2 Awir dwangsom voor 2013
      - 1.1.3 Awir-dwangsom vanaf 2013
    - 1.2 Dwangsom bij definitief berekenen en bezwaar daartegen
      - 1.2.1 Inleiding
      - 1.2.2 Maximale hoogte dwangsom
      - 1.2.3 Berekening dwangsom
      - 1.2.4 Buiten toepassing verklaren bij ernstige verstoring
      - 1.2.5 Geen dwangsom
    - 1.3 Dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen
      - 1.3.1 Achtergrond
      - 1.3.2 Een aantal termijnen
      - 1.3.3 Nieuw rechtsmiddel: In gebreke stellen
      - 1.3.4 Nieuw rechtsmiddel: beroep bij niet tijdig beslissen (afdeling 8.2.4a)
      - 1.3.5 Niet beslissen op aanvragen
    - 1.4 Overige primaire Awb besluiten bij trage besluitvorming
      - 1.4.1 Inleiding

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 17.00.00 - Dwangsom
- 1 Dwangsom

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

18.00.00 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning

1Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Uitbetaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Een aanvrager ontvangt een toeslag op basis van de bij de aanvraag verstrekte gegevens en het opgegeven inkomen. De toeslag heeft immers betrekking op de kosten die de aanvrager in dat jaar moet maken. Omdat de definitieve gegevens en omstandigheden pas na afloop van het berekeningsjaar bekend zijn, ontvangt de aanvrager in eerste instantie een voorschot op de toeslag.

Naar boven

1.1.1 Procedure aanvraag en uitbetaling toeslagen Klik voor dialoogscherm met permalink

1. De aanvrager vraagt een toeslag aan.
2. B/T behandelt de aanvraag en verleent een voorschot op de toeslag. Het moment van indienen van de aanvraag bepaalt of B/T het verleende voorschot uitbetaalt. Als we al zijn gestart met de definitieve berekeningen van een toeslagjaar, komt er in ieder geval geen voorschotbeschikking meer. De toeslag betalen we dan uit bij de definitieve toekenning. Wanneer de hoogte van het voorschot onder de doelmatigheidsgrens uitkomt, wordt geen voorschot uitbetaald.
3. Bij wijzigingen in de loop van het jaar wordt het voorschot aangepast.
4. Bij een vermindering van het recht vindt een vermindering van het voorschot plaats (= afboeking).
5. B/T kent na afloop van het berekeningsjaar de definitieve toeslag toe.
6. Het verschil tussen de definitieve toekenning en het voorschot wordt door B/T in één keer betaald of teruggevorderd.

   Voor berekeningsjaren vanaf 2021 geldt dat een verschil dat niet meer bedraagt dan € 98 niet meer wordt teruggevorderd.

Het berekende bedrag van een voorschot of een definitieve toekenning kan worden verrekend.

Naar boven

1.1.2 Uitbetaling van het voorschot Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 22 van de Awir bevat regels voor het uitbetalen van een voorschot. Het voorschot wordt in beginsel in maandelijkse termijnen uitbetaald, in de maand voorafgaand aan de maand waarin de aanspraak bestaat. Voorbeeld : een betaling op 20 april betreft in de regel het voorschot van de maand mei. Er worden 4 situaties onderscheiden:

1. De aanvrager dient enkele maanden voor begin van het berekeningsjaar een aanvraag in die leidt tot het verlenen van een voorschot eveneens voor het begin van het berekeningsjaar. B/T betaalt het voorschot in dat geval uit in twaalf maandelijkse termijnen. De eerste betaling is in de maand december voorafgaand aan het berekeningsjaar (Awir, artikel 22 lid 1).
   Voorbeeld
   In oktober 2014 dient A een aanvraag zorgtoeslag in, met ingangsdatum 1 januari 2015. Hij zal in december 2014 zijn eerste voorschot over 2015 ontvangen en vervolgens iedere maand, tot en met november 2015. Als A's aanspraak blijft bestaan, loopt zijn voorschot na november 2015 door, zie daarvoor hoofdstuk 12

2. De aanvrager dient later dan in situatie 1 wordt bedoeld, maar vóór 1 november van het berekeningsjaar, een aanvraag in. Onder de voorwaarden dat de aanvrager een voorschot ontvangt en de datum van de voorschotbeschikking vóór 1 november van het berekeningsjaar ligt, betaalt B/T het voorschot uit in het aantal termijnen dat overeenkomt met het aantal resterende maanden in het berekeningsjaar, te rekenen vanaf de maand na de maand van dagtekening. De uitbetaling van het eerste voorschot vindt plaats in de maand van dagtekening en elke volgende termijn, telkens een maand later. Een achterstallig deel (over het deel van het jaar dat al is verstreken) wordt ineens bij de eerste termijn uitbetaald (Awir, artikel 22, leden 2 en 4). Zie ook bij "inhaalbevoorschotting".
   Voorbeeld
   B dient in mei 2015 een aanvraag huurtoeslag in voor zijn huurwoning waar hij al het hele jaar in woont. De ingangsdatum van de aanvraag is 1 januari 2015. Het voorschot voor de eerste 6 maanden krijgt Piet in juni 2015 betaald en dat beslaat de periode januari-juli. Het voorschot voor de overige maanden wordt maandelijks uitbetaald.

3. De aanvrager vraagt een toeslag aan; hij heeft slechts voor een deel van het berekeningsjaar recht op een toeslag. In dat geval betaalt B/T het voorschot in zoveel termijnen uit als het aantal kalendermaanden waarin het recht bestaat. De uitbetaling van het eerste voorschot vindt niet eerder plaats dan in de maand voorafgaand aan de maand waarin het recht ontstaat (Awir, artikel 22, lid 3).

4. De aanvrager dient laat in het berekeningsjaar of erna een aanvraag in voor een toeslag over dat berekeningsjaar. Als de voorschotbeschikking een datum heeft van na 31 oktober van het berekeningsjaar, wordt het voorschot in één keer uitbetaald (Awir, artikel 22, lid 5).
   Voorbeeld
   C dient in januari 2015 een aanvraag zorgtoeslag in over 2014. In februari 2015 ontvangt hij een voorschotbeschikking en krijgt in één keer het gehele bedrag van het voorschot uitbetaald.

Naar boven

1.1.2.1 Inhaalbevoorschotting Klik voor dialoogscherm met permalink

Het is mogelijk dat een voorschot later wordt verleend dan het moment waarop – eerder in het berekeningsjaar – de aanspraak op een toeslag is ontstaan. In die gevallen wordt het deel dat betrekking heeft op de al verstreken maanden in één keer uitbetaald, het restant volgt in maandelijkse termijnen. (Awir, artikel 22, lid 4).

Voorbeeld

Met ingang van 1 februari 2015 heeft D aanspraak op huurtoeslag voor een bedrag van € 1.100, voor de maanden februari tot en met december van dat jaar. De beschikking is gedagtekend 31 maart 2015. D ontvangt in maart de eerste uitbetaling, deze bedraagt € 300. Dit bedrag bestaat uit de 'inhaaltermijnen' van februari en maart en het reguliere voorschot voor april. De volgende termijnen, steeds een bedrag van € 100, worden betaald in de maanden april tot en met november 2015.

Naar boven

1.1.2.2 Herberekening van het voorschot na een mutatie Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een mutatie leidt tot een wijziging van de hoogte van het voorschot, wordt de verhoging of verlaging van het jaarbedrag uitgesmeerd over de resterende voorschotten die nog voor het berekeningsjaar worden uitbetaald.

Naar boven

1.1.2.3 Opschorting van de uitbetaling van een voorschot Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 23 van de Awir bepaalt dat B/T bevoegd is om de uitbetaling van een voorschot op te schorten. Omdat we het voorschot in de regel in maandelijkse termijnen uitbetalen, houdt opschorting in dat uitbetaling van de nog resterende maandelijkse termijnen wordt gestaakt. Van deze bevoegdheid kunnen we gebruik maken als er:

- een vermoeden is dat het voorschot te hoog is;
- (sinds 2014) twijfel is over de juistheid van het adres, of als er geen adres is;
- (sinds 1-10-2017) de belanghebbende als uitreiziger is aangemerkt.

Vooruitlopend op herziening kan B/T daarmee voorkomen dat we uitbetaalde bedragen alsnog moeten terugvorderen.

We moeten de opschorting van de uitbetaling schriftelijk kenbaar maken. Deze schriftelijke mededeling is een beschikking, zodat tegen de opschorting bezwaar en beroep mogelijk zijn.

Naar boven

1.1.3 Wijze van uitbetaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 25 van de Awir regelt dat B/T bedragen uitsluitend per bank betaalt. Een andere vorm van betaling zou vanwege de massaliteit van alle toeslagen te bezwaarlijk zijn. B/T kan aan zijn betalingsverplichting tegenover de aanvrager voldoen door het bedrag bij te schrijven op diens bankrekening. Met ingang van 1 december 2013 is dat in beginsel de enige wijze van betalen geworden. Voor een kinderopvanginstelling kan een uitzondering worden gemaakt als deze een convenant met B/T heeft gesloten. De toeslagen kunnen dan op verzoek van de aanvrager naar de kinderopvanginstelling worden overgemaakt. Deze optie geldt vooralsnog niet voor verhuurders.

Naar boven

1.1.3.1 Situatie tot 1 december 2013 Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor 1 december 2013 waren er veel ruimere mogelijkheden om geld over te maken. Vaak zal overigens gewoon sprake zijn geweest van een eigen rekening of van bijschrijving op een zogenaamde 'en/of rekening' die ten name van beide partners staat. Daarnaast kon de aanvrager de toeslag laten overmaken op rekening van zijn partner, de kinderopvang, de verhuurder, zijn oma…. In feite was er geen beperking ten aanzien van de

ontvanger van het geld. Daarvan werd misbruik gemaakt, vandaar de aanscherping tot betaling louter op de eigen rekening miv 1 december 2013.

Door een rekening van een derde voor de uitbetaling aan te wijzen kon de aanvrager ervoor zorgen dat de uit te betalen toeslag werd uitbetaald aan een ander dan de persoon die daar formeel gesproken recht op heeft. Hierdoor was het bijvoorbeeld mogelijk dat we de huurtoeslag rechtstreeks op de rekening van de verhuurder stortten, het zogenoemde geclusterd betalen (zie bijlage 1). Die mogelijkheid is per 1 december 2013 vervallen. Ook betaling aan een kinderopvanginstelling of gastouderbureau kwam veel voor. Artikel 6 van de Uitvoeringsregeling Awir schrijft voor dat het gegevensverkeer tussen B/T en de rekeninghouder zijnde een ander dan de belanghebbende of diens partner waar de toeslag op wordt gestort, plaatsvindt met gebruikmaking van het BSN van de aanvrager.

B/T kon van de uitbetaling op rekening van een ander dan de aanvrager afwijken als daar gegronde redenen voor zijn (artikel 25, tweede lid, oud, Awir). Gegronde redenen zijn:

- een dreigend faillissement of een surseance van betaling bij betaling op rekening van een verhuurder of kinderopvanginstelling;
- de verdenking van misbruik of frauduleus handelen door de rekeninghouder.

Er wordt dan voorkomen dat door betaling aan de derde de tegemoetkoming niet ten goede komt aan het doel waarvoor deze is bestemd. Een belanghebbende hoeft niet altijd tijdig te weten dat zich zo'n situatie voordoet. B/T kan de belanghebbende dan als het ware te hulp schieten. Vanaf 2014 is deze mogelijkheid geregeld in het derde lid van artikel 25 in samenhang met artikel 6, tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Awir. Bij regeling worden de mogelijkheden vastgelegd. Dat gaat dan vooral om de ontvangst van een toeslag voor bijvoorbeeld een kinderopvanginstelling mogelijk te maken.

Naar boven

1.1.3.2 Verifieren van een rekeningnummer Klik voor dialoogscherm met permalink

Alvorens uit te betalen moet B/T er zeker van zijn dat de bankrekening er een is van de toeslaggerechtigde. Ze mag niet "zomaar" een rekening wijzigen, ook niet als de kinderopvanginstelling failliet is gegaan.

AbRvS: Dat B/T het rekeningnummer op eigen initiatief heeft gewijzigd omdat het in de op naam van belanghebbende in oktober 2010 gedane wijziging opgegeven rekeningnummer van een gob was dat al sinds medio 2010 niet langer geregistreerd stond, doet er niet aan af dat B/T in strijd met artikel 25 van de Awir, het voorschot zonder verificatie op een ander rekeningnummer heeft gestort (AbRvS, 5 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3951).

Kort gezegd komt het er in de onderhavige uitspraak op neer dat wanneer B/T een rekeningnummer wijzigt, dit rekeningnummer altijd geverifieerd moet worden bij belanghebbende. Doen we dit niet, dan bestaat de kans dat een teveel betaald voorschot bij belanghebbende niet meer terug te vorderen is. Er was in dit geval sprake van een foutieve, op naam van belanghebbende gedane, wijziging. In dit geval speelde ook een rol dat belanghebbende de uitbetaling op het onjuiste, door B/T gewijzigde, rekeningnummer niet had kunnen voorkomen door direct op te komen tegen de veel te hoge beschikking met de onjuiste gegevens van 20 januari 2011, omdat het bedrag al op 11 januari 2011 door B/T was overgemaakt naar het onjuiste rekeningnummer. B/T rest dan nog de terugvordering bij de houder van het rekeningnummer wegens onverschuldigde betaling.

Naar boven

1.1.3.3 Wijzigen van een rekeningnummer Klik voor dialoogscherm met permalink

Sinds 1 december 2013 kan een belanghebbende zijn rekeningnummer niet vrijelijk wijzigen. Het moet op naam van de belanghebbende staan. Helemaal geen keuze heeft de belanghebbende niet. Hij moet echter kiezen voor een rekeningnummer dat aan de voorwaarden voldoet.

In de Awir is geen termijn opgenomen voor het wijzigen van een rekeningnummer. Vanuit B/T wordt echter gecommuniceerd dat de verwerking enige weken kan duren en dat als de burger wil dat de betaling naar het oude rekeningnummer eerder stopt, hij dit zelf moet aangeven.

Naar boven

1.1.4 Uitbetaling van toeslagen aan een derde die failliet is gegaan of dreigt te failleren

B/T wijkt in de twee volgende situaties af van de mogelijkheid die in artikel 25, derde lid, van de Awir is opgenomen om een toeslag aan een derde uit te betalen:

- Als de B/T tijdig bekend is met het feit dat de derde failliet is verklaard of dat hem surseance van betaling is verleend, zet zij de betalingen aan deze derde stop.
- Als de B/T tijdig weet dat het faillissement van de derde is aangevraagd of dat de derde aangifte tot faillietverklaring heeft gedaan, betaalt B/T niet meer aan die derde.

In feite betreft dit enkel nog de kinderopvangtoeslag. Deze wordt vervolgens rechtstreeks aan de ouders betaald.

Naar boven

1.2 Uitbetaling restant definitief toegekende toeslag

De aanvrager ontvangt binnen 4 weken na dagtekening van de definitieve beschikking de uitbetaling van zijn (restant aan) toeslag. Als de aanvrager eerder voorschotten heeft ontvangen, worden die met de definitieve toekenning verrekend. Uitbetaling vindt alleen plaats als daarvoor, na verrekening met het voorschotbedrag, nog grond bestaat. Dit staat ook op de beschikking vermeld. De verrekening van een verleend voorschot kan niet alleen leiden tot een uitbetaling, maar ook tot een terugvordering. Dit hangt af van de hoogte van het voorschot en het uiteindelijk vastgestelde bedrag van de definitieve toekenning. Een te laag voorschot leidt altijd tot een nabetaling. Een te hoog voorschot tot een terugvordering (Awir, artikel 24) tenzij het gaat om een klein bedrag van maximaal € 98. Deze doelmatigheidsgrens geldt voor berekeningsjaren vanaf 2021. Zie het volgende hoofdstuk over terugvordering en verrekening.

Per 2014 kan ook hier bij een onjuist adres of bij twijfel over het adres afgezien worden van uitbetaling van het restant (art. 24a Awir). Geautomatiseerd is dat alleen nog niet mogelijk – zie ook 18.1.2. Daarnaast kan vanaf 1 oktober 2017 de uitbetaling worden geweigerd als de belanghebbende als uitreiziger is aangemerkt.

Naar boven

1.3 Opschortende werking na hoger beroep

Als een rechtbank een voor B/T ongunstige uitspraak doet dan moet B/T meer toeslag betalen aan de belanghebbende. Wanneer de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State in hoger beroep B/T gelijk geeft, dan moet B/T het eerder uitbetaalde bedrag weer terugvorderen. Artikel 37a Awir voorkomt vanaf 2016 dit heen en weer schuiven van geld, door de zogenaamde schorsende werking bij hoger beroep. De werking van een

uitspraak van de rechtbank of voorzieningenrechter wordt opgeschort totdat de termijn voor het instellen van hoger beroep is verstreken of totdat de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State op een hoger beroep onherroepelijk heeft beslist. Deze bepaling werkt voor uitspraken van rechtbanken gedaan na 1 januari 2016 (OFM 2016, artikel XXVII).

Naar boven

1.4 Rente Klik voor dialoogscherm met permalink

Over bedragen die de aanvrager ontvangt of moet terugbetalen, berekenen we gedurende het berekeningsjaar geen rente (Awir, artikel 27). Het wetsartikel bepaalt dat uitsluitend over het tijdvak van 1 juli volgend op het berekeningsjaar tot de datum van de definitieve toekenning of de herziening van die definitieve toekenning rente wordt berekend.

Gedurende het berekeningsjaar kunnen we wel invorderingsrente in rekening brengen. Dit is geregeld in artikel 29 Awir. Deze rente brengen we in rekening als de betaling plaatsvindt nadat de betaaltermijn (6 weken) van de beschikking verstreken is.

Voorbeeld Klik voor dialoogscherm met permalink

Mevrouw A en haar partner ontvangen over 2014 € 600 voorschot huurtoeslag. Bij de definitieve toekenning van de huurtoeslag over 2014 blijkt dat A recht heeft op een toeslag van € 1000. De datum van de beschikking van de definitieve toekenning is 1 oktober 2015. Dit betekent dat A via de beschikking meteen rente vergoed krijgt over de maanden juli, augustus en september 2015.

Voorbeeld Klik voor dialoogscherm met permalink

B heeft in december 2014 een aanvraag huurtoeslag gedaan voor 2015. Door een fout in de automatisering berekent B/T de toeslag op hoogte nul. In april 2015 ontdekken we de fout en wordt duidelijk dat B aanspraak heeft op € 2.400 huurtoeslag over 2015. B/T betaalt de voorschotten over de maanden januari tot en met april in één keer uit en de andere voorschotten volgens de reguliere systematiek. Omdat de nabetaling plaatsvindt in het berekeningsjaar zelf, vergoeden we geen rente.

Betaalt B/T zelf te laat, dan wordt er invorderingsrente gerekend. Verschuldigde toeslagen gelden als bestuursrechtelijke geldschuld cfm Titel 4.4 van de Awb. B/T moet een voorschot of tegemoetkoming uitbetalen binnen de termijnen genoemd in de artikelen 22 en 24 Awir. Artikel 29 Awir verwijst naar artikel 28 Iw 1990 waarin sinds 1 januari 2013 slechts nog de in rekening te brengen rente wordt geregeld. Dit betekent dat Toeslagen voor de rentevergoeding niet meer meelift op de (per 1 januari 2013 nieuwe) artikelen 28a, 28b en 28c van de Iw 1990 maar geheel terugvalt op de Awb. De vergoeding van rente wegens niet tijdige uitbetaling van een inkomensafhankelijke regeling vindt plaats op grond van de artikelen 4:97 tot en met 4:103 van de Awb. Toeslagen is op voet van artikel 4:98 tweede lid Awb geen wettelijke rente verschuldigd indien het bedrag ervan bij de enige of laatste betaling minder bedraagt dan € 10. B/T vergoedt daardoor aan belanghebbende wettelijke rente op voet van de Awb en hanteert daarbij het percentage van de volgens artikel 6:120, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde wettelijke rente, bedoeld in artikel 6:119 BW. Vanaf 1 januari 2013 loopt B/T hier uit de pas met Belastingen. Bij het stroomlijnen Rood-Blauw wordt dit verschil opgeheven (art. 29 Awir vervalt).

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen

- 18.00.00 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning
  - 1 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning
    - 1.1 Uitbetaling
      - 1.1.1 Procedure aanvraag en uitbetaling toeslagen
      - 1.1.2 Uitbetaling van het voorschot
        - 1.1.2.1 Inhaalbevoorschotting
        - 1.1.2.2 Herberekening van het voorschot na een mutatie
        - 1.1.2.3 Opschorting van de uitbetaling van een voorschot
      - 1.1.3 Wijze van uitbetaling
        - 1.1.3.1 Situatie tot 1 december 2013
        - 1.1.3.2 Verifieren van een rekeningnummer
        - 1.1.3.3 Wijzigen van een rekeningnummer
      - 1.1.4 Uitbetaling van toeslagen aan een derde die failliet is gegaan of dreigt te failleren
    - 1.2 Uitbetaling restant definitief toegekende toeslag
    - 1.3 Opschortende werking na hoger beroep
    - 1.4 Rente
  - 2 Bijlage 1: Geclusterd betalen (tot 1-12-2013)

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 18.00.00 - Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning
- 1 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

18.00.00 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning

2Bijlage 1: Geclusterd betalen (tot 1-12-2013)
Klik voor dialoogscherm met permalink

Met geclusterd betalen werd voor de aanvrager van een huurtoeslag de mogelijkheid geboden de huurtoeslag via de verhuurder te ontvangen. Omdat de verhuurder de huurtoeslag in mindering brengt op de verschuldigde maandelijkse huurprijs, betaalt de huurder een lagere huurprijs aan de verhuurder. Deze mogelijkheid bestond tot en met december 2013. Daarna is alleen nog betaling op een rekening van de aanvrager mogelijk. Voor verhuurders is wel, net als voor kinderopvanginstellingen, de mogelijkheid geboden om geclusterd betalen onder voorwaarden voort te zetten maar daar hebben de verhuurders, anders dan kinderopvanginstellingen, geen gebruik van willen maken. In de rest van deze paragraaf staat beschreven hoe dat geclusterd betalen werkte.

Naar boven

2.1 Huurtoeslag rechtstreeks naar verhuurder
Klik voor dialoogscherm met permalink

De Awir (artikel 25 – tekst 2013) bevat bepalingen voor de uitbetaling van een voorschot. B/T betaalt de bedragen uitsluitend door overmaking op een bestaande bank- of girorekening. De aanvrager kan voor de uitbetaling zijn eigen rekeningnummer opgeven, maar kan ook een rekening van een derde aanwijzen. Door het aanwijzen van deze zogenoemde ‘derdenrekening’ kan de toeslag worden uitbetaald aan een ander dan de persoon die daar formeel gesproken recht op heeft (de aanvrager). Voor de uitbetaling aan een derde stelt de Uitvoeringsregeling Awir (artikel 6) dat bij de betalingstransactie tussen B/T en de rekeninghouder van de toeslag het BSN van de aanvrager moet worden gebruikt.

Op grond van deze bepalingen was het mogelijk dat B/T de huurtoeslag rechtstreeks op de rekening van de verhuurder stort: geclusterd betalen.

Geclusterd betalen bood de verhuurder de zekerheid dat in ieder geval een deel van de huur wordt ontvangen en kan voorkomen dat aanvragers een huurachterstand oplopen omdat zij de volledige huur niet (kunnen) voldoen. Ongeveer 50% van de huishoudens ontving de huurtoeslag via geclusterd betalen.

Naar boven

2.2 Procedure en voorwaarden
Klik voor dialoogscherm met permalink

Verhuurders die nog niet bekend zijn bij B/T konden zich voor deelname schriftelijk aanmelden bij de Verhuurdersadministratie. Aan deelname was de voorwaarde verbonden dat de B/T beschikt over het fiscaal nummer van de verhuurder en over de vereiste betaalrichting. Voor het fiscaal nummer moet de verhuurder ingeschreven staan in de Kamer van Koophandel, zodat registratie in het bestand van relaties plaats kon vinden. Deze gegevens zijn van belang voor de administratie van verhuurders.

Verder moesten de verhuurders bij het verzoek om deelname aangeven welke huurders, onder vermelding van de BSN's, zullen meedoen. Verhuurders werden daarmee verplicht de huurders te informeren over het voornemen aan geclusterd betalen deel te nemen en de aanvragers van huurtoeslag deze mogelijkheid aan te bieden.

De verhuurder ontving van B/T een schriftelijke bevestiging van deelname.

De aanvrager kon in de aanvraag voor de huurtoeslag of in een wijzigingsformulier aangeven dat hij wil deelnemen aan geclusterd betalen. Hiermee gaf de aanvrager aan dat de huurtoeslag op het rekeningnummer van de verhuurder kan worden overgemaakt.

De aanvrager moest onderling met de verhuurder overeenkomen om de uitbetaling van de huurtoeslag op deze manier te regelen. Dit ging op basis van vrijwilligheid. Een verhuurder kon een aanvrager dus niet verplichten om mee te doen aan geclusterd betalen.

B/T regelde de betalingen aan de verhuurders die meedoen aan geclusterd betalen en verstrekte hierover maandelijks overzichten.

Naar boven

2.3 Overzichten en betaaldata
Klik voor dialoogscherm met permalink

Op de betaaloverzichten voor de verhuurders stonden de gegevens van alle huurders die huurtoeslag hebben aangevraagd en de bedragen die in een bepaalde maand werden uitbetaald.

De afspraak was dat de betaaloverzichten uiterlijk de 15e van elke maand in het bezit van de verhuurders zijn (of op de eerstvolgende werkdag als de 15e in het weekend of op een feestdag valt).

De leden van het Nationaal Computer Centrum Woningcorporaties (NCCW) ontvingen de betaaloverzichten op cd-rom en niet-leden een bestand via de e-mail.

De betalingen werden elke maand rond de 20e overgemaakt.

Naar boven

2.4 Verantwoordelijkheden en verplichtingen
Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij B/T was de Verhuurdersadministratie (Vha) verantwoordelijk voor de gegevens van de verhuurders, de betaaloverzichten en de verzending, en voor de contacten met de verhuurders over (deelname aan) geclusterd betalen. De Vha houdt diverse gegevens van verhuurders bij. De verhuurder was gehouden om direct te melden als er sprake is van wijziging van de tenaamstelling, de adresgegevens en de betaalrichting, of bij overdracht van woningen aan een andere partij.

De deelname vond plaats op vrijwillige basis en de verhuurder ontving geen vergoeding voor zijn rol ten opzichte van de huurtoeslagaanvragers. De relatie met de B/T is gebaseerd op basis van het wederzijds vertrouwen dat de betalingen aan de verhuurder terecht zijn en ten gunste van de aanvrager worden aangewend.

Zowel de huurder en de verhuurder als B/T kon de deelname aan de geclusterde betaling beëindigen.

De deelname was niet aan een termijn gebonden en de verhuurder kon deze binnen een redelijke termijn vanaf een bepaalde maand opzeggen. Ook de aanvrager kon er voor kiezen de huurtoeslag alsnog op zijn/haar eigen rekening te ontvangen.

B/T zou de geclusterde betaling met een verhuurder mogelijk beëindigen als blijkt dat de verhuurder herhaaldelijk relevante gegevens niet doorgeeft, waardoor de uitbetalingen onterecht (te lang) doorlopen. Bij deze afweging nam B/T ook het belang van de aanvrager die om de geclusterde betaling dan wel uitbetaling op eigen rekeningnummer verzocht, mee.

Verhuurders moesten B/T informeren als aanvragers niet meer tot hun huurdersbestand horen, zodat voor die aanvrager de geclusterde betaling met de verhuurder gestopt wordt. B/T is dan niet afhankelijk van de BPR en de inschrijving op het nieuwe adres, of van een verhuismelding van de aanvrager.

Naar boven

2.5 De positie van de aanvrager
Klik voor dialoogscherm met permalink

De positie van de aanvrager ten opzichte van de B/T is dat deze altijd zelf verantwoordelijk is voor de gegevens waarop de huurtoeslag is berekend en voor het doorgegeven van wijzigingen die hierop van invloed zijn.

De aanvrager en de verhuurder zullen elkaar aan de afspraak houden om de betalingen van de huurtoeslag via de verhuurder te laten lopen en de huurprijs hierop aan te passen. Zou de verhuurder bijvoorbeeld toch de volledige huurprijs in rekening brengt en de aanvrager signaleert dit bij B/T, dan kon de relatiebeheerder de verhuurder hierop zo nodig aanspreken. De aanvrager kon in dat geval er ook voor kiezen de huurtoeslag voortaan op eigen rekening te laten uitbetalen.

Een verhuurder kon een huurtoeslagaanvrager niet verplichten om mee te doen aan uitbetaling via geclusterd betalen.

Naar boven

2.6 Teveel uitbetaalde bedragen
Klik voor dialoogscherm met permalink

Voorkomen moest worden dat uitbetalingen aan een verhuurder na vertrek van de aanvrager onnodig doorliepen of dat bedragen niet aan de juiste verhuurder werden uitbetaald.

Met de zogenoemde ‘A- en B-formulieren’ gaven verhuurders wijzigingen aan B/T door. Zij deden dat op basis van hun betalingsoverzichten en bijgevolg over eventueel terug te storten bedragen als deze niet waren doorbetaald aan de aanvrager. B/T zorgde dan alsnog voor juiste betaling.

Als de huurtoeslag werd herzien en er ontstond een terugvordering, dan werd deze altijd op de aanvrager verhaald. De verhuurder werd in dat geval bewust niet belast met het invorderen of verrekenen van te veel in mindering op de huurprijs berekende voorschotbedragen.

Zo nodig paste de verhuurder naar aanleiding van een herziene toekenning het nieuwe maandbedrag voor de huurbetaling aan.

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 18.00.00 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning
    - 1 Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning
    - 2 Bijlage 1: Geclusterd betalen (tot 1-12-2013)
      - 2.1 Huurtoeslag rechtstreeks naar verhuurder
      - 2.2 Procedure en voorwaarden
      - 2.3 Overzichten en betaaldata
      - 2.4 Verantwoordelijkheden en verplichtingen
      - 2.5 De positie van de aanvrager
      - 2.6 Teveel uitbetaalde bedragen

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 18.00.00 - Uitbetaling voorschot en definitieve toekenning
- 2 Bijlage 1: Geclusterd betalen (tot 1-12-2013)

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

19.00.00 Terugvordering en verrekening

1Terugvordering en verrekening
Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Terugvordering: achtergrond
Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T kan bij beschikking teveel of onterecht uitbetaalde toeslag terugvorderen. We oefenen de invorderingstaken die voortvloeien uit het terugvorderen van een toeslag niet zelf uit. De directeur van B/T heeft alle directeuren van de overige segmenten mandaat verleend om namens B/T in te vorderen. De directeuren hebben op hun beurt weer 'eigen' medewerkers gemandateerd om deze bevoegdheden uit te voeren. In de uitoefening van die invorderingstaak treden zij niet op in hun hoedanigheid van ontvanger maar als het bestuursorgaan B/T.

De Awir geeft de belastingdienstdeurwaarder de bevoegdheid om deurwaarderswerkzaamheden in opdracht van B/T te verrichten. (art. 32 Awir)

Naar boven

1.2 Verhouding tot Awb en Invorderingswet
Klik voor dialoogscherm met permalink

In de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en in hoofdstuk 2 van de Awir staan procedures voor B/T om toeslagen vast te stellen, uit te betalen en terug te vorderen. De Uitvoeringsregeling Awir (artt. 7 en 8) bevat onder meer regels over uitstel van betalen.

Hoofdstuk 2, paragraaf 3 van de Awir heeft betrekking op de wijze van uitbetaling en terugvordering van een toeslag en omschrijft ook de bevoegdheden van B/T om een teruggevorderde toeslag in te vorderen. Daarnaast kan B/T gebruikmaken van de mogelijkheden die het civiele recht een schuldeiser biedt.

Op de uitvoeringsprocedure van B/T is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing, met uitzondering van de onderdelen genoemd in artikel 12 Awir. Artikel 3:40, titel 4.1 (over beschikkingen) en de hoofdstukken 6 en 7 (Bezwaar en beroep) van de Awb zijn niet van toepassing op de verrekeningsbeschikking als bedoeld in artikel 30 van de Awir.

Dit betekent dat tegen een verrekening, het verzenden van een aanmaning of de uitvaardiging van een dwangbevel geen bezwaar of beroep mogelijk is. Rechtsbescherming vindt de burger hier in het civiele recht. Het is wel mogelijk bezwaar te maken tegen de kosten van de aanmaning of dwangbevel, omdat in de Awir de Kostenwet invordering rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing is verklaard. Geschillen hierover

behandelt de fiscale rechter. Dit in tegenstelling tot de andere geschillen, waarbij het bestuursrecht van toepassing is en dus de bestuursrechter een oordeel velt.

In de Awir wordt op diverse plaatsen de Invorderingswet 1990 van toepassing verklaard. De Leidraad Invordering 2008 geeft in artikel 79 een nadere uitleg over de invordering van Toeslagen.

Naar boven

1.3 Terugvordering Klik voor dialoogscherm met permalink

Aanleiding voor het terugvorderen op grond van de Awir ontstaat als:

- het te verlenen voorschot op de toeslag is herzien tot een lager bedrag dan reeds is uitbetaald
- de definitieve berekening lager is dan het totaal aan verleende voorschotten
- de definitieve berekening is herzien tot een lager bedrag

Terugvordering is verschuldigd door belanghebbende Klik voor dialoogscherm met permalink

Op grond van art. 26 Awir heeft B/T de verplichting om teveel uitbetaalde bedragen terug te vorderen. Ons uitgangspunt is in beginsel dat we alle bedragen terugvorderen die we onverschuldigd hebben uitbetaald. Daarom krijgt de belanghebbende automatisch en in alle gevallen een beschikking. De 'belanghebbende' is de persoon voor wie de toeslag of het voorschot is bedoeld. De Raad van State heeft op ons verzoek over de verplichting bewust een uitspraak gedaan in de zaak 10.2.e :

Voor zover het betoog van [appellant] ziet op de terugvordering, kan het niet slagen omdat de Belastingdienst niet bevoegd is van terugvordering af te zien indien een herziening van een tegemoetkoming of een herziening van een voorschot leidt tot een terug te vorderen bedrag (AbRvS: ECLI:NL:RVS:2011:BP9548). Dat standpunt heeft de Afdeling echter op 23 oktober 2019 verlaten – ECLI:NL:RVS:2019:3536. De casus was een ouder die slachtoffer was van een gastouderbureau waarvan de houders strafrechtelijk veroordeeld waren. Haar recht was nihil en ze moest de hele kinderopvangtoeslag terugbetalen op grond van de oude lijn dat art. 26 Awir geen ruimte liet voor nadere afweging. Afdeling: In het artikel staat wel dat belanghebbende de terugvordering verschuldigd is, maar niet, dat B/T het gehele bedrag ook moet terugvorderen. Dat geeft B/T dus ruimte bij de vaststelling ervan. Dit betekent dat B/T op grond van artikel 3:4, eerste lid, van de Awb de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen moet afwegen en onder bijzondere omstandigheden van terugvordering kan afzien of het terug te vorderen bedrag kan matigen, ook als die omstandigheden al bij de vaststelling van de kinderopvangtoeslag aan de orde konden komen. Op grond van artikel art. 3:4, tweede lid, van de Awb mogen de nadelige gevolgen van dat besluit voor een belanghebbende namelijk niet onevenredig zijn in verhouding tot de met dat besluit te dienen doelen. B/T kan dus in individuele gevallen meer maatwerk leveren en daarbij wordt in gevallen waarin dat aan de orde is het belang van het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik meer in evenwicht gebracht met de gerechtvaardigde belangen van de burger.

In het Verzamelbesluit Toeslagen is beleid opgenomen rondom het matigen van de terugvordering. Ook is hier de mogelijkheid opgenomen dat een onherroepelijke vaststaande terugvordering alsnog wordt gematigd door middel van een herziening van de terugvorderingsbeschikking. Hierbij zijn voorbeelden gegeven van omstandigheden waarin matiging wel of niet kan plaatsvinden. Per 1 januari 2021 is de mogelijkheid tot matigen ook opgenomen in art. 26 Awir.

Doelmatigheidsgrens terugvordering

Voor berekeningsjaren vanaf 2021 geldt een doelmatigheidsgrens voor het terugvorderen van kleine bedragen. Op grond van artikel 26a Awir blijft een terugvordering achterwege indien de definitieve vaststelling van de

toeslag (na verrekening van het verleende voorschot) of een herziening van de definitief vastgestelde toeslag leidt tot een terug te vorderen bedrag van

€ 98 of lager. De beschikking tot terugvordering wordt in die gevallen vastgesteld op 0. Deze doelmatigheidsgrens geldt ook als het bedrag van de terugvorderingsbeschikking op grond van artikel 26, lid 2, Awir wordt gematigd tot een bedrag van € 98 of lager. Het bedrag van de doelmatigheidsgrens zal jaarlijks worden geïndexeerd.

Voor terugvorderingen die voortvloeien uit een herziening van de voorschotbeschikking geldt de doelmatigheidsgrens echter niet.

Zienswijze bij mogelijk nadelige gevolgen terugvorderingsbeschikking

Sinds 1 januari 2021 kent de Awir een nieuwe bepaling, te weten artikel 26b. Dit artikel houdt in dat B/T vanaf berekeningsjaar 2021 in een aantal gevallen aan belanghebbende de gelegenheid biedt tot het naar voren brengen van een zienswijze. Die mogelijkheid biedt B/T ingeval de definitieve vaststelling of de herziening daarvan leidt tot een terugvordering met mogelijk nadelige en onevenredige gevolgen. De verplichting geldt dus niet in de voorschotfase.

De gelegenheid tot het geven van een zienswijze wordt in ieder geval geboden indien de terugvordering ten minste € 1.500 bedraagt. De verplichting geldt niet indien de terugvordering het gevolg is van de verwerking van door of namens belanghebbende aangeleverde gegevens. Deze gelegenheid wordt evenmin geboden als de terugvordering het gevolg is van het verwerken van inkomens- en vermogensgegevens van de inspecteur van de Belastingdienst. B/T is immers verplicht deze gegevens te volgen. Indien belanghebbende het met deze gegevens niet eens is, kan hij zich wenden tot de inspecteur.

B/T geeft met deze nieuwe processtap uitvoering aan het zorgvuldigheidsbeginsel. Via de zienswijze vergaart B/T de nodige kennis omtrent relevante feiten en belangen, die nadat deze worden meegewogen, bijdragen aan een zorgvuldige besluitvorming en het leveren van maatwerk.

Bezwaar tegen terugvordering

In de gevallen waarbij een te hoog voorschot is uitbetaald volgt meestal een terugvorderingsbeschikking. Een bezwaarschrift tegen de terugvorderingsbeschikking behandelen we als een bezwaarschrift tegen de hoogte van het recht. Indien er sprake is van bezwaar tegen het inkomen dan behandelt de Inspecteur het bezwaar. De formele aspecten van de terugvorderingsbrief c.q. beschikking worden behandeld in bijlage 1 bij Hoofdstuk 13.

Naar boven

1.3.1 Betalingstermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor terugvordering geldt een betalingstermijn van 6 weken te rekenen vanaf de dagtekening op de terugvorderingsbeschikking. Deze termijn geldt voor iedere terugvordering, ongeacht de aanleiding om tot terugvordering over te gaan.

Voor een door B/T opgelegde boete geldt ook een betalingstermijn van 6 weken, te rekenen vanaf de dagtekening op de boetebeschikking.

De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op deze termijnen.

Naar boven

1.3.1.1 Versnelde invordering Klik voor dialoogscherm met permalink

Vanaf 2015 staat in art. 31a van de Awir dat we in bepaalde situaties versneld kunnen invorderen. Daarnaast wordt in artikel 32 van de Awir artikel 15 van de Invorderingswet 1990 (IW 1990) van overeenkomstige toepassing verklaard. Artikel 15, eerste lid, onderdeel e, van de IW 1990 bevat de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur aan te geven in welke situaties we op alle dagen en uren een dwangbevel kunnen betekenen of ten uitvoer leggen. Dit wijkt af van de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering over het doen van exploten. Het nieuwe artikel 1bis van het Uitvoeringsbesluit Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen beschrijft deze situaties als het gaat om onze dwangbevelen. De term "op alle dagen en uren" houdt in:

- de betekening en tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan ook zonder voorafgaande rechterlijke toestemming op zon- en feestdagen plaatsvinden én
- tussen acht uur 's avonds en zeven uur 's- ochtends.

Genoemd artikel 1bis komt nagenoeg overeen met artikel 2, onderdeel b, van het Uitvoeringsbesluit Invorderingswet 1990 (UBIW). Hierin staan situaties waarin de deurwaarder voor een in te vorderen belastingschuld op alle dagen en uren een dwangbevel kan betekenen of ten uitvoer kan leggen. Hier gaat het om situaties waarin versnelde invordering is toegestaan op grond van artikel 31a van de Awir én er sprake is van een actie van de Belastingdienst gericht op toezicht en handhaving. Bijvoorbeeld acties op markten, beurzen, festivals en kermissen.

Naar boven

1.3.2 Rente bij te late betaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer de betalingstermijn van een terugvordering is overschreden, brengen we invorderingsrente in rekening (Invorderingswet 1990, artikel 28 en artikel 29). Het percentage van de invorderingsrente is gelijk aan de wettelijke rente, vastgelegd in artikel 119 en artikel 120, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Het percentage is minimaal 4% (i.v.m. Corona is het percentage tijdelijk verlaagd naar 0,01%).

Dit houdt onder meer in dat de rente enkelvoudig wordt berekend over het tijdvak dat begint op de dag na de vervaldag van de betalingstermijn (Invorderingswet 1990, artikel 28, lid 1) en eindigt op de dag voorafgaand aan die van de betaling. Daaruit vloeit ook voort dat we rente kunnen vergoeden. Dat gebeurt met name als de belanghebbende aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan en het bedrag van de terugvorderingsbeschikking naderhand is verminderd.

Naar boven

1.3.3 Betalingsherinnering Klik voor dialoogscherm met permalink

Als de terugvordering niet of niet volledig binnen de betalingstermijn wordt voldaan, sturen we de belanghebbende eerst (kosteloos) een schriftelijke betalingsherinnering voordat tot dwanginvordering wordt overgegaan.

Ongewenst betalingsgedrag door belanghebbende of niet verstrekken van informatie kan voor ons aanleiding zijn direct tot dwangvordering over te gaan en niet eerst een betalingsherinnering te sturen.

Naar boven

1.3.4 Aanmaning Klik voor dialoogscherm met permalink

Als de terugvordering niet of niet volledig binnen de betalingstermijn wordt voldaan, sturen we belanghebbende een aanmaning om alsnog binnen twee weken na dagtekening van de aanmaning te betalen. We sturen ook een

aanmaning als na de betalingsherinnering niet of niet tijdig de openstaande schuld is voldaan. (Awir, artikel 32, lid 1).

Naar boven

1.3.5 Dwangbevel Klik voor dialoogscherm met permalink

Als na het verstrijken van de aanmaningstermijn de openstaande schuld nog steeds niet is voldaan, hebben we de bevoegdheid een dwangbevel uit te vaardigen (Awir, artikel 32, lid 2).

De betekening van het dwangbevel vindt plaats op grond van artikel 32, lid 3 van de Awir, met overeenkomstige toepassing van artikel 13 van de Invorderingswet 1990. Dit houdt in dat naast de in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven wijze van betekening van het dwangbevel door een belastingdeurwaarder, we ook per post kunnen betekenen door een afschrift van het dwangbevel te sturen.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel verloopt volgens artikel 32, lid 4 van de Awir volgens de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering dan wel - als er sprake is van een per post betekend dwangbevel - volgens de specifieke regels van tenuitvoerlegging op grond van de Invorderingswet 1990, artikel 14.

Naar boven

1.3.6 Verzet Klik voor dialoogscherm met permalink

Tegen de tenuitvoerlegging van het dwangbevel is op grond van artikel 32, lid 5 van de Awir verzet mogelijk met overeenkomstige toepassing van artikel 17 van de Invorderingswet 1990. Ook de uitsluitingsgronden van artikel 17 voor het kunnen instellen van verzet zijn van toepassing. Zo kan het verzet niet gegrond zijn op de stelling dat de terugvorderingsbeschikking niet is ontvangen, tenzij de belanghebbende aannemelijk maakt dat de ontvangst redelijkerwijs moet worden betwijfeld.

AN(P)R Klik voor dialoogscherm met permalink

Sinds 1 januari 2014 is het mogelijk op grond van artikel 32 lid 4 Awir en 18 Invorderingswet toeslagschulden in te vorderen via de zogenaamde ANR (automatic numberplate recognition) acties.

Bij een ANR worden bestuurders staande gehouden die een belasting- of toeslagschuld hebben, tijdens invorderingsacties op de wegen of in een woonwijk.

Naar boven

1.3.7 Vordering Klik voor dialoogscherm met permalink

In artikel 32, lid 6 van de Awir is artikel 19 van de Invorderingswet 1990 gedeeltelijk van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit houdt in dat we wel gebruik kunnen maken van de bevoegdheid tot het doen van een vordering onder de werkgever, de uitkeringsinstantie of een andere derde als bedoeld in de Invorderingswet 1990 (artikel 19, lid 1). Het derde lid van artikel 19 is niet van toepassing. De terugvordering van teveel betaalde toeslag moet namelijk worden aangemerkt als een concurrente schuld. Daarbij hoort niet dat B/T, als ware het een preferente schuldeiser, ten aanzien van de in dat lid genoemde derden het middel van de vordering in stelling kan brengen. Als er sprake is van faillissement of toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling zal B/T de terugvorderingen ter verificatie moeten indienen bij de curator of bewindvoerder.

Aan een vordering gaat een vooraankondiging vooraf, zie artikel 19, lid 5. Bovendien moeten we rekening houden met de beslagvrije voet. Dit is een regeling uit het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De beslagvrije voet is het deel van het inkomen waarop we geen beslag mogen leggen. We mogen slechts beslag

leggen op het bedrag dat uitstijgt boven het vrij te laten normbedrag zodat de burger kan voorzien in de kosten van het bestaan.

Naar boven

1.3.8 Faillissement en WSNP Klik voor dialoogscherm met permalink

Zodra B/T weet dat ten aanzien van een belanghebbende het faillissement is uitgesproken dan wel de wettelijke schuldsaneringsregeling van toepassing is verklaard zijn er drie mogelijkheden. Het toeslagjaar ligt:

1. geheel voor de ingangsdatum van de uitspraak schuldsanering
2. deels voor en deels na de uitspraak schuldsanering
3. na de uitspraak schuldsanering.

Uit de Awir (artikel 45, beslagverbod) vloeit voort dat een eventuele toeslag niet in de boedel vloeit.

Vorderingen die ontstaan na ingangsdatum faillissement mogen we verrekenen met voorschotten. Het betreft namelijk weer dezelfde periode, alleen nu na ingangsdatum faillissement.

Toeslagjaar ligt geheel vóór ingangsdatum uitspraak schuldsanering
Klik voor dialoogscherm met permalink

Als de belanghebbende onder de WSNP (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen) of MSNP (Minnelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen – art. 73.9 Leidraad invordering) viel, dan stoppen wij eventuele invorderingsmaatregelen en betalingsregelingen die betrekking hebben op het toeslagjaar van vóór de ingangsdatum van uitspraak WSNP/MSNP. Openstaande terugvorderingen over de periode voorafgaand aan het tijdstip van faillissement of schuldsanering, moeten ter verificatie worden aangemeld bij de curator of de bewindvoerder. Een nabetaling tijdens faillissement of schuldsanering, over een periode voor het faillissement mag wel verrekend worden.

Toeslagjaar ligt deels voor en deels na uitspraak schuldsanering
Klik voor dialoogscherm met permalink

Valt de ingangsdatum van uitspraak WSNP/MSNP in het toeslagjaar waar de terugvorderingsbeschikking over gaat, dan valt deze deels in de schuldsanering.

Toeslagjaar ligt geheel ná uitspraak schuldsanering Klik voor dialoogscherm met permalink

Is er een terugvorderingsbeschikking over het toeslagjaar na de ingangsdatum van uitspraak WSNP/MSNP, dan valt deze niet onder de schuldsanering. De ingangsdatum van de uitspraak WSNP/MSNP is het moment waarop [door de rechter] besloten wordt tot toelating in de schuldsaneringsregeling. Belanghebbende moet deze terugvordering zelf terugbetalen.

Ingediende vorderingen kunnen we na beëindiging faillissement, of beëindiging schuldsanering met een schone lei niet meer invorderen. Er resteert niet meer dan een natuurlijke verbintenis. Tijdens het faillissement worden de voorschotten gewoon doorbetaald.

Naar boven

1.3.8.1 Jaarverrekening Klik voor dialoogscherm met permalink

Er zijn twee varianten die (ook door bewindvoerders) ten onrechte hetzelfde worden benaderd.

De eerste variant die we allemaal kennen is de situatie dat in december van jaar t+1 de voorschotten voor jaar t worden toegekend. Als er op dat moment openstaande terugvorderingen toeslagen zijn, wordt het hele voorschot in een keer verrekend. Als op enig moment in jaar t belanghebbende in de WSNP komt, is die verrekening voor zover die ziet op de maanden na uitspraak WSNP ten onrechte. Op grond van artikel 79.3 Leidraad Invordering moeten de ten onrechte verrekende bedragen worden gecorrigeerd. De bewindvoerder hoeft hier niet eerst om te verzoeken.

De tweede variant is de situatie dat Toeslagen een eerder voorschot herziet door het toekennen van een nieuw voorschot (art 16, lid 5 en art 20 AWIR). Als bij de herziening een lager bedrag aan voorschot wordt toegekend, wordt bij de uitbetalingen rekening gehouden met de hogere voorschotten voor de herziening.

Voorbeeld

In 2014 krijgt iemand een drietal beschikkingen (toekenningen) voorschot huurtoeslag.
in maart ontvangt hij bericht dat is toegekend: huurtoeslag € 3419,00 (omgerekend 284 per maand)
die is te hoog en belanghebbende voert een wijziging door: in mei wordt de huurtoeslag € 2148,00 (omgerekend 179,00 per maand)
in juni volgt een derde beschikking: huurtoeslag € 2467,00 (omgerekend 205,00 per maand)
WSNP wordt uitgesproken op 28 juli 2014
ingevolge de derde beschikking heeft belanghebbende recht op € 205,00 huurtoeslag per maand
Echter op het moment van de derde beschikking heeft belanghebbende al ontvangen:
5x 284 en 1x 179 = 1420 + 179 = 1599
Toeslagen berekent vervolgens wat nog uitbetaald moet worden en houdt daarmee rekening met de bedragen die al zijn uitbetaald (2467 -/- 1599 =) 868 en verdeelt dat bedrag over de resterende maanden van het jaar. in de resterende maanden van 2014 wordt dus uitbetaald € 144,00. Zo is aan het einde van 2014 precies het bedrag van de voorschottoekenning uitbetaald.

In deze variant is er geen sprake van verrekening (ex artikel 30 AWIR, noch ingevolge de faillissementswet). Er is immers geen terugvordering van Toeslagen die verrekend wordt met een uitbetaling van een voorschot. De knip die artikel 53 van de Faillissementswet maakt en die verhindert dat verrekend wordt over faillissements/ WSNP datum heen speelt dan ook niet. Ook het beslagverbod van artikel 45 AWIR speelt om dezelfde reden niet. Toeslagen betaalt (ook na datum WSNP) het juiste bedrag uit.

Naar boven

1.3.9 Minnelijke schuldsaneringsregeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor toeslagen geldt dat het invorderingsbeleid voor belastingschulden dat is verwoord in artikel 73.5 van de Leidraad Invordering 2008, overeenkomstig wordt toepast. Dit houdt in dat B/T na de totstandkoming van een zogenoemde 'minnelijke schuldsaneringsregeling' volgens de gedragscode van de Nederlandse vereniging voor Volkskrediet, onder voorwaarden gedurende 36 maanden uitstel van betaling verleent voor teruggevorderde bedragen.

Naar boven

1.3.10 Verjaring Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor de verjaring van het door B/T uit te oefenen recht van dwanginvordering en de bevoegdheid tot verrekening sluit de Awir aan op de Invorderingswet 1990. In artikel 32, lid 7 van de Awir is artikel 27 lid 1 van de Invorderingswet 1990 van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit betekent dat de verjaringstermijn 5 jaar bedraagt, te rekenen vanaf de dag waarop de terugvordering opeisbaar is. De verjaringstermijn voor de

terugvordering van een toeslag is hetzelfde als voor een belastingaanslag. Het voorkomen dat de verjaringstermijn verstrijkt noemen we het stuiten van de verjaring. Dit kan geautomatiseerd plaatsvinden.

Naar boven

1.4 Verrekening Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 30 AWIR bevat het verrekeningsregiem voor toeslagen. Voorwaarde voor verrekening is dat er sprake moet zijn van een schuld die voortvloeit uit een terugvordering van teveel of onterecht betaalde toeslag.

NB B/T verrekent de compensatie en de aanvullende compensatie voor werkelijke schade niet met andere openstaande terugvorderingen of met belastingschulden (Onderdeel 5 van het Besluit Compensatieregeling CAF 11 en vergelijkbare (CAF-)zaken van 28 augustus 2020 nr. 2020-157030).

Naar boven

1.4.1 Verrekenen: hoe? Klik voor dialoogscherm met permalink

Verrekening van de schuld is in de eerste plaats mogelijk met een aan dezelfde belanghebbende uit te betalen toeslag. In de regel zal het dan gaan om hetzelfde uit te betalen toeslagmiddel als die waarop de terugvorderingsschuld betrekking heeft. Verrekening van de schuld met een uit te betalen toeslag op grond van een ander toeslagmiddel is ook mogelijk. Voor de verrekening is niet relevant op welk berekeningsjaar de terugvordering of het uit te betalen bedrag betrekking heeft.

In de tweede plaats kunnen we een schuld van toeslagen ook verrekenen met een voorlopige (en/of definitieve) aanslag inkomstenbelasting van het lopende jaar van belanghebbende. Van deze bevoegdheid maken we alleen gebruik als de belanghebbende de belastingteruggaaf niet met belastingschulden hoeft te verrekenen. Zie Leidraad invordering 2008, artikel 79.5.

In de Awir is bepaald dat de terugvorderingsschuld opeisbaar moet zijn voordat tot verrekening kan worden overgegaan. Dat houdt in dat na het vaststellen van de beschikking waaruit de betalingsverplichting voortvloeit we de belanghebbende niet direct met een verrekening - van bijvoorbeeld lopende voorschotten - confronteren. De belanghebbende krijgt eerst de gelegenheid om binnen de termijn te betalen of een betalingsregeling te treffen.

Het initiatief om tot verrekening over te gaan zal in de regel bij B/T liggen. De belanghebbende kan ons echter ook verzoeken om van de verrekeningsbevoegdheid gebruik te maken. In dat geval kan ook verrekening plaatsvinden voordat de betalingstermijn is verstreken.

Naar boven

1.4.2 Verrekening bij uitstel van betaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Zolang we uitstel hebben verleend voor de betaling van een terugvordering, vindt voor deze terugvordering in beginsel geen verrekening plaats. Afhankelijk van de reden van het verleende uitstel kan er wel verrekend worden.

Verrekenen met lopende voorschotten van hetzelfde toeslagmiddel
Klik voor dialoogscherm met permalink

Deze vindt plaats als onderdeel van de automatische betalingsregeling.

Verrekenen met alleen nabetalingen en andere eenmalige voorschotten
Klik voor dialoogscherm met permalink

Dit is een voorwaarde bij een betalingsregeling op maat.

Verrekenen bij een ingediend bezwaarschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij een tijdig én volledig ingediend bezwaarschrift tegen de hoogte van het recht vindt in beginsel geen verrekening plaats. Bij het verlenen van dit uitstel wordt dit nadrukkelijk aan de indiener meegedeeld. Bij een pro forma bezwaar, of een bezwaar dat nog moet worden aangevuld, kan verrekening dus nog wel plaatsvinden.

Naar boven

1.5 Uitstel van betaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 31 Awir biedt B/T de mogelijkheid uitstel van betaling te verlenen. Dit geldt zowel voor een terug te vorderen bedrag aan toeslag als voor een boete.

Uitstel: wanneer?

Er staan regels voor het verlenen van uitstel van betaling in de Uitvoeringsregeling Awir. Artikel 7 van deze regeling bevat regels voor uitstel van betaling in verband met betalingsproblemen, artikel 8 voor uitstel in verband met een ingediend bezwaar tegen de herziening van de toeslag.

Artikel 8 van de Uitvoeringsregeling Awir passen we als volgt toe. B/T merkt een gemotiveerd bezwaarschrift of herzieningsverzoek aan als een verzoek om uitstel van betaling. Bij beroep, hoger beroep en cassatie geldt dat de belanghebbende uitdrukkelijk om uitstel van betaling moet vragen.

- B/T verleent in beginsel geen uitstel van betaling als er sprake is van een bezwaar, beroep of hoger beroep tegen:een (gedeeltelijke) afwijzing van een herzieningsverzoek
- een betalingsregeling waarbij de terugvorderingsbeschikking aan opzet of grove schuld van de belanghebbende is te wijten
- een betalingsregeling die gebaseerd is op de betalingscapaciteit van belanghebbende en zijn eventuele partner;
- invorderingsrente die aan belanghebbende in rekening is gebracht
- kosten die bij een aanmaning of dwangbevel in rekening zijn gebracht.

OGS wordt niet meer toegepast als uitsluitingsgrond voor een persoonlijke betalingsregeling. Per 1 juli 2020 is dit criterium geschrapt in de regelgeving over betalingsregelingen voor toeslagschulden. 1

Naar boven

1.5.1 Standaardbetalingsregeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Centrale Betalingsregeling Toeslagen (CBT) Klik voor dialoogscherm met permalink

De CBT is een automatische betalingsregeling voor terugvorderingsbeschikkingen. Belanghebbende ontvangt binnen een week na ontvangst van de terugvorderingsbeschikking een brief met nadere uitleg over de CBT. Door de invoering van de CBT ontstaan er verschillende mogelijkheden voor het betalen van een terugvorderingsbeschikking (TVB):

Overzicht van opmerkingen bij 2022-04-12 14 24 28_20210503 besluit-wob-verzoek-handboek-toeslagen-deel8.pdf

Pagina: 32

Nummer: 1 Auteur: Ministerie van Financiën Onderwerp: Tekstvak Datum: 26-4-2021 16:37:08

OGS wordt niet meer toegepast als uitsluitingsgrond voor een persoonlijke betalingsregeling. Per 1 juli 2020 is dit criterium geschrapt in de regelgeving over betalingsregelingen voor toeslagschulden.

1. Belanghebbende betaalt het bedrag binnen 6 weken terug en maakt daarbij gebruik van de bij de TVB gevoegde acceptgiro.

2. Belanghebbende betaalt (voor de laatste betaaldatum) middels de toegezonden acceptgiro (van de TVB) de eerste termijn. Hiermee geeft hij aan mee te willen doen aan de centrale betalingsregeling (ook wel CBT genoemd). Na de eerste betaling ontvangt belanghebbende een brief van de Belastingdienst met de bevestiging van deelname aan de CBT en informatie over de vervolgprocedure. Na ontvangst van iedere termijnbetaling ontvangt belanghebbende eveneens een Mededeling Termijnbetaling (inzake de afschrijving) met een nieuwe acceptgiro.

3. Belanghebbende heeft een toereikend lopend voorschot waarmee het bedrag van de terugvorderingsbeschikking kan worden verrekend. Belanghebbende hoeft voor deze optie niets te doen. Het bedrag van de terugvorderingsbeschikking verrekenen we na 6 weken met het lopende voorschot van dezelfde toeslag (huur met huur, enzovoorts).

4. Belanghebbende kan het bedrag in geen geval betalen en maakt gebruik van een betalingsregeling op maat.

5. Belanghebbende betaalt niets en er zijn geen lopende voorschotten. Hij komt in de invordering en vervolgens de dwanginvordering terecht.

Het termijnbedrag van de standaardbetalingsregeling is € 20 en geldt voor iedere terugvorderingsbeschikking afzonderlijk. Het maximaal aantal termijnen is 24, vanaf één maand na de dagtekening van de terugvorderingsbeschikking. Het eventuele restbedrag in de laatste termijn ronden we af op hele euro's. De eerste termijn moet zijn voldaan op de vervaldag (= laatste dag van de betalingstermijn) van de terugvorderingsbeschikking.

Als het teruggevorderde bedrag groter is dan € 480, dan wordt het maandelijks af te lossen bedrag zodanig verhoogd dat aflossing binnen 24 maanden mogelijk is.

Voorbeeld 1

1. bedrag terugvorderingsbeschikking = € 373

2. bedrag terugvorderingsbeschikking delen door € 20 = 18,65 termijnen

3. resultaat is een betalingsregeling over 18 termijnen van € 20 en een laatste (19e) termijn van € 13.

Voorbeeld 2

1. bedrag terugvorderingsbeschikking = € 933

2. bedrag delen door de maximale looptijd van 24 termijnen

3. resultaat is een betalingsregeling over 23 termijnen van € 39 en een laatste (24e) termijn van € 36

Hoe gaat de betalingsregeling in zijn werk?

Belanghebbende maakt tijdig het maandelijks verschuldigde termijnbedrag over naar de rekening van de Belastingdienst. Hij kan hiervoor de OLA (optische leesbare acceptgiro) gebruiken die hem samen met de terugvorderingsbeschikking wordt toegezonden. Na iedere betaling sturen we een nieuwe OLA toe totdat de gehele terugvorderingsbeschikking is voldaan. Als op de vervaldag niet een betaling van ten minste € 20 (of een hoger termijnbedrag afhankelijk van de omvang van de terugvordering) is ontvangen, controleert de COA of verrekening plaats kan vinden met een lopend voorschot van dezelfde toeslag. Verrekening vindt vervolgens plaats als minimaal het verschuldigde CBT-termijnbedrag kan worden voldaan. Het maandelijkse

voorschotbedrag wijzigt als gevolg van de verrekening. Het kan zelfs nul worden als het CBT-termijnbedrag groter is dan het maandelijkse voorschotbedrag.

Bij een te late betaling of het geheel achterwege laten van betaling brengen we rente in rekening.

Naar boven

1.5.1.1 CBT en bezwaren daartegen Klik voor dialoogscherm met permalink

Belanghebbende kan bezwaar maken tegen de terugvorderingsbeschikking maar niet tegen de hoogte van de termijnbetaling van de CBT. Dat bezwaar vatten we op als een bezwaar tegen de hoogte van de toeslag. Hij krijgt dan uitstel van betaling zolang wij nog geen beslissing hebben genomen op het bezwaar. Zodra het bezwaarschrift is afgehandeld en de uitspraak luidt dat de terugvordering in stand blijft staat de terugvordering vanaf de eerste vervaldag weer open.

Wanneer een uitspraak op een bezwaarschrift op zich laat wachten, kunnen zich de volgende twee situaties voordoen:

1. Belanghebbende doet alvast mee aan de CBT en heeft, bij een uitspraak waarin de terugvordering in stand wordt gehouden, recht op de volledige 24 maanden CBT. Als er een uitspraak volgt op het bezwaar waarbij belanghebbende in het gelijk wordt gesteld en de terugvordering komt te vervallen krijgt belanghebbende zijn reeds in termijnen betaalde geldbedrag terug.

2. Belanghebbende wacht de uitspraak op zijn bezwaarschrift af en doet niet mee aan de CBT. Als zijn bezwaarschrift wordt afgewezen en de terugvordering in stand blijft, moet belanghebbende de openstaande vordering in de resterende maanden betalen. De termijn van de bezwaarhandeling gaat af van de 24 maanden waarbinnen terugbetaald kan worden. De CBT wordt dan overgenomen door een lokale betalingsregeling (LBT).

Voorbeeld

B/T doet na de laatste vervaldag 9 maanden over de afhandeling van een bezwaarschrift. Belanghebbende heeft recht op 24 maanden CBT. De hele vordering moet nu dus in 15 maanden worden betaald in plaats van de eerdere 24 maanden.

Let op!

De COA werkt vorderingsgericht. Dit betekent dat bij samenloop van meerdere vorderingen het systeem deze niet automatisch met elkaar in verband brengt. De situatie kan zich voordoen dat belanghebbende tijdens de looptijd van een standaardregeling te maken krijgt met een nieuwe terugvorderingsbeschikking in het kader van dezelfde toeslag. De vorderingen/betalingsregelingen kunnen dan worden gecombineerd, maar daar moet de burger zelf om verzoeken (telefonisch bij de BelTel of schriftelijk). Hoe dat in zijn werk gaat verduidelijkt het volgende voorbeeld.

Voorbeeld

Iemand heeft een betalingsregeling lopen voor een terugvordering huurtoeslag 2014. Openstaand bedrag €400. Hij krijgt dus vanuit de COA een regeling aangeboden van 20 maanden voor €20 per maand. Als hij dan vervolgens een nieuwe vordering van €80 er bij krijgt, ook voor de huurtoeslag 2014, dan krijgt hij voor die vordering een nieuwe regeling aangeboden. In dit geval 4 maanden van €20. Dit wordt niet gecombineerd. Iedere terugvordering op zich krijgt een eigen standaardregeling. Alleen als de burger een nieuw voorschot krijgt, dan wordt dit automatisch afgeboekt op de openstaande terugvordering zelfde soort, zelfde jaar.

Op verzoek van de burger kunnen er wel combinatieregelingen gemaakt worden. In dat geval krijgt de burger een regeling waarbij berekend wordt wat de burger per regeling per maand op dat moment moet betalen. Die

bedragen worden bij elkaar opgeteld en dat is het bedrag wat de burger moet overmaken. Voorbeeld: Een regeling van 24 maanden, een van 20 maanden en een van 16 maanden. Gedurende 16 maanden betaald hij hetzelfde bedrag, daarna wordt het bedrag iets verlaagd en dan weer 4 maanden later wordt het nogmaals verlaagd. De rekensom hier achter is vrij ingewikkeld, maar dit is de essentie van de regeling. Maar ook bij een betaalplan geldt dat men altijd minimaal €20 per terugvordering moet betalen, dus bij drie terugvorderingen is het minimale te betalen bedrag €60.

Naar boven

1.5.1.2 Betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit Klik voor dialoogscherm met permalink

We kunnen een andere betalingsregeling toestaan dan de standaardregeling. Hiervan kan slechts sprake zijn als de belanghebbende ons schriftelijk laat weten dat hij niet in staat is om de terugvordering te voldoen onder de condities die gelden voor de standaardregeling (Uitvoeringsregeling Awir, artikel 7, lid 5). Dat is een verzoek om een persoonlijke betalingsregeling. Hij moet ons dan ook op het daartoe bestemde formulier de benodigde informatie verstrekken, zodat we kunnen beoordelen of er sprake is van onvoldoende betalingscapaciteit om een maandelijkse aflossing volgens de standaardregeling te kunnen voldoen.

Als maatstaf voor de beoordeling of iemand over voldoende betalingscapaciteit beschikt gelden dezelfde regels zoals die ook voor de invordering van belastingschulden gelden. Daarnaast geldt hetzelfde uitgangspunt als voor de invordering van belastingschulden: beschikt belanghebbende over vermogen dan komt hij niet in aanmerking voor een betalingsregeling die rekening houdt met de betalingscapaciteit.

De artikelen 12 en 13 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 zijn van overeenkomstige toepassing verklaard, met dien verstande dat:

- naast het netto-besteedbaar inkomen van de belanghebbende rekening wordt gehouden met het netto-besteedbaar inkomen van een eventuele partner als bedoeld in artikel 3 van de Awir
- bevoorrechte schulden (zoals belastingschulden) op het vermogen in mindering mogen worden gebracht

Als de belanghebbende wel over betalingscapaciteit beschikt, maar niet voldoende om de terugvordering in 24 maanden af te lossen, treffen we een regeling voor 24 maanden gebaseerd op de aanwezige betalingscapaciteit. Constateren we na ontvangst van dat formulier een inkomensverbetering? Dan trekken we het lopende uitstel in en treffen we een nieuwe uitstelregeling op basis van de hogere betalingscapaciteit, voor de resterende 12 maanden. Als we een inkomensvermindering constateren, dan treffen we een nieuwe uitstelregeling op basis van de lagere capaciteit voor de resterende periode van 12 maanden.

Als belanghebbende geen of te weinig voorschot ontvangt en niet het maandelijkse termijnbedrag overmaakt, begint na 6 weken de dwanginvordering. Dit houdt in dat als belanghebbende wel andere voorschotten krijgt dan waarop de terugvorderingsbeschikking betrekking heeft, we de terugvordering hiermee gaan verrekenen. De COA bekijkt dan als het ware of er een uitbetaling van een toeslag gaat geschieden en verrekent deze met de terugvorderingsbeschikking.

Alle mutaties in de CBT (start, betalingen, verrekeningen en beëindiging) worden zichtbaar gearchiveerd in DACAS. Meer hierover wordt behandeld in de module waarin de binnen de Belastingdienst gehanteerde systemen aan bod komen.

Uitvoeringsregeling invorderingswet niet in strijd met discriminatieverbod Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T heeft appellant uitstel van betaling verleend en bepaalt dat deze € 251 per maand terug moet betalen. Volgens appellant is de uitvoeringsregeling in strijd met art. 14 EVRM (discriminatieverbod) omdat deze geen rekening houdt met de bijzondere situatie van gehandicapten zodat hij indirect wordt gediscrimineerd. RvS: Deze regeling is van toepassing op iedere Nederlander (…) en dus in zoverre neutraal. Niet is gebleken van

buitensporige lasten voor een groep als die, waartoe belanghebbende zegt te behoren. Ook rust op belanghebbende geen bijzondere en buitensporige last. De berekende betalingscapaciteit is bovendien € 398 terwijl er € 251 moet worden betaald. Door bij de betalingscapaciteit alleen met de te betalen zorgpremie rekening te houden heeft B/T niet in strijd gehandeld met artikel 14 EVRM (ECLI:NL:RVS:2016:119).

Naar boven

1.5.1.3 Voorwaarden bij regeling op maat Klik voor dialoogscherm met permalink

Als belanghebbende een betalingsregeling op maat heeft vindt er tussentijds geen verrekening plaats. Er wordt wel de voorwaarde aan verbonden dat eenmalige teruggaven, toeslagen of inkomstenbelasting, voor zover die niet in maandelijkse termijnen worden uitbetaald, zullen worden verrekend met de buiten de invordering gelaten schuld.

Naar boven

1.5.1.4 Matiging van de terugvordering Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij het Verzamelbesluit Toeslagen (Stcrt. 2020, nr. 22720) is het volgende bepaald met betrekking tot het afzien van dan wel matigen van de terugvordering in bijzondere omstandigheden:

Als sprake is van een terug te vorderen bedrag aan onverschuldigd betaalde toeslagen, ontstaat een betalingsverplichting voor de belanghebbende ter grootte van dit bedrag aan de Belastingdienst/Toeslagen. Het uitgangspunt in artikel 26 Awir is dat het volledige bedrag aan toeslag dat te veel is betaald of verrekend, wordt teruggevorderd. In dit artikel is echter niet dwingend voorgeschreven dat de Belastingdienst/Toeslagen altijd het volledige bedrag dat te veel is betaald, van de belanghebbende moet terugvorderen.

Dit betekent dat de B/T op grond van artikel 13b, eerste lid, Awir de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen moet afwegen en onder bijzondere omstandigheden van terugvordering moet afzien of het terug te vorderen bedrag moet matigen. Op grond van artikel 13b, tweede lid, Awir mogen de nadelige gevolgen van het terugvorderingsbesluit niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Alleen bijzondere omstandigheden kunnen zich verzetten tegen gehele terugvordering. Als bij de aanwezigheid van dergelijke omstandigheden gehele terugvordering onevenredig is, kan de B/T afzien van de terugvordering of het bedrag van de terugvordering matigen.

Van bijzondere omstandigheden kan bijvoorbeeld sprake zijn als:

- een derde (bijvoorbeeld een kinderopvangorganisatie) fraudeert zonder medeweten en (directe) betrokkenheid van de belanghebbende;
- een derde identiteitsfraude pleegt en op naam en buiten medeweten van de belanghebbende de toeslag aanvraagt en de toeslag aantoonbaar – geheel of gedeeltelijk – niet ten gunste van de belanghebbende komt;
- een door belanghebbende redelijkerwijze niet (meer) te herstellen geringe formele tekortkoming (zoals het ontbreken van een handtekening in een contract) heeft geleid tot aanzienlijke negatieve gevolgen voor het recht op toeslagen, terwijl aan alle materiële eisen voor de betreffende toeslag is voldaan.

Er is geen sprake van een bijzondere omstandigheid als de belanghebbende na herhaalde verzoeken van de Belastingdienst/Toeslagen de geringe formele tekortkoming niet heeft hersteld, terwijl hij daartoe wel in de gelegenheid was.

Deze opsomming is niet limitatief. Op basis van ervaringen uit de praktijk kan deze opsomming worden aangevuld.

Van bijzondere omstandigheden is geen sprake als:

- de belanghebbende te kwader trouw is;
- de terugvordering het gevolg is van een afwijking tussen het daadwerkelijk afgenomen aantal uren kinderopvang en het aantal uren kinderopvang op basis waarvan het voorschot kinderopvangtoeslag is berekend in dat berekeningsjaar;
- de terugvordering het gevolg is van een afwijking van het daadwerkelijke over het berekeningsjaar vastgestelde toetsingsinkomen voor de toeslagen en het geschatte inkomen op basis waarvan het voorschot is berekend;
- de terugvordering het gevolg is van het overschrijden van een vermogensgrens.

Ook deze opsomming is niet limitatief. Op basis van ervaringen uit de praktijk kan deze opsomming worden aangevuld. Het uitgangspunt bij bovenstaande situaties is dat deze op zichzelf niet tot matiging van de terugvordering leiden. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval kan er bij de aanwezigheid van aanvullende omstandigheden die – op zichzelf of in samenhang – wel zijn aan te merken als bijzondere omstandigheden, na een belangenafweging echter toch reden zijn de terugvordering te matigen.

Indien sprake is van een bijzondere omstandigheid beoordeelt de B/T door middel van een individuele belangenafweging of de nadelige gevolgen van de terugvorderingsbeschikking in het specifieke geval niet onevenredig zijn voor de belanghebbende in verhouding tot de met de terugvorderingsbeschikking te dienen doelen.

Overigens zullen de financiële situatie of financiële problemen van belanghebbende die terugbetaling van toeslagen verhinderen, in het algemeen niet leiden tot een matiging van de terugvordering. Voor deze situatie bestaat de mogelijkheid van een (persoonlijke) betalingsregeling.

Als de B/T op de hoogte is van de bijzondere omstandigheden, moet hiermee – waar passend – bij de vaststelling van de terugvordering rekening worden gehouden door af te zien van de terugvordering of door de terugvordering te matigen. B/T zal de belanghebbende, indien de omstandigheden daartoe noodzaken, de gelegenheid bieden om zijn zienswijze te geven ten aanzien van het voorgenomen besluit tot matiging van de terugvordering. Het uitgangspunt is dat de belanghebbende de bijzondere omstandigheden voor matiging moet aandragen en bewijzen.

Goedkeuring herzien terugvorderingsbeschikking

In het Verzamelbesluit Toeslagen heeft de staatssecretaris vooruitlopend op wetgeving tevens goedgekeurd dat artikel 21a Awir en artikel 5a UR Awir op overeenkomstige wijze kunnen worden toegepast op een onherroepelijk vaststaande terugvorderingsbeschikking.

Herziening van op 23 oktober 2019 onherroepelijk vaststaande terugvorderingsbeschikkingen kinderopvangtoeslag

In beginsel is een herziening in het voordeel van belanghebbende van een terugvorderingsbeschikking die onherroepelijk is geworden niet mogelijk als die herziening voortvloeit uit beleid dat is uitgevaardigd nadat de terugvorderingsbeschikking onherroepelijk is geworden. Zo nodig kan de Minister van Financiën, in overeenstemming met de ministers die het aangaat, anders bepalen.

Over de toepassing van artikel 5a, onderdeel c, UR Awir en in overeenstemming met de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bepaal ik het volgende. Bij wijze van uitzondering is – in samenhang met de goedkeuring in onderdeel 2.2 van dit besluit – herziening van een terugvorderingsbeschikking die op 23 oktober

2019 of daarvoor onherroepelijk is geworden wel mogelijk als die herziening van de terugvorderingsbeschikking betrekking heeft op de kinderopvangtoeslag en voortvloeit uit onderdeel 2.1 van dit besluit. Dit geldt echter uitsluitend in de situatie waarin het recht op de kinderopvangtoeslag in het berekeningsjaar waarop de terugvorderingsbeschikking betrekking heeft met ten minste € 1.500 is verlaagd. Artikel 5a UR Awir blijft voor het overige onverkort van toepassing.

Bovenstaande betekent dat herziening op basis van dit besluit in ieder geval niet meer aan de orde is als:

- vijf jaren zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar waarop de terugvordering betrekking heeft en/of
- het recht op kinderopvangtoeslag in een berekeningsjaar met minder dan € 1.500 is verlaagd.

De beslissing op het verzoek tot herziening is een beschikking in de zin van de Awb. De ouder kan bezwaar maken bij de B/T tegen deze beschikking. Een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 Awb brengt advies uit over dit bezwaar. In de regel zal de B/T dit advies volgen bij het nemen van de beslissing op bezwaar.

Naar boven

1.5.1.5 Verrekening en Beslagvrije voet (BVV) Klik voor dialoogscherm met permalink

Belanghebbende kan ons verzoeken de verrekening van een voorschot of een voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting ongedaan te maken als hij daardoor minder overhoudt dan de voor hem geldende beslagvrije voet. Hij moet dit wel voldoende aannemelijk maken dat zijn beslagvrije voet is aangetast. Zie artikel 79.5a Leidraad invordering 2008. Als de belanghebbende voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de beslagvrije voet is aangetast, zal de Belastingdienst/Toeslagen rekening houden met de beslagvrije voet bij de laatste verrekening die plaatsvond vóór de indiening van het verzoek en bij de daaropvolgende verrekeningen.

Naar boven

1.5.1.6 Niet verder bemoeilijken/ geen verdere invorderingsmaatregelen voor de toeslagenschuld Klik voor dialoogscherm met permalink

Als we met belanghebbende een betalingsregeling hebben getroffen als bedoeld in artikel 7, lid 4 van de Uitvoeringsregeling Awir, zullen we na afloop van die regeling de belanghebbende meedelen geen invorderingsmaatregelen te nemen voor de nog openstaande schuld. Het gaat dan om een persoonlijke betalingsregeling die rekening houdt met een betalingscapaciteit die ontoereikend is om de schuld binnen 24 maanden te voldoen.

Als aan de hand van de gegevens op het door belanghebbende ingevulde vragenformulier is vastgesteld dat hij niet over enige betalingscapaciteit beschikt, zullen we de belanghebbende na die vaststelling meedelen geen invorderingsmaatregelen te treffen met betrekking tot de terugvordering in kwestie.

Dat neemt niet weg dat de schuld nog steeds kan afnemen: we delen de belanghebbende mede dat we eventuele toeslagen en teruggaven IB, voor zover die niet in maandelijkse termijnen worden uitbetaald, zullen verrekenen met de buiten invordering gelaten schuld.

Naar boven

1.5.2 Uitstel van betaling bij bezwaar tegen de hoogte van het recht Klik voor dialoogscherm met permalink

We kunnen uitstel van betaling verlenen voor een terugvordering van een toeslag als de belanghebbende tegen de vaststelling van het recht bezwaar indient. Het bezwaarschrift moet dan wel ingediend zijn vóór het verstrijken van de bezwaartermijn (binnen 6 weken na dagtekening van de terugvorderingsbeschikking), voorzien van de gronden van het bezwaar. Bij een niet gemotiveerd bezwaarschrift kunnen we uitstel van betaling weigeren.

Het voorgaande geldt ook bij een bezwaar van de belanghebbende tegen de herzienings- of toekenningsbeschikking van B/T die aanleiding tot terugvordering vormt.

Naar boven

1.5.3 Uitstel van betaling bij bezwaar tegen aanslag IB
Klik voor dialoogscherm met permalink

We verlenen automatisch uitstel van betaling voor een terugvordering van een toeslag als de belanghebbende een (fiscale) procedure voert met de inspecteur over de aanslag IB die aan die terugvordering ten grondslag ligt.

Naar boven

1.6 Beslag onder Toeslagen Klik voor dialoogscherm met permalink

De door B/T uit te betalen toeslagen zijn slechts beperkt vatbaar voor beslag. Het derdenbeslag moet worden gelegd onder het organisatieonderdeel B/T. Zo kan:

- de verhuurder (voor niet betaalde huur) beslag leggen op de huurtoeslag
- de zorgverzekeraar (voor niet betaalde premie) beslag leggen op de zorgtoeslag
- de kinderopvangstelling (voor niet betaalde kinderopvangkosten) beslag leggen op de kinderopvangtoeslag
- B/T (voor niet betaalde terugvorderingsbeschikkingen) beslag leggen op alle toeslagen

Het moet om een vordering gaan tot nakoming van een betalingsverplichting wegens een geleverde prestatie (bijvoorbeeld verhuur van een woning aan de belanghebbende) waarbij de betalingsverplichting ter zake van die prestatie (b.v. de huur) oorzaak is voor de tegemoetkoming (de huurtoeslag).

Uit de rechtspraak tot op heden komt naar voren dat het beslagverbod van artikel 45 Awir zeer beperkt moet worden uitgelegd.

Casus

Een verhuurder wilde beslag leggen op de huurtoeslag die een huurder kreeg op zijn nieuwe woning wegens achterstallige huur. De rechtbank vindt daarvan dat er sprake is van een te ver verwijderd verband bij een beslag op huurtoeslagen die gelden als tegemoetkoming voor huurverplichtingen uit hoofde van een andere huurovereenkomst (voor een andere woning). Uitgangspunt is volgens de rechter dat de huurder, die een huurtoeslag ontvangt, die toeslag dient aan te wenden voor de betaling van lopende huurtermijnen. De conclusie is dat in een dergelijke situatie het beslagverbod van art. 45 lid 1 Awir geldt. Ook de wetsgeschiedenis biedt onvoldoende aanknopingspunten voor een ruimere uitleg van de uitzonderingsbepaling van lid 1 aanhef en onder a (Hof Den Bosch 15 juli 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:2173)

Deze jurisprudentie geldt ook voor de kinderopvangtoeslag. De burger heeft de kinderopvangtoeslag van vandaag nodig om zijn kinderopvang te betalen, beslag voor een oude schuld kan dan niet, ook al zou het gaan om hetzelfde kinderdagverblijf.

Een derdenbeslag moet worden gelegd onder het organisatieonderdeel B/T. Dat onderdeel is namelijk het bestuursorgaan dat op grond van de Awir belast is met de uitbetaling van toeslagen. Een gelegd beslag onder (de ontvanger van) de regiokantoren is niet rechtsgeldig. In die gevallen meldt (de ontvanger van) het regiokantoor op het verklaringsformulier geen toeslag onder zich te hebben en wordt voor nadere informatie verwezen naar B/T.

Naar boven

1.6.1 Informatieverzoeken van gerechtsdeurwaarders
Klik voor dialoogscherm met permalink

Een gerechtsdeurwaarder die gerechtigd is beslag te leggen ten laste van een schuldenaar is bevoegd aan B/T te vragen of er periodieke betalingen worden verricht aan de schuldenaar. B/T is verplicht schriftelijk te antwoorden en kan zich daarbij niet beroepen op een geheimhoudingsplicht, mits de gerechtsdeurwaarder in zijn verzoek om informatie duidelijk maakt dat hij handelt in opdracht van een schuldeiser die bevoegd is beslag te leggen op een toeslag.

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 19.00.00 Terugvordering en verrekening
    - 1 Terugvordering en verrekening
      - 1.1 Terugvordering: achtergrond
      - 1.2 Verhouding tot Awb en Invorderingswet
      - 1.3 Terugvordering
        - 1.3.1 Betalingstermijn
          - 1.3.1.1 Versnelde invordering
        - 1.3.2 Rente bij te late betaling
        - 1.3.3 Betalingsherinnering
        - 1.3.4 Aanmaning
        - 1.3.5 Dwangbevel
        - 1.3.6 Verzet
        - 1.3.7 Vordering
        - 1.3.8 Faillissement en WSNP
          - 1.3.8.1 Jaarverrekening
        - 1.3.9 Minnelijke schuldsaneringsregeling
        - 1.3.10 Verjaring
      - 1.4 Verrekening
        - 1.4.1 Verrekenen: hoe?
        - 1.4.2 Verrekening bij uitstel van betaling
      - 1.5 Uitstel van betaling
        - 1.5.1 Standaardbetalingsregeling
          - 1.5.1.1 CBT en bezwaren daartegen
          - 1.5.1.2 Betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit
          - 1.5.1.3 Voorwaarden bij regeling op maat
          - 1.5.1.4 Matiging van de terugvordering
          - 1.5.1.5 Verrekening en Beslagvrije voet (BVV)

- 1.5.1.6 Niet verder bemoeilijken/ geen verdere invorderingsmaatregelen voor de toeslagenschuld
- 1.5.2 Uitstel van betaling bij bezwaar tegen de hoogte van het recht
- 1.5.3 Uitstel van betaling bij bezwaar tegen aanslag IB
- 1.6 Beslag onder Toeslagen
  - 1.6.1 Informatieverzoeken van gerechtsdeurwaarders

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 19.00.00 - Terugvordering en verrekening
- 1 Terugvordering en verrekening

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

20.00.00 Hoofdelijke aansprakelijkheid

1Aansprakelijkheid
Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Hoofdlijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De aanvrager is de voornaamste belanghebbende bij de toeslag. Hij is als eerste aansprakelijk voor een terugvordering. Artikel 26 Awir: bij een terugvordering is de belanghebbende het bedrag van de terugvordering in zijn geheel verschuldigd. Naast de belanghebbende kunnen we echter ook nog anderen aansprakelijk stellen voor de terugvordering. De eerstvolgende die we dan aansprakelijk stellen is de toeslagpartner (artikel 33 Awir).

Sinds 1 januari 2021 is de discretionaire bevoegdheid om te matigen opgenomen in lid 2 van artikel 26 Awir. Sinds dezelfde datum is ook lid 3 van artikel 33 Awir ingevoerd, waaruit volgt dat deze matiging de omvang van de aansprakelijkheid van de derde niet beïnvloed. Ratio achter deze bepaling is dat een derde, die al dan niet frauduleus over de bankrekening heeft kunnen beschikken waarop een voorschot of tegemoetkoming is uitbetaald, niet kan profiteren van de matiging van het terug te vorderen bedrag. De matiging die plaatsvindt na een individuele toets naar bijzondere omstandigheden werkt niet ten voordeel van een derde naar diens aansprakelijkheid door. Dit is een bewuste uitzondering op de normale vormgeving van aansprakelijkheid waarvoor het kabinet heeft gekozen. De wijziging heeft onmiddellijke werking en geldt dus voor alle aansprakelijkstellingen vanaf 1 januari 2021 ongeacht het berekeningsjaar.

Naar boven

1.1.1 (Toeslag)partner aansprakelijk, wanneer? Klik voor dialoogscherm met permalink

De partner van de belanghebbende als bedoeld in, artikel 3 van de Awir is aansprakelijk voor de schuld die voortvloeit uit een terugvordering die de belanghebbende onbetaald laat en bij belanghebbende niet geïnd kan worden. Na een scheiding zullen we altijd eerst terugvorderen bij de aanvrager zelf voor een schuld, ook al zou de partner de toeslag op diens rekening hebben ontvangen. Deze volgorde is ook in de jurisprudentie bevestigd. Hoe partners in de periode van samenwoning hun financiën regelen is een interne kwestie. Ook na de scheiding blijft dat een zaak tussen de partners.

We stellen de partner alleen aansprakelijk voor zover die ook feitelijk partner van de belanghebbende was gedurende de periode waarop de terugvordering betrekking heeft. Niet bepalend is wie van de partners de toeslag ontving. Een nieuwe partner kunnen we dus niet aansprakelijk stellen voor een terugvordering die betrekking heeft op de periode waarin er nog geen sprake was van partnerschap. (Zie artikelen 79.10 Leidraad Invordering 2008).

Is een bestuurlijke boete de grondslag voor het terug te vorderen bedrag? Dan kunnen we alleen de partner aansprakelijk stellen als (mede) het gedrag van de partner de reden is waarom we de bestuurlijke boete hebben

opgelegd (artikel 33, eerste lid, Awir).

Naar boven

1.1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid medebewoner
Klik voor dialoogscherm met permalink

Medebewoners kunnen ook aansprakelijk gesteld worden als hun inkomen van belang is voor de aanspraak op een toeslag (artikel 33, tweede lid, Awir). Daarvoor is niet bepalend dat na 2013 een medebewoner de toeslag niet meer op zijn rekeningnummer kan ontvangen.

Naar boven

1.1.3 Hoofdelijke aansprakelijkheid van derden als gevolg uitzondering op 1 bankrekeningnummer Klik voor dialoogscherm met permalink

Hebben we het voorschot of tegemoetkoming uitbetaald aan derden? Dan is deze aansprakelijk en kunnen we vanaf 2014 het voorschot of tegemoetkoming bij deze derde terugvorderen. Hebben we een deel aan de derde uitbetaald, dan moeten we ook de terugvordering verhoudingsgewijs berekenen.

We hanteren het volgende beleid bij de toepassing van deze wettelijke aansprakelijkheid. Zie artikel 79.11 Leidraad Invordering 2008:

Als B/T toeslagen heeft uitbetaald aan:

1. een lid van de Nederlandse vereniging voor kredietbanken (NVVK) in het kader van een schuldregelingsovereenkomst in de zin van de Gedragscode Schuldregeling of een overeenkomst tot budgetbeheer in de zin van de Gedragscode Budgetbeheer van de NVVK;

2. een gemeente in het kader van een schuldregelingsovereenkomst in de zin van de Gedragscode Schuldregeling of een overeenkomst tot budgetbeheer in de zin van de Gedragscode Budgetbeheer van de NVVK of overeenkomsten met dezelfde strekking;

3. een curator in een faillissement;

4. een bewindvoerder in een schuldsaneringsregeling natuurlijke personen,

gaat B/T alleen over tot aansprakelijkstelling als:

- het aan opzet of grove schuld van de schuldhulpverlener, respectievelijk de gemeente, respectievelijk de curator, respectievelijk de bewindvoerder te wijten is dat onjuiste of onvolledige gegevens of inlichtingen zijn verstrekt die ten grondslag hebben gelegen aan de terugvordering, of

- de schuldhulpverlener, respectievelijk de gemeente, respectievelijk de curator, respectievelijk de bewindvoerder financieel voordeel heeft gehad van de te hoge of onterecht uitbetaalde toeslagen;

Als B/T de kinderopvangtoeslag heeft uitbetaald op de bankrekening van een kinderopvanginstelling die een 'partnerschapsovereenkomst één rekeningnummer' (POBR1) heeft gesloten met B/T, gaat B/T alleen over tot aansprakelijkstelling als de kinderopvanginstelling in strijd met de Awir, de Wet kinderopvang of de op die wetten berustende bepalingen of in strijd met de voorwaarden die zijn opgenomen in de POBR1 handelt of heeft gehandeld;

Als B/T de kinderopvangtoeslag heeft uitbetaald op de bankrekening van een kinderopvanginstelling die een convenant heeft gesloten met B/T waarin zij hoofdelijke aansprakelijkheid aanvaardt voor terug te vorderen bedragen die samenhangen met de rechtstreeks aan de kinderopvanginstelling uitbetaalde kinderopvangtoeslag, geldt de in onderdeel 2 beschreven inperking van de mogelijkheid tot aansprakelijkstelling niet. Het bepaalde in artikel 49.6 van de Leidraad Invordering 2008 is hierbij van overeenkomstige toepassing;

Als B/T aan een derde een toeslag heeft uitbetaald van een aanvrager die niet beschikt over een bankrekening op zijn naam en door zijn geestelijke of lichamelijke toestand niet in staat is om een bankrekening op zijn naam te openen, gaat B/T alleen over tot aansprakelijkstelling als die derde:

- financieel voordeel heeft gehad van de te hoge of onterecht ontvangen toeslagen, of
- wist of behoorde te weten dat de toeslag te hoog was of dat er geen recht bestond op de toeslag.
- Als er een vermoeden van fraude is, zoekt de Belastingdienst/Toeslagen eerst verhaal bij de aansprakelijkgestelde. Pas als blijkt dat dat onvoldoende is, zoekt de Belastingdienst/Toeslagen verhaal bij de belanghebbende.

Naar boven

1.1.4 Rechtsgang aansprakelijkstelling Klik voor dialoogscherm met permalink

De aansprakelijkstelling van de partner (of derde, waaronder medebewoner) vindt bij beschikking plaats. Voor de aansprakelijkgestelden staat dezelfde rechtsgang open als die voor de belanghebbende. De aansprakelijkgestelde moet het bezwaar dus richten tot B/T en voor wat betreft het beroep tegen die uitspraak tot de bestuursrechter van de rechtbank. Als hogere beroepsinstantie fungeert de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voor de aansprakelijkheidsschuld geldt een betalingstermijn van 6 weken. Bij de in te vorderen aansprakelijkheidsschuld gelden dezelfde verrekening- en dwanginvorderingsbepalingen als voor belanghebbenden. Dat geldt ook voor het verkrijgen van uitstel van betaling.

Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 20.00.00 Hoofdelijke aansprakelijkheid
    - 1 Aansprakelijkheid
      - 1.1 Hoofdlijn
        - 1.1.1 (Toeslag)partner aansprakelijk, wanneer?
        - 1.1.2 Hoofdelijke aansprakelijkheid medebewoner
        - 1.1.3 Hoofdelijke aansprakelijkheid van derden als gevolg uitzondering op 1 bankrekeningnummer
        - 1.1.4 Rechtsgang aansprakelijkstelling

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 20.00.00 - Hoofdelijke aansprakelijkheid
- 1 Aansprakelijkheid

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

21.00.00 Herziening wegens beschikbaar komen of wijzigen fiscale gegevens

1Herziening om fiscale redenen
Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Herziening naar aanleiding van wijziging inkomensgegeven
Klik voor dialoogscherm met permalink

Hebben we de toeslag al definitief berekend en ontvangen we nieuwe inkomensgegevens? Dan moeten we een herziene berekening maken als uit de nieuwe berekening blijkt dat de toeslag op een onjuist bedrag is vastgesteld. (artikel 20, lid 1, van de Awir).

Voorbeelden van (nieuw) vastgestelde inkomensgegevens die tot een herziening van de definitief vastgestelde toeslag leiden:

- er een bezwaar is ingediend tegen de (voorlopige) aanslag inkomstenbelasting en hierdoor is het verzamelinkomen gewijzigd;
- er een wijziging is gedaan op de aangifte inkomstenbelasting en hierdoor is het verzamelinkomen gewijzigd;
- de werkgever een nieuw inkomen aan ons heeft doorgeven;
- er is een (nieuw) vastgesteld NINBI inkomen;
- we hebben eerder gebruik gemaakt van inkomensgegevens uit de aangifte zelf, uit de (voorlopige) definitieve aanslag inkomstenbelasting blijkt een ander bedrag;
- er is vermogen vastgesteld (ECLI:NL:RVS:2016:3035 – geen belangenafweging).

Deze herziening kan zowel in het voordeel als het nadeel van de belanghebbende zijn en kan dus leiden tot een nabetaling of een terugvordering.

De termijn voor de herziening is binnen acht weken

- na het bekend worden van het inkomensgegeven, dan wel
- nadat de vaststelling of wijziging van het NINBI onherroepelijk is geworden (artikel 20, lid 2, Awir).

Het moment waarop het inkomensgegeven wijzigt of bekend wordt gemaakt is dus bepalend.

Let op: op grond van artikel 26b lid 3 hoeft B/T de belanghebbende geen gelegenheid te geven tot het naar voren brengen van een zienswijze indien de terugvordering het gevolg is van het beschikbaar komen of wijzigen van de inkomensgegevens van de inspecteur van de Belastingdienst.

Casus Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T herziet de definitieve ZT 2013 per 9 september 2016. De vraag is of dat tijdig is gedaan. Het inkomen van de toeslagpartner was eerst nihil, maar is bij aanslag van 6 juli 2016 gewijzigd naar € 9.545. De Rb geeft de burger gelijk, want de termijn is acht weken. B/T betoogt in hoger beroep dat de termijn van artikel 20, tweede lid, Awir geen acht weken is, maar acht weken na het onherroepelijk worden van de aanslag. De aanslag van 6 juli 2016 is op 17 augustus onherroepelijk geworden, waardoor de acht weken termijn is verstreken op 12 oktober. De herziening van 9 september 2016 viel binnen die termijn. De Afdeling is het daarmee eens. (Zie ECLI:NL:RVS:2018:1687).

In bovenstaand geval speelt geen rol wanneer het inkomensgegeven bij B/T bekend was geworden. Dat kan er wel toe doen, maar was in de casus niet gesteld. Het geschil ging enkel over de vraag wat in die zaak de allerlaatste termijn voor herziening was: acht weken na de aanslag of acht weken na het onherroepelijk worden ervan? Het is de laatste, en dat is evident. En B/T had de herziening voordien rond. De termijn van acht weken is in de MvT op artikel 20 Awir gekoppeld aan een wijziging van het belastbaar loon, terwijl de termijn van acht weken na onherroepelijk worden van de aanslag gekoppeld is aan iemand die aangifte doet. Het is niet zo dat B/T sneller zou moeten zijn met een nieuwe beschikking als ze tegelijk met de dagtekening van de nieuwe aanslag IB, de beschikking over het nieuwe inkomensgegeven krijgt. Dat verklaart ook, waarom de Afdeling in bovenstaande zaak geen acht slaat op het moment waarop B/T het nieuwe inkomensgegeven bekend werd.

De herzieningstermijn van vijf jaar die geldt voor de herziening op basis van een nieuw feit nadat de definitieve vaststelling heeft plaats gevonden is bij de herziening van het inkomen niet van toepassing.

Naar boven

1.2 Toepassing van artikel 20 Awir wacht niet op bezwaar IB Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T voert de wijzigingen door op basis van de gegevens zoals deze op het moment van wijziging bekend zijn. Een eventuele bezwaarprocedure van belanghebbende tegen de hoogte van het vastgestelde inkomen bij de belastinginspecteur is voor B/T niet van belang. B/T zal de inkomensgegevens zo nodig aanpassen nadat op het bezwaarschrift door de belastinginspecteur is beslist.

B/T hoeft bij de vaststelling van de toeslag geen rekening te houden met een eventuele bezwaarprocedure bij de belastinginspecteur. B/T kan wel besluiten om gedurende de bezwaarprocedure bij de inkomstenbelasting uitstel van betaling te verlenen aan de belanghebbende voor zover sprake is van een terugvordering naar aanleiding van de beschikking van B/T. Deze mogelijkheid tot uitstel is benoemd in artikel 8 van de Uitvoeringsregeling van de Awir.

Gelet op vaste rechtspraak van de Afdeling, zie onder meer de uitspraak van 7 juli 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BN0491 en de uitspraak van 8 augustus 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX3915, moet ter bepaling van de draagkracht, (….) ingevolge artikel 7, lid 1, gelezen in verbinding met artikel 8, lid 1, van de Awir, het verzamelinkomen, zoals in de aanslag inkomstenbelasting is opgenomen, in aanmerking worden genomen. Uit het voorgaande volgt dat Belastingdienst/Toeslagen op grond van artikel 20, lid 2, van de Awir gehouden was om naar aanleiding van het door de inspecteur vastgestelde verzamelinkomen het recht op zorgtoeslag voor 2008 te herzien.

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 21.00.00 Herziening wegens beschikbaar komen of wijzigen fiscale gegevens
    - 1 Herziening om fiscale redenen
      - 1.1 Herziening naar aanleiding van wijziging inkomensgegeven
      - 1.2 Toepassing van artikel 20 Awir wacht niet op bezwaar IB

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 21.00.00 - Herziening wegens beschikbaar komen of wijzigen fiscale gegevens
- 1 Herziening om fiscale redenen

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

22.00.00 Herziening om andere reden

1Herziening om andere redenen
Klik voor dialoogscherm met permalink

Behalve de wijzigingen als gevolg van inkomensaanpassingen zoals beschreven in hoofdstuk 21 zijn er nog andere situaties die eveneens aanleiding kunnen geven om een definitief toegekende toeslag te herzien. In artikel 21, Awir wordt aangegeven welke voorwaarden gelden om een toegekende toeslag in het nadeel van de belanghebbende te kunnen herzien. Er moet dan sprake zijn van een nieuw feit of de toeslag is tot een te hoog vastgesteld en de aanvrager/partner wist dit of had dit kunnen weten. Ook kan een toeslag ambtshalve in het voordeel van de aanvrager worden herzien (artikel 21a Awir). Voor die herziening heeft B/T 5 jaar de tijd (artikel 21, tweede lid, Awir).

Naar boven

1.1 Herziening naar aanleiding van een bezwaarschrift
Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bezwaarschrift gericht tegen een DT-beschikking leidt tot een heroverweging van de genomen beslissing. Dat kan leiden tot een herziening van de toeslag. Een bezwaarschrift moet daarbij wel aan alle voorwaarden voldoen zoals deze in de AWB zijn benoemd. De wettelijke basis voor deze herziening is artikel 7:11, lid 2, van de Awb. Wanneer dus blijkt dat de toeslag op een te laag bedrag is vastgesteld, wordt deze herzien naar aanleiding van het bezwaarschrift. Een bezwaarschrift voor een bijzondere berekening huurtoeslag heeft een restrictie: deze moet worden gedaan binnen zes weken na de definitieve toekenning (DT: artikel 2c, Besluit op de Huurtoeslag). Is die termijn voorbij, dan is het bezwaar altijd niet-ontvankelijk. Wordt een DT later echter weer herzien, b.v. door een gewijzigd inkomen, dan staat deze termijn opnieuw open.

Wanneer het bezwaarschrift niet aan alle voorwaarden voldoet, omdat dit bijvoorbeeld te laat is ingediend, kan de toeslag soms toch herzien worden, (artikel 21a, Awir). Dit leidt tot een nieuw primair besluit. Op het bezwaarschrift zal dan ook nog een beslissing genomen moeten worden, maar dit zal dan niet-ontvankelijk zijn. De belanghebbende krijgt dan twee beschikkingen:

- een beschikking op bezwaar;
- een primair besluit (de herziening van de toeslag)

Het is niet mogelijk om iemand slechter te maken van zijn bezwaarschrift (het verbod op “reformatio in peius”). Als we tijdens de bezwaarbehandeling ontdekken dat een DT-beschikking te hoog is vastgesteld, mogen we deze toch aanpassen. Of we de toeslag gaan herzien toetsen we aan de regels van artikel 21.

Naar boven

1.2 Herzieningen in het nadeel van de belanghebbende Klik voor dialoogscherm met permalink

Wanneer een toeslag definitief is vastgesteld mag deze niet meer zomaar worden herzien, zeker niet in het nadeel van de belanghebbende. In sommige situaties mag een onjuiste toekenning wel teruggedraaid worden:

1. bij een zogenaamd nieuw feit of;
2. als de belanghebbende wist (of moest weten) dat de toeslag niet juist was.

Ad 1. We hebben de bevoegdheid om een DT-beschikking te herzien wanneer er na de vaststelling nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen. Dit zijn feiten of omstandigheden waarvan B/T bij de vaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn. Bijvoorbeeld als we een jaaropgave kosten kinderopvang ontvangen van een kindercentrum die afwijkt (lager is) dan de jaaropgave die de belanghebbende ons eerder toezond en op basis waarvan de DT is vastgesteld. Dat wil overigens niet zeggen dat in dat geval zonder meer tot herziening moet worden overgegaan. Omdat het een discretionaire bevoegdheid is van B/T om te herzien, moet er een belangenafweging plaatsvinden.

Casus

Woningcorporatie stuurt B/T uit eigen beweging een huurspecificatie. Daaruit blijkt een lagere kale huurprijs dan die welke B/T heeft gebruikt bij DT. Nieuw feit. (Rb Utrecht, 7 februari 2014, 13/2422 – niet gepubliceerd).

Ad 2. Ook bestaat de bevoegdheid om een DT-beschikking te herzien als de toeslag op een onjuist bedrag is vastgesteld en de belanghebbende of zijn partner wist dit of behoorde dit te weten. Het gaat er hier dus niet alleen om of de belanghebbende het feitelijk wist, want deze bevoegdheid geldt ook als hij het redelijkerwijs behoorde te weten.

Voorbeeld

B/T wijst een aanvraag zorgtoeslag af omdat deze te laat is. Ook het bezwaar daartegen wordt afgewezen. Belanghebbende gaat in beroep. Lopende het beroep stelt het systeem toch een DT vast, waarbij is uitgegaan van een tijdige aanvraag. B/T herziet die DT naar nihil. In zo'n geval moet belanghebbende weten dat hij geen recht had, gezien de afwijzing van zowel aanvraag als bezwaarschrift.

Naar boven

1.2.1 B/T heeft de bewijslast Klik voor dialoogscherm met permalink

B/T zal bij een negatieve beslissing op bezwaar gemotiveerd moeten uitleggen waarom gebruik is gemaakt van de herzieningsbevoegdheid.

Zo zal B/T ook moeten aantonen dat de belanghebbende wist dat er iets niet goed was aan de toeslag zoals blijkt uit het volgende uitspraak van de Raad van State. Belanghebbende verklaarde tijdens de bezwaarprocedure geen opvangkosten te hebben betaald. B/T heeft de bijdrage herzien naar nihil. De Afdeling oordeelde dat B/T terecht tot herziening was overgegaan. (AbRvS 10 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7656).

Bij de volgende situaties kan niet gesproken worden van een nieuw feit:

Na DT zijn nog stukken opgevraagd en het blijkt vervolgens dat de eigen bijdrage kinderopvang niet is betaald, c.q. dat het contract niet deugde. T.a.v. het nieuwe feit: de Belastingdienst heeft niet aannemelijk gemaakt bij de definitieve vaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte te kunnen zijn geweest van het ontbreken van een akte van een overeenkomst als bedoeld in artikel 52, gelezen in verbinding met artikel 56, tweede lid, van de Wko of het ontbreken van bewijs van betaling van de eigen bijdrage. Ten aanzien van het wist/kunnen weten: belanghebbende hoeft op het moment van de DT niet te weten dat de toeslag te hoog was (AbRvS, 24 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ8427)

We mogen ook niet herzien wanneer een verklaring omtrent het gedrag (vog) een opschortende voorwaarde is voor het starten van de opvang en die verklaring pas na het begin van de opvang door de gastouder aan het gastouderbureau wordt overhandigd. Dat is een zaak tussen het gastouderbureau en de gastouder en dat hoeft de vraagouder niet te weten (AbRvS, 3 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ7589).

Een DT-beschikking mag op basis van een nieuw feit tot vijf jaar na de laatste dag van het berekeningsjaar worden herzien. Voor het berekeningsjaar 2010 geldt dus dat een herziening niet meer mogelijk is vanaf 1 januari 2016. Een voorschot mag na ommekomst van vijf jaar ook niet leiden tot een lagere DT. Zie hoofdstuk 16.

Naar boven

1.2.2 Zienswijze belanghebbende Klik voor dialoogscherm met permalink

Vanaf berekeningsjaar 2021 dient B/T aan belanghebbende de gelegenheid te bieden tot het naar voren brengen van een zienswijze (artikel 26b Awir). De gevallen waarin B/T daartoe de gelegenheid biedt en de gevallen waarin dat niet gebeurt zijn beschreven in Hoofdstuk 19. De feiten en omstandigheden en de belangen die belanghebbende aanvoert in de zienswijze moeten worden meegewogen bij de te nemen beslissing tot herziening. B/T vergaart hierdoor bij de voorbereiding van een besluit met nadelige en mogelijk onevenredige gevolgen kennis van alle relevante feiten en belangen, waarmee mede uitvoering wordt gegeven aan het zorgvuldigheidsbeginsel.

Let op!

- Wanneer er sprake is van een nieuw inkomensfeit, is herzien van het toeslagjaar wel toegestaan.
- Een DT mag buiten die termijn wel opgelegd worden.

Naar boven

1.3 Herzien in het voordeel van de belanghebbende Klik voor dialoogscherm met permalink

Een herziening in het voordeel van de belanghebbende kan voortkomen uit:

- een verzoek of bezwaarschrift. Zie ook hoofdstuk 23.
- ambtshalve een DT-beschikking herzien. Hiervan is sprake als er geen bericht van belanghebbende aan ten grondslag ligt, maar B/T zelf constateert dat de beschikking onjuist is.

Wanneer een aanvraag leidt tot een geheel of gedeeltelijk afwijzende DT-beschikking kan de belanghebbende een nieuwe aanvraag doen. De belanghebbende vraagt B/T alsnog een beschikking af te geven in zijn voordeel, na een eerder geheel of gedeeltelijk afgewezen beschikking. Een hernieuwde aanvraag heeft alleen zin wanneer sprake is van een nieuw feit of een wijziging van omstandigheden (artikel 4:6 Awb). De aanvraag mag direct afgewezen worden onder verwijzing naar de eerdere beschikking wanneer niet aan de criteria wordt voldaan.

Voor B/T geldt sinds 2011 een verplichting om in bepaalde gevallen de DT-beschikking te herzien in het voordeel van de belanghebbende. Artikel 21a is vanaf 2011 in de Awir opgenomen maar B/T past deze analoog toe op oudere jaren. De achterliggende reden daarvoor is dat iedereen de toeslag krijgt waar hij recht op heeft. Dit artikel staat als het ware naast de algemene bevoegdheid van artikel 4:6 van de Awb, die anders dan artikel 21a Awir (5 jaar) geen termijn kent.

In de praktijk zal een belanghebbende meestal een herzieningsverzoek aan B/T doen zonder daarbij een wettelijke bepaling aan te geven. Dergelijke verzoeken moeten vatten we op als een verzoek om toepassing van artikel 21a van de Awir. Op deze verzoeken zal een primair besluit moeten worden genomen. Tegen de beslissing op het verzoek kan de belanghebbende eventueel bezwaar maken. De Afdeling heeft op 2 mei 2018 uitgesproken dat B/T de herziening in die situatie ten onrechte had beoordeeld op basis van artikel 4:6 Awb in plaats van op basis van artikel 21a Awir (r.o. 7.2 -ECLI:NL:RVS:2018:1457).

De burger moet zelf wel gegevens aandragen die een herziening rechtvaardigen. Dat volgt uit de woorden "is gebleken" in artikel 5a van de Uitvoeringsregeling Awir. Zie ook ECLI:NL:RVS:2017:930. Dat hoeven echter geen nieuwe feiten of omstandigheden te zijn.

Artikel 21a Awir, en de uitwerking daarvan in artikel 5a UR Awir, zijn per 1 januari 2011 in werking getreden. Bij deze wijzigingen is niet expliciet ingegaan op de wijze waarop deze speciale regeling zich verhoudt tot de algemene regeling van artikel 4:6 Awb. De Afdeling bestuursrecht van de RvS heeft zich hierover tot op heden nog niet expliciet uitgelaten. Er is één uitspraak waarin dit impliciet wel is gedaan, te weten een uitspraak van 1 maart 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:528, overwegingen 3.3 en 4.4). In deze kwestie was het herzieningsverzoek door B/T getoetst aan artikel 21a Awir juncto artikel 5a UR Awir. Dit verzoek kon niet worden afgewezen vanwege het van toepassing zijn van een van de onderdelen a t/m e van artikel 5a UR Awir. Echter, omdat belanghebbende geen nieuwe feiten en omstandigheden had aangevoerd, werd het herzieningsverzoek op grond daarvan afgewezen. De rechtbank in eerste uitleg, en dus ook de AbRS gingen hierin mee, en toetsten daarbij aan artikel 4:6 Awb.

Uit de wijze waarop de regeling van artikel 21a Awir juncto artikel 5a UR Awir is vorm gegeven, in combinatie met voornoemde uitspraak, kan worden afgeleid dat B/T in beginsel niet meer zou mogen toetsen aan artikel 4:6 Awb, als een van de onderdelen van artikel 5a UR Awir van toepassing is. B/T heeft dan immers volgens de tekst van deze bepaling geen ruimte (meer) voor het maken van een belangenafweging. Het bieden van een opening op grond van artikel 4:6 Awb zou hiermee niet stroken. De reden hiervoor is dat het voor B/T onder bepaalde omstandigheden duidelijk moet zijn wanneer onherroepelijke besluiten niet meer herzien kunnen worden, zodat daaraan uitvoering kan worden gegeven. Zo wordt in de nota van toelichting ten aanzien van onderdeel a ook opgemerkt dat om doelmatigheidsredenen de mogelijkheid tot herziening in de tijd is beperkt.

B/T meent daarom dat artikel 4:6 Awb niet getoetst moet worden wanneer een van de onderdelen van artikel 5a UR Awir van toepassing is.

Naar boven

1.3.1 Herzieningsmogelijkheden Klik voor dialoogscherm met permalink

De uitvoering van artikel 21a van de Awir is in artikel 5a van de Uitvoeringsregeling geregeld. Dit artikel bepaalt wanneer wel en niet herzien moet worden. Uitgangspunt is dat altijd wordt herzien als B/T vaststelt dat de DT-beschikking onjuist is. De belanghebbende moet aantonen dat de DT-beschikking onjuist is. Als een belanghebbende met een gemotiveerd verzoek komt, waaruit blijkt dat de tegemoetkoming onjuist is, kan direct worden herzien. Als een belanghebbende geen feiten of omstandigheden in zijn verzoek aandraagt of wanneer deze feiten of omstandigheden al eerder zijn aangedragen, kan het verzoek direct worden afgewezen. Indien er een gemotiveerd verzoek ligt, zonder dat de belanghebbende voldoende bewijsstukken heeft overlegd, moeten we de belanghebbende in de gelegenheid stellen alsnog de bewijsstukken te overleggen. Als B/T na de DT-beschikking twijfelt over de juistheid van het toeslagbedrag (mogelijk te laag bedrag) terwijl belanghebbende ons hier niet op heeft gewezen, dan is het niet aan B/T om uitgebreid onderzoek te doen.

Op de hoofdregel dat altijd wordt herzien bestaat een aantal uitzonderingen: we herzien niet meer als:

- er vijf jaar zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar. Maak hierbij onderscheid tussen een herzieningsverzoek van de belanghebbende en een constatering van B/T dat de DT-beschikking onjuist is (zonder dat de belanghebbende hierop wijst). Bij een herzieningsverzoek is het moment van het verzoek bepalend, waarbij ook artikel 6:9 van de Awb geldt (zie ook hoofdstuk 23). Bij een constatering van B/T is het moment van constateren bepalend. De termijn van 5 jaar wordt op grond van een uitspraak van de Afdeling verlengd als B/T de definitieve vaststelling heeft genomen meer dan vier jaar na het berekeningsjaar. De termijn voor het indienen van de herziening wordt dan met een jaar verlengd: ECLI:NL:RVS:2018:2210 (ook: 2018:2140). Per 1-1-2019 is deze termijn ook in artikel 5a van de Uitvoeringsregeling Awir vastgelegd.

- de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van nieuwe jurisprudentie en de beschikking dateert van voor de uitspraak. Als een belanghebbende nalaat zelf in bezwaar en/of beroep te gaan, kan hij niet meeliften op het succes van een ander. Deze uitzondering geldt niet als de minister anders heeft bepaald, maar die situatie heeft zich nog niet voorgedaan.

- de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van nieuw beleid van de minister en de beschikking dateert van voor het nieuwe beleid, tenzij de minister anders heeft bepaald.

  *LET OP: Deze situatie heeft zich voorgedaan, zoals hierna weergegeven (NB).

- de onjuistheid van de DT-beschikking het gevolg is van het feit dat niet tijdig een beroep op een faciliteit is gedaan, die we alleen op verzoek toepassen. Voor een aantal faciliteiten geldt een termijn waarbinnen het verzoek gedaan moet worden. Als de belanghebbende deze termijn laat verstrijken, kennen we niet alsnog de faciliteit toe. Sinds juli 2020 zijn er geen faciliteiten meer die onder deze uitzondering vallen.

NB In beginsel is een herziening in het voordeel van belanghebbende van een toegekende of herziene tegemoetkoming die onherroepelijk is geworden niet mogelijk als die herziening voortvloeit uit beleid dat is uitgevaardigd nadat de vaststellingsbeschikking onherroepelijk is geworden. Zo nodig kan de Minister van Financiën, in overeenstemming met de ministers die het aangaat, anders bepalen. Bij het Verzamelbesluit Toeslagen (Stcrt. 2020, 22720, nr. 22720) is over de toepassing van artikel 5a, onderdeel c, van de Uitvoeringsregeling Awir bepaald dat bij wijze van uitzondering herziening van een toegekende of herziene tegemoetkoming kinderopvangtoeslag die op 23 oktober 2019 (datum uitspraak ABRvS) of daarvoor onherroepelijk is geworden wel mogelijk is als die herziening van het recht voortvloeit uit onderdeel 3.1 van het Verzamelbesluit. Dat geldt uitsluitend in de situatie waarin het recht op kinderopvangtoeslag in het berekeningsjaar waarop de vaststellingbeschikking betrekking heeft met ten minste € 1.500,- is verlaagd, omdat de ouder een deel van de kosten voor kinderopvang niet tijdig heeft betaald. Bij het Verzamelbesluit Toeslagen is overigens eveneens bepaald dat indien sprake is van bijzondere omstandigheden B/T kan afzien van de terugvordering of het bedrag van de terugvordering kan matigen. Zie Hoofdstuk 19 paragraaf 1.5.1.4

We herzien in de vorm van salderen als de tegemoetkoming door de onjuistheid te laag vastgesteld en een andere tegemoetkoming, al dan niet van dezelfde belanghebbende, is op een te hoog bedrag vastgesteld en terugvordering is niet meer mogelijk. Indien de extra tegemoetkoming door eventuele herziening hoger is dan het bedrag dat eigenlijk teruggevorderd had moeten worden, dan wordt alleen het verschil tussen beide bedragen alsnog toegekend.

Voorbeeld

Een belanghebbende heeft huurtoeslag en zorgtoeslag ontvangen. Als nu blijkt dat er 200 euro te veel aan huurtoeslag is toegekend, maar 500 euro te weinig aan zorgtoeslag, dan zullen doorgaans beide toeslagen herzien worden, waardoor de belanghebbende per saldo 300 euro extra ontvangt (200 terugbetalen aan huurtoeslag en 500 extra ontvangen aan zorgtoeslag). Wanneer echter de 200 euro aan te veel uitbetaalde huurtoeslag niet kan worden teruggevorderd (omdat artikel 21 niet mag worden toegepast), wordt voor de zorgtoeslag maar 300 euro extra toegekend. Dit is rechtstreeks zo overgenomen uit het Besluit Fiscaal

Bestuursrecht (lid 11, par 23). "In gevallen waarin ter zake van enig feit ten onrechte belasting is geheven en waarin als gevolg van die heffing een belasting (ook al betreft deze een ander dan belanghebbende) ter zake van datzelfde feit niet is geheven en ook niet meer kan worden geheven, verleent de inspecteur slechts ambtshalve vermindering of teruggaaf voor zover het bedrag van de eerstgenoemde belasting het bedrag van de andere belasting te boven gaat."

Wanneer een bezwaar tegen een herziening niet ontvankelijk is wordt ook de herziening als zodanig beoordeeld. Ook als het bezwaar niet daarover gaat. B/T is niet verplicht tot een uitgebreid onderzoek. Het feit dat artikel 21 niet juist toegepast zou zijn moet dan ook uit de aanwezige stukken en feiten blijken.

Naar boven

1.3.2 Gevolgen van definitief toekennen buiten de 5-jaarstermijn
Klik voor dialoogscherm met permalink

In eerste instantie leek het er nog op dat B/T dat zonder consequenties kon doen.

DT stelt de voorschotten kinderopvangtoeslag over de jaren 2008 en 2009 in 2009 op nul vast. De definitieve beschikkingen, ook van nihil, volgen in 2015. Ruim een jaar later maakt belanghebbende bezwaar tegen deze beschikkingen. B/T is met de definitieve beschikkingen te laat (buiten de vijfjaarstermijn), maar omdat het voorschot al nihil was, heeft dit geen gevolgen. Het (te late) bezwaar wordt als verzoek om herziening afgewezen wegens strijd met een redelijke termijn: niet binnen vijf jaar na het berekeningsjaar ingediend. Bijzonder is dat B/T hier zelf heel laat is met de definitieve toekenningen (buiten de vijfjaarstermijn) zodat de herzieningstermijn alleen daardoor al verstreken was. Een belanghebbende die het om die reden redelijk vond dat de vijfjaarstermijn zou worden opgerekt, kreeg (eveneens) nul op zijn rekest van de Afdeling.

Dat er helemaal geen consequenties zouden zijn viel niet vol te houden. Immers: als B/T de 5-jaartermijn laat verstrijken alvorens definitief vast te stellen wordt de burger beroofd van de mogelijkheid om daar nog tegen op te komen. B/T nam daarom al een redelijkheidstermijn van nog een half jaar nadien aan, om bezwaar te kunnen maken.

In een geval waarin ook DT's werden opgelegd in 2015, maar een belanghebbende binnen een jaar nadien bezwaar had gemaakt oordeelde de Afdeling dat deze termijn uit een oogpunt van rechtszekerheid een harde termijn moet zijn, waarvan afwijking ten gunste van de rechtzoekende onder bijzondere omstandigheden niettemin mogelijk moet zijn. De Afdeling acht een termijn van in beginsel een jaar redelijk (ECLI:NL:RVS:2018:2210). Dat is ook in de uitvoeringsregeling Awir, artikel 5a, eerste lid gecodificeerd. Bij late beschikkingen krijgt de belanghebbende nog een jaar om bezwaar te maken. Dat geldt dus feitelijk voor alle definitieve toeslagen die langer dan vier jaren na het berekeningsjaar worden beschikt.

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 22.00.00 Herziening om andere reden
    - 1 Herziening om andere redenen
      - 1.1 Herziening naar aanleiding van een bezwaarschrift
      - 1.2 Herziening in het nadeel van de belanghebbende
        - 1.2.1 B/T heeft de bewijslast
        - 1.2.2 Zienswijze belanghebbende
      - 1.3 Herzien in het voordeel van de belanghebbende
        - 1.3.1 Herzieningsmogelijkheden
        - 1.3.2 Gevolgen van definitief toekennen buiten de 5-jaarstermijn

- 2 Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

22.00.00 Herziening om andere reden

2Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo
Klik voor dialoogscherm met permalink

2.1 Bevoegdheid Klik voor dialoogscherm met permalink

Omdat de herziening op basis van artikel 21, lid 1, van de Awir een bevoegdheid is, moet gemotiveerd worden waarom gebruik wordt gemaakt van deze bevoegdheid. Het begrip bevoegdheid geeft aan dat het bestuursorgaan het recht heeft om tot herziening over te gaan. Aan de burger moet aan de hand van feiten en omstandigheden worden uitgelegd waarom in de desbetreffende situatie aanleiding is gevonden om van dat recht gebruik te maken. Op het moment dat B/T weet dat er bij een DT-beschikking een onjuiste bijdrage is vastgesteld zal beoordeeld moeten worden of artikel 21 Awir toestaat om tot herziening over te gaan. Als dat zo is, dan zal B/T zo snel mogelijk overgaan tot het herstellen van de te hoge vaststelling. Dus ook als B/T eerder een fout heeft gemaakt.

Naar boven

2.2 Achtergrondinformatie Klik voor dialoogscherm met permalink

Uitganspunt is dat de toeslagen terecht komen bij die mensen die er recht op hebben. B/T moet namelijk zorgen voor een doelmatige en rechtmatige uitvoering van de inkomensafhankelijke regelingen, op basis van zowel de materiewetten waarin de gerechtigheid tot de toeslag is geregeld als de bepalingen in de Awir (Kamerstukken II, 2004-2005, 29764, nr.3, 1.2, derde alinea). Een te hoge en onjuiste vaststelling brengt een onterechte besteding van publieke middelen met zich mee. De herziening is dan ook bedoeld als een correctie op een onjuiste en te hoge vaststelling en niet als een straf.

Jurisprudentie

Een belanghebbende meende dat een herziening van de DT en de daaruit volgende terugbetalingsverplichting een inmenging was in het eigendomsrecht als bedoeld in artikel 1, Eerste Protocol, bij het EVRM.

Dat klopt, zegt de AbRvS. Maar die inmenging

- is gerechtvaardigd (algemeen belang van de staat bij een juiste besteding van gemeenschapsgelden),
- bij wet voorzien (artikel 21 Awir), en

- gaat niet verder dan het doel vereist (gelet op draagkracht moet teveel ontvangen bedrag worden terugbetaald).

Dus geen strijd met artikel 1, EP, bij EVRM. (AbRvS, 8 augustus 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX3915)

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 22.00.00 Herziening om andere reden
    - 1 Herziening om andere redenen
    - 2 Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo
      - 2.1 Bevoegdheid
      - 2.2 Achtergrondinformatie

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 22.00.00 - Herziening om andere reden
- 2 Bijlage 1: Bevoegdheid herziening en achtergrondinfo

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

23.00.00 Bezwaar en beroep

1Bezwaar en Beroep
Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 De bezwaarprocedure Klik voor dialoogscherm met permalink

De bezwaarprocedure is de wettelijke mogelijkheid voor een burger om een bestuursorgaan te vragen om een eerder genomen besluit nog een keer te bekijken. Een burger kan bezwaar maken omdat hij meent dat B/T een fout heeft gemaakt. Of als hij eerder opgevraagde of aanvullende bewijsstukken wil overleggen om het recht op toeslag (alsnog) aan te tonen.

Het is niet altijd noodzakelijk om het formele bezwaartraject te doorlopen. Er zijn situaties waarin een herziening of een nadere uitleg volstaat. Door eerst contact op te nemen met de burger kan de behandelaar er achter komen wat de bedoeling van de burger is. Trekt een burger zijn bezwaar in dan verliest hij daarmee ook het recht op beroep. Iemand kan namelijk pas in beroep gaan bij de bestuursrechter nadat er bezwaar is gemaakt, behoudens na het in gebreke stellen als er geen besluit wordt genomen (zie o.a. 1.1.1 hierna).

Naar boven

1.1.1 Bezwaar indienen Klik voor dialoogscherm met permalink

Alleen belanghebbenden bij een besluit kunnen bezwaar maken. Dit zijn degenen die rechtstreeks bij een besluit betrokken zijn: de aanvrager, de toeslagpartner en de medebewoner.

Een belanghebbende kan bezwaar maken tegen een van de volgende besluiten (art. 1.3 Awb):

- een voorschotbeschikking
- een definitieve berekening
- een herziening van een definitieve berekening
- een terugvorderingsbeschikking
- een boete

(Deze lijst is niet uitputtend)

B/T beoordeelt op grond van het bezwaar of ze het bestreden besluit al dan niet kan wijzigen of herroepen.

Ad 1 Bezwaar tegen een voorschotbeschikking Klik voor dialoogscherm met permalink

Veel burgers maken onnodig bezwaar tegen een voorschotbeschikking. Als de reden van bezwaar is dat het inkomen, vermogen, het uurtarief van de kinderopvang of de hoogte van de huur niet klopt, dan moet de burger een wijziging doorgeven. Wie het niet eens is met de huishoudsamenstelling of de verblijfsstatus moet schriftelijk bezwaar maken.

Ad 2 Bezwaar tegen een definitieve berekening Klik voor dialoogscherm met permalink

Is de burger het niet eens met grondslagen zoals de huishoudsamenstelling, het inkomen of vermogen, de huur of de kinderopvanggegevens die B/T heeft vastgesteld bij de definitieve berekening? Dan kan hij bijvoorbeeld het bezwaarformulier gebruiken.

Ad 3 Bezwaar tegen herziening van een definitieve berekening Klik voor dialoogscherm met permalink

Maakt iemand bezwaar tegen een herziening van een definitief vastgestelde toeslag? Dan moet B/T ervan uitgaan dat dit bezwaar ook gemaakt is tegen andere definitief vastgestelde of herziene toeslagen over hetzelfde berekeningsjaar, die in hetzelfde geschrift zijn vastgesteld of herzien vervat. Dit geldt ook voor de in verband daarmee berekende rente, tenzij uit het bezwaarschrift het tegendeel blijk (Art. 37, Awir).

Heeft B/T tegelijk met de herzieningsbeschikking ook een boete opgelegd? Dan geldt het bezwaar tegen de herzieningsbeschikking ook tegen de boete (Art. 37, Awir).

De boete moet dan wel in dezelfde brief zijn opgenomen. B/T slaagt er nog niet in de herzieningsbeschikking tegelijk te versturen met een boete. Als er bezwaar gemaakt wordt tegen de herzieningsbeschikking wordt in de praktijk meteen beslist op het bezwaar tegen de boete.

Ad 4 Bezwaar tegen terugvordering Klik voor dialoogscherm met permalink

Een burger kan schriftelijk bezwaar maken tegen een terugvordering. Hij krijgt meestal uitstel van betaling, behalve in de volgende gevallen:

- Hij heeft onjuiste gegevens doorgegeven.
- Belangen van de Staat verzette zich er tegen (art. 79.9a Leidraad Invordering 2008).

Ad 5 Bezwaar tegen boete Klik voor dialoogscherm met permalink

Een burger kan schriftelijk bezwaar maken tegen een boete. Hij krijgt dan uitstel van betaling (art. 79.9b Leidraad Invordering 2008).

Het niet nemen van een besluit wordt overigens met een besluit gelijk gesteld (art. 6:2 Awb). Hetzelfde geldt voor het weigeren om een besluit te nemen. In zo'n geval kon tot 1-10-2009 toen de wet dwangsom werd ingevoerd (zie Hoofdstuk 17), bezwaar worden gemaakt. Nu kan de belanghebbende het bestuursorgaan in gebreke stellen en – blijft het besluit dan nog uit – in beroep gaan (art. 7:1, eerste lid, letter f, Awb). Zie ook onderdeel 1.2.2.1.

Naar boven

1.1.2 Eisen aan het bezwaarschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 6:5 van de Awb stelt de volgende eisen aan een bezwaarschrift:

- Het moet zijn ondertekend.
- Het moet de naam en het adres van de indiener bevatten.
- Het moet een dagtekening bevatten.
- Het moet een omschrijving bevatten van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.
- Het moet de gronden van het bezwaar bevatten.
- Wanneer een bezwaar of beroep in een vreemde taal is gesteld en een vertaling voor een goede behandeling noodzakelijk is, moet de indiener zorgen voor een vertaling.

Voorbeeld jurisprudentie vreemde taal

Het Nederlands is de taal van bestuur en rechtspraak. Er is geen verplichting voor de indiener om een bezwaar- of beroepschrift in het Nederlands in te dienen. B/T mag een bezwaarschrift niet afwijzen omdat deze niet is geschreven in de Nederlandse taal. (Artikel 76, lid 7, van de EU Verordening 883/2004). Voor een goede behandeling kan een vertaling echter wel nodig zijn. Dat vond de CRvB bijvoorbeeld niet, bij een in eenvoudig Engels opgesteld bezwaarschrift (CRVB, 27 juni 2012: ECLI:NL:CRVB:2012:BX1183). Het bezwaar dus mag niet worden afgewezen vanwege de vreemde taal, maar kan op basis van artikel 6.6 van de Awb wel niet-ontvankelijk verklaard worden. Dit kan alleen als de indiener de gelegenheid heeft gekregen voor de *noodzakelijke* vertaling te zorgen.

Naar boven

1.1.3 Verzuimherstel Klik voor dialoogscherm met permalink

Heeft belanghebbende niet voldaan aan een of meer van de formele vereisten?, Dan moeten we hem schriftelijk meedelen dat we zijn bezwaar niet kunnen behandelen. Hij krijgt 2 weken tijd om het verzuim te herstellen. Als de belanghebbende het verzuim niet tijdig en naar behoren herstelt, verklaren we het bezwaar niet-ontvankelijk (Art. 6.6, Awb).

Een belanghebbende kan een zogenaamd pro forma bezwaar indienen: een bezwaar om zijn recht zeker te stellen. Hij dient dan tijdig een bezwaarschrift in, maar motiveert dit nog niet (de "gronden" ontbreken). In dat geval krijgt hij twee weken om zijn motivering in te sturen ("de gronden van het bezwaar aan te vullen"). Als er wel een reden (grond) in het pro forma bezwaar te lezen is (zoals: ik ben het niet eens met de rente want de beschikking is niet voortvarend genoeg opgelegd) dan kan het bezwaar gewoon inhoudelijk worden behandeld. Er hoeft dan geen aanvulling van de gronden te word gevraagd. Zie voor een zaak over een bezwaar dat wel een "grond" bevatte: ECLI:NL:RVS:2018:1457. Zie r.o 5.2: De in het bezwaarschrift van 25 oktober 2016 opgenomen stelling, dat het vermoeden bestaat dat de Belastingdienst/Toeslagen er ten onrechte van uitgaat dat er geen sprake is van een of meerdere nieuwe feiten en omstandigheden, kan als een voldoende concrete grond worden aangemerkt waartegen verweer kan worden gevoerd.

Ook al staat er wel een "grond" in het bezwaar: het komt vaak voor dat de belanghebbende nog vraagt om de gronden te mogen aanvullen. Dan staan we dan natuurlijk toe: we geven een termijn voor het aanvullen van de gronden. Komen die niet, dan moet het bezwaar in zo'n geval op basis van de wel genoemde reden/grond, wel in behandeling worden genomen. (zie hiervoor)

Beslistermijn opgeschort

Gedurende de termijn voor verzuimherstel is de beslistermijn opgeschort. De opschorting gaat in op de dag waarop de indiener is verzocht een verzuim te herstellen en eindigt op de dag waarop het verzuim is hersteld, of totdat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken (Art. 7:10, Awb).

Ontvankelijkheid en beroep

Als we het bezwaar niet-ontvankelijk verklaren zonder de belanghebbende in de gelegenheid te stellen om het verzuim te herstellen, is het besluit (de beslissing op bezwaar) niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid. Op basis hiervan zal de rechtbank de beslissing op bezwaar in een beroepsprocedure zeker vernietigen.

In beroep is de rechtbank verplicht om op de ontvankelijkheid van het bezwaarschrift van rechtswege te beoordelen. Zo zal een rechtbank een bezwaar, waarvan in beroep pas blijkt dat het niet verschoonbaar te laat is ingediend, terwijl de Bob inhoudelijk is, alsnog niet-ontvankelijk verklaren.

Naar boven

1.1.4 Wijze van indiening Klik voor dialoogscherm met permalink

Een belanghebbende kan een bezwaar op de volgende manieren indienen:

- Per post
- Afgeven bij de balie van een belastingkantoor
- In de brievenbus van een belastingkantoor

Alleen als een bestuursorgaan de elektronische weg (bijvoorbeeld via e-mail) heeft opengesteld kan een bezwaar elektronisch ingediend worden (Art. 2:15, Awb). Dat is echter niet het geval bij B/T.

Omgaan met elektronisch ingediende bezwaren

Bij een elektronisch ingediend bezwaar stelt B/T de belanghebbende op de hoogte dat dit niet in behandeling wordt genomen. We geven een termijn van 2 weken om alsnog een bezwaarschrift op de juiste manier in te dienen. Als het bezwaar binnen de gestelde termijn van 2 weken wordt ontvangen, geldt de datum van ontvangst van het elektronisch ingediende bezwaar als datum van indiening bezwaarschrift. De medewerker die een bezwaarschift per e-mail ontvangt, moet dit in laten scannen in Das voor het archief.

Naar boven

1.1.5 Indieningstermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is 6 weken (Art. 6:7 Awb). Bij toezending per post mag het bezwaar nog in de zevende week worden bezorgd, mits het wel voor het einde van de termijn van zes weken op de post is gedaan (art. 6:9 Awb). De bekendmaking van een beschikking vindt plaats door toezending van de beschikking aan de aanvrager (Art. 3:41 Awb). De hoofdregel uit de Awb is dan dat de termijn voor het maken van bezwaar begint vanaf de dag nà die waarop het besluit is bekendgemaakt (Art. 6:8 Awb). Vanwege de uitvoeringspraktijk bij B/T is in de Awir bepaald dat de bezwaartermijn voor toeslagen aanvangt op de dag na de die van de dagtekening. Dit is omdat de beschikkingen in onze software eerst worden 'klaargezet' en een dagtekening krijgen in de toekomst. De beschikkingen worden eerder verzonden dan de dagtekening die de beschikkingen hebben gekregen. Als de dag van de dagtekening voor de dag van de bekendmaking ligt, dan geldt echter weer het bepaalde in artikel 6:8 van de Awb (Art. 35 Awir). Deze situatie zal bij B/T niet vaak voorkomen.

Zolang B/T VT-beschikkingen (behalve de eerste) louter digitaal blijft verzenden is een bezwaar daartegen altijd tijdig. Dat is een gevolg van het feit dat de verzendprocedure volgens de Afdeling niet juist is: het moet namelijk minimaal ook op papier. Zie de uitspraak van 23 oktober 2019, nr. 201901945/1/A2, ECLI:NL:RVS:2019:3572. Met de komst van de keuzeregeling EBV moet op termijn zonder meer de mogelijkheid tot zowel papieren als digitale bekendmaking mogelijk worden (zie 1.3 Hfdst 2 – punt 5).

Voorbeeld: Ontvangst vóór dagtekening

Een besluit is gedateerd op 1 april 2012 maar verzonden op 15 maart 2012. Dan geldt de hoofdregel dat de bezwaartermijn gaat lopen vanaf 2 april 2012. De belanghebbende heeft dan dus een langere termijn dan 6 weken. Als de belanghebbende in dit voorbeeld al voor de datum van de dagtekening bezwaar maakt, verklaren we dit bezwaar ontvankelijk (Art. 6:10 Awb).

Voorbeeld: Ontvangst ver na dagtekening

Is een besluit gedateerd met de dagtekening 1 april 2012, maar wordt deze door de aanvrager ontvangen op 15 april 2012? Dan geldt de hoofdregel van de Awb. De dag van de dagtekening ligt dan vóór de dag van de bekendmaking. Als de beschikking op 14 april 2012 is verzonden, start de bezwaartermijn op de dag daarna, dus 15 april 2012. Het is in dit geval aan de belanghebbende om aan te tonen dat hij het bezwaar na de datum van dagtekening ontvangen heeft.

Naar boven

1.1.6 Besluit niet ontvangen door belanghebbende
Klik voor dialoogscherm met permalink

De Belastingdienst verstuurt zijn besluiten niet aangetekend. B/T verstuurt alle geautomatiseerd aangemaakte beschikkingen in batches. Bij betwisting van ontvangst, legt B/T de wijze van verzending uit. Een beslissing wordt ingelezen in DAS, waarbij de beschikking gedagtekend wordt. De daadwerkelijke verzending is afhankelijk van de capaciteit van de printstraat, maar is in ieder geval vóór of op de dagtekening. Bij het printen en verzenden wordt een kopie gemaakt en deze wordt in DAS opgeslagen.

De rechter houdt rekening met dit proces. Lees meer hier hierover in de uitspraken met vindplaatsen ECLI:NL:RVS:2012:BV2442 en ECLI:NL:RVS:2012:BV9486.

B/T kan dus volstaan met het aannemelijk maken van de verzending van geautomatiseerde beschikkingen. Omdat per post verzonden stukken in de regel op het daarop vermelde adres van de geadresseerde worden bezorgd, rechtvaardigt dit het vermoeden van ontvangst van het besluit. Het is dus aan belanghebbende om feiten te stellen op grond waarvan de ontvangst redelijkerwijs betwijfeld kan worden. In het geval van handmatig verzonden brieven, zoals beslissingen op bezwaar, kan de bewijslast voor B/T complexer zijn, en oordeelt de rechtbank vaker in het voordeel van de eiser. Daarom is het verstandig dat een behandelaar voor de zekerheid telefonisch contact opneemt met de burger als deze niet reageert op een brief. Geeft de burger aan niets ontvangen te hebben dan kan een rappel verstuurd worden. Op deze wijze wordt voorkomen dat de rechtbank in de beroepsfase oordeelt dat belanghebbende inderdaad niet voldoende in gelegenheid is gesteld om bewijsstukken aan te leveren.

Dat het digitaal verzenden van besluiten vanaf 20 oktober 2015 ook invloed heeft op de bezwaartermijn blijkt uit Rb Oost-Brabant: 19 november 2018, nr. SHE 18/843 ZORG V136 (niet gepubliceerd). Op 11 augustus 2017 maakt B/T een besluit bekend in de berichtenbox. In november 2017 komt een bezwaarschrift tegen dat besluit binnen. De papieren versie was naar een onjuist adres verzonden. Rb: door plaatsing in de berichtenbox is het besluit op de juiste wijze bekend gemaakt.

Op 13 februari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:424) deed de Afdeling een uitspraak over de verzending van stukken via een andere postbezorger dan Post NL. Deze is aangewezen als zogenoemde verlener van de universele postdienst als bedoeld in de Postwet 2009. In hoofdstuk 4 van de Postwet 2009 zijn voor de universele postdienst bijzondere verplichtingen opgenomen die zien op onder meer de omvang van de postdienst en de regelmaat en betrouwbaarheid van de postbezorging, die voor reguliere postbedrijven niet in die zin gelden. De Afdeling ziet zich gesteld voor de vraag of voor de postbezorging met Caparis Business Post van hetzelfde uitgangspunt dient te worden uitgegaan als voor de postbezorging met PostNL. De Afdeling beantwoordt die vraag ontkennend. Daarvoor is van belang dat, zoals hiervoor weergegeven, voor andere postdiensten dan

PostNL niet de specifieke wettelijke waarborgen gelden wat betreft de omvang en regelmaat van de postbezorging. Dat Caparis Business Post is geregistreerd bij de Autoriteit Consument en Markt, zoals het college stelt, is juist, maar deze autoriteit heeft niet tot doel toezicht te houden op de inhoudelijke naleving van de regels uit de Postwet 2009. Bovendien laat dat onverlet dat voor Caparis Business Post niet dezelfde verplichtingen gelden als voor de universele postdienst. Ook de overeenkomst die op 1 juli 2015 is gesloten tussen de provincie Fryslân en Caparis Business Post maakt niet dat er in het geval van Caparis Business Post van kan worden uitgegaan dat zij op één lijn kan worden gesteld met de universele postdienst. Weliswaar zijn in de overeenkomst verschillende verplichtingen opgenomen over de omvang en kwaliteit van de postbezorging, maar aan een privaatrechtelijke overeenkomst kan niet dezelfde waarde worden toegekend als aan de verplichtingen in de Postwet 2009. Een privaatrechtelijke overeenkomst kan immers tussentijds door partijen worden gewijzigd. Dat betekent dat het college niet alleen de verzending maar ook de ontvangst van de brieven aannemelijk dient te maken.

Bij gebruik van een andere postdienst dan Post NL (behoudens Sandd NL) is er dus geen bewijsvermoeden dat het verzonden stuk ook daadwerkelijk is ontvangen.

Naar boven

1.1.7 Eindpunt bezwaartermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De termijn voor het indienen van een bezwaarschift is 6 weken. De bezwaartermijn eindigt dus 6 weken na de datum van dagtekening van het bestreden besluit Voorbeeld: In het eerder genoemde voorbeeld van de beschikking met dagtekening 1 april 2012 (en een verzending daarvoor) is het startpunt dus 2 april 2012 en eindpunt 6 weken later, namelijk: 14 mei 2012.

Een termijn die eindigt op een zaterdag, zondag of erkende feestdag, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is (Art. 1 Algemene Termijnenwet).

Bij toezending per post mag het bezwaar nog in de zevende week worden bezorgd, mits het wel voor het einde van de termijn van zes weken op de post is gedaan (art. 6:9 Awb).

Naar boven

1.1.7.1 Te laat ontvangen Klik voor dialoogscherm met permalink

Als B/T een bezwaarschrift niet of na afloop van de termijn ontvangt dan komt het risico van (niet-aangetekende) verzending voor rekening van de belanghebbende. Kan belanghebbende niet aannemelijk maken dat hij het bezwaar tijdig heeft verzonden? Dan zal de rechtbank oordelen dat B/T het bezwaar inderdaad niet binnen de hiervoor gestelde termijn heeft ontvangen.

Naar boven

1.1.7.2 Verschoonbare termijnoverschrijding Klik voor dialoogscherm met permalink

Belanghebbende kan een beroep doen op verschoonbare termijnoverschrijding. Hij dient dan aannemelijk te maken dat hij redelijkerwijs niet in staat was om tijdig bezwaar te maken. De concrete reden moet zich wel binnen de bezwaartermijn hebben voorgedaan. Een verschoonbare termijnoverschrijding wordt niet snel aangenomen (Zie: ECLI:NL:RVS:2010:BK9906). Hier komt bij dat de omstandigheden waardoor een bezwaarschrift niet tijdig ingediend kon worden slechts voor beperkt uitstel kunnen zorgen. Als de belanghebbende te lang wacht met het indienen van het bezwaarschrift nadat de oorzaak van de termijnoverschrijding is verdwenen wordt het bezwaar alsnog niet-ontvankelijk verklaard. Vaste jurisprudentie acht een termijn van 14 dagen lang genoeg.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen bijzondere omstandigheden bij de belanghebbende en bij B/T.

Naar boven

1.1.7.3 Bijzondere omstandigheden belanghebbende Klik voor dialoogscherm met permalink

De bijzondere omstandigheden bij de aanvrager moeten per geval worden beoordeeld. De belanghebbende moet gemotiveerd aangeven waarom hij het bezwaarschrift niet op tijd heeft kunnen indienen. Vakantie of ziekte worden in beginsel niet als bijzondere omstandigheid gezien. Dementie is dat ook niet: verwacht mag worden dat iemand dan de zaken overneemt. Een tegen het einde van de termijn opgekomen ziekte kan onder omstandigheden een verschoonbare termijnoverschrijding opleveren. Dit geldt ook als de belanghebbende kan aantonen dat hij door ziekte zijn belangen niet op tijd door een ander kon laten behartigen.

Voorbeeld niet verschoonbare termijnoverschrijding

Bezwaar is 1 dag buiten de termijn binnengekomen en dus te laat. Dat het maar om 1 dag gaat en dat eiseres tussentijds telefonisch contact heeft gezocht met verweerder, betekent niet dat de termijnoverschrijding verschoonbaar is (Rb Roermond, 20 augustus 2007, zaaknummer 07/525).

Naar boven

1.1.7.4 Bijzondere omstandigheden B/T Klik voor dialoogscherm met permalink

Het kan ook zo zijn dat B/T fouten heeft gemaakt, bijvoorbeeld als B/T iemand niet heeft voorgelicht over de mogelijkheden om in bezwaar te gaan. In zo'n geval kan er ook sprake zijn van verschoonbare redenen voor het te laat indienen van een bezwaarschrift. Zo'n situatie deed zich voor bij een herziening van een voorschot. B/T verzond deze elektronisch, maar volgens de rechtbank en de Afdeling was dat niet de juiste wijze. Het had op papier gemoeten. RvS 23 oktober 2019: ECLI:NL:RVS:2019:3572

Voorbeeld grensoverschrijdende situaties KOT/KGB

In grensoverschrijdende situaties (Kinderopvangtoeslag of KGB) maakt B/T tegenwoordig wel zelf de toeslagbeschikking op terwijl de Svb de uitbetaling verzorgt. Dat is in die gevallen waarin Nederland eventueel een aanvulling moet verlenen op het buitenlandse recht op gezinsbijslag. Voor december 2017 liep de beschikking via de Svb en bepaalde hun dagtekening de aanvang van de bezwaartermijn.

Naar boven

1.1.8 Bezwaarbehandeling na tijdige ontvangst Klik voor dialoogscherm met permalink

De behandelingsprocedure van bezwaarschriften kan van geval tot geval verschillen. De volgende aspecten kunnen aan bod komen:

- ontvangstbevestiging
- doorzendplicht
- uitstel van betaling
- inzage in dossier
- hoorplicht
- intrekken bezwaarschrift
- reactie na BOB

Naar boven

1.1.8.1 Ontvangstbevestiging Klik voor dialoogscherm met permalink

De indiener krijgt een schriftelijke bevestiging van de ontvangst van het bezwaarschrift (Art. 6:14, Awb).

Naar boven

1.1.8.2 Doorzendplicht Klik voor dialoogscherm met permalink

Als B/T een bezwaar of beroep ontvangt waar een ander bestuursorgaan bevoegd voor is, dan moet B/T dit doorsturen naar het bevoegde bestuursorgaan. Als niet duidelijk is voor wie het bestemd is dan moet het teruggestuurd worden naar de afzender (Art. 2:3, Awb).

B/T moet de datum van ontvangst aantekenen en het bezwaar of beroep direct doorsturen naar het bevoegde bestuursorgaan of de bevoegde rechter. Dit wordt tegelijkertijd aan de afzender meedegedeeld (Art. 6:15, Awb). Bijvoorbeeld: bezwaren tegen de hoogte van het toetsingsinkomen of vaststelling van het vermogen dienen door B/T doorgestuurd te worden naar BD Blauw.

Als B/T stukken van een ander bestuursorgaan doorgezonden krijgt, dan geldt als indieningsdatum het tijdstip waarop het bij het betreffende orgaan is ingediend (Art. 6:15, Awb).

Soms komt een burger na de ontvangst van een beslissing op zijn bezwaarschrift weer in bezwaar. Dat komt meestal voor als hij nog nieuwe argumenten (gronden) wil aanvoeren. Zo'n tweede bezwaarschrift is aan te merken als een beroepschrift waardoor dit door de behandelaar moet worden doorgezonden naar de van toepassing zijnde rechtbank. De burger moet daarover worden ingelicht. De afdeling beroep kijkt dan na ontvangst wel of de nieuwe gronden nog aanleiding geven een andere beslissing te nemen.

Naar boven

1.1.8.3 Uitstel van betaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Wie een bezwaar, beroep of hoger beroep heeft ingediend, krijgt meestal uitstel van betaling tot het moment waarop wordt beslist. B/T verleent geen uitstel van betaling in de volgende gevallen:

- Belanghebbende heeft onjuiste gegevens aan ons doorgegeven.

Naar boven

1.1.8.4 Inzage in dossier Klik voor dialoogscherm met permalink

Belanghebbende kan de stukken die op de zaak betrekking hebben, inzien of toegezonden krijgen (Art. 7:4, Awb). Gemachtigden (advocaten) willen er nog wel eens om vragen. Het toezenden van een beschikking alleen is niet voldoende. Alle stukken moeten worden verstrekt die relevant zijn geweest voor de beslissing waartegen bezwaar wordt gemaakt, dus ook stukken van ketenpartners zoals de IND. Dat die stukken op de een of andere manier ook al in het bezit zijn van de belanghebbende of de gemachtigde, dan wel deze door hen ergens anders kunnen worden geraadpleegd (zoals via "mijntoeslagen"), maakt niet dat wij minder stukken mogen verstrekken.

Naar boven

1.1.8.5 Hoorplicht Klik voor dialoogscherm met permalink

Voordat een bestuursorgaan beslist, moet de belanghebbende in beginsel in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord (Art. 7:2 Awb). B/T vraagt de indiener van het bezwaar of deze gehoord wil worden en op welke wijze. Degene die het bezwaar behandelt, c.q. de hoorzitting zal leiden, mag niet betrokken zijn geweest bij het nemen van het oorspronkelijke besluit (Art. 7:5, Awb). Ook gaat het horen verder dan enkel aanhoren. Het is een actieve hoorplicht. Er moet een dialoog op gang komen tussen de belanghebbende en de behandelaar, zodat alle relevante feiten boven tafel komen. Daarnaast kan het gesprek ook gebruikt worden om extra informatie te verschaffen of toelichting geven. Van de hoorzitting moet een verslag worden gemaakt (Art. 7:7, Awb). Dit verslag wordt aan belanghebbende toegezonden bij de beslissing op bezwaar.

Worden er na de hoorzitting nog feiten en omstandigheden bekend die voor de beslissing op bezwaar van belang zijn? Dan informeert B/T belanghebbende hierover en stelt deze in de gelegenheid om hierover nogmaals te worden gehoord (Art. 7:9, Awb). Het is daarom efficiënt om hoorzittingen in te plannen nadat alle gevraagde stukken zijn ontvangen.

Mocht er worden gehoord in een vreemde taal, dan moet daar zorgvuldig mee opgesprongen worden. Zo leren een tweetal uitspraken, gegeven voor de participatiewet. In de ene uitspraak was belanghebbende in het Engels gehoord (CRvB 12 mei 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1542). Belanghebbende betwistte dat de, overigens wel door hem ondertekende, verklaring een juiste weergave was van hetgeen hij had gezegd. De CRvB volgde hem daarin. Van belang was daarbij dat het verslag direct in het Nederlands was opgesteld. En indien de verklaring aan belanghebbende in het Engels was voorgelezen, wat belanghebbende betwistte, kon het college in elk geval niet duidelijk maken welke tekst dan aan belanghebbende was voorgehouden. Onder deze omstandigheden stond onvoldoende vast of de opgemaakte verklaring wel overeenkwam met hetgeen belanghebbende had gezegd. In de andere uitspraak ging het om een belanghebbende die in het Turks werd verhoord (CRvB 7 mei 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1427). Zij betwijfelde of hetgeen zij in het Turks had verklaard wel juist vertaald was. Bovendien bleek uit de opgestelde schriftelijke verklaring van belanghebbende dat zij een aantal woorden had laten wijzigen zoals “elke dag” in “regelmatig” en “dagelijks” in “soms”. Dit was essentieel, omdat het in deze zaak de enige feitelijke informatie was omtrent de frequentie van de aanwezigheid op haar adres van haar vermeende partner. Volgens de Centrale Raad van Beroep had de behandelend ambtenaar van de gemeente bij het verhoor daarom moet doorvragen over deze wijzigingen. Nu dat niet was gebeurd, bleek de verklaring onvoldoende bruikbaar.

Uit deze uitspraken wordt duidelijk dat een behandelaar dus niet te lichtzinnig moet omgaan met het verhoor van personen die het Nederlands onvoldoende machtig zijn. Wanneer iemand het Nederlands niet beheerst kan hij ook niet controleren of de Nederlandse vertaling van zijn verklaring wel correct is. Een (tweede) verslag in de taal waarin is gehoord is dan wenselijk. Dan kan, bij een later geschil, nog worden nagegaan wat er daadwerkelijk is gezegd.

Naar boven

Afzien van horen **Klik voor dialoogscherm met permalink**

In de volgende gevallen kan B/T afzien van horen (Art. 7:3, Awb):

- het bezwaar is kennelijk niet-ontvankelijk.
- het bezwaar is kennelijk ongegrond
- de belanghebbende verklaart geen hoorzitting te willen, dan wel verklaart niet binnen een redelijke termijn dat hij gebruik wil maken van het recht om te worden gehoord;
- aan het bezwaar volledig tegemoetgekomen wordt.

Wanneer B/T ten onrechte afziet van horen dan kan de rechter die fout nog passeren met een beroep op artikel 6:22 Awb. Een beslissing op bezwaar kan in stand blijven als aannemelijk is dat de belanghebbende daardoor

niet is benadeeld. In een uitspraak van 27 juli 2016 heeft de Afdeling zulks ook voor toeslagen uitgesproken: ECLI:NL:RVS:2016:2109

Bij een deels gegrond bezwaar mogen we niet afzien van horen, ook niet wanneer het deel dat ongegrond is, kennelijk ongegrond is.

Naar boven

Kennelijk niet-ontvankelijk **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Kennelijk betekent overduidelijk. Als direct, zonder verdere vragen, kan worden vastgesteld dat het bezwaar niet aan de voorwaarden voldoet, is het bezwaar kennelijk niet ontvankelijk. Er moet redelijkerwijs geen twijfel mogelijk zijn. Ook het (blote) feit dat er sprake is van een termijnoverschrijding (te laat bezwaar) rechtvaardigt nog niet de conclusie dat er sprake is van een kennelijk niet-ontvankelijk bezwaar, omdat er sprake kan zijn van een verschoonbare termijnoverschrijding (Art. 6:11, Awb).

Als voorbeeld van een kennelijk niet-ontvankelijk bezwaarschrift wordt in de wetsgeschiedenis het geval genoemd waarin bezwaar wordt gemaakt door iemand die kennelijk geen enkel belang heeft bij het betreffende besluit. Een belangrijke eis hierbij is, dat er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk moet zijn inzake de niet-ontvankelijkheid. Pas als niet-ontvankelijkheid vaststaat, is een beslissing zonder het houden van een hoorbijeenkomst verantwoord te achten.

Naar boven

Voorbeelden kennelijk niet-ontvankelijk **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Kennelijke niet-ontvankelijkheid mag niet worden uitgesproken indien de indiener van het bezwaarschrift op de voet van artikel 6:6 jo artikel 6:5 van de Awb nog in de gelegenheid moet worden gesteld het verzuim te herstellen. Zo moet de belanghebbende van een tijdig ingediend, maar niet-gemotiveerd bezwaarschrift in de gelegenheid worden gesteld dit verzuim te herstellen. Het bezwaar mag dan niet, vanwege het motiveringsverzuim, rauwelijks 'kennelijk niet-ontvankelijk' worden verklaard.

Naar boven

Het bezwaar is kennelijk (on)gegrond **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Kennelijk betekent overduidelijk. Op grond van de wet- en regelgeving en de vaste jurisprudentie heeft het bezwaar geen enkele kans van slagen. Er is pas sprake van kennelijke ongegrondheid als uit het bezwaarschrift zelf al direct blijkt dat de aangevoerde bezwaren ongegrond zijn en er redelijkerwijs over die conclusie geen twijfel mogelijk is. Als zonder hoorzitting kan worden vastgesteld dat de indiener gelijk heeft en B/T volledig aan het bezwaar tegemoet kan komen, is het bezwaar kennelijk (overduidelijk) gegrond.

Kennelijk ongegrond verklaren is een mogelijkheid om een bezwaar inhoudelijk vereenvoudigd af te doen. Het vergt anders dan de niet-ontvankelijkheid een meer inhoudelijke beoordeling. Een voorbeeld is wanneer het gaat om een gebonden besluit/beschikking en er geen verschil van mening over de feiten is. Als horen van belang is voor het vaststellen van de feiten, is er dus geen aanleiding van het horen af te zien.

Als het bevoegde bestuursorgaan geen enkele ruimte heeft om een eigen beleid te ontwikkelen of te hanteren omdat een wet precies voorschrijft in welke gevallen en onder welke voorwaarden hoe een beschikking moet worden verleend, dan spreken we van een gebonden beschikking. Ontbreekt er echter een wettelijke regel voor het nemen van de beschikking en heeft het bevoegde bestuursorgaan de ruimte om een eigen beleid te ontwikkelen of te hanteren dan hebben wij het over een vrije beschikking.

Naar boven

Voorbeelden kennelijk (on)gegrond Klik voor dialoogscherm met permalink

- tegemoetkomen aan het bezwaar is overduidelijk in strijd met de wet.
- het bezwaarschrift richt zich tegen de afwijzing van een herhaalde aanvraag zonder dat het bezwaarschrift melding maakt van nieuwe feiten en omstandigheden.
- het bezwaar richt zich tegen een beslissing die overeenkomt met vast, door de rechter aanvaard beleid, en er zijn geen bijzondere omstandigheden aanwezig op grond waarvan van het beleid zou moeten worden afgeweken.

Het bestaan van vast, door de rechter aanvaard, bestuursbeleid impliceert overigens weer niet dat het orgaan zonder meer aan de hoorplicht voorbij mag gaan. De gronden in het bezwaarschrift kunnen juist aanleiding vormen het beleid op onderdelen bij te stellen dan wel in concreto een uitzondering op dat beleid te maken.

De kennelijkheid moet in de motivatie van de beslissing op bezwaar al genoemd en uitgelegd worden. Als dit pas in de passage over het afzien van horen gebeurt, kan de rechter de indruk krijgen dat de kennelijkheid ten onrechte alleen wordt gebruikt om af te zien van horen.

Naar boven

De belanghebbende verklaart geen hoorzitting te willen Klik voor dialoogscherm met permalink

De belanghebbende verklaart niet binnen een door het bestuursorgaan gestelde redelijke termijn dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord (sinds 2013).

Dit is de zogenaamde antwoordkaartmethode, die sedert 1 januari 2013 is opgenomen in artikel 7:3, onderdeel d, Awb. Deze handelswijze werd echter daarvoor al geaccepteerd door de Raad van state (zie ECLI:NL:RVS:2012:BW6900) en houdt het volgende in: B/T stuurt een brief met daarop de vraag of iemand zijn bezwaar mondeling wil toelichten. Als deze brief niet wordt teruggestuurd binnen de door B/T gestelde termijn kan het bezwaarschrift zonder een hoorzitting worden afgedaan. Let wel, deze methode kan niet meer worden toegepast als iemand al in zijn bezwaarschrift aangeeft gebruik te willen maken van het recht om te worden gehoord (HR 5 april 2019, ECLI: NL:HR:2019:524). Als een bestuursorgaan verschillende pogingen doet om in contact te komen met de belanghebbende voor het plannen van een hoorzitting, maar de belanghebbende reageert daar ondanks toezeggingen niet op, dan mag het bestuursorgaan het er op enig moment voor houden dat de belanghebbende niet binnen een redelijke termijn heeft verklaard dat hij gebruik wil maken van het recht te worden gehoord (ABRvS 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:884, AB 2020/196).

Naar boven

Onterecht niet gehoord Klik voor dialoogscherm met permalink

Als de belanghebbende van mening is dat er onterecht niet is gehoord in de bezwaarprocedure moet hij een beroep op schending van artikel 7:2 van de Awb doen bij de rechtbank. De bestuursrechter mag dit niet zelf toetsen. Het artikel is namelijk niet van openbare orde. Hetzelfde geldt voor artikel 7:3 van de Awb. De rechtbank zal dan een oordeel vellen over de bewering dat er ten onrechte niet is gehoord en als dat kan, via de zitting dat gebrek herstellen en, indien aannemelijk is dat belanghebbende niet in zijn belangen is benadeeld, de schending van de hoorplicht met toepassing van artikel 6:22 Awb passeren.

Naar boven

1.1.8.6 Intrekken bezwaarschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

De belanghebbende kan een bezwaarschrift op elk moment in de procedure intrekken. Op het bezwaarschrift hoeft dan geen beslissing meer te worden genomen. Dat moet schriftelijk: artikel 6:21, eerste lid Awb). Het vormvereiste beschermt belanghebbende. Door de intrekking wordt het bestreden primair besluit immers rechtens onaantastbaar. Tijdens het horen kan het ook mondeling (artikel 6:21, tweede lid), omdat er dan van mag worden uitgegaan dat daarvan in het verslag melding zal worden gemaakt. Omdat B/T weinig mondelinge hoorzittingen heeft, moet het intrekken dus schriftelijk. Omdat dit voor belanghebbenden bureaucratisch over kan komen is het lange tijd in zwang geweest om telefonische intrekkingen toe te staan. Door kamervragen over die procedure in oktober 2016 is daar een einde aan gekomen. De staatsecretaris heeft in een brief aangegeven dat burgers die zich sinds 11 november 2009 door een telefonische intrekking benadeeld voelen, zich alsnog kunnen melden bij de Belastingdienst. Er komt dan een voortgezette bezwaarbehandeling.

Naar boven

1.1.8.7 Reactie na Beslissing op bezwaar Klik voor dialoogscherm met permalink

Als belanghebbende na ontvangst van de BOB een reactie hierop stuurt aan B/T wordt dit beschouwd als beroepschrift en doorgezonden naar de bevoegde rechtbank. B/T behandelt deze reactie wel als verzoek om herziening en herziet de toeslag als bij deze reactie stukken meegestuurd worden waaruit blijkt dat de toeslag herzien kan worden. Maar dan nog kan het belangrijk zijn om het beroepschrift door te sturen. Bijvoorbeeld als er geen proceskosten zijn vergoed. De keuze om in beroep te gaan is aan de burger. Nadat B/T aan haar doorzendplicht heeft voldaan, zal de rechtbank de burger vragen het griffierecht te betalen. Doet de burger dit niet dan wordt het doorgezonden beroepschrift niet-ontvankelijk verklaard.

Naar boven

1.1.9 Te laat ingediend Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bezwaarschrift is tijdig ingediend als het voor het einde van de wettelijk vastgestelde termijn is ontvangen. Bij verzending per post is dit het geval wanneer het voor het einde van de termijn ter post is bezorgd, mits het niet later dan een week na afloop van de termijn is ontvangen (Art. 6:9 Awb). Als bewijs voor tijdige bezorging ter post geldt de datumstempel van het postkantoor. Het ontbreken van bewijs komt voor risico van de verzender.

Als een bezwaarschrift volgens de poststempel tijdig voor bezorging is aangeboden dan is het aan B/T om aantonen dat het buiten de termijn is ontvangen. De archiveringsdatum in DAS geldt hierbij niet als bewijs. De enveloppe moet van een datumstempel voorzien worden bij ontvangst. Is de enveloppe met datumstempel kwijtgeraakt? Dan moet het tijdig verzonden bezwaar als tijdig ontvangen behandeld worden, ook al is het later dan een week na de bezwaartermijn gearchiveerd in DAS.

Voorbeeld jurisprudentie bezwaartermijn

In casu liep de bezwaartermijn af op 23 mei 2008. B/T heeft het bezwaarschrift, dat is gedateerd op 23 mei 2008, ontvangen op 27 mei 2008. Het bezwaarschrift is per post verzonden. De vraag is nu of het bezwaarschrift voor de afloop van de bezwaartermijn ter postbezorging is aangeboden. Nu B/T de enveloppe niet heeft bewaard sluit de rechtbank ter beantwoording van deze vraag aan bij de door TNT aangebrachte poststempel. Het zoek raken van de enveloppe met daarop de als bewijs dienende poststempel, dient voor rekening van B/T te komen. Er wordt geoordeeld dat het bezwaarschrift voor het einde van de termijn ter post is bezorgd. B/T heeft bezwaar terecht ontvankelijk verklaard (Rb Dordrecht, 17 juli 2009, ECLI:NL:RBDOR:2009:BJ8362).

Naar boven

1.1.9.1 Te laat ingediend, toch behandelen Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een bezwaarschrift te laat is ingediend, dan moet B/T nog wel een besluit nemen op het bezwaar. Als de belanghebbende op verzoek van B/T geen verschoonbare reden voor termijnoverschrijding geeft dan wordt het

bezwaar niet-ontvankelijk verklaard. Dit betekent dat het bezwaar niet inhoudelijk behandeld wordt. Dat wil zeggen: B/T zal geen informatie opvragen om het recht van de burger op een toeslag te bepalen. Als uit meegestuurde stukken blijkt dat de belanghebbende in zijn bezwaar gelijk heeft, zal B/T de toeslag herzien in het voordeel van de belanghebbende. Dit gebeurt dan bij wijze van nieuw primair besluit, waar weer bezwaar tegen gemaakt kan worden.

Naar boven

1.1.9.2 Herziening tot vijf jaar na berekeningsjaar Klik voor dialoogscherm met permalink

Op grond van artikel 21a is het voor burgers mogelijk om tot vijf jaar na het berekeningsjaar om een herziening van de toeslag te vragen. Bij een late definitieve vaststelling: meer dan vier jaar na het berekeningsjaar, wordt die termijn nog langer. Zie hoofdstuk 22.

Naar boven

1.1.10 Beslissing op bezwaar (bob) Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij de beslissing op een bezwaar (bob) moet rekening worden gehouden met de volgende aspecten:

- beslistermijnen en verdaging
- niet-tijdig beslissen
- de (inhoudelijke) beslissing op bezwaar
- bekendmaking
- beroepsmogelijkheid
- kostenvergoeding
- bezwaarfase overslaan: rechtstreeks beroep

Naar boven

1.1.10.1 Beslistermijnen en verdaging Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bestuursorgaan moet binnen 6 weken na het einde van de bezwaartermijn beslissen op het bezwaar. B/T kan de beslistermijn eenzijdig verdagen met ten hoogste 6 weken. B/T moet dit schriftelijk mededelen aan belanghebbende. Na deze periode is verder uitstel mogelijk met instemming van belanghebbenden (Art. 7:10, Awb).

De beslistermijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt in beginsel als volgt berekend:

- Na de dagtekening van het B/T-besluit kan er binnen zes weken bezwaar worden aangetekend (artikel 35 Awir en artikel 6:7 Awb);
- Na het verstrijken van die bezwaartermijn dient B/T binnen zes weken op het bezwaar te beslissen (artikel 7:10, eerste lid, Awb);
- Deze beslistermijn kan voor ten hoogste zes weken worden verdaagd (artikel 7:10, derde lid, Awb);

Conclusie: Bij een bezwaarschrift dient B/T dus binnen 18 weken (inclusief 1ste verdaging 6 weken) vanaf de dag na dagtekening van het besluit te beslissen.

Bij een te laat bezwaar is het goed mogelijk dat de beslistermijn voor B/T al is verstreken.

Voorbeeld

Het uitgangspunt is een besluit met dagtekening 4 januari jaar t.

- de bezwaartermijn (reactietermijn klant) van zes weken loopt tot en met maandag 15 februari jaar t;
- de beslistermijn (behandeltermijn) van B/T (artikel 7:10, eerste lid, Awb) vangt aan op dinsdag 16 februari jaar t. Inclusief de verdagingsmogelijkheid (1ste verdaging 6 weken van artikel 7:10, derde lid, Awb zou B/T uiterlijk op maandag 10 mei jaar t (= 12 weken) moeten beslissen;
- op maandag 7 juni jaar t wordt een bezwaarschrift ingediend (datum ontvangst: dinsdag 8 juni jaar t), ofwel na de termijn die volgt uit artikel 7:10 Awb. Tot 1 oktober 2009 zou er na de datum van ontvangst bezwaar nog tien weken zijn geweest om op het bezwaar te beslissen. In dit voorbeeld tot en met maandag 16 augustus 2010.

Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de huidige tekst van artikel 7:10 Awb, is bij de keuze van de aanvang van de beslistermijn aansluiting gezocht bij artikel 4:15 Awb. Deze bepaling stelt onder meer dat de termijn voor het geven van een beschikking op aanvraag wordt opgeschort, zolang de vertraging aan de aanvrager kan worden toegerekend (2e lid, onderdeel b), of zolang het bestuursorgaan door overmacht niet in staat is een beschikking te geven (2e lid, onderdeel c). Voorgesteld wordt om ingeval van een te laat bezwaar hierbij ook daadwerkelijk aan te sluiten. De vertraging kan immers aan de bezwaarmaker worden toegerekend, en wij zijn niet in staat om op bezwaar te beslissen zolang er geen bezwaarschrift is ingediend. Dit betekent dat bij een te laat ingediend bezwaarschrift, de beslistermijn van zes weken een aanvang zou nemen per datum ontvangst van het bezwaarschrift.

Deze benadering van B/T is ondertussen ook bevestigd door een rechtbank (Zeeland-West-Brabant 21 maart 2019: ECLI:NL:RBZWB:2019:1177). "De beslistermijn voor de inspecteur eindigt zes weken gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken. Nu het bezwaarschrift buiten de bezwaartermijn is ingediend zou dat in het onderhavige geval betekenen dat de beslistermijn reeds was verstreken op het moment dat de inspecteur het bezwaarschrift ontving. De rechtbank is van oordeel dat in een dergelijk geval een meer zinvolle en redelijke uitleg van artikel 7:10 van de Awb met zich brengt dat de zes weken termijn aanvangt na ontvangst van het bezwaarschrift. Daarvan uitgaande is de ingebrekestelling te vroeg ingediend".

Is er met betrekking tot het bezwaar sprake van een verzuim () dan schort B/T de beslistermijn op, met ingang van de dag waarop de indiener is verzocht het verzuim te herstellen tot de dag waarop het verzuim is hersteld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken ().

Soms kan het nodig zijn om extra te verdagen (Art. 7:10, vierde lid, onder c, Awb). Bijvoorbeeld om wettelijke procedurevoorschriften na te leven, Als er in de bezwaarfase, na de hoorzitting, nieuwe feiten en omstandigheden aan het licht komen, kan het bijvoorbeeld nodig zijn om, ingevolge art. 7:9 Awb, een extra hoorzitting te houden. (MvT wetsvoorstel 31751, 18 juni 2009, Stb 384). Let op: Extra verdagen mag alleen als daar een procedurele noodzaak voor bestaat niet om extra tijd te verkrijgen voor zaken als bewijsvoering en feitenverzameling

Naar boven

1.1.10.2 Niet tijdig beslissen Klik voor dialoogscherm met permalink

Het kan gebeuren dat B/T geen besluit neemt of buiten de termijn een besluit neemt. Ondanks dat er in dit geval geen sprake is van een rechtsgevolg en dus geen besluit in de zin van artikel 1:3, Awb, wordt het niet tijdig nemen van een besluit met een besluit gelijkgesteld (Art. 6:2, Awb). Dit geeft de burger de mogelijkheid om beroep aan te tekenen bij de rechtbank wanneer B/T niet of niet tijdig beslist. Voordat dit kan moet

belanghebbende B/T wel in gebreke hebben gesteld (Art. 6:12, Awb), waarna B/T nog twee weken de tijd heeft om alsnog een besluit te nemen. Gebeurt dit niet, dan kan belanghebbende in beroep bij de rechtbank. Dit kan tot het oordeel leiden dat er inderdaad niet of niet tijdig is beslist en de rechtbank kan eventueel een termijn stellen waarbinnen B/T alsnog dient te beslissen. Het is voor de burger eventueel ook mogelijk om (van rechtswege) een dwangsom te verbeuren die door de rechtbank nog kan worden verhoogd als B/T zich niet houd aan de door de rechtbank gestelde termijn. Voor meer info over de dwangsom zie hier.

Als B/T lopende het beroep alsnog een besluit neemt, dan zal het beroep mede betrekking hebben op dit besluit en zal de rechtbank een inhoudelijk oordeel over dit besluit nemen (tenzij geheel tegemoet is gekomen) (Art. 6:20, derde lid, Awb). In een dergelijk geval wordt de beslissing op bezwaar dus niet afgerond met een beroepsclausule maar met een verwijzing naar artikel 6.20 van de Awb. De bezwaarbehandelaar moet team beroep van een dergelijke beslissing op bezwaar op de hoogte brengen.

Voorbeeld beroep en niet tijdig beslissen

Met het in de beroepsfase genomen besluit heeft B/T alsnog op de bezwaren beslist. Nu eiser niet heeft gesteld ten gevolge van het enkele niet tijdig beslissen schade te hebben geleden, heeft hij geen belang meer bij een gegrondverklaring van het beroep tegen het niet tijdig beslissen als bedoeld in artikel 6:20, vijfde lid van de Awb. Een dergelijk procesbelang kan niet zijn gelegen in de vergoeding van griffierecht en in veroordeling van proceskosten. Er kan namelijk ook toepassing worden gegeven aan de artikelen 8:74 en 8:75 van de Awb zonder dat het beroep gegrond wordt verklaard.

Omdat het besluit niet geheel tegemoet komt aan de bezwaren van eiser is het beroep ingevolge artikel 6:20, derde lid, Awb mede gericht tegen dit besluit. De rechtbank zal een dergelijk besluit alsnog inhoudelijk toetsen

Naar boven

1.1.10.3 Nieuw primair besluit in de bezwaarfase Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij B/T komt het geregeld voor dat bezwaar wordt gemaakt tegen een voorschotbeschikking, waarna de belanghebbende, voordat er een beslissing op het bezwaar is genomen, nog een wijziging instuurt. Dit kan leiden tot een nieuw voorschotbesluit. Sinds 2013 geldt dat een bezwaarschrift, bij intrekking, vervanging of wijziging van een bestreden besluit, van rechtswege ook tegen dat nieuwe besluit is gericht (Art. 6:19, Awb).

Een definitieve toekenning geldt niet als een nieuw besluit als het bezwaar zich richtte op een voorschotbeschikking (AbRvS, 31 juli 2013: ECLI:NL:RVS:2013:553). Ook een op een eerder besluit gebaseerde continueringsbeschikking (de Mac-beschikking) valt er niet onder. Dat is geen wijziging van het bestreden besluit, want het ziet op een ander berekeningsjaar. B/T volgt echter wel de lijn dat een wijziging in een voorschot ook doorwerkt naar een DT.

Let op!

Een bezwaar is niet afgehandeld op het moment dat B/T een nieuw primair besluit neemt waarmee aan het bezwaar tegemoet gekomen wordt. Er moet altijd een beslissing op bezwaar genomen worden, tenzij de burger het bezwaar intrekt.

Naar boven

1.1.10.4 De beslissing op bezwaar Klik voor dialoogscherm met permalink

Door bezwaar te maken, vraagt de belanghebbende om een heroverweging van het besluit.

De beslissing op bezwaar moet door een andere ambtenaar genomen worden dan de behandelende ambtenaar die bij het besluit betrokken was (Art. 7:5, Awb– t.a.v het horen;art. 10:3Awb inzake mandaat). Ook in art. 2:4 lid 1

Awb (verbod van vooringenomenheid) ligt besloten dat degene die op het bezwaar beslist niet degene is die het primaire besluit heeft genomen. (Overigens mag degene die het primaire besluit heeft genomen, wel betrokken zijn bij de bezwaarbehandeling, maar niet hierop beslissen.) De heroverweging van het bestreden besluit vindt plaats op grond van het bezwaarschrift (Art. 7:11, Awb). Wel zal het bestuursorgaan de bezwaren ruim naar hun strekking moeten opvatten. Het bestuursorgaan is niet strikt gebonden aan de argumenten die in het bezwaarschrift staan, het is een volledige heroverweging.

De heroverweging moet plaatsvinden naar de stand van dat moment van:

- de feiten en omstandigheden
- het recht en
- het beleid op het moment van heroverweging

De beslissing op bezwaar moet voldoende gemotiveerd zijn (Art 7:12, Awb).

Naar boven

Dictum van de beslissing op bezwaar **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De wet schrijft niet voor wat de beslissing op het bezwaarschrift moet of kan inhouden. In de praktijk zijn de volgende situaties mogelijk:

- **Het bezwaar is (kennelijk) niet-ontvankelijk.**
  In deze gevallen heeft t de belanghebbende niet voldaan aan de eisen voor de inhoud van een bezwaarschrift (Art. 6:5, Awb) of andere wettelijke vereisten voor het in behandeling nemen van het bezwaar (bijvoorbeeld 6:7 Awb). In deze gevallen gevallen verklaart de behandelaar het bezwaar (kennelijk) niet-ontvankelijk en wordt er niet inhoudelijk op het bezwaar ingegaan. De behandelaar dient echter wel te beoordelen of het bezwaar inhoudelijk al dan niet gegrond was geweest. Als dit zo is kan de behandelaar de tegemoetkoming alsnog in het voordeel van de belanghebbende herzien bij wijze van nieuw primair besluit.
- **Het bezwaar is (kennelijk) ongegrond.**
  De aangevoerde bezwaren kunnen inhoudelijk (overduidelijk) geen doel treffen en ook ambtshalve is er geen onrechtmatigheid van de primaire beschikking vastgesteld.
- **Het bezwaar is gegrond.**
  De bezwaren treffen doel of ambtshalve wordt onrechtmatigheid van het bestreden besluit vastgesteld.
- **Het bezwaar is gedeeltelijk gegrond.**
  Eén of meerdere bezwaren treffen doel of ambtshalve worden een of meerdere onrechtmatigheden vastgesteld. Een of een aantal bezwaren treft echter geen doel en er kan ten aanzien van een of een aantal grondslagen ambtshalve ook geen onrechtmatigheid worden vastgesteld.

Wat zeker niet mag, is het bestreden besluit herroepen en (nog) geen nieuw besluit nemen omdat nog nader onderzoek nodig is. Een bezwaarprocedure moet dus eindigen met een niet-ontvankelijk verklaring, een ongegrond verklaring, of met gegrond verklaring en bij het laatste het zo nodig nemen van een nieuw besluit.

Naar boven

Samenhang BOB en daarop volgende beschikking **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Wanneer het bezwaarschrift (gedeeltelijk) gegrond wordt verklaard moet het bestreden besluit worden herroepen en moet er een nieuw besluit worden genomen (Art. 7:11, Awb). B/T neemt dus een beslissing op het

bezwaarschrift en laat deze vervolgens bij (gedeeltelijke) gegrondverklaring ook leiden tot een (aparte) nieuwe beschikking. Om verwarring bij de belanghebbende te voorkomen is het zaak de nieuwe beschikking duidelijk aan te kondigen in de BOB, zodat er geen twijfel kan bestaan over de samenhang van de BOB en de nieuwe beschikking. Sinds eind 2014 is het ook mogelijk de beslissing op bezwaar en de nieuwe beschikking te combineren. Hiervoor wordt in TVS de BOB-applicatie gebruikt.

Naar boven

Beslissing op bezwaar in het nadeel van de burger Klik voor dialoogscherm met permalink

Het kan voorkomen dat een belanghebbende bij een voorschot na de beslissing op bezwaar een lager recht heeft dan hij had op basis van de bestreden beschikking.

Naar boven

Voorbeeld huur besluit in nadeel van de burger Klik voor dialoogscherm met permalink

Iemand gaat in bezwaar tegen het meetellen van een medebewoner. Lopende het bezwaar komt B/T er echter achter dat de huur boven de huurgrens uitkomt en dat er op basis hiervan helemaal geen recht bestaat op HT. B/T kan het lopende voorschot(!) HT dan op nihil stellen waardoor belanghebbende dus met een lager recht eindigt dan waarmee hij de procedure begon.

Naar boven

Voorbeeld KOT besluit in nadeel van de burger Klik voor dialoogscherm met permalink

Er is sprake van kinderopvang voor 3 kinderen. Kind A gaat 100 uur naar de opvang, kind B en C gaan 80 uur naar de opvang. Op de beschikking die de burger heeft ontvangen staat dat kind A 100 uur opgevangen wordt, kind B 70 uur en kind C 95 uur. De burger gaat in bezwaar omdat de uren van kind B te laag zijn opgevoerd. Hij stuurt facturen mee met daarop de kosten voor alle kinderen.

VT: Verklaar het bezwaar gegrond maar leg uit dat de herziene beschikking toch lager zal uitvallen omdat met betrekking tot kind C de uren worden aangepast van 95 naar 80.

DT: Verklaar het bezwaar gegrond en leg uit dat er geen herziene beschikking zal volgen. De reden hiervoor is dat het nadeel met betrekking tot kind B lager is dan het voordeel met betrekking tot kind C. De burger heeft in totaal (meer dan) genoeg toeslag ontvangen. Er is in dit geval geen grond om artikel 21 van de Awir toe te passen.

Veelal wordt gezegd dat dit niet kan vanwege het verbod op reformatio in peius. Als een bestuursorgaan zelfstandig bevoegd is om een besluit ten nadele van de bezwaarmaker te wijzigen, mag dat ook naar aanleiding van een bezwaar. Omdat B/T bevoegd is om zonder restricties voorschotten ten nadele van de aanvrager te herzien (Art. 16 en art. 18, Awir), mag B/T dat ook bij een bezwaar tegen een voorschot (zie b.v. ECLI:NL:RVS:2013:441, ECLI:NL:RVS:2014:1133 en ECLI:NL:RVS:2019:1480). B/T mag in nader omschreven situaties ook een DT herzien (Art. 21, Awir). Dat geldt normaliter niet bij een bezwaar tegen een definitieve toekenning. Let op: Aan het herzien van een DT ten nadele van een belanghebbende zijn (strenge) vereisten verbonden.

Een voorschotbesluit waartegen bezwaar is gemaakt kan dus herzien worden in het nadeel van de burger. Het is dan belangrijk de herziene voorschotbeschikking duidelijk aan te kondigen in de beslissing op bezwaar. De beschikking hangt namelijk samen met de beslissing op bezwaar. De enige manier waarop de burger zich tegen deze lagere voorschotbeschikking kan verweren is door de gang naar de bestuursrechter.

Naar boven

1.1.10.5 Bekendmaking Klik voor dialoogscherm met permalink

De beslissing op bezwaar wordt bekendgemaakt door toezending of uitreiking aan degene tot wie de beslissing is gericht (Art 7:12, Awb). Als de belanghebbende zich laat vertegenwoordigen door een gemachtigde (Art. 2:1, Awb), dan wordt (tenminste een afschrift van) de beslissing op bezwaar toegezonden aan de gemachtigde.

De vraag is in hoeverre B/T een foutieve beslissing op bezwaar kan of mag herstellen. Fouten herstellen mag, ook als dat een foutief besluit op een bezwaarschrift betreft. Het is echter onmogelijk om in zijn algemeenheid te zeggen wanneer dat wel/niet zou mogen. Hangt er met name van af of op grond van de foutieve BOB bij belanghebbende gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt, en zo ja, of deze wel/niet gehonoreerd moeten worden. Hiervoor heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State recentelijk nog een lijn opgesteld voor de beoordeling van die vragen (zie: ECLI:NL:RVS:2019:1694). Dit gebeurt aan de hand van 3 stappen, waarbij meer vanuit burgerperspectief moet worden getoetst. Zie ook H13.

Stap 1

Wat is de juridische kwalificatie van de uitlating en/of gedraging waarop de betrokkene zich beroept? Dat is bij een beslissing op bezwaar wel duidelijk.

Stap 2

Bij deze stap moet de vraag worden beantwoord of die toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Bij een beslissing op bezwaar is dat dus in beginsel wel het geval.

Stap 3

Wat is de betekenis van het gewekte vertrouwen?

Gerechtvaardigde verwachtingen hoeven niet altijd te worden gehonoreerd. Daartoe is vereist dat bij afweging van de betrokken belangen, waarbij het belang van degene bij wie de gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt zwaar weegt, geen zwaarder wegende belangen aan het honoreren van de verwachtingen in de weg staan. Die zwaarder wegende belangen kunnen zijn gelegen in strijd met de wet, het algemeen belang en belangen van derden. Het algemeen belang dat gediend is bij handhaving weegt in zijn algemeenheid weliswaar zwaar, maar dit hoeft niet doorslaggevend te zijn, als een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel wordt gedaan.

Conclusie: of een foutieve beslissing op bezwaar kan worden hersteld moet van geval tot geval worden beoordeeld. Denkbaar is dat bij herstel binnen enkele dagen geen sprake is van gerechtvaardigde verwachtingen. Zeker als B/T de burger eerst opbelt met de mededeling dat hij weliswaar een beslissing gaat ontvangen, maar dat deze foutief is en met een volgende beslissing zal worden hersteld.

Naar boven

1.1.10.6 Beroepsmogelijkheid Klik voor dialoogscherm met permalink

In de beslissing op bezwaar wordt ook vermeld:

- de mogelijkheid om in beroep te gaan
- de termijn waarbinnen en bij welk orgaan beroep ingesteld moet worden

De woonplaats van de belanghebbende bepaalt welke rechtbank bevoegd is om over het voorgelegde geschil te beslissen (artikel 8:7, tweede lid, Awb). Gaat de procedure over de toeslag van een inmiddels overleden persoon dan geldt in feite hetzelfde: dan is de laatst bekende woonplaats van de overledene bepalend voor de rechtbank. Als de belanghebbende buiten Nederland woont, ligt de bevoegdheid bij de rechtbank binnen het rechtsgebied

waar het bestuursorgaan zijn zetel heeft. In geval van beroep tegen beslissingen op bezwaar van B/T is dat de rechtbank Utrecht.

Naar boven

1.1.10.7 Proceskostenvergoeding in de bezwaarfase Klik voor dialoogscherm met permalink

In bepaalde gevallen moet B/T de kosten vergoeden die een belanghebbende maakt in verband met de behandeling van een door hem ingediend bezwaarschrift (Art 7:15, Awb). De belanghebbende moet hierom verzoeken voordat er op het bezwaar is beslist. B/T beslist vervolgens in de beslissing op bezwaar over de proceskostenvergoeding. Hiermee is de beslissing op dat verzoek vatbaar voor beroep.

Het kan gebeuren dat B/T vergeet om in de beslissing op bezwaar te reageren op het verzoek om proceskostenvergoeding. In die gevallen is het mogelijk om in dit middels een losse brief alsnog te doen. De Raad van State heeft geoordeeld (ECLI:NL:RVS:2015:1295) dat wanneer B/T via een aparte brief op de kostenvergoeding reageert, deze brief als aanvulling op de inhoudelijke beslissing op bezwaar moet worden gezien. De inhoudelijke beslissing op bezwaar en de kostenvergoedingsbrief worden dus samen één besluit. Voor de beroepstermijn treedt de dagtekening van de aanvullende brief in de plaats van de dagtekening van de inhoudelijke beslissing.

Als een kostenvergoeding bezwaar moet worden toegekend, dan moet deze aan de belanghebbende worden uitbetaald, tenzij deze aangeeft dat moet worden uitbetaald op een rekening van de gemachtigde.

Naar boven

Voorwaarden voor proceskostenvergoeding Klik voor dialoogscherm met permalink

De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een kostenvergoeding zijn (Art 7:15, Awb):

1. Het moet gaan om een verzoek van belanghebbende
2. Het verzoek is gedaan voordat op het bezwaar is beslist
3. Het (primaire) besluit wordt in de beslissing op bezwaar herroepen
4. De herroeping vindt plaats wegens onrechtmatigheid van het (primaire) besluit
5. De onrechtmatigheid is te wijten aan B/T
6. Het gaat om kosten die belanghebbende redelijkerwijs heeft moeten maken

Het moet gaan om een verzoek van belanghebbende

Bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van het bezwaarschrift is al bekeken of de indiener van het verzoek belanghebbende is. Gaat het om een gemachtigde (met uitzondering van advocaten en procureurs) dan moet om een machtiging worden gevraagd.

Het verzoek van belanghebbende is gedaan voordat op het bezwaar is beslist

Het verzoek moet gedaan worden voordat op het bezwaar is beslist. Dat kan in een aanvullend bezwaarschrift, maar ook op de hoorzitting. Het is niet mogelijk om in beroep bij de rechtbank alsnog om een vergoeding voor kosten in de bezwaarfase te vragen. Vergoeding kan ook niet ambtshalve plaatsvinden.

Het (primaire) besluit wordt in de beslissing op bezwaar herroepen

Alleen als het (primaire) besluit, waartegen het bezwaar is gericht, in de beslissing op bezwaar wordt herroepen kan er recht bestaan op proceskostenvergoeding. Herroeping vindt plaats als B/T in de beslissing op bezwaar vaststelt dat de bestreden beslissing niet in stand kan blijven en het besluit wijzigt of intrekt. Het (primaire) besluit wordt na heroverweging als rechtens onjuist geacht.

Een niet-ontvankelijk bezwaar geeft geen aanleiding voor kostenvergoeding. Het primaire besluit wordt dan niet herroepen.

Verder is van herroeping geen sprake als de grondslagen waarop het primaire besluit is genomen, worden aangevuld of gewijzigd maar de beslissing in het bezwaar gelijk blijft aan die in het primaire besluit. Ook bij formele fouten of gebreken in de motivering van het primaire besluit hoeft het besluit als zodanig niet te worden herroepen.

De herroeping vindt plaats vanwege de onrechtmatigheid van het primaire besluit

Onrechtmatigheid wil zeggen dat het besluit wordt herroepen omdat B/T het besluit heeft genomen in strijd met het recht. Bijvoorbeeld wettelijke voorschriften, beleidsregels, hogere regelgeving en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Bij herroeping op beleidsinhoudelijke gronden of een andere waardering van de feiten en omstandigheden is kostenvergoeding niet verplicht. Dat is evenmin het geval als er sprake is van onrechtmatigheid die niet valt toe te rekenen aan het bestuursorgaan. Dat is het geval als het aan de belanghebbende zelf is te wijten dat het bestuursorgaan in eerste instantie een fout maakte.

De onrechtmatigheid van de bestreden beslissing is verwijtbaar aan B/T

Onrechtmatigheid is verwijtbaar als bij het nemen van het primaire besluit al bekend was (of had kunnen zijn) dat een of meerdere grondslagen niet juist waren. Uit de jurisprudentie komt naar voren dat de onrechtmatigheid (meestal) ook aan B/T moet worden toegerekend, als zij bij het primaire besluit zijn uitgegaan van onjuiste gegevens van derden (bijvoorbeeld IND). Daarbij maakt het niet uit of deze derde destijds foutieve gegevens heeft aangeleverd, of dat die gegevens na een procedure (bijv. bezwaar) door deze derde zijn aangepast.

In de volgende situaties hoeft B/T geen kosten te vergoeden als onjuiste gegevens van derden werden gebruikt:

- Het is aan de bezwaarmaker zelf te wijten (geweest) dat door de derde partij onjuiste gegevens aan B/T werden verstrekt.
- Het primaire besluit wordt herroepen omdat tijdens het bezwaar de feiten of omstandigheden zijn gewijzigd.
- De belanghebbende maakt bezwaar tegen het inkomensgegeven (uit de BRI) dat wij hebben gehanteerd. Het bezwaar tegen het B/T-besluit wordt dan mede aangemerkt als een bezwaarschrift tegen het inkomensgegeven (art. 21j, AWR), en moet door de inspecteur worden behandeld. Bij een gegrondverklaring door de inspecteur leidt deze wijziging tot een herziening van de DT-beschikking (artikel 20 Awir) en krijgt de bezwaarmaker van de inspecteur een vergoeding van de bezwaarkosten, voor zover hij ook aan de overige voorwaarden voldoet. In dit geval worden de kosten dus niet door B/T vergoed, maar door de inspecteur.

Het gaat om kosten die belanghebbende redelijkerwijs heeft moeten maken

Dit criterium komt pas aan de orde als aan de vorige 5 voorwaarden is voldaan. Bij de beoordeling van dit criterium stelt B/T de keuze van de belanghebbende meestal niet ter discussie. Zodra hij bijvoorbeeld reiskosten heeft moeten maken om naar de hoorzitting te komen, zal B/T hem niet tegenwerpen dat een telefonische hoorzitting ook mogelijk was geweest (en dat de reiskosten dus niet gemaakt hadden hoeven worden).

Uit jurisprudentie blijkt dat bestuursorganen dit criterium ook ruimhartig moeten toepassen bij kostenvergoeding voor beroepsmatig verleende rechtsbijstand. B/T sluit daar bij aan, mede omdat er al sprake is van een

verwijtbaar onrechtmatig primair besluit. Ook bij een betrekkelijk eenvoudige kwestie, die misschien op een andere manier had kunnen worden hersteld, stelt B/T de inschakeling van een professionele rechtshulpverlener (meestal) niet ter discussie. Hierbij zal de behandelaar meewegen op welke wijze de relevante besluitvorming tot dan toe is geweest en/of op welke wijze B/T belanghebbende schriftelijk en mondeling heeft bejegend. Als B/T zelf bijvoorbeeld niet consequent of helder was (eerst wel toekennen, dan weer niet), dan kan belanghebbende niet worden tegengeworpen dat het een eenvoudige kwestie betreft die de inschakeling van een professionele rechtshulpverlener overbodig maakt. Hetzelfde geldt voor de situatie dat belanghebbende al vaker van het kastje naar de muur is gestuurd, en zich daardoor min of meer genoodzaakt voelde om zijn gelijk te halen via de bezwaarprocedure. Daarnaast zal het merendeel van de belanghebbenden geen juridische achtergrond hebben, waardoor het inroepen van professionele juridische hulp doorgaans niet onredelijk is.

Om aan te tonen dat een kind van hem is (staat niet in de BRP) laat een burger een dna onderzoek uitvoeren. Dat toont aan dat hij de ouder is. De kosten van het dna onderzoek alsmede de in verband daarmee gemaakte reiskosten komen niet in aanmerking voor proceskostenvergoeding (ECLI:NL:RVS:2014:1787).

Mocht een behandelaar menen dat er geen sprake is van redelijkerwijs gemaakte kosten, dan legt hij dit voor aan Vaktechniek (met name belast met de Awb c.q. het beroepenproces). Dit bevordert een uniforme aanpak.

Als iemand in bezwaar rechtsbijstand krijgt van een advocaat op basis van een toevoeging (Wrb) moet sinds 2013 de advocaat tijdens het bezwaar laten weten dat er een toevoeging is verleend (Art. 7:15, vijfde lid, Awb). Vervolgens worden de gemaakte proceskosten, indien van toepassing, toegekend aan de belanghebbende maar uitbetaald aan de advocaat. Deze moet dan zelf zorgen voor de verrekening met de belanghebbende.

Ook voor een gemachtigde, betaald vanuit de rechtsbijstandverzekering van de burger, betalen we een proceskostenvergoeding. Er is sprake van beroepsmatige bijstand door een professional en de burger heeft er voor betaald via de kosten voor de verzekering.

Niet altijd zijn er kosten: denk b.v. aan bijstand tussen familieleden waarvan iemand (toevallig) beroepsmatig juridisch werk verricht. Of aan het werk van een wetswinkel waarvoor ook niet wordt betaald. In die gevallen ook geen proceskostenvergoeding.

Voor een bewindvoerder geldt dat het verlenen van rechtsbijstand niet tot diens taak behoort. Dat wil niet zeggen dat een bewindvoerder die rechtsbijstand niet kan leveren. Doet deze dat, dan zal afzonderlijk moeten worden getoetst aan de criteria om in aanmerking te komen voor vergoeding van een door een derde beroepsmatige verleende rechtsbijstand. Bijvoorbeeld of er kosten voor die rechtsbijstand in rekening zijn gebracht. Zie b.v. de uitspraak van de CRvB van 28 augustus 2012. Het enkele feit dat de bewindvoerder bezwaar maakt namens de onder bewind gestelde, maakt niet dat recht bestaat op een kostenvergoeding voor die bijstand. In ieder geval niet als de bewindvoerder als zodanig optreedt en geen extra kosten in rekening brengt voor het procederen. Het is dan nodig om na te gaan of kosten in rekening zijn gebracht, en verder of de bewindvoerder ook werkzaamheden op juridisch vlak verricht. In 2019 heeft de Afdeling zich ook in een zaak over de kosten voor een bewindvoerder in die zin uitgelaten – geen proceskostenvergoeding: ECLI:NL:RVS:2019:3829.

De rechtsbijstand door een kantoorgenoot kan worden aangemerkt als door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand. De voor door een dergelijke kantoorgenoot verleende rechtsbijstand gemaakte proceskosten komen om deze reden in beginsel voor vergoeding in aanmerking. Een kantoorgenoot heeft niet zonder meer een persoonlijk belang bij de zaak waarin hij als advocaat optreedt. Dat voorts een advocaat een kantoorgenoot is, laat onverlet dat hij zich beroepsmatig bezighoudt met het voeren van juridische procedures (ECLI:NL:RVS:2014:916).

Bijzondere situatie

De Afdeling kent ook een proceskostenvergoeding toe alsmede vergoeding van het griffierecht wanneer er kleine gebreken worden gepasseerd op grond van artikel 6:22 Awb (belanghebbende niet benadeeld). Zie RvS, 30 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:265.

Naar boven

1.1.10.8 Voor vergoeding in aanmerking komende kosten Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 1 van het Besluit proceskosten bestuursrecht (hierna: het Besluit) geeft een limitatieve opsomming van kosten die voor vergoeding in aanmerking kunnen komen:

- kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand (link)
- kosten van een getuige, tolk of deskundige
- reis- en verblijfkosten van een partij of belanghebbende
- verletkosten van een partij of belanghebbende (tijdverzuim voor bijvoorbeeld het bijwonen van een hoorzitting)
- kosten van uittreksels uit openbare registers, telegrammen, internationale telexen, internationale telefaxen en internationale telefoongesprekken (normale kantoorkosten vallen hier niet onder)
- kosten van een als gemachtigde optredende arts

De hoogte van het te vergoeden bedrag wordt vastgesteld op grond van de artikelen 2 tot en met 6 van het Besluit. Voor vergoeding van door derden beroepsmatig verleende rechtsbijstand geldt een forfaitaire vergoeding. Het doet er niet toe hoeveel er in rekening is gebracht, het is voldoende dát er iets in rekening is gebracht (Art. 2, Besluit). Alle andere kosten moeten worden gespecificeerd met een betalingsbewijs.

Naar boven

Kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand Klik voor dialoogscherm met permalink

Er moet sprake zijn van juridische, beroepsmatig verleende bijstand. Het voeren van bezwaar- en beroepsprocedures moet een regelmatige en beroepsmatige werkzaamheid van de rechtsbijstandsverlener zijn. Een familielid die beroepsmatig rechtsbijstand verleend kan ook, mits deze niet tot het huishouden van belanghebbende behoort en normaal declareert.

Om voor een proceskostenvergoeding in aanmerking te komen, moet degene die als derde beroepsmatig rechtsbijstand verleent ook voldoende deskundig te zijn. Hij moet over enige juridische scholing te beschikken. Dit vereiste heeft niet uitsluitend betrekking op formele scholing. Uit processtukken of een optreden ter zitting kan ook worden afgeleid of de gemachtigde enige relevante juridische scholing heeft gehad. Zie ECLI:NL:RVS:2017:2264.

Naar boven

Al dan niet beroepsmatig verleende rechtsbijstand Klik voor dialoogscherm met permalink

De echtgenoot van eiseres heeft het beroepschrift ingediend. Verzocht is om vergoeding van proceskosten. Naar het oordeel van de rechtbank is van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand in de zin van artikel 1, aanhef en sub a, van het Bpb geen sprake als tussen degene aan wie de rechtsbijstand wordt verleend en de rechtsbijstandverlener een nauwe familierelatie bestaat, zoals hier het geval is. Dit oordeel wijzigt niet als de echtgenoot in procedures waarin hij voor (andere) cliënten optreedt, wel beroepsmatig rechtsbijstand verleent. RB verwijst naar AbRS uitspraken LJN ZF2324 en BG3916. Verder is niet gesteld en evenmin gebleken dat verzoekster in beroepsfase andere kosten heeft gemaakt. (Rb Breda, 5 februari 2010, zaaknummer 09/4573).

Het moet gaan om daadwerkelijke kosten. Vaak is de hulp bij bezwaar door een rechtswinkel, belastingwinkel, juridisch loket of bureau sociaal raadslieden kosteloos. In die gevallen is er geen reden om aan te nemen dat de belanghebbende kosten heeft gemaakt. Bij twijfel kan de behandelaar vragen om bewijsstukken.

In andere gevallen waarvoor een eigen bijdrage geldt, zoals hulp door een advocaat, rechtsbijstandverzekering of hulp van de vakbond, mag de behandelaar aannemen dat er sprake is van kosten. Hier geldt altijd het forfaitaire puntenstelsel: het doet er niet toe hoeveel er in rekening is gebracht, het is voldoende dát er iets in rekening is gebracht. Ook een constructie waarbij de rechtsbijstand wordt verleend op basis van no cure-no pay (en de rekening pas achteraf wordt verstuurd) geeft recht op een vergoeding van de kosten voor rechtsbijstand.

In een uitspraak van 14 november 2018 oordeelde de RvS dat bij de gemachtigde wel sprake was van enige juridische scholing, maar dat onvoldoende was gebleken dat deze onderdeel vormde van een op inkomen gerichte taakuitoefening. Geen proceskostenvergoeding (ECLI:NL:RVS:2018:3709).

Naar boven

Berekenen te vergoeden bedrag Klik voor dialoogscherm met permalink

Het eventueel te vergoeden bedrag wordt vastgesteld op grond van een forfaitair tarief. De vergoeding is slechts mogelijk tot ten hoogste de forfaitaire bedragen. Voor zover de werkelijk gemaakte kosten voor deze posten hoger zijn geweest, moeten die voor rekening van de belanghebbende blijven. Het gaat bij proceskostenvergoeding om een tegemoetkoming in de kosten en niet om volledige vergoeding daarvan.

De berekeningsmethodiek kent 3 onderdelen:

1. punten per proceshandeling
2. waarde per punt
3. wegingsfactoren

A x B x C geeft de uitkomst van de te vergoeden kosten.

Ad A Punten per proceshandeling

In de bezwaarfase zijn er 3 handelingen die punten opleveren: 1 punt voor het indienen van het bezwaarschrift, 1 punt voor het verschijnen op de hoorzitting en 0,5 punt voor een eventuele nadere hoorzitting. Telefonisch horen levert ook een punt op.

Ad B Waarde per punt

Voor beslissingen op bezwaar die op of na 1 januari 2018 worden genomen is de vergoeding € 525 per punt. Zie hieronder een overzicht van de forfaitaire tarieven vanaf de invoering van de Awb (1-1-1994) tot op heden, met daarbij steeds een weergave van het overgangsrecht. Hetzelfde geldt ook voor de door bestuursrechters in hun uitspraken te hanteren tarieven bij een veroordeling in de kosten.

Ingangsdautm	Bedrag	Overgangsrecht
01-01-1994	€ 322	Invoering Awb (tot 1 januari 2002: fl. 710)
01-10-2009	€ 437	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaren ingediend voor 01-10-2009.
01-01-2013	€ 472	Van toepassing op alle BOB's genomen op of na 01-01-2013.
01-01-2014	€ 487	Van toepassing op alle BOB's genomen op of na 01-01-2014.
01-01-2015	€ 490	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaar- en beroepschriften die voor 01-01-2015 zijn ontvangen.
01-01-2016	€ 496	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaar- en beroepschriften die voor 01-01-2016 zijn ontvangen.
01-01-2017	€ 495	Het oude bedrag blijft gelden voor bezwaar- en beroepschriften die voor 01-01-2017 zijn ontvangen.
01-01-2018	€ 501	Van toepassing op alle BOB's genomen op of na 01-01-2018 en alle uitspraken vanaf die datum
01-01-2019	€ 512	Idem na 01-01-2019
01-01-2020	€ 525	Idem na 1 januari 2020

Huidige tekst van Bijlage bij Besluit proceskosten bestuursrecht, onderdeel B (wijziging per 1 januari 2020):

B. Waarde per punt

B1. Beroep en hoger beroep: 1 punt = € 525

B2. Bezwaar en administratief beroep: 1 punt = € 261 (per 1 januari 2017: € 246; 2018: € 249; 2019: € 254) voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake belastingen of de heffing van premies, dan wel premievervangende belasting voor de sociale verzekeringen, bedoeld in artikel 2, onderdelen a en c, van de Wet financiering sociale verzekeringen. Dit geldt tevens voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake de heffing van de inkomensafhankelijke bijdragen, dan wel een bijdragevervangende belasting, ingevolge de Zorgverzekeringswet.

2. 1 punt = € 525 in de overige gevallen.

Ad C Wegingsfactoren

De wegingsfactor brengt de zwaarte van de zaak tot uitdrukking: samenhang.

Factor	**Gewicht zaak**
.....	.....
0,25	Zeer licht
0,5	Licht
1	Gemiddeld
1,5	Zwaar
2	Zeer zwaar

Toelichting

Normaal gesproken kent Belastingdienst/Toeslagen in bezwaar factor 1 toe. Als er sprake is van een formeel gebrek geldt factor 0,25. Andere smaken kennen we niet. Dat is anders in het fiscale recht.

Bij betaling van proceskosten/griffierecht moet – wanneer deze meer dan vier weken na de uitspraak wordt gedaan en daarmee te laat - ook wettelijke rente worden vergoed. Daarbij kan rekening worden gehouden met de doelmatigheidsgrens van € 10 van art. 4:98, tweede lid, Awb. Die doelmatigheidsgrens geldt niet bij veroordelingen tot betaling van wettelijke rente door de rechter (art. 4:85, derde lid, Awb). Dit betekent dat over het algemeen alleen wettelijke rente hoeft te worden vergoed over de bedragen aan proceskostenvergoeding en griffierecht waartoe de rechter ons veroordeelt en dus niet wanneer wij zelf een proceskostenvergoeding toekennen bij uitspraak op bezwaar (zie o.a. ECLI:NL:HR:2018:2358 en ECLI:NL:HR:2019:92).

Naar boven

1.1.10.9 Bezwaarfase overslaan: rechtstreeks beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

Op grond van de Wet rechtstreeks beroep (Stb. 2004/220) is de Algemene wet bestuursrecht aangepast. De 2 belangrijkste artikelen op grond van het voorgaande zijn artikel 7:1a en artikel 8:54a van de Awb.

Artikel 7:1a Awb

In het bezwaarschrift kan de indiener Belastingdienst/Toeslagen verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

B/T kan instemmen met het verzoek als de zaak daarvoor geschikt is en beslist zo spoedig mogelijk op het verzoek. Een beslissing tot instemming wordt genomen zodra redelijkerwijs kan worden aangenomen dat geen nieuwe bezwaarschriften zullen worden ingediend. Als B/T instemt met het verzoek zendt hij het bezwaarschrift, nadat daarop de datum van ontvangst is aangetekend, direct door aan de bevoegde rechter. Een na de instemming ontvangen bezwaarschrift wordt eveneens direct doorgezonden aan de bevoegde rechter. Als dit bezwaarschrift geen verzoek als bedoeld in het eerste lid bevat, wordt in afwijking van artikel 8:41, lid 1 van de Awb geen griffierecht geheven.

Artikel 8:54a Awb

Totdat partijen zijn uitgenodigd om op een zitting van de rechtbank te verschijnen, kan de rechtbank het onderzoek sluiten, bijvoorbeeld als voortzetting van het onderzoek niet nodig is omdat B/T onterecht heeft ingestemd met het rechtstreekse beroep bij de rechtbank. In dat geval strekt de uitspraak ertoe dat B/T het beroepschrift als bezwaarschrift behandelt. Artikel 7:10 (beslistermijnen voor bestuursorgaan) is van overeenkomstige toepassing.

Als de zaak daarvoor geschikt is, stemt B/T in met het overslaan van de bezwaarschriftenprocedure. Een zaak is alleen dan geschikt voor rechtstreeks beroep als reeds in de primaire fase een zodanig uitputtende gedachtewisseling met belanghebbende heeft plaatsgevonden, dat de bezwaarschriftenprocedure daaraan weinig of niets meer kan toevoegen: de feiten staan vast. Ook staat vast dat het besluit nog altijd in geschil is. Hetzelfde geldt voor de situatie waarin een besluit nauw samenhangt met een besluit waartegen reeds beroep is ingesteld.

Naast de in artikel 7:1a, lid 2 van de Awb genoemde redenen is een zaak niet geschikt voor rechtstreeks beroep als:

- het bezwaarschrift onvoldoende is gemotiveerd
- er twijfel bestaat over de ontvankelijkheid van het bezwaar
- bij beoordeling van het bezwaarschrift direct duidelijk is dat aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen
- het bezwaar kennelijk ongegrond is

Als B/T instemt met het verzoek om rechtstreeks beroep gaat het bezwaarschrift, met daarop aangetekend de dagtekening van ontvangst, direct door naar de bevoegde rechter.

Als de zaak niet geschikt is voor rechtstreeks beroep wijst B/T het verzoek af. Is het bezwaarschrift kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond, dan wordt de afwijzing in de beschikking op het bezwaarschrift opgenomen. In de overige gevallen wordt de beslissing uiterlijk tegelijkertijd met de uitnodiging voor de hoorzitting schriftelijk aan de verzoeker meegedeeld.

Naar boven

1.2 Beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een belanghebbende het niet eens is met de beslissing op bezwaar, kan hij beroep instellen bij de rechtbank (Art. 7:1, aanhef , Art. 8:1 en Art. 8:6, eerste lid, Awb). Tegen een uitspraak van een rechtbank staat in beginsel hoger beroep open bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

In principe worden zaken door 1 rechter (enkelvoudige kamer) behandeld, tenzij deze oordeelt dat de zaak ongeschikt is voor behandeling door 1 rechter. Verwijzing volgt dan naar een meervoudige kamer (3 rechters). Sinds 2013 is ook verwijzing mogelijk naar een grote kamer van 5 rechters als het gaat om zaken die van groot belang zijn en waarin een principiële uitspraak moet worden gedaan.

Voor B/T is de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de indiener van het beroepschrift zijn woonplaats heeft, bevoegd. Als de indiener van het beroepschrift geen woonplaats in Nederland heeft, is de rechtbank binnen het rechtsgebied waar het bestuursorgaan haar zetel heeft, bevoegd. Dit betekent voor beroep tegen beslissingen op bezwaar van B/T dat de rechtbank Utrecht bevoegd is (Art. 8:7, tweede lid, Awb).

Naar boven

1.2.1 Rechtsmiddelverwijzing en doorzending Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij de bekendmaking van besluiten moet melding worden gemaakt van de mogelijkheid van bezwaar (Art. 3:45, Awb). Bij de bekendmaking van de beslissing op bezwaar moet melding worden gemaakt van de openstaande rechtsmiddelen (Art. 6:23, Awb). Hierbij wordt vermeld door wie, binnen welke termijn en bij welk orgaan beroep kan worden ingesteld.

Is het beroep door een verkeerde rechtsmiddelenverwijzing tijdig maar bij een onbevoegde instantie ingediend? Dan geldt het als tijdig, ook al komt het te laat bij het wel bevoegde orgaan binnen (Art. 6:15, derde lid, Awb). Het onbevoegde orgaan moet het beroep zo snel mogelijk doorsturen (Art. 6:15, eerste en tweede lid, Awb).

Naar boven

1.2.2 Het voorwerp van geschil Klik voor dialoogscherm met permalink

De beslissing op bezwaar is het uitgangspunt voor de toegang tot de bestuursrechter. Een burger kan zich ook tot de rechtbank richten als er niet tijdig een beslissing op het bezwaar is genomen of als er sprake is van spoedeisend belang.

Naar boven

1.2.2.1 Niet tijdig nemen van een besluit Klik voor dialoogscherm met permalink

Het niet tijdig nemen van een besluit wordt in de Awb met een besluit gelijkgesteld. Bezwaar en beroep (na een ingebrekestelling, art. 6:12 Awb) zijn dus ook mogelijk als een bestuur niet tijdig een beslissing neemt. Het is een procedureel middel om het bestuursorgaan tot besluitvorming te bewegen. Een belanghebbende kan met een beroep op artikel 6:2, onder b van de Awb meestal alleen bereiken dat het bestuursorgaan een besluit neemt. Bij een beroep tegen het niet tijdig nemen van het besluit gaat een besluit op grond van artikel 6:20, derde lid van de Awb deel uitmaken van de procedure zonder dat opnieuw beroep hoeft te worden ingesteld. De rechter gaat een niet genomen besluit niet beoordelen. Dit is nog steeds de taak van B/T. Wel kan de rechter na een gegrondverklaring van het beroep alsnog een termijn stellen voor het nemen van het besluit, al dan niet op straffe van een dwangsom bij termijnoverschrijding.

Naar boven

Spoedeisend belang: de voorlopige voorziening Klik voor dialoogscherm met permalink

Wie direct wordt geconfronteerd met de negatieve financiële gevolgen van een besluit (of het niet nemen daarvan) kan hierdoor in de problemen komen. In zo'n geval kan een voorlopige voorziening (link naar info over voorlopige voorziening) uitkomst bieden.

Een voorlopige voorziening is een ordemaatregel. In principe voor de duur van het bestuursrechtelijk geschil, ook al kan hij tot effect hebben dat het geschil feitelijk definitief wordt beslist. De wet laat de inhoud van de voorziening vrij. Wel geldt als eis dat ze voorlopig is, in die zin dat de bodemrechter zich er niet door gebonden mag voelen. In deze procedure spreken we overigens van verzoeker en bestuursorgaan, in plaats van eiser en verweerder (Art. 8:81, Awb).

De belangrijkste maatstaf voor de beoordeling van de voorlopige voorziening is de 'onverwijlde spoed'. Kan er niet op de uitkomst van de bodemprocedure gewacht worden, dan ligt een voorlopige voorziening voor de hand.

Wordt er verzocht een voorlopige voorziening te treffen dat B/T alsnog een bepaalde financiële bijdrage uitbetaalt, dan is de bestuursrechter extra terughoudend. Voor het treffen van zo'n vergaande maatregel kan pas aanleiding zijn als er sprake is van bijzondere, klemmende omstandigheden, in verband waarmee het voor de verzoeker onevenredig bezwaarlijk zou zijn om de uitspraak in het bodemgeschil te moeten afwachten. Het treffen van de voorlopige voorziening moet spoedeisend zijn, niet de beslissing in de hoofdzaak: daarvoor is de versnelde behandeling in het bodemgeschil (Art 8:52, Awb).

Naar boven

Voorbeeld jurisprudentie spoedeisend belang Klik voor dialoogscherm met permalink

Een belanghebbende met partner zonder verblijfsstatus wil alsnog huurtoeslag. De rechtbank oordeelt dat er geen sprake is van een zwaarwegend spoedeisend belang. De geschetste omstandigheden zijn weliswaar ernstig maar niet zodanig bijzonder dat het onevenredig bezwaarlijk is om het besluit op het bezwaar af te wachten. Een financiële noodsituatie is niet gebleken (Den Bosch: AWB 12/1137, 16 mei 2012 – niet gepubliceerd).

Naar boven

Ontvankelijk bezwaar of beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor de voorlopige voorziening geldt een zogenoemd connexiteitsvereiste: er moet een ontvankelijk bezwaar of beroep lopen. Aan die eis moet ten tijde van de uitspraak op het verzoek zijn voldaan. In de praktijk zal daarom een verzoek om voorlopige voorziening tegelijk worden gedaan met de indiening van een bezwaar- of beroepschrift.

Een verzoek kan tijdens de gehele bezwaar- en beroepsprocedure worden gedaan. Uiteraard is een late indiening wel van invloed op de beoordeling van het criterium 'onverwijlde spoed'. Die onverwijlde spoed kan evenwel ook later ontstaan.

Naar boven

Onomkeerbaarheid Klik voor dialoogscherm met permalink

De vraag naar de onomkeerbaarheid moet worden geplaatst in het licht van het voorlopig oordeel over de rechtmatigheid. Als het besluit naar het voorlopig oordeel van de rechter onrechtmatig is, kan dat reden zijn om een voorlopige voorziening te treffen. Los van de vraag of de gevolgen van uitvoering van het besluit onomkeerbaar zijn. Ook is een voorlopige voorziening aangewezen als de rechter twijfelt over de rechtmatigheid van het besluit en de uitvoering van het besluit tot onomkeerbare gevolgen leidt. De rechtmatigheidsbeoordeling lijkt daarmee doorslaggevend te zijn voor de beslissing om al dan niet een voorlopige voorziening te treffen.

Naar boven

Procedure voorlopige voorziening Klik voor dialoogscherm met permalink

Belanghebbende moet een verzoekschrift sturen naar de voorzieningenrechter (Art. 8:81, Awb). De voorzieningenrechter stelt een termijn vast waarbinnen B/T de stukken die de zaak betreffen, moet inzenden. Nadere stukken kunnen door partijen nog tot 1 dag voor de zitting worden ingezonden. Voor het onderzoek ter zitting gelden in het algemeen de reguliere Awb-bepalingen (Art 8:83, Awb).

Als regel volgt een zitting. Dat is niet zo bij 'kennelijke' (overduidelijke) onbevoegdheid, kennelijke niet-ontvankelijkheid, kennelijke ongegrondheid of juist kennelijke gegrondheid. Ook als de onverwijlde spoed een zitting niet toelaat kan de rechter zonder zitting een uitspraak doen, bijvoorbeeld na telefonisch overleg met de partijen. Tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter staat geen hoger beroep open.

Tot slot kan de voorzieningenrechter, als de zaak zich daarvoor leent, onmiddellijk uitspraak doen in de hoofdzaak (Art. 8:86, Awb). De zaak leent zich daarvoor als hij in de voorlopige voorzieningenprocedure na het onderzoek ter zitting tot de conclusie komt dat nader onderzoek redelijkerwijs niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak. Hij kan alleen in de hoofdzaak uitspraak doen als ook het bodemgeschil 'onder de rechter' is, dus niet als de voorlopige voorziening wordt gevraagd in de bezwaarfase

Naar boven

Schorsende werking via voorlopige voorziening Klik voor dialoogscherm met permalink

Het instellen van bezwaar of beroep heeft geen schorsende werking (Art 6:16, Awb). Het besluit is door de bekendmaking ervan in werking getreden (Art 3:40, Awb). Wil een belanghebbende toch een schorsende werking van het besluit of een andere passende voorlopige voorziening? Dan moet hij die vragen aan de voorzieningenrechter van het college dat in de bodemzaak bevoegd is

De schorsing van het bestreden besluit is daarmee één van de voorlopige voorzieningen die gevraagd zou kunnen worden. Bij schorsing wordt de werking van de rechtsgevolgen van het geschorste besluit opgeschort. Het verzoek een voorlopige voorziening te treffen om schorsende werking te krijgen van het bestreden besluit is voor B/T echter van minder belang. Zeker niet als het om een terugvordering van reeds uitbetaalde bedragen gaat.

Naar boven

Voorlopige voorziening bij uitstel van betaling Klik voor dialoogscherm met permalink

Als B/T uitstel van betaling heeft verleend, is een voorlopige voorziening tegen een grote terugvorderingsbeschikking kansloos. Hiervoor zijn namelijk regels gesteld (Art. 31 Awir en art. 8 Uitvoeringsregeling Awir).

Uitstel van betaling wordt verleend als de belanghebbende zich in rechte verzet tegen de terugvorderingsbeschikking. Dit betekent dat uitstel van betaling wordt verleend als de belanghebbende tijdig een gemotiveerd bezwaar heeft ingediend tegen een terugvordering, of beroep of hoger heeft ingediend tegen de beslissing op bezwaar. Uitstel van betaling wordt verleend tot het moment waarop op het bezwaar, beroep of hoger beroep is beslist.

Naar boven

1.2.3 Ontvankelijkheid van het beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

Alleen een ontvankelijk beroep wordt door de rechtbank inhoudelijk behandeld. Voor de ontvankelijkheid van het beroep moet er aan 5 vereisten worden voldaan:

1. Er moet een beroepsbevoegdheid ofwel procesbelang bestaan
2. De inhoud van het beroepschrift moet aan bepaalde eisen voldoen
3. De beroepstermijn moet in acht worden genomen
4. De verplichte voorprocedure moet zijn gevolgd

5. Het griffierecht moet zijn betaald

Naar boven

1.2.3.1 Procesbelang Klik voor dialoogscherm met permalink

In het bestuursprocesrecht geldt de regel die ook voor het burgerlijk recht van toepassing is: zonder voldoende belang komt niemand een rechtsvordering toe. Zo kan het belang bij een procedure verloren gaan als geheel aan de eisen van de indiener tegemoet is gekomen. De rechter zal dan in zijn uitspraak de belanghebbende alsnog niet-ontvankelijk in zijn beroep moeten verklaren.

Het vereiste van het procesbelang uit zich ook nog op andere wijze. Het beroepschrift moet worden ingediend door een belanghebbende. Dat is meestal de burger die eerder het bezwaar heeft ingediend

Iemand kan alleen voor zijn eigen belangen opkomen en niet - ook niet met de beste bedoelingen - voor de belangen van een ander. Een zoon kan daarom niet zelf beroep instellen tegen de weigering zijn vader huurtoeslag te verlenen. Wel kan de zoon als gemachtigde voor zijn vader optreden (Art. 2:1, Awb). Bij twijfel aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid kan B/T om een schriftelijke machtiging vragen. Uit de rechtspraak blijkt dat aan het machtigingsvereiste strak de hand wordt gehouden.

Als iemand zich in de bezwaar- of beroepsfase laat vertegenwoordigen, is het beslissende orgaan verplicht om de op de zaak betrekking hebbende stukken in ieder geval aan de gemachtigde te sturen (Art. 6:17, Awb). Als niet aan die verplichting wordt voldaan, leidt dat relatief snel tot toepassing van regels voor de verschoonbare termijnoverschrijding (Art. 6:11, Awb).

Tot slot moet er een geschil zijn. Waar een geschil niet bestaat, kan van de rechter niet gevraagd worden een uitspraak te doen, uitsluitend vanwege de principiële betekenis van het aan hem voorgelegde punt.

Naar boven

1.2.3.2 Eisen aan het beroepschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

Een beroepschrift moet de volgende gegevens bevatten (Art. 6:5, Awb):

- ondertekening
- naam en adres indiener
- dagtekening
- omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht
- de gronden van beroep
- een vertaling als het beroep in een vreemde taal is gesteld en een vertaling nodig is voor een goede afhandeling

Bij het beroep wordt in beginsel een afschrift overgelegd van het besluit waarop het geschil betrekking heeft.

Een beroepschrift kan zowel per post als digitaal (sinds juni 2010) worden ingediend (Art. 8:40a, Awb). Ook een gemachtigde mag namens een burger de beroepsprocedure voeren (Art. 8:24, Awb)

De rechter kan een beroepschrift dat niet aan de eisen voldoet in beginsel het beroep niet-ontvankelijk verklaren (Art. 6:6, Awb). Wel geldt daarvoor als extra voorwaarde dat de indiener van het beroepschrift in de gelegenheid moet zijn gesteld om zijn verzuim te herstellen.

Naar boven

Pro-forma beroepschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

Een veel voorkomend 'verzuim' is dat bij de indiening van het beroepschrift nog geen of slechts een zeer algemene omschrijving van de gronden van het beroep worden vermeld. Als er een gemachtigde is wil dit nog wel eens voorkomen. De indiener verzoekt de rechter dan vervolgens om hem nog enige tijd te geven om het verzuim (de onvoldoende motivering) te herstellen. Hiermee wordt de beroepstermijn in acht genomen en de verdere procedure veiliggesteld. Dit is een pro-forma beroepschrift.

Naar boven

1.2.3.3 Beroepstermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

Een te laat ingediend beroepschrift is in beginsel niet-ontvankelijk en wordt dan ook niet meer inhoudelijk behandeld. Het argument voor de consequente handhaving van de (korte) termijn is de rechtszekerheid. In de eerste plaats die van medebelanghebbenden, maar ook die van het verwerende bestuursorgaan.

De wettelijke beroepstermijn bedraagt in beginsel 6 weken na de bekendmaking van het besluit (Art. 6:7 en 6:8, Awb). In de praktijk krijgen de meeste beslissingen op bezwaar (bob) een dagtekening die ligt na het tijdstip van verzenden. In die gevallen begint de beroepstermijn op de dag na die van dagtekening van de bob. Daardoor is de feitelijke beroepstermijn langer (Art. 36, Awir). Is daarentegen de uitspraak op bezwaar later dan op de dag van de dagtekening bekendgemaakt dan geldt de dag na de dag van de bekendmaking als start van de beroepstermijn (Art. 6:8, Awb) . Op deze wijze wordt aan de rechten van de burger niet tekort gedaan door de praktische werkwijze van de Belastingdienst.

Het einde van de 6 weken termijn is niet altijd het einde van de beroepstermijn. Als het beroepschrift voor het einde van die termijn ter post is bezorgd, dan geldt het ook nog als tijdig als het in de 7e week door de rechtbank ontvangen wordt (Art. 6:9, Awb).

Voorbeeld jurisprudentie tijdigheid beroep

De rechtbank heeft met juistheid overwogen dat als regel doorslaggevende betekenis toekomt aan het poststempel ten bewijze van de datum van terpostbezorging. Aangezien het poststempel van een dag na de laatste dag van de beroepstermijn dateert, heeft de rechtbank mogen oordelen dat het beroep te laat is ingesteld. X heeft niet aannemelijk gemaakt dat terpostbezorging heeft plaatsgevonden voor de datum van afstempeling van de enveloppe. In de door X aangevoerde omstandigheid dat zij door een ooglidoperatie niet in staat was tijdig beroep in te stellen heeft de rechtbank terecht geen grond gezien de termijnoverschrijding verschoonbaar te achten (AbRS, 19 januari 2011, zaaknummer 201009018/1/H2).

Ook een beroepschrift dat na afloop van de reguliere beroepstermijn wordt ingediend kan toch ontvankelijk zijn. Dat is het geval als redelijkerwijs gesproken de indiener geen verzuim verweten kan worden (Art. 6:11, Awb). Men spreekt daarom wel van 'verschoonbare termijnoverschrijding', al wordt dit in de jurisprudentie niet snel aangenomen. De rechtspraak legt op de burger een zorgplicht bij het veiligstellen van de toegang tot de rechter. Bij voorzienbare afwezigheid moet men bijvoorbeeld een afdoende postbehandeling regelen.

Naar boven

1.2.3.4 Verplichte voorprocedure Klik voor dialoogscherm met permalink

Zonder beslissing op bezwaar geen beroep. Als iemand een beroepschrift stuurt aan de rechtbank zonder eerst in bezwaar te gaan, kan de rechtbank het beroepschrift als bezwaarschrift aanmerken en het ter behandeling aan B/T toezenden (Art. 6:15, Awb).

In sommige gevallen kan de burger de bezwaarprocedure wel overslaan en rechtstreeks beroep instellen tegen een primair besluit (Art. 7:1a, Awb). De rechtbank zal in dat geval vragen of B/T hiermee kan instemmen. Als de zaak daarvoor geschikt is, kan B/T instemmen en kan de rechtbank ook zonder de bezwaarfase een geschil beëindigen. Het is meestal in ons belang om hiermee in te stemmen; vooral als de geschilpunten al duidelijk zijn en er een principieel juridisch verschil van mening is.

Naar boven

1.2.3.5 Griffierecht Klik voor dialoogscherm met permalink

Het laatste ontvankelijkheidsaspect betreft het griffierecht (Art. 8:41, Awb). Wil een burger in zijn beroep bij de bestuursrechter ontvankelijk zijn, dan moet het verschuldigde griffierecht op tijd zijn betaald. Voor belastingprocedures en de huurtoeslag is het griffierecht € 48 (2016/7: € 46; 2018: € 42; 2019: € 47), voor de overige toeslagen is dit sinds 8 september 2018 ook het geval. Daarvoor: 2017: € 168, 2018: € 170). Per 19 september 2018 geldt het verlaagde griffierecht overigens voor alle toeslagen (artikel II, onderdeel C, van de Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2018, Stb. 2018/228). Bijlage 3, artikel 2, bij de Awb

Naar boven

1.2.4 Beroep bij de rechter Klik voor dialoogscherm met permalink

De procedure bij de rechter begint met de indiening van een beroepschrift bij de rechtbank. Zij eindigt met een uitspraak op beroep, tenzij het beroep wordt ingetrokken. Tussen het indienen van het beroep en de uitspraak ligt het onderzoek. Dit kan bestaan uit:

- een vooronderzoek (afdeling 8.2.2, Awb)
- een onderzoek ter zitting (afdeling 8.2.5, Awb)
- nader onderzoek, waarbij de rechter na de zitting het onderzoek heropent (Art. 8:68, Awb)
- een heropend onderzoek ter voorbereiding van een andere uitspraak die betrekking zal hebben op de schadevergoeding (Art. 8:73, Awb oud).

Lees meer over:

- Onderzoeksbevoegdheden van de rechter
- Termijn
- Verplicht informatie verstrekken
- Verweerschrift en stukken
- De zitting
- Afwijkende behandelingsmogelijkheden
- Het bewijs
- De bestuurlijke lus
- De uitspraak en enkele consequenties
- Schadevergoeding in beroep

Naar boven

1.2.4.1 Onderzoeksbevoegdheden van de rechter Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechter heeft in het onderzoek een actieve rol. Hij moet zoeken naar de materiële waarheid achter het geschil. Daarom heeft hij wettelijke bevoegdheden om de zaak te kunnen onderzoeken en beoordelen. Hij kan:

- getuigen oproepen (Art. 8:46, lid 1 en artikel 8:60, eerste lid, Awb)
- deskundigen inschakelen (Art. 8:47 en artikel 8:60, eerste lid, Awb)
- een tolk benoemen (Art. 8:49 en artikel 8:60, eerste lid, Awb)
- partijen en anderen verzoeken om inlichtingen te geven en stukken in te zenden (Art.8:44, artikel 8:45 en artikel 8:49, Awb).

De belangrijkste schriftelijke bronnen waaruit de rechter informatie voor zijn onderzoek haalt, zijn:

- het bestreden besluit met de daaraan ten grondslag gelegde motivering
- het beroepschrift en de daarin vervatte gronden voor het beroep
- het verweerschrift

Van groot belang is het dossier van de zaak, zoals het bestuursorgaan heeft samengesteld tijdens de bestuurlijke fase van de voorbereiding van het besluit en de bezwaarschriftprocedure. Dit dossier moet het bestuursorgaan aan de rechter toezenden (Art. 8:42, Awb).

Naar boven

1.2.4.2 Termijn Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank bevestigt de ontvangst van het beroepschrift schriftelijk en informeert B/T zo spoedig mogelijk. De rechtbank stuurt het beroepschrift tegelijk met de verplichte kennisgeving aan B/T (Art. 6:14, Awb). B/T moet binnen 4 weken na de dag waarop de rechtbank het beroepschrift heeft toegezonden de stukken die op de zaak betrekking hebben aan de rechtbank sturen en kan het een verweerschrift indienen. Indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht, dient het bestuursorgaan binnen vier weken een verweerschrift in (Art. 8:42, Awb). Deze tekst is er vanaf 12 juni 2017. Voordien was een verweerschrift in beginsel verplicht. In de MvT staat daarover: Ook zijn bestuursorganen in beginsel niet meer verplicht, maar bevoegd een verweerschrift in te dienen. Deze regel lijdt uitzondering indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht; dan is het indienen ervan wel verplicht voor het bestuursorgaan. De termijn hiervoor bedraagt vier weken nadat de bestuursrechter om het verweerschrift heeft verzocht. Indien het bestuursorgaan ervoor heeft gekozen geen verweerschrift in te dienen, kan de bestuursrechter hier derhalve ook na afloop van de in de eerste volzin genoemde termijn nog om verzoeken."

Een eiser (degene die in beroep is gegaan) kan op het verweerschrift nog reageren (conclusie van repliek). Als het bestuursorgaan daar nog weer op wil reageren (conclusie van dupliek) dan geeft de rechtbank daar steeds weer termijnen voor. De uiterste indieningstermijn voor nadere stukken is toezending uiterlijk 11 dagen voor de zitting (Art. 8:58, Awb).

Tot de op de zaak betrekking hebbende stukken behoren alle stukken die de behandelaar ter beschikking hebben gestaan en de stukken die van belang kunnen zijn voor de beslechting van het geschil. Het gaat er om dat het geschil kan worden beslecht op basis van alle feitelijke gegevens zoals deze aan B/T ter beschikking hebben gestaan. De belanghebbende kan zich er dan over uitlaten en de rechter kan er rekening mee houden. Wanneer belanghebbende vraagt om een stuk en deze motiveert voldoende dat het van belang is geweest dan moet dit

worden overgelegd (ECLI:NL:HR:2015:874). Gegevens over de kinderopvang zoals deze uit de koo-viewer zijn gehaald behoren er ook toe (wanneer een belanghebbende er tegen opkomt). Gegevens in een database vormen een op de zaak betrekking hebbend stuk dat in de vorm van een afdruk of op een andere geschikte wijze ter beschikking gesteld moeten worden.

Pro-forma beroepschrift Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij een pro-formaberoepschrift wordt niet altijd gewacht met toezending van het beroepschrift aan B/T totdat het beroepschrift is aangevuld met de gronden. In dat geval wordt B/T wel meegedeeld dat bij de doorzending van de gronden zal worden verzocht om binnen 4 weken een verweerschrift in te dienen.

Naar boven

1.2.4.3 Verplicht informatie verstrekken Klik voor dialoogscherm met permalink

De Procesregeling bestuursrecht 2010 geeft de regels die rechtbanken (mogen) hanteren. B/T is verplicht informatie te verstrekken aan de rechtbank (Art. 8:28, Awb). De stukken moeten altijd worden ingediend. Wel kan B/T weigeren inzicht te geven of de bestuursrechter mededelen dat uitsluitend hij kennis mag nemen van de inlichtingen (Art. 8:29, Awb). In de zaak die leidde tot ECLI:NL:RVS:2019:910 oordeelde de Afdeling dat B/T geen detailinfo over het inkomen van de ex-partner hoefde te verstrekken.

De rechtbank kan aan het niet tijdig indienen van de stukken de gevolgen verbinden die haar geraden voorkomen (Art. 8:31, Awb).

Het procesrisico van het niet (tijdig) indienen van stukken legt de rechtbank in het algemeen bij die partij die de verplichting daartoe niet naleeft. In het ultieme geval kan de rechtbank het beroep gegrond verklaren, maar anderzijds is bijv. ook een veroordeling in de proceskosten een mogelijk gevolg dat de rechtbank geraden voorkomt.

Vaak zal de rechtbank B/T eerst uitdrukkelijk wijzen op de verplichting om de stukken in te sturen. Dit vindt dan plaats door middel van een oproeping voor de comparitie ter verkrijging van inlichtingen. B/T is verplicht hier te verschijnen. Als naar aanleiding hiervan de stukken snel toch worden ingediend, vervalt de comparitie vaak wel weer.

Naar boven

1.2.4.4 Verweerschrift en stukken Klik voor dialoogscherm met permalink

Binnen vier weken na verzending van het beroepschrift zendt B/T de op de zaak betrekking hebbende stukken in en kan B/T een verweerschrift indienen (Art. 8:42, Awb). Indien de bestuursrechter om een verweerschrift heeft verzocht, dient het bestuursorgaan binnen vier weken tevens een verweerschrift in.

De verweerder moet het verweerschrift ondertekend indienen bij de griffie of bij de instantie die de zaak behandelt (Art. 8:42, Awb). Het verweerschrift gaat altijd samen met de nodige afschriften aan andere partijen.

Het is niet de bedoeling dat de behandelaar gaat beoordelen welke stukken wel handig zijn voor de rechter en welke niet. Alle stukken die bij de bezwaarprocedure zijn gebruikt, moeten ingestuurd worden, zoals een kopie van de oorspronkelijke beschikking, de aanvraag, uitnodiging voor hoorzitting, gespreksverslagen met derde-instanties, verslagen van hoorzittingen, verzoeken om informatie en dergelijke. Een preweegdocument (een eerste schets van een potentiële strafzaak) is een op de zaak betrekking hebbend stuk als het preweegdocument de behandelaar (B/T) ter beschikking staat of heeft gestaan én het van belang kan zijn voor de beslechting van de nog bestaande geschilpunten.

Op de zaak betrekking hebbende stukken zijn stukken die:

- ter beschikking staan aan de behandelaar
- een behandelaar pas in loop beroepsfase krijgt (zie ook ECLI:NL:HR:2018:170). Dus niet alleen stukken die een behandelaar had op het moment van het nemen van het besluit;
- de behandelaar wel heeft gebruikt voor het besluit maar die voor de beoordeling door de rechter niet langer van belang zijn geen 8:42 stukken (als punt niet meer in geschil is);
- passages bevatten die 8:42 zijn (gebruikt zijn bij de casus), dan is het hele stuk 8:42.
- elektronische vastliggen. Geen softwareprogramma's want die plegen geen op de zaak betrekking hebbende gegevens te bevatten;
- gegevens in databases behelzen - alleen voor zover raadpleegbaar en in de vorm van afschrift ter beschikking stellen. ECLI:NL:HR:2018:164
- geen stukken zijn waarvan de inspecteur het bestaan kent, maar die hij niet heeft (gehad);

Als B/T verzuimt stukken in te dienen dan is het aan rechter om daar gevolg aan te verbinden. Oordeelt rechter niet aanstonds dan moet hoor en wederhoor plaatsvinden. Zie b.v. ECLI:NL:HR:2018:207. Strafdossier dat ter beschikking stond heeft op de zaak betrekking. Te laat overgelegd. Het gegeven dat belanghebbende er al over beschikt is een omstandigheid waardoor deze niet geschaad is in zijn verdediging en daarom geen gevolgen.

Voor de HR hebben in 2018 veel zaken gespeeld waar een oordeel over op de zaak betrekking hebbende stukken is gegeven. Op 31 januari 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:332) en op 10 februari 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:402) heeft de Afdeling ook in twee zaken beslist of de bewuste stukken overlegd moesten worden (ja).

De indiener van het beroepschrift kan in de gelegenheid gesteld worden om te reageren (repliceren) op het verweerschrift (Art. 8:43, Awb). In dat geval wordt B/T in de gelegenheid gesteld om te dupliceren (dat wil zeggen: een reactie indienen op de repliek).

Naar boven

1.2.4.5 De zitting Klik voor dialoogscherm met permalink

Na afloop van het vooronderzoek worden partijen ten minste 3 weken van tevoren uitgenodigd om op een zitting van de rechtbank te verschijnen (Art. 8:56, Awb). Partijen zijn niet verplicht om te komen, behalve als een partij uitdrukkelijk wordt opgeroepen (Art. 8:59, Awb).

Blijkt tijdens het onderzoek ter zitting dat de zaak nog onvoldoende duidelijk is, dan kan de rechter het onderzoek schorsen (Art. 8:64, Awb). De behoefte aan meer onderzoek kan ook pas na de zitting aan het licht komen. Dan heeft de rechter de mogelijkheid om het onderzoek te heropenen (Art. 8:68, Awb). Partijen kunnen hem daar ook om verzoeken.

De rechtbank kan aan partijen vragen of zij het eens zijn met de inschatting van de rechtbank dat het beroep ook zonder zitting afgehandeld kan worden. Meestal is er geen reden voor B/T om deze toestemming niet te geven. Pas als beide partijen toestemming hebben gegeven, kan de rechtbank bepalen dat het onderzoek ter zitting achterwege blijft. In dat geval sluit de rechtbank het onderzoek (Art. 8:57, Awb). Lees meer over zaken zonder zitting bij Afwijkende behandelingsmogelijkheden/Vereenvoudigde behandeling.

Naar boven

Stukken indienen Klik voor dialoogscherm met permalink

Tot 10 dagen voor de zitting kunnen partijen nadere stukken indienen (Art. 8:58, Awb). Partijen moeten bij de uitnodiging of de oproeping op deze mogelijkheid worden gewezen. Als een partij binnen de 10-dagentermijn nadere stukken indient die de rechtbank nog in het geding toelaat, dan ligt het aan het document wat de rechtbank hiermee zal doen. Tegenwoordig en zeker met de nieuwe zaaksbehandeling, is de bereidheid groot om de stukken, ook later binnengekomen stukken te betrekken bij de zaak. Eventueel kan de rechtbank de andere partij vanwege de goede procesorde de gelegenheid geven zich later over het stuk uit te laten.

Geen juridisch geschil

Uit onderzoek is gebleken dat mensen niet altijd een puur juridisch geschil hebben met de overheid, maar zich om meerdere redenen benadeeld voelen. Ze begrijpen een beslissing niet, zijn niet teruggebeld of vinden het niet eerlijk dat de toeslag zo laag is. De beroepsprocedure lijkt dan over een puur juridisch geschil te gaan, terwijl dat dan niet zo is. De rechter zal daarom steeds meer proberen uit te vinden wat de werkelijke reden is van het beroep. Aan de hand daarvan stelt hij vragen aan de gemachtigde van B/T. Het is daarom niet de bedoeling dat er gepleit wordt op een zitting. Men wil een oplossing bereiken tussen partijen, of op zijn minst wederzijds begrip. Het voorlezen van pleitnota's helpt daar niet aan mee.

Naar boven

Procedure zitting Klik voor dialoogscherm met permalink

De zitting wordt in de enkelvoudige kamer geleid door de rechter en, in het geval van een meervoudige kamer, door de voorzitter (Art. 8:61, eerste lid, Awb). De rechter wordt aangesproken met meneer/mevrouw de rechter of meneer/mevrouw de voorzitter. De zitting is meestal openbaar (Art. 8:62, Awb).

Veelal begint de rechter met zich voor te stellen en te vragen wie er tegenover hem zitten. Daarna legt hij uit hoe de zitting zal verlopen en geeft hij in zijn eigen woorden weer waar het geschil over gaat. Vervolgens krijgt de eisende partij het woord. Als de belanghebbende een advocaat bij zich heeft, zal de rechtbank ook rechtstreeks informatie vragen aan de eisende partij. Een actieve rechter stelt gerichte vragen. Hij heeft het dossier beoordeeld en zal op zoek gaan naar een oplossing van het geschil. Het is daarom noodzakelijk goed te luisteren welke kant dit op gaat. Daarna stelt de rechter vragen aan B/T.

Als gemachtigde van B/T is het van belang te handelen zoals van een goed ambtenaar mag worden verlangd. Dit betekent bijvoorbeeld dat de gemachtigde pas praat als hem het woord is gegeven door de rechter. Het is belangrijk om altijd eerlijk antwoord te geven op vragen van de rechtbank. Liegen tegenover de rechter is strafbaar. Niet alleen wat iemand zegt, maar vooral ook hoe iemand iets zegt is belangrijk in een rechtszaal en vooral voor de burger. Een open en luisterende houding is daarom erg belangrijk.

Na de eerste vragenronde bestaat er de mogelijkheid voor de zogenaamde "tweede termijn". Dit is de tweede en vaak laatste kans om nog iets te zeggen.

Als de rechtbank ter zitting een oplossing heeft bereikt tussen partijen wordt vaak ter plekke een proces-verbaal gemaakt met daarin de gemaakte afspraken. Dit is erg handig als iemand later wil terugkomen op wat er is besproken.

De rechtbank kan ook direct een mondelinge uitspraak doen in een zaak. Hiervan krijgt B/T dan een paar weken later een afschrift.

Naar boven

1.2.5 Afwijkende behandelingsmogelijkheden Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank heeft de mogelijkheid om beroepszaken versneld of vereenvoudigd te behandelen. Tegen een uitspraak die op deze wijze is gedaan, is geen hoger beroep mogelijk. Wel kunnen partijen tegen zo'n uitspraak

verzet bij dezelfde rechtbank aantekenen.

Naar boven

1.2.5.1 Versnelde behandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank kan de zaak in bodemprocedure versneld behandelen. Dit kan ambtshalve of op uitdrukkelijk verzoek in spoedeisende gevallen (Art. 8:52, Awb). De rechtbank kan dan diverse proceduretermijnen inkorten. Er wordt zo spoedig mogelijk een zittingsdatum worden bepaald die meteen aan partijen wordt meegedeeld. Beide partijen kunnen om een versnelde behandeling vragen.

Blijkt bij behandeling aan de rechtbank dat er geen sprake meer is van spoedeisendheid, dan wordt de versnelde behandeling stopgezet en de zaak verder op gewone wijze behandeld.

De rechter kan daarbij ook toepassing geven aan de bepalingen over de vergoeding van griffierecht en proceskosten (Art. 8:74 en 8:75, Awb).

Naar boven

1.2.5.2 Vereenvoudigde behandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechtbank heeft ook de mogelijkheid de zaak zonder zitting af te doen (Art. 8:54, Awb). Er volgt dan een uitspraak zonder zitting. De rechtbank kan dit doen als voortzetting van het onderzoek niet nodig is omdat:

- de rechtbank kennelijk onbevoegd is
- het beroep kennelijk niet-ontvankelijk is
- het beroep kennelijk ongegrond is
- het beroep kennelijk gegrond is

'Kennelijk' wil zeggen: in redelijkheid geen twijfel mogelijk. Bij B/T komen uitspraken zonder zitting geregeld voor, vooral omdat het griffierecht niet altijd op tijd wordt betaald. Ook beroepen tegen het niet tijdig beslissen doet de rechtbank vaak vereenvoudigd af. Het beroep wordt dan kennelijk gegrond verklaard. Onder straffe van veroordeling tot een dwangsom moet B/T dan binnen 2 weken na de dagtekening van de uitspraak een beslissing nemen. Als het beroep niet kennelijk gegrond kan worden verklaard, wordt het beroep tegen het niet tijdig beslissen versneld afgedaan (Art. 8:52, Awb).

Als B/T alsnog een besluit neemt (beslissing op bezwaar) voordat de rechtbank uitspraak heeft gedaan, wordt het beroep verder op gewone wijze inhoudelijk behandeld (Art. 6:20, derde lid, Awb) met inachtneming van het nieuwe besluit.

Als B/T de bestreden beslissing heeft ingetrokken of gewijzigd en daarmee kennelijk aan de bezwaren van de eiser tegemoet is gekomen, dan heeft deze ook geen belang meer bij de uitspraak. De rechtbank verklaart het beroep in dat geval kennelijk niet ontvankelijk.

De rechter kan ook toepassing geven aan de bepalingen over de vergoeding van griffierecht en proceskosten (Art. 8:84 en artikel 8:75, Awb).

Tegen een uitspraak als bedoeld in artikel 8:54 van de Awb kunnen belanghebbende en bestuursorgaan in verzet komen (Art. 8:55, eerste lid, Awb).

Naar boven

Verzet Klik voor dialoogscherm met permalink

Zowel belanghebbende als B/T kan in verzet komen tegen een uitspraak van de rechtbank via vereenvoudigde afdoening (Art 8:54 en 8:55 van de Awb).

De verzetsmogelijkheid heeft alleen betrekking op de vraag of de rechtbank terecht tot vereenvoudigde behandeling is overgegaan (dus geen behandeling van de hoofdzaak). Het gaat alleen om beoordeling van de 'kennelijkheid' van de door de rechtbank uitgesproken (on)gegrondheid of niet-ontvankelijkheid. De rechtbank stelt de indiener van het verzetschrift die daar om heeft verzocht in de gelegenheid op een zitting te worden gehoord, tenzij het verzet gegrond is. Als de indiener daar niet om heeft verzocht, kan de rechtbank hem in de gelegenheid stellen op een hoorzitting te worden gehoord. Ook kan de indiener daar om verzoeken. Per 2013 is toegevoegd dat de rechtbank dan ook anderen kan horen (Art 8:55, vijfde lid, Awb) . De rechtbank kan in dat geval ook meteen uitspraak doen in de hoofdzaak (Art. 8:55, tiende lid, Awb).

Voor verzet is de indiening van een verzetschrift verplicht (zelfde vereisten als een beroepschrift). De verzetstermijn is net als de beroepstermijn 6 weken.

Als de rechtbank het verzet niet-ontvankelijk of ongegrond verklaart, blijft de uitspraak in vereenvoudigde behandeling in stand. Dit betekent dat de beslissing op bezwaar uitgevoerd kan worden. Tegen de uitspraak staat geen hoger beroep open. Dit is een verschil met de fiscale rechtspraktijk, daar kan iemand zelfs in cassatie tegen zo'n uitspraak.

Als de rechtbank het verzet gegrond verklaart, wordt het onderzoek voortgezet vanaf de stand waarin het zich bevond. Dit betekent dat het onderzoek wordt voortgezet ergens in de beroepsfase. In ieder geval is het gevolg dat er een mondelinge behandeling ter zitting moet plaatsvinden. Kortom: de zaak gaat weer de 'gewone' beroepsprocedure in.

Naar boven

1.2.5.3 De nieuwe zaaksbehandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De nieuwe zaaksbehandeling (NZB) houdt in dat er na binnenkomst van het beroepschrift vrij snel (maximaal binnen 5 maanden) een zitting wordt geagendeerd. Die zitting benut de rechtbank om te bekijken wat de partijen echt verdeeld houdt en wat er nodig is om tot een uitspraak te kunnen komen. Mogelijk komt een achterliggend conflict boven tafel, is mediation mogelijk, of een schikking. Wellicht is nog meer informatie of bewijs noodzakelijk.

Door een vroeg contact met de rechter en een actievere opstelling van deze wordt de kans op een snellere en definitiever oplossing vergroot. In vele gevallen zal deze zitting de enige zijn en kan, als aan het einde alles helder is, meteen of op korte termijn uitspraak worden gedaan. Een alternatief einde is ook mogelijk: een intrekking, of een schikking.

Met deze nieuwe benaderingswijze van het geschil bij de rechter hopen de rechtbanken meer tegemoet te komen aan wat de maatschappij van de bestuursrechter wil. Die maatschappij wil kortere procedures en bovendien dat de bestuursrechter praktischer, met meer oog voor het achterliggende conflict, met meer differentiatie in de wijze van afdoening, en vooral ook finaler, zijn werk doet.

Naar boven

Betekenis voor bestuursorganen. Klik voor dialoogscherm met permalink

Bestuursorganen krijgen met de NZB een kans om het geschil – mogelijk op een niet-juridische manier – op te lossen. Daar is de bezwaarfase natuurlijk voor, maar de setting bij de bestuursrechter biedt wellicht nieuwe mogelijkheden om er uit te komen. De procedure wijkt in eerste instantie niet af: net als in gewone gevallen

wordt om de gedingstukken gevraagd. Hoe sneller de rechtbank die heeft, hoe sneller er een zitting kan worden uitgeschreven. Een verweerschrift is volgens de Awb weliswaar verplicht, maar niet altijd nodig en voor bestuursorganen ook niet altijd op korte termijn haalbaar. Als een verweer nodig is, zou de rechtbank er om kunnen vragen. En bij een ontbrekend verweer gaat de rechtbank toch door met de procedure. Dus heeft het bestuursorgaan nu in feite al de keuze of ze zelf een verweer nodig vindt, of niet. Zonder verweerschrift gaat de nieuwe zaaksbehandeling alleen werken als het bestuursorgaan op de zitting vertegenwoordigd is. Dat is ook beleid bij de Belastingdienst, dus in die zin niets nieuws. Dan is het op zitting wel handig als er minimaal een pleitnota is.

Naar boven

Belang voor B/T Klik voor dialoogscherm met permalink

Het is de vraag of er – behalve een kortere doorlooptijd van zaken bij de rechtbank – voor B/T veel verandert. Zonder voorafgaand verweerschrift zal een zitting actiever en communicatiever worden. Er is meer uitleg nodig, (de kern van) het geschil moet helder worden. Daarom zal de rechter meer vragen stellen over de te beantwoorden rechtsvragen en nagaan of een andere oplossing tot de mogelijkheden behoort. Bij dat laatste zal bij toeslagzaken van B/T vaak de schoen wringen. De feiten in geding zijn doorgaans beperkt van aard en meestal wel duidelijk. En de wetgeving geeft B/T weinig juridische en beleidsmatige ruimte voor een alternatief besluit. Het is van belang dat de procesvertegenwoordiger daarvan goed doordrongen is en niet nalaat om dit – liefst al in een vroeg stadium van de zitting – te benadrukken. De discussie bij de rechter moet dan louter gaan over de houdbaarheid van ons besluit. Heeft het bestreden besluit gebreken, dan moet ter zitting worden besproken hoe deze te herstellen. Mogelijk zal de rechtbank de bestuurlijke lus toepassen.

Van deze nieuwe zaaksbehandeling wordt verwacht dat deze de beroepsprocedure informeler, minder juridisch, zal maken. Zoals gezegd: B/T heeft hier weinig tot geen speelruimte. De procesvertegenwoordiger moet er veeleer op bedacht zijn zich niet te laten verleiden tot het aanbieden van coulance als de wet daar geen ruimte voor biedt.

Naar boven

1.2.6 De omvang van het geding Klik voor dialoogscherm met permalink

De taak van de bestuursrechter is een geschil te beslechten. Hij richt zich dus op hetgeen partijen verdeeld houdt. De tussen partijen bestaande punten van geschil vormen samen de omvang van het geding (Art. 8:69, Awb). Met name hetgeen de eiser aan de orde stelt, is bepalend voor het geschil waar de rechter een oordeel over moet geven.

Het beroep op de rechter betreft de beslissing op bezwaar. De rechter oordeelt echter niet over de onderdelen van de beslissing op bezwaar waar de eiser zich niet tegen heeft gericht.

De rechter is verplicht om ambtshalve te toetsen aan voorschriften die van openbare orde zijn. In deze gevallen moet de rechter dus een oordeel geven, ook al vragen de partijen hem dat niet. De ambtshalve toetsing heeft met name betrekking op de absolute en relatieve bevoegdheid van de rechter en ontvankelijkheidsvragen.

Nadat de rechter de rechtsregels van openbare orde zo nodig ambtshalve heeft toegepast, komt hij toe aan de twistpunten die partijen aan hem hebben voorgelegd. Dan rijst de vraag welke rechtsgronden de rechter moet of mag toepassen om tot beslechting van het geschil te kunnen komen. De rechter moet in een aan hem voorgelegde zaak de geschonden rechtsnorm aanwijzen waarop de indiener geacht wordt een beroep te hebben gedaan. Het gaat dus om een verplichting voor de rechter om de aangevoerde gronden in juridische termen te vertalen (Art. 8:69, tweede lid, Awb).

De rechter is niet afhankelijk van de feiten die partijen aanvoeren. Hij kan ambtshalve de feiten aanvullen (Art. 8:69, derde lid, Awb). De rechter kan doorvragen en daarmee dus de feitelijke gronden aanvullen. De rechter

mag zijn uitspraak niet baseren op feiten waarover partijen zich in het geschil niet hebben uitgelaten. De bevoegdheid moet blijven binnen de in artikel 8:69, eerste lid van de Awb neergelegde buitengrens van het geschil.

Naar boven

1.2.6.1 Het bewijs Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechter beslist of er bewijs moet worden geleverd over bepaalde feiten. Bij het voorbereiden en nemen van een ambtshalve besluit draagt het bestuursorgaan in beginsel de bewijslast van de feiten waaraan voldaan moet zijn voor een rechtmatige uitoefening van de bestuursbevoegdheid (Art. 3:2, Awb). Ook bij besluiten op aanvraag geldt de hoofdregel van artikel 3:2 van de Awb. De wet legt de primaire verantwoordelijkheid echter bij de aanvrager (Art. 4:2, Awb). Van de aanvrager kan worden verwacht dat hij de noodzakelijke gegevens waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen, aan het bestuur verstrekt. Het gaat hier meer om uitgangspunten dan om harde regels. Er kan zeker niet worden volstaan met de regel dat bij ambtshalve genomen besluiten het bestuursorgaan de bewijslast draagt en bij besluiten op aanvraag de aanvrager. Er zijn verschillende redenen op grond waarvan de rechter tot nadere bepaling van de bewijslast kan komen.

Het eigen handelen of nalaten van een partij kan gevolgen hebben voor de bewijslast. Verder kan de ene partij betere mogelijkheden dan de andere partij hebben om bepaald bewijs te leveren. Verder draagt de partij die zich op een uitzonderingsbepaling beroept de bewijslast.

De bestuursrechter heeft grote vrijheid bij de bewijswaardering. Aan in de wet voorziene bewijsmiddelen wordt in het algemeen meer bewijskracht toegekend dan aan informele stukken. De bewijskracht van verslagen, processen-verbaal, rapporten, adviezen en verklaringen is mede afhankelijk van de zorgvuldigheid waarmee ze tot stand zijn gekomen. Naarmate een besluit belastender is, zal de rechter hogere eisen aan het bewijs stellen.

Naar boven

1.2.7 Bestuurlijke lus Klik voor dialoogscherm met permalink

Rechters beschikken sinds 2010 over De 'Wet bestuurlijke lus Awb'. Deze is voor gevallen waarin de behandelaar bij de voorbereiding van het beroep niet zelf een gebrek in het besluit constateert en herstelt, maar de rechter wel. De rechter kan dan een bestuursorgaan de gelegenheid geven om die fout in het besluit te repareren. Het bestuursorgaan kan dan nog "bijsturen". De rechter neemt die reparatie mee in zijn oordeel over het beroep en het aangevallen besluit.

Aanleiding voor de bestuurlijke lus waren o.a. langslepende bezwaar- en beroepsprocedures, die bedrijven en burgers eindeloos in onzekerheid lieten over hun rechten. De overheid op haar beurt tastte vaak in het duister over de vraag of hun besluit de toets der rechterlijke kritiek wel zou doorstaan. Met de bestuurlijke lus wordt beoogd onnodige nieuwe procedures te voorkomen, tijdwinst te boeken en meer en sneller rechtszekerheid te bieden.

Wanneer geen bestuurlijke lus? Klik voor dialoogscherm met permalink

De bestuurlijke lus mag niet worden toegepast, als belanghebbenden die niet als partij aan het geding deelnemen daardoor onevenredig kunnen worden benadeeld (Art. 8.51a, Awb). Bij procedures van B/T is dat niet aan de orde. Hoe zit de bestuurlijke lus in elkaar? Lees meer over:

- De wettelijke regeling
- Vroegtijdig opsporen van gebreken in het besluit
- De tussenuitspraak

- Instructies en termijn voor herstel
- Herstel van het gebrek door het bestuursorgaan
- Einduitspraak

Naar boven

1.2.7.1 De wettelijke regeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De toepassing van de bestuurlijke lus wordt, voor zover van toepassing op B/T, geregeld in:

- artikel 8:51a t/m 8:51c, Awb
- 8:80a en 8:80b van de Awb.

Opvallend is het verschil in redactie van de wettelijke bepalingen. De Awb spreekt van "kan het bestuursorgaan in de gelegenheid stellen" terwijl de Wet op de Raad van State strenger is: "kan het bestuursorgaan opdragen". Deze strenge tekst is bewust gekozen voor procedures bij de hoogste rechters: de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (en de Centrale Raad van Beroep).

Vroegtijdig opsporen van gebreken in het besluit Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een besluit aan de rechter ter toetsing wordt voorgelegd, start deze het vooronderzoek. Dan kan al blijken dat er iets mankeert aan het besluit waardoor dat in strijd is met het recht. De rechter kan dan meteen de bestuurlijke lus toepassen. Dat houdt in dat het bestuursorgaan in de gelegenheid wordt gesteld om een gebrek in het bestreden besluit te herstellen. Dit is al mogelijk voordat een zitting heeft plaatsgevonden.

De rechter bepaalt zelf of hij de bestuurlijke lus al dan niet toepast. Partijen mogen daar ook zelf om vragen. De rechter is vrij het instrument al dan niet in te zetten.

Naar boven

1.2.7.2 De tussenuitspraak Klik voor dialoogscherm met permalink

De tussenuitspraak is geregeld in de artikelen 8:80a en 8:80b van de Awb. Zowel een schriftelijke als een mondelinge tussenuitspraak is mogelijk. Een tussenuitspraak kan al worden gedaan voordat een zitting plaatsvindt. Bovendien kan de rechter een voorlopige voorziening treffen.

De tussenuitspraak is weliswaar geen einduitspraak, maar deze is wel bindend, zowel voor partijen als voor de rechter. Op bepaalde onderdelen van het geschil geeft de rechter dus al een bindende beslissing. Hiervan kan alleen worden afgeweken via de mogelijkheid van herziening (artikel 8:119, Awb). Tegen de tussenuitspraak kan niet tussentijds hoger beroep worden ingesteld. Dit zou teveel complicaties en vertraging geven. Wie het niet eens is met de tussenuitspraak kan zijn grieven alleen naar voren brengen in het kader van hoger beroep tegen de einduitspraak.

Naar boven

1.2.7.3 Instructies en termijn voor herstel Klik voor dialoogscherm met permalink

De tussenuitspraak vermeldt zoveel mogelijk hoe het gebrek kan worden hersteld (Art. 8.80a, tweede lid, Awb). De rechter moet in de tussenuitspraak laten zien waar de fout in het besluit zit en hoe die gerepareerd kan worden. Daarbij zijn allerlei varianten mogelijk. Het bestuursorgaan kan bijvoorbeeld de kans krijgen om

opnieuw onderzoek te doen en daarover aan de rechter te rapporteren, in de vorm van een toelichting, bevindingen of om een vervangend besluit te nemen.

Met de formulering van de tussenuitspraak bepaalt de rechter de speelruimte van het bestuursorgaan. De rechter mag deze speelruimte zelf niet invullen, omdat hij dan op de stoel van het bestuursorgaan zou gaan zitten. De instructies in de tussenuitspraak over het herstel van het gebrek mogen geen betrekking hebben op de concrete inhoud van het besluit, het onderzoek of de toelichting, in ieder geval voor zover het bestuursorgaan nog beschikt over een te rechtens te respecteren beleids- of beoordelingsvrijheid (bijvoorbeeld: AbRvS, 1 augustus 2012: zaaknr. 201111027/1/A2, ECLI:NL:RVS:2013:BY8524) .

Termijn voor herstel Klik voor dialoogscherm met permalink

De rechter stelt tevens een termijn voor het herstel, die kan worden verlengd. In de wet zelf is geen herstel termijn opgenomen. Het bestuursorgaan moet zo spoedig mogelijk de rechter informeren (Art. 8:51 b, Awb). De rechter kan zelf een concrete termijn stellen, omdat de benodigde tijd per geval kan verschillen.

Naar boven

1.2.7.4 Herstel van het gebrek door het bestuursorgaan Klik voor dialoogscherm met permalink

Het bestuursorgaan moet de instructies uit de tussenuitspraak binnen de gestelde termijn opvolgen. Het bestuursorgaan moet de rechter zo spoedig mogelijk mededelen of het gebruik gaat maken van de herstelmogelijkheid (8:51b, eerste lid, Awb). Het woordje "of" laat ruimte aan het bestuursorgaan om niet over te gaan tot herstel. Die ruimte is er wel bij de rechtbanken, maar niet meer bij de Afdeling bestuursrechtspraak en de Centrale Raad van Beroep. Zij geven immers de opdracht tot herstel, niet de gelegenheid.

Gaat het bestuursorgaan inderdaad over tot herstel, dan moet het bestuursorgaan de rechter zo spoedig mogelijk schriftelijk informeren over de wijze waarop het gebrek is hersteld (Art. 8.51b, tweede lid, Awb). Vervolgens kunnen partijen daarover binnen 4 weken (termijn van orde) hun zienswijze geven. De rechter kan deze termijn verlengen. Naar verwachting van de wetgever wordt het gebrekkige besluit meestal gerepareerd in de vorm van een vervangend besluit. Het aanhangige beroep richt zich dan ook tegen dat vervangende besluit (Art 6.19, Awb).

Naar boven

1.2.8 Passeren van gebreken in een besluit: vormvoorschriften Klik voor dialoogscherm met permalink

Tot 2013 kon de bestuursrechter of een bestuursorgaan dat op bezwaar of beroep beslist, de schending van een vormvoorschrift passeren. Het bestreden besluit kon in stand blijven als belanghebbenden daardoor niet werden geschaad. Het bood zo een mogelijkheid om vernietiging op louter formele gronden te voorkomen en paste goed in het streven naar een slagvaardiger bestuursprocesrecht. De beperking tot vormvoorschriften leidde er echter toe dat het artikel niet ver genoeg ging. Vormvoorschriften gingen niet over de inhoud maar over de procedure. Zo vielen er niet onder:

Bevoegdheidsgebreken (soms werden de rechtsgevolgen van een besluit dan in stand gelaten als duidelijk was dat een wel bevoegde ambtenaar hetzelfde besluit zou nemen - bij ernstiger mandaatgebreken deed de rechter dat echter niet).

Gebreken in de kenbare motivering werden soms als formele gebreken aangemerkt als in het verweerschrift dit gebrek was hersteld. Doorgaans werden deze gebreken wel als inhoudelijke gebreken aangemerkt die niet gepasseerd konden worden met toepassing van artikel 6:22 van de Awb.

Onvoldoende feitenverzameling (schending van artikel 3:2, Awb) was in beginsel geen schending van een vormvoorschrift, zoals schending van het horen dat wel kan zijn.

Er is veel jurisprudentie ontstaan over wat nu een vormvoorschrift is. Maar de vraag waar het om gaat is of de gevolgen van een fout van een bestuursorgaan rechtvaardigen dat het besluit wordt vernietigd. Niet het geschonden voorschrift zou de maatstaf moeten zijn, maar de vraag of een belanghebbende door die schending is benadeeld. Als dat niet zo is, vereist een slagvaardig bestuursrecht dat het mogelijk moet zijn om de vernietiging achterwege te laten. Per 2013 is daarom in artikel 6:22 van de Awb het woord vormvoorschrift vervangen door "geschreven of ongeschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel". Daardoor staat de aard van het voorschrift niet langer centraal. Geschillen kunnen daardoor vaker definitief worden beslecht.

Bij onvoldoende informatie(verzameling) benadert team Beroep de burger actief tijdens de beroepsprocedure. Als de burger ook tijdens het beroep de gevraagde gegevens niet aanlevert, zal de rechtbank eerder zelf in de zaak voorzien. B/T hoeft dan niet de hele bezwaarprocedure opnieuw te voeren.

Door het passeren van een verzuim kan het beroep ongegrond worden verklaard. Dit betekent niet dat een belanghebbende met de proceskosten blijft zitten. Voor een vergoeding van het griffierecht of van de proceskosten wordt een gegrondverklaring van het beroep niet als voorwaarde gesteld (Art. 8:74 en 8:75, Awb). Als een gepasseerd gebrek reden is voor het (bezwaar of) beroep schroomt de bestuursrechter niet om het bestuursorgaan aansprakelijk te stellen voor de kosten.

Naar boven

1.2.9 Einduitspraak Klik voor dialoogscherm met permalink

Na de tussenuitspraak volgt al dan niet een herstel van gebreken in de vorm van bevindingen of een vervangend besluit. Nadat partijen hun zienswijzen hebben kunnen geven, laat de rechter partijen binnen 4 weken weten hoe het geding wordt voortgezet (Art. 8.51c, Awb). Tenslotte volgt een einduitspraak. Dan beschikt de rechter over alle bevoegdheden zoals vernietiging van het besluit, het in stand laten van de rechtsgevolgen en het zelf voorzien in de zaak (Art .8:72, Awb).

Wat als het gebrek niet of niet voldoende wordt hersteld? Dan heeft de rechter de volgende mogelijkheden:

- het bestreden besluit vernietigen en nogmaals de bestuurlijke lus toepassen
- de formele gebreken passeren (Art. 6.22, Awb)
- de rechtsgevolgen van het bestreden besluit in stand laten (Art .8:72, derde lid, onder a, Awb)
- zelf in de zaak voorzien (Art. 8:72, derde lid, onder c, Awb)

Wordt het gebrek gerepareerd? Dan kan de zaak worden afgerond met een einduitspraak waarin wordt beslist op het beroep tegen het eerst gebrekkige, later herstelde besluit. Er kan vernietiging volgen van het oude, gebrekkige besluit zodat de eisende partij toch een proceskostenvergoeding en vergoeding van het griffierecht kan krijgen. Een vernietiging van het oude besluit kan dus in de einduitspraak samengaan met ongegrondverklaring van het beroep voor zover dat gericht is tegen het nieuwe (vervangende) besluit. Met andere woorden: degene die in beroep is gegaan tegen het gebrekkige besluit verliest de procedure niet al bij voorbaat, als een besluit alsnog hersteld wordt via de bestuurlijke lus.

Naar boven

1.2.9.1 De uitspraak en enkele consequenties Klik voor dialoogscherm met permalink

Binnen 6 weken na het sluiten van het onderzoek ter zitting doet de rechtbank schriftelijk uitspraak (Art. 8:66, Awb). Deze termijn kan onder bijzondere omstandigheden met 6 weken worden verlengd. Van deze verlening

wordt aan partijen mededeling gedaan (Art. 8:66, tweede en derde lid, Awb). De termijn is een termijn van orde; aan overschrijding van de termijn zijn geen (rechts)gevolgen verbonden. De rechtbank kan ook onmiddellijk na sluiting van het onderzoek mondeling uitspraak doen. De mondelinge uitspraak kan worden verdaagd onder aanzegging aan partijen van het tijdstip van de uitspraak (Art. 8:67, Awb).

Op grond van artikel 8:70 van de Awb strekt de uitspraak tot:

- onbevoegdverklaring van de rechtbank
  Dit is aan de orde als het aan de rechtbank voorgelegde geschil niet door haar, maar door een ander gerecht moet worden beslist.

- niet-ontvankelijkverklaring van het beroep
  De rechtbank moet het beroep niet-ontvankelijk verklaren als zij weliswaar bevoegd is, maar geen inhoudelijk oordeel kan vellen.

- ongegrondverklaring van het beroep
  De rechtbank zal het beroep ongegrond verklaren als de aangevoerde grieven geen doel treffen en zij ook ambtshalve geen onrechtmatigheid heeft kunnen vaststellen.

- gegrondverklaring van het beroep
  De rechtbank zal het beroep gegrond moeten verklaren als zij het bestreden besluit op een of meer van de aangevoerde gronden, dan wel ambtshalve onrechtmatig acht. De rechter vernietigt het bestreden besluit geheel of gedeeltelijk.

Lees meer over: **Klik voor dialoogscherm met permalink**

- Vernietiging van een besluit
- Rechter voorziet zelf in de zaak
- "Brummenlijn"
- Incidenteel hoger beroep
- De judiciële lus

Naar boven

1.2.9.2 Vernietiging van een besluit **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Als de rechter het beroep gegrond verklaart, vernietigt hij het bestreden besluit geheel of gedeeltelijk (Art. 8:72, eerste lid, Awb). In de uitspraak zal vermeld worden welke (geschreven of ongeschreven) rechtsregel of welk algemeen rechtsbeginsel geschonden wordt geoordeeld (Art. 8:77, tweede lid, Awb). Vernietiging van een besluit heeft tot gevolg dat het besluit rechtens als rechtshandeling nooit heeft bestaan en dat de daaraan verbonden gevolgen met terugwerkende kracht ongedaan worden gemaakt. Het vernietigde besluit (de beslissing op bezwaar) wordt geacht nooit rechtsgeldig te zijn geweest. Dit heeft tot gevolg dat partijen belanden in een situatie waarin een nieuwe beslissing op bezwaar moet worden genomen. In de nieuwe beslissing op bezwaar moet worden beslist over de primaire beschikking. Na de vernietiging moet het bestuursorgaan het rechtelijk oordeel over de vernietigde beslissing op bezwaar in acht nemen. Het bestuursorgaan moet na de vernietiging bovendien rekening houden met gewijzigde feiten en omstandigheden.

De rechtbank heeft de bevoegdheid te bepalen dat de rechtsgevolgen van een vernietigd besluit geheel of gedeeltelijk in stand blijven (Art. 8:72, derde lid, Awb). De rechtbank kan deze bevoegdheid gebruiken als vernietiging zeer waarschijnlijk zal worden gevolgd door een besluit met dezelfde gevolgen als het vernietigde

besluit. Dit is het geval als een bezwaarschrift ongegrond is verklaard, terwijl het niet-ontvankelijk had moeten worden verklaard, of wanneer de motivering niet deugt. Is het duidelijk dat het bestuursorgaan de gevolgen van het vernietigde besluit zal handhaven, of zelfs zal moeten handhaven, dan kan de rechter het geschil meteen beslechten door de rechtsgevolgen in stand te laten.

Voorbeeld jurisprudentie 'instandhouding rechtsgevolgen'

Het gezamenlijk toetsingsinkomen is te hoog om in aanmerking te komen voor kindgebonden budget. In de BOB staat alleen een verwijzing naar artikel 6, eerste lid, van de Wet Kgb. De BOB berust dus niet op een deugdelijke motivering. Daarom is de BOB in strijd met artikel 7:12, eerste lid, van de Awb. Hieraan doet niet af dat eiser in zijn bezwaar een andere en onjuiste grond heeft aangevoerd. De rechtbank laat de rechtsgevolgen in stand (Rb Den Haag, zaaknr. 10/8702, 1 juni 2011)

De rechtbank kan het bestuursorgaan opdragen een nieuw besluit te nemen, waarbij het bestuursorgaan de uitspraak in acht moet nemen (Art. 8:72, Awb). Het bestuursorgaan krijgt als het ware een tweede kans om het goed te doen. Het nieuwe besluit (dat voor een belanghebbende zelfs ongunstiger kan uitvallen) moet zo snel mogelijk genomen worden. In de meeste gevallen betekent dit dat de termijn moet worden aangehouden die geldt voor het nemen van de beslissing op bezwaar. Ook bij een 'gewone' vernietiging van de beslissing op bezwaar moet B/T een nieuwe beslissing op bezwaar nemen.

Naar boven

1.2.9.3 Rechter voorziet zelf in de zaak Klik voor dialoogscherm met permalink

Omdat een procedure niet langer moet duren dan strikt noodzakelijk, kan de rechter zelf in de zaak voorzien. Dit kan ambtshalve, maar ook op verzoek van (een der) partijen. Het is dan niet meer nodig dat B/T nog een nieuw besluit neemt ter vervanging van het vernietigde besluit. Uit de wetgeschiedenis blijkt dat de rechter deze bevoegdheid alleen mag gebruiken als na de vernietiging rechtens nog maar één beslissing mogelijk is. Bij B/T is dat niet snel het geval als de toeslag moet worden herberekend. In gevallen waar de rechtbank oordeelt dat B/T onterecht artikel 21 heeft toegepast kan de rechtbank bijvoorbeeld gemakkelijk zelf in de zaak voorzien. De rechtbank bepaalt in een dergelijk geval dat de herziene DT beschikking vernietigd wordt en dat de oorspronkelijke DT beschikking herleeft.

Naar boven

1.2.9.4 "Brummenlijn" Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een rechtbank een uitspraak doet en daarin de opdracht geeft een nieuw besluit te nemen, moet er goed worden nagedacht of er hoger beroep moet worden ingesteld. Want kiest B/T eenmaal voor het nemen van een nieuw besluit en komt er daarna weer een procedure over, dan kun je niets meer uitrichten tegen de eerste uitspraak van de rechtbank. Je hebt één kans en pak je die niet, dan houdt het op. Dit is simpel gezegd de zogenaamde "Brummenlijn" die geldt in het algemeen bestuursrecht en wordt gehanteerd door CRvB en de AbRvS. De Brummenlijn geldt niet in fiscale procedures. Rb Utrecht zet standaard onder de uitspraken een soort waarschuwing aan partijen.

Voorbeeld jurisprudentie Brummenlijn

"Ter voorlichting van partijen wijst de rechtbank erop dat in deze uitspraak het beroep gegrond wordt verklaard met als gevolg dat het bestreden besluit zal worden vernietigd. Niettemin heeft de rechtbank bepaalde gronden van het beroep uitdrukkelijk en zonder voorbehoud verworpen. Om te voorkomen dat deze verwerping in rechte komt vast te staan, kan tegen deze uitspraak tijdig hoger beroep worden ingesteld" (Rb Den Bosch, 24 maart 2011, 10/1864).

Naar boven

1.2.9.5 Incidenteel hoger beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

In de Wet aanpassing bestuursprocesrecht die voor het grootste deel per 2013 in werking is getreden is ook de mogelijkheid van incidenteel hoger beroep voorgesteld. Dit onderdeel is per 1 juli 2013 in werking getreden. Incidenteel hoger beroep maakt de "Brummenlijn" feitelijk overbodig. Incidenteel hoger beroep doet zich juist voor in situaties waarin B/T het weliswaar niet eens is met de uitspraak, maar de uitspraak zelf toch geen reden is om in hoger beroep te gaan. Als de andere partij dan toch in hoger beroep ging, hield het hoger beroep het risico in dat je die onjuiste punten niet kon aankaarten (Art. 8:110 en 8:111, Awb). Dit incidentele beroep bestond al in het fiscaal recht. Voor B/T is dat wel handig. Uiteraard houdt dit ook het omgekeerde in. Stel dat B/T in hoger beroep gaat, dan moet B/T het risico inschatten dat de wederpartij incidenteel hoger beroep instelt tegen de uitspraak op de gronden waar B/T het bijvoorbeeld juist wel mee eens was. Het is de verwachting dat belanghebbenden niet zo snel meer in hoger beroep zullen gaan omdat ze nu dus ook een tegenaanval kunnen krijgen. B/T is overigens vrij terughoudend met het instellen van hoger beroep.

Naar boven

1.2.9.6 De judiciële lus Klik voor dialoogscherm met permalink

Een hogere beroepsrechter kan de uitspraak van een bestuursrechter vernietigen. Dat kan 2 gevolgen hebben:

- het bestuursorgaan hoeft geen nieuw besluit te nemen.
  Het inleidende beroep wordt alsnog ongegrond verklaard (als de rechtbank dit beroep ten onrechte gegrond heeft verklaard).

- het bestuursorgaan moet wel een nieuw besluit nemen.
  Het inleidende beroep wordt alsnog gegrond verklaard (als de rechtbank dit ten onrechte ongegrond verklaarde) waarbij vervolgens het bestreden besluit wordt vernietigd (wat de rechtbank had moeten doen).

In het laatste geval ontstaat weer geruime tijd onduidelijkheid over de rechtspositie van belanghebbende ten opzichte van het bestuursorgaan. Want tegen dat vervangende besluit staat weer beroep bij de bestuursrechter open en tegen de uitspraak van de rechter kan weer hoger beroep worden ingesteld. Zo'n hernieuwde behandeling in 2 instanties is zeker niet altijd nodig. Vandaar dat de "judiciële" lus of het sprongberoep in deze gevallen mogelijk is gemaakt (Art. 8:113, Awb). De hogere beroepsrechter heeft de bevoegdheid om te bepalen dat tegen dat vervangende besluit slechts beroep kan worden ingesteld bij de hogere beroepsrechter zelf. Het gaat hier om een bevoegdheid, niet om een verplichting. De hogere beroepsrechter weegt per geval af of hernieuwde behandeling in twee instanties uit een oogpunt van rechtsbescherming nog toegevoegde waarde heeft (b.v. als nieuwe kwesties zouden kunnen gaan spelen) of dat de wenselijkheid van definitieve beslechting binnen een redelijke termijn zwaarder moet wegen. De hogere beroepsrechter zal de instantie aanwijzen waarbij hoger beroep kan worden ingesteld (Art. 8:6, Awb). Omdat B/T slechts 2 beroepsinstanties kent zal dat altijd de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn.

Naar boven

1.2.10 Schadevergoeding Awb Klik voor dialoogscherm met permalink

In artikel 8:73 en verder was tot 1 juli 2013 een regeling opgenomen over schadevergoeding. Het betreft een procedure die is gekoppeld aan de beroepsprocedure. Het verzoek tot schadevergoeding moet tijdens de beroepsprocedure worden gedaan. De bevoegdheid van de bestuursrechter is niet exclusief. Ook kan een burger besluiten om naar de burgerlijke rechter te stappen via een dagvaarding. Per 1 juli 2013 is er een afzonderlijke schadevergoedingsprocedure mogelijk welke is opgenomen in Titel 8.4: de art 8:88 tot en met 8:95 van de Awb. Natuurlijk kan deze procedure ook gekoppeld worden aan een regulier beroep.

De bevoegdheid van de bestuursrechter om schadevergoeding toe te kennen, is gekoppeld aan de gegrondverklaring van het beroep. Schadevergoeding is dus alleen mogelijk bij door de rechter geconstateerde onrechtmatigheid van het besluit. Het staat de rechtbank niet vrij ambtshalve over te gaan tot de veroordeling om schadevergoeding te betalen. Er moet een verzoek zijn.

Voor het beantwoorden van de vraag of - en in welke vorm - een partij schade lijdt moet de bestuursrechter zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij het civielrechtelijk schadevergoedingsrecht. Volgens vaste jurisprudentie zijn met de vernietiging van een besluit de onrechtmatigheid van dat besluit en de schuld van B/T gegeven. Alleen causaliteit, relativiteit en omvang van de schade staan nog ter beoordeling van de rechter. Het verweer kan bestaan uit de stelling dat er geen redenen zijn op grond waarvan de rechter B/T zou moeten veroordelen op schade.

Uitgangspunt van artikel 8:88 van de Awb is dat de schade het gevolg moet zijn van het vernietigde besluit. Dat is strikt genomen de beslissing op bezwaar. In de praktijk beoordeelt de bestuursrechter of de schade het gevolg is van het primaire besluit. Komt B/T nog voordat de rechter een uitspraak doet tegemoet aan de indiener van het beroepschrift, en wordt het beroep daarom ingetrokken, dan gaf artikel 8:73 van de Awb de bestuursrechter tot 1 juli 2013 een afzonderlijke bevoegdheid om B/T tot schadevergoeding te veroordelen. De bevoegdheid bestaat alleen als er door eiser om wordt verzocht. Het verzoek moet worden gedaan tegelijk met de intrekking van het beroep. De rechtbank komt alleen aan een veroordeling tot schadevergoeding toe als de intrekking van het beroep plaatsvond wegens tegemoetkoming door B/T aan de eiser. Dit artikel is verdragsconform uitgelegd door de bestuursrechter bij de beoordeling van verzoeken om schadevergoeding wegens overschrijding van een redelijke termijn artikel 6 EVRM. Per 1 juli 2013 konden de art. 8:73 en 8:73a volgens de Minister daarom wel vervallen. In de Nota van Toelichting bij het inwerkingtredingsbesluit staat namelijk dat de invoering van titel 8.4 geen wijziging brengt in reeds bestaande verdragsconforme jurisprudentie waardoor de bestuursrechter via een verdragsconforme toepassing van titel 8.4 Awb over deze schade zou kunnen blijven oordelen. Afgewacht moet nog wel worden of deze opvatting door de bestuursrechter wordt gedeeld. Zie ook Hoofdstuk 28.

Naar boven

1.2.10.1 Schadevergoeding schending redelijke termijn EVRM Klik voor dialoogscherm met permalink

Art. 6 EVRM stelt dat iedereen recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn door een rechter. Als die redelijke termijn wordt overschreden, dan bestaat recht op een schadevergoeding. Deze schadevergoeding is bepaald op € 500 per half jaar termijnoverschrijding. Daarbij mag een bezwaarprocedure een jaar duren en een beroepsprocedure nog eens een jaar. Bij een bezwaarprocedure van anderhalf jaar en een beroepsprocedure van nog geen half jaar is de afhandeling binnen twee jaar een feit en bestaat geen recht op schadevergoeding. Bij een uitspraak van de rechter binnen twee en een half jaar na het bezwaar is een schadevergoeding van € 500 verschuldigd. Het bestuursorgaan dat de overschrijding van de twee jaar heeft veroorzaakt zal de schade moeten vergoeden

Voorbeeld jurisprudentie artikel 6 EVRM

Uit deze uitspraak blijkt ook dat het er niet toe doet of de eiser/appellant uitdrukkelijk om de schadevergoeding art. 6 EVRM heeft gevraagd. Als de overschrijding van de termijn of de lange duur aan de orde is geweest bij de rechtbank – ook al brengt de rechter dit zelf naar voren – dan is dat voldoende. AbRvS, 17 augustus 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR5168

Naar boven

1.2.10.2 Schadevergoeding via de rechter Klik voor dialoogscherm met permalink

Sinds 2013 hoeven verzoeken om schadevergoeding via de rechter, niet meer gekoppeld te zijn aan een beroepsprocedure. (Titel 8.4. – een deel van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige

besluiten is daarmee in werking getreden). De bestuursrechter kan op verzoek een bestuursorgaan veroordelen tot een schadevergoeding bij:

- een onrechtmatig besluit;
- een andere onrechtmatige handeling ter voorbereiding van een onrechtmatig besluit;
- het niet tijdig nemen van een besluit;
- een andere onrechtmatige handeling van een bestuursorgaan waarbij een persoon als genoemd in art. 8:2, eerste lid, onder a (….) belanghebbende zijn.

Voor de bevoegdheid over schadevergoeding wegens andere onrechtmatige besluiten is de hoogte van de gevorderde schade bepalend. Tot EUR 25.000 mag de benadeelde kiezen tussen de burgerlijke rechter en de bestuursrechter. Boven EUR 25.000 is alleen de burgerlijke rechter bevoegd.

Voor schadevergoeding wegens andere (niet-appellabele) onrechtmatige handelingen (onder meer feitelijke handelingen als het verstrekken van onjuiste inlichtingen of onevenredige toezichthandelingen) blijft de burgerlijke rechter als enige bevoegd.

Of het er allemaal eenvoudiger op wordt zal in de praktijk nog moeten blijken. Voor nadeelcompensatie is een eenduidige procedure gecreëerd, voor schadevergoeding nog niet. Wel kan de centrale codificatie in de Awb de rechtseenheid en rechtszekerheid ten goede komen.

Het is niet de bedoeling van de wetgever om hogere vergoedingen uit te keren, maar "vergroting van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid en verlaging van transactiekosten". In de praktijk is de rechter al zeer terughoudend met het toekennen van schadevergoeding, en wordt veel schade onder het 'normaal maatschappelijk risico' gevat (zie bijv. ABRvS 31 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY1724).

Naar boven

1.2.11 Proceskostenvergoeding beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

Tarief als bedoeld in artikel 2, lid 1, onderdeel a van het Besluit proceskosten bestuursrecht.

Het bedrag van de kosten, bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van het Besluit proceskosten bestuursrecht, wordt vastgesteld door vermenigvuldiging van:

- de aan de verrichte proceshandelingen
- de
- de toepasselijke

Naar boven

1.2.11.1 Punten per proceshandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Procedures Awb hoofdstuk 8 Klik voor dialoogscherm met permalink

Procedures waarop de Awb, hoofdstuk 8 van toepassing of van overeenkomstige toepassing is.

Procedure

Algemeen

1 Beroepschrift/verweerschrift (artikel 6:4; 8:42)

2 Repliek/dupliek (8:43, lid 1) / schriftelijke uiteenzetting (8:43, lid 2)

3 Verschijnen (inlichtingen)comparitie (8:44)

4 Schriftelijke inlichtingen (8:45, lid 1)

5 Bijwonen getuigenverhoor (8:46)

6 Schriftelijke zienswijze na verslag deskundigenonderzoek (8:47, lid 5)

7 Bijwonen onderzoek ter plaatse (8:50, lid 3)

8 Verschijnen zitting (8:56)

9 Nadere zitting (8:64)

Verzet

10 Verzetschrift (8:55, lid 1)

11 Verschijnen zitting (8:55, lid 3)

Voorlopige voorziening

12 Verzoekschrift (8:81, 8:87)

13 Verschijnen zitting (8:83)

Herziening

14 Verzoekschrift (8:119)

Cassatie

15 Beroepschrift/verweerschrift/beantwoording incidenteel beroep

16 Repliek/dupliek

17 Mondelinge of schriftelijke toelichting

18 Schriftelijk commentaar op conclusie procureur-generaal Hoge Raad

Naar boven

Prejudiciële procedures Hof van Justitie Europese Gemeenschappen Klik voor dialoogscherm met permalink

Procedure

1. Schriftelijke opmerkingen

2. Verschijnen mondelinge behandeling

Procedures bij het Benelux-gerechtshof

Procedure

1. Memorie

2. Pleidooi

Bezwaar en administratief beroep

Procedure

1. Bezwaarschrift/beroepschrift (artikel 6:4)

2. Verschijnen hoorzitting (artikel 7:2; 7:16)

3. Nadere hoorzitting (artikel 7:9; 7:23)

Naar boven

1.2.11.2 Puntenwaardering Klik voor dialoogscherm met permalink

Beroep en hoger beroep

1 punt = € 525 (voor besluiten genomen na 1 januari 2020).

Naar boven

1.2.11.3 Bezwaar en administratief beroep Klik voor dialoogscherm met permalink

1. Besluiten op grond van WFSV, artikel 2a en artikel 2c

Voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake belastingen of de heffing van premies, dan wel premievervangende belasting voor de sociale verzekeringen, bedoeld in artikel 2, onderdelen a en c, van de Wet financiering sociale verzekeringen, is 1 punt € 261. Dit geldt ook voor besluiten genomen op grond van een wettelijk voorschrift inzake de heffing van de inkomensafhankelijke bijdragen, dan wel een bijdragevervangende belasting, op grond van de Zorgverzekeringswet.

1. **Overige**

1 punt = € 525 (2019: € 212; 2018: € 501; 2017: 495; 2016: € 496; 2015: 490; 2014: € 487).

Samenhangende zaken (van meerdere belanghebbenden) kunnen worden gevoegd. Artikel 3 geeft aan dat:

Samenhangende zaken worden voor de toepassing van artikel 2, eerste lid, onder a, beschouwd als één zaak.

Samenhangende zaken zijn: door een of meer belanghebbenden gemaakte bezwaren of ingestelde beroepen, die door het bestuursorgaan of de bestuursrechter gelijktijdig of nagenoeg gelijktijdig zijn behandeld, waarin rechtsbijstand als bedoeld in artikel 1, onder a, is verleend door dezelfde persoon dan wel door een of meer personen die deel uitmaken van hetzelfde samenwerkingsverband en van wie de werkzaamheden in elk van de zaken nagenoeg identiek konden zijn'.

Naar boven

1.2.11.4 Wegingsfactoren Klik voor dialoogscherm met permalink

Gewicht van de zaak

Gewicht	Factor
Zeer licht	0,25
Licht	0,5
Gemiddeld	1
Zwaar	1,5
Zeer zwaar	2

Samenhangende zaken

Aantal samenhangende zaken	Factor
Minder dan 4	1
4 of meer	1,5

Naar boven

1.2.11.5 Integrale kostenvergoeding **Klik voor dialoogscherm met permalink**

In bijzondere omstandigheden, als een beroep noodzakelijk is omdat het bestuursorgaan dit min of meer opzettelijk veroorzaakt, kan de burger/gemachtigde aan de rechter vragen om het Besluit proceskosten terzijde te stellen en over te gaan tot een integrale vergoeding van de proceskosten (art. 2, derde lid Bpb). Dat geldt niet alleen bij beroep. Zo'n integrale vergoeding is vaak een dure aangelegenheid omdat er ook uitzonderlijk hoge kosten gemaakt moeten zijn. Dat was nog maar de vraag in onderstaand geval.

B/T heeft Kot en KGB over 2012 een aantal keren aangepast wegens gewijzigde inkomens. Op 10 maart 2019 heeft B/T een bezwaar van eiser ongegrond verklaard. Na het indienen van beroep neemt B/T op 14 augustus 2019 nieuwe besluiten. Op 26 januari 2019 heeft de inspecteur IB een bezwaar tegen de aanslag IB gegrond verklaard en het inkomen aangepast naar € 50.373. B/T heeft op 10 maart 2019 evenwel vastgehouden aan het eerder vastgestelde toetsingsinkomen van € 132.093. Gemachtigde vraagt nu om een integrale kostenvergoeding omdat hij B/T voor het besluit van 10 maart 2019 op de hoogte heeft gesteld van het door de inspecteur gewijzigde verzamelinkomen. B/T heeft evenwel vastgehouden aan het inkomen in TVS. Dat het aangepaste toetsingsinkomen door een fout in TVS niet was verwerkt en oude gegevens weergaf op basis waarvan B/T heeft beschikt komt volgens de rechtbank voor rekening van B/T en deze kent daarom een integrale kostenvergoeding toe omdat eiser onnodig in de positie is gebracht dat hij beroep moest instellen. Uit vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, zie bijvoorbeeld de uitspraak van 17 april 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BD0245,

volgt dat dit echter nog niet wil zeggen dat daarmee is gegeven dat er sprake is van bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 2, derde lid, van het Bpb. Wil daarvan sprake kunnen zijn dan zal eiser, als gevolg van de werkwijze van verweerder, ook uitzonderlijk hoge kosten hebben moeten maken. Bij de beoordeling of daarvan sprake is, dient ook betekenis te worden toegekend aan de vraag of de kosten redelijkerwijs zijn gemaakt, zoals artikel 8:75, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht voorschrijft. Nu verweerder niet heeft betwist dat eiser als gevolg van het handelen van verweerder onnodig hoge kosten heeft moeten maken en ook niet heeft betwist dat de kosten redelijkerwijs zijn gemaakt, acht de rechtbank een integrale proceskostenveroordeling voor de proceskosten in beroep gelet op overweging 7.1. in dit geval op zijn plaats. De rechtbank veroordeelt verweerder dan ook in de door eiser overige gemaakte proceskosten a € 2.665,03 incl. BTW.

We zien hier dat een burger gedwongen in beroep moet omdat B/T niet de laatst bekende gegevens over het inkomen handmatig verwerkt, maar dat overlaat aan TVS (dat daarbij faalt). Bij het behandelen van het bezwaar wist de behandelaar van het lagere inkomen. Hij kan dan wel het bezwaar ongegrond verklaren omdat dit inkomen nog niet is doorgekomen in TVS, maar daar hoort dan zeker bij dat gemachtigde op de hoogte wordt gesteld van het feit dat er automatische aanpassing plaatsvindt wanneer het IB inkomen wordt overgenomen in TVS. Dat is echter weinig efficiënt – want waarom dan niet wachten met de beslissing totdat het nieuwe inkomen door TVS is overgenomen? Of, na verificatie van het nieuwe inkomen bij de inspecteur, zelf het inkomen in TVS aanpassen en vervolgens uitspraak doen? Omdat B/T in beroep de hoogte van de kosten niet als onredelijk heeft betwist, kon de Rb in deze situatie eenvoudig tot veroordeling van een integrale vergoeding van de proceskosten komen {Rb Rotterdam, 29 augustus 2019, nr. ROT 19/2055 (EK)}

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 23.00.00 Bezwaar en beroep
    - 1 Bezwaar en Beroep
      - 1.1 De bezwaarprocedure
        - 1.1.1 Bezwaar indienen
        - 1.1.2 Eisen aan het bezwaarschrift
        - 1.1.3 Verzuimherstel
        - 1.1.4 Wijze van indiening
        - 1.1.5 Indieningstermijn
        - 1.1.6 Besluit niet ontvangen door belanghebbende
        - 1.1.7 Eindpunt bezwaartermijn
          - 1.1.7.1 Te laat ontvangen
          - 1.1.7.2 Verschoonbare termijnoverschrijding
          - 1.1.7.3 Bijzondere omstandigheden belanghebbende
          - 1.1.7.4 Bijzondere omstandigheden B/T
        - 1.1.8 Bezwaarbehandeling na tijdige ontvangst
          - 1.1.8.1 Ontvangstbevestiging
          - 1.1.8.2 Doorzendplicht
          - 1.1.8.3 Uitstel van betaling
          - 1.1.8.4 Inzage in dossier
          - 1.1.8.5 Hoorplicht
            - Afzien van horen
            - Kennelijk niet-ontvankelijk
            - Voorbeelden kennelijk niet-ontvankelijk
            - Het bezwaar is kennelijk (on)gegrond
            - Voorbeelden kennelijk (on)gegrond
            - De belanghebbende verklaart geen hoorzitting te willen
            - Onterecht niet gehoord

- 1.1.8.6 Intrekken bezwaarschrift
- 1.1.8.7 Reactie na Beslissing op bezwaar
- 1.1.9 Te laat ingediend
  - 1.1.9.1 Te laat ingediend, toch behandelen
  - 1.1.9.2 Herziening tot vijf jaar na berekeningsjaar
- 1.1.10 Beslissing op bezwaar (bob)
  - 1.1.10.1 Beslistermijnen en verdaging
  - 1.1.10.2 Niet tijdig beslissen
  - 1.1.10.3 Nieuw primair besluit in de bezwaarfase
  - 1.1.10.4 De beslissing op bezwaar
    - Dictum van de beslissing op bezwaar
    - Samenhang BOB en daarop volgende beschikking
    - Beslissing op bezwaar in het nadeel van de burger
    - Voorbeeld huur besluit in nadeel van de burger
    - Voorbeeld KOT besluit in nadeel van de burger
  - 1.1.10.5 Bekendmaking
  - 1.1.10.6 Beroepsmogelijkheid
  - 1.1.10.7 Proceskostenvergoeding in de bezwaarfase
    - Voorwaarden voor proceskostenvergoeding
  - 1.1.10.8 Voor vergoeding in aanmerking komende kosten
    - Kosten van een door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand
    - Al dan niet beroepsmatig verleende rechtsbijstand
    - Berekenen te vergoeden bedrag
  - 1.1.10.9 Bezwaarfase overslaan: rechtstreeks beroep
- 1.2 Beroep
  - 1.2.1 Rechtsmiddelverwijzing en doorzending
  - 1.2.2 Het voorwerp van geschil
    - 1.2.2.1 Niet tijdig nemen van een besluit
      - Spoedeisend belang: de voorlopige voorziening
      - Voorbeeld jurisprudentie spoedeisend belang
      - Ontvankelijk bezwaar of beroep
      - Onomkeerbaarheid
      - Procedure voorlopige voorziening
      - Schorsende werking via voorlopige voorziening
      - Voorlopige voorziening bij uitstel van betaling
  - 1.2.3 Ontvankelijkheid van het beroep
    - 1.2.3.1 Procesbelang
    - 1.2.3.2 Eisen aan het beroepschrift
      - Pro-forma beroepschrift
    - 1.2.3.3 Beroepstermijn
    - 1.2.3.4 Verplichte voorprocedure
    - 1.2.3.5 Griffierecht
  - 1.2.4 Beroep bij de rechter
    - 1.2.4.1 Onderzoeksbevoegdheden van de rechter
    - 1.2.4.2 Termijn
    - 1.2.4.3 Verplicht informatie verstrekken
    - 1.2.4.4 Verweerschrift en stukken
    - 1.2.4.5 De zitting
      - Stukken indienen
      - Procedure zitting
  - 1.2.5 Afwijkende behandelingsmogelijkheden
    - 1.2.5.1 Versnelde behandeling
    - 1.2.5.2 Vereenvoudigde behandeling

- Verzet
- 1.2.5.3 De nieuwe zaaksbehandeling
- Betekenis voor bestuursorganen.
- Belang voor B/T
- 1.2.6 De omvang van het geding
- 1.2.6.1 Het bewijs
- 1.2.7 Bestuurlijke lus
- 1.2.7.1 De wettelijke regeling
- 1.2.7.2 De tussenuitspraak
- 1.2.7.3 Instructies en termijn voor herstel
- 1.2.7.4 Herstel van het gebrek door het bestuursorgaan
- 1.2.8 Passeren van gebreken in een besluit: vormvoorschriften
- 1.2.9 Einduitspraak
- 1.2.9.1 De uitspraak en enkele consequenties
- 1.2.9.2 Vernietiging van een besluit
- 1.2.9.3 Rechter voorziet zelf in de zaak
- 1.2.9.4 "Brummenlijn"
- 1.2.9.5 Incidenteel hoger beroep
- 1.2.9.6 De judiciële lus
- 1.2.10 Schadevergoeding Awb
- 1.2.10.1 Schadevergoeding schending redelijke termijn EVRM
- 1.2.10.2 Schadevergoeding via de rechter
- 1.2.11 Proceskostenvergoeding beroep
- 1.2.11.1 Punten per proceshandeling
- Procedures Awb hoofdstuk 8
- Prejudiciële procedures Hof van Justitie Europese Gemeenschappen
- 1.2.11.2 Puntenwaardering
- 1.2.11.3 Bezwaar en administratief beroep
- 1.2.11.4 Wegingsfactoren
- 1.2.11.5 Integrale kostenvergoeding
- 2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar
- 3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

23.00.00 Bezwaar en beroep

2Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar

Klik voor dialoogscherm met permalink

Stap 1

Is in de bezwaarfase alles goed gegaan maar geeft het beroep aanleiding voor een verbetering?

Zo nee: ga naar het stappenplan voor het nemen van een nieuwe beslissing op bezwaar (link)

Zo ja: ga naar stap 2

Stap 2

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van de eerdere (voorschot) vaststelling en kom je daarmee geheel tegemoet aan het beroep?

Zo ja: neem dan een nieuw primair besluit (BIP), schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 3

Stap 3

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van de eerdere (voorschot) vaststelling en kom je tot een hogere toeslag of voorschot?

Zo ja: neem dan een nieuwe BIP, schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 4

Stap 4

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van de eerdere (voorschot) vaststelling maar blijft het bedrag van de toeslag of het voorschot gelijk?

Zo ja: Neem de aanpassing in het verweerschrift op

Zo nee: ga naar stap 5

Stap 5

Kun je door de informatie in het beroep alsnog overgaan tot een herziening van het eerdere voorschot en kom je tot een lager voorschot?

Zo ja: neem een nieuwe BIP, schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 6

Stap 6

Zou de informatie in het beroep leiden tot een herziening van de definitieve vaststelling ten nadele van de belanghebbende en dus een lagere toeslag? Is Belastingdienst/Toeslagen bovendien bevoegd op grond van artikel 21, a of b, Awir een besluit te nemen?

Zo ja: neem een nieuwe BIP, schrijf een verweerschrift en stuur beiden naar de rechtbank

Zo nee: : vermeld de fout die is gemaakt in de beoordeling van de aanspraak en schrijf erbij dat je voor dit jaar niet bevoegd bent gebleken er iets aan te doen, maar dat je dat voor de komende jaren wel zult doen.

Terug naar paragraaf 2.3.2.2

Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 23.00.00 Bezwaar en beroep
    - 1 Bezwaar en Beroep
    - 2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar
    - 3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Belastingnet

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 23.00.00 - Bezwaar en beroep
- 2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

23.00.00 Bezwaar en beroep

3Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren

Klik voor dialoogscherm met permalink

Stap 1

Verwacht je dat de beslissing op bezwaar door de rechtbank vernietigd gaat worden omdat in de bezwaarfase een fout is gemaakt?

Zo nee: schrijf een verweerschrift

Zo ja: ga naar stap 2

Stap 2

Als je het nu wel goed doet (de kennis is vergaard/de gronden worden behandeld/het recht wordt juist toegepast) kom je dan geheel aan het beroep tegemoet en kan het beroep dan worden ingetrokken?

Zo ja: neem dan een nieuwe BOB, trek de oude in en stuur deze nieuwe BOB naar de rechtbank

Zo nee: ga naar stap 3

Stap 3

Als je het nu wel goed doet (zie bij stap 2) kom je dan tot een ander toeslagbedrag?

Zo ja: neem dan een nieuwe BOB, trek de oude in en stuur deze nieuwe BOB naar de rechtbank

Zo nee: Laat de BOB in stand en breng verbetering aan door middel van een verweerschrift.

Terug naar paragraaf 2.3.2.3

Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 23.00.00 Bezwaar en beroep
    - 1 Bezwaar en Beroep
    - 2 Bijlage 1: Stappenplan keuze nieuw primair besluit of herziening beslissing op bezwaar

- 3 Bijlage 2: Stappenplan afwegen keuze gewijzigde BOB of verweren

Naar tekstnavigatie

Handboek Toeslagen (HTS)

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

24.00.00 Klachten

1Klachten Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1.1 Waarom klachtbehandeling en wat is nu eigenlijk een klacht? Klik voor dialoogscherm met permalink

Waarom klachtbehandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Iedereen heeft het recht om een verzoek bij het bevoegde gezag in te dienen (artikel 5 van de Grondwet, het petitierecht). Het recht om te klagen vloeit hieruit voort, maar is ruimer omdat het klachtrecht anders dan het petitierecht ook ziet op mondelinge klachten.

Per 1 juli 1999 is hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb) ("Klachtbehandeling") in werking getreden. Door opname van de klachtregeling in hoofdstuk 9 van de Awb wordt de samenhang met de belangrijkste bestuursrechtelijke middelen van bescherming tegen de overheid (bezwaar en beroep) beklemtoond. De klachtregeling is complementair aan de regeling van bezwaar en beroep tegen besluiten, die in de hoofdstukken 6 t/m 8 staan. Een klachtprocedure is gericht op het verkrijgen van een rechtens niet-bindend oordeel over het overheidshandelen. Het doel van de regeling is dus niet het openen van een rechtsgang waarlangs kan worden opgekomen tegen besluiten.

Anders dan bij de beoordeling van besluiten door de rechter is bij klachtbehandeling het toetsingskader niet beperkt tot de rechtmatigheid. Bij klachtbehandeling wordt namelijk bekeken of het bestuursorgaan zich tegenover een klager behoorlijk heeft gedragen, wat een ruimere toetsing inhoudt. De rechtmatigheid maakt wel deel uit van de behoorlijkheidsnormen waaraan bij klachtbehandeling wordt getoetst. Onder omstandigheden kan de voorgestelde, eenvoudig toegankelijke klachtprocedure een alternatief zijn voor een gang naar de rechter. De klachtprocedure mag niet oneigenlijk worden gebruikt om een besluit inhoudelijk aan de orde te stellen. Daarvoor bestaat bezwaar en beroep. Bij klachten kan gedacht worden aan situaties waarbij het de burger meer gaat om een nadere uitleg van een besluit of van de gang van zaken. Zo kan een bezwaarprocedure of een dure en arbeidsintensieve gang naar de rechter worden voorkomen. Je ziet tegenwoordig overigens dat de aard van een zitting in de bestuursrechtspraak verandert. De rechter wil veel vaker dat een bestreden besluit veel meer wordt uitgelegd. Dat kan in bepaalde gevallen ook in een klachtprocedure.

De achtergrond voor de uitbreiding van de Awb met regels voor klachtbehandeling door bestuursorganen was dat de positie van burgers tegenover overheidsinstellingen moest worden versterkt. Dit kwam onder meer voort uit het steeds sterker wordende besef, zowel binnen de overheid als binnen het bedrijfsleven, dat een goede behandeling van een klacht bijdraagt aan een betere relatie met de cliënt en aan de kwaliteit van de dienstverlening. Zorgvuldige klachtbehandeling kan aldus bijdragen aan het herstel van het geschonden vertrouwen in het bestuur (zie Memorie van Toelichting, Toelichting op artikel 9:10).

In de Memorie van Toelichting bij hoofdstuk 9 van de Awb passeert een aantal belangrijke aspecten van klachtbehandeling de revue. Zoals:

- het leereffect dat zorgvuldig onderzoek van klachten binnen het bestuursorgaan heeft en
- het belang van het voorkómen van nodeloze formalisering of bureaucratisering. Dat laatste belang wordt gediend door klachten zoveel mogelijk op informele wijze af te handelen.

Klachten informeel afdoen acht de wetgever van groot belang. Een op eenvoudige en informele wijze ingediende klacht kan vaak het beste ook op informele wijze worden afgedaan. Meer is niet nodig als dit tot een voor alle betrokkenen bevredigend resultaat leidt. Een formeler behandeling moet volgens de wetgever beperkt blijven tot klachten die niet op een eenvoudigere en minder geformaliseerde wijze kunnen worden opgelost, omdat de klacht:

- zich niet leent voor een dergelijke snelle en informele afhandeling dan wel
- hiermee niet tot tevredenheid van de klager kan worden opgelost.

Uitgaande van de algemene regel dat klachtbehandeling zorgvuldig plaats moet vinden, kan afhankelijk van het geval worden gekozen voor een andere aanpak.

Ruim klachtrecht Klik voor dialoogscherm met permalink

Het recht om bij een bestuursorgaan een klacht in te dienen is in artikel 9:1 van de Awb ruim geformuleerd. Het begrip "klacht" is in de Awb niet nader gedefinieerd. Dit is ingegeven door de gedachte om zo weinig mogelijk beperkingen te verbinden aan het indienen van een klacht. Klachten moeten betrekking hebben op de wijze waarop (een medewerker onder verantwoordelijkheid van) het bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Een gedraging is ook een nalaten.

In een brief die als een klacht moet worden behandeld, hoeft dus niet in grote letters het woord KLACHT voor te komen. Het uitgangspunt is: Een klacht is een klacht als een klager het als een klacht heeft bedoeld.

Geen klachtbehandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Artikel 9:8 van de Awb kent een limitatieve opsomming van uitzonderingen op de behandelplicht van een klacht. De klachtprocedure is gericht op het verkrijgen van een rechtens niet-bindend oordeel omtrent het overheidshandelen. Het doel van de regeling is dus niet het openen van een rechtsgang waarlangs kan worden opgekomen tegen besluiten. Maar bijvoorbeeld ook een bagatelklacht hoeft niet in behandeling te worden genomen. We kunnen een klacht buiten behandeling laten indien:

- het belang van de klager of
- het gewicht van de gedraging

te gering is. Volledige behandeling van dit soort klachten kan een te zware belasting voor de organisatie zijn.

Algemene klachten over beleid of over beleidsuitvoering in het algemeen hebben geen betrekking op een bepaalde aangelegenheid, terwijl ook meer algemene wensen over het optreden en/of het beleid van het bestuursorgaan niet onder de klachtenregeling van hoofdstuk 9 van de Awb vallen.

Hoewel de Belastingdienst hier een zekere beoordelingsruimte heeft, past terughoudendheid. Er mag niet lichtvaardig worden besloten om een klacht niet in behandeling te nemen. Gebeurt dat wel, dan kan de klager zich tot de Nationale ombudsman wenden, die op een juiste toepassing van deze beoordelingsruimte toeziet. Een besluit om een klacht niet in behandeling te nemen moet uitgebreid worden gemotiveerd. Het is verstandig om in die gevallen eerst telefonisch contact met de klager op te nemen om te beoordelen waar de klager precies op

aanstuurt. Bovendien is iedere klacht een kans en kan de organisatie – soms onverwacht – leren van de klacht, hoe eenvoudig deze misschien ook lijkt.

Naar boven

1.1.2 Wat is het doel van klachtbehandeling? Klik voor dialoogscherm met permalink

Er zijn twee doelen te benoemen:

1. Herstel van contact en klacht naar tevredenheid oplossen;
2. Het leren en zo mogelijk voorkomen van klachten.

Herstel van contact en het naar tevredenheid oplossen van de klacht

Naar boven

1.1.2.1 Herstel van contact en het naar tevredenheid oplossen van de klacht Klik voor dialoogscherm met permalink

Ergernis en frustratie. Dat is doorgaans de overheersende emotie bij klachtbehandeling. Niet alleen bij de burger, maar ook bij de instantie die de klacht ontvangt. De burger ergert zich omdat hij geen gehoor krijgt of niemand echt geïnteresseerd is om zijn probleem op te lossen. De ontvanger van de klacht omdat een klacht lastig is en vervelend, een vorm van kritiek waar hij iets mee moet. De kern van ideale klachtbehandeling zit in het wegnemen van deze ergernis aan beide kanten. De burger moet de overheid een kans geven om de gemaakte fout, hoe vervelend ook, te herstellen. De overheid moet de burger serieus nemen, de klacht los zien van de negatieve lading en proberen de klacht in haar voordeel te gebruiken. Open staan voor de klacht. De Belastingdienst stelt zich daarbij laagdrempelig op.

Het herstellen van het vaak verstoorde contact tussen burger en de Belastingdienst en het terugkrijgen van het verloren vertrouwen in de Belastingdienst speelt hierbij een rol. Daarnaast is het (waar mogelijk) oplossen van het probleem dat aan de klacht ten grondslag ligt bij de klachtbehandeling een belangrijk aspect.

Naar boven

1.1.2.2 Het leren en zo mogelijk voorkomen van klachten Klik voor dialoogscherm met permalink

Ook het belang van de overheid zelf is gediend met zorgvuldig onderzoek en behoorlijke afhandeling van klachten. Zorgvuldig onderzoek van klachten binnen het bestuursorgaan heeft een belangrijk leereffect. In het kader van het streven naar verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening, leveren klachten van burgers immers een schat aan concrete en bruikbare informatie op.

Een lerende organisatie werkt aan het voorkómen van klachten, het bewerkstelligen van een hogere klanttevredenheid en streeft naar procesoptimalisatie. In het kader daarvan is een leercirkel ingericht.

De Belastingdienst wil niet alleen klachten oplossen, maar ook klachten voorkómen door naar aanleiding van de klachtbehandeling verbetervoorstellen aan te dragen zodat de organisatie zijn processen kan verbeteren en de klanttevredenheid kan verhogen. Daarvoor is het proces Leercirkel van het klachtproces ingericht. Dit is het proces van het aanleveren van verbetervoorstellen op basis van klachtsignalen.

Een verbetervoorstel komt voort uit een signaal waaruit blijkt dat een proces of dienst (structureel) niet goed loopt en naar aanleiding waarvan verondersteld wordt dat het proces of de dienst geoptimaliseerd kan worden. Daarnaast kan een signaal ook een (incidentele) basis hebben waarbij het organisatie- of klantbelang dusdanig zwaarwegend is dat een verbetering noodzakelijk is.

De leercirkel klachtproces bestaat uit de volgende stappen:

- Waarnemingen (=klachten) verzamelen
- Signalen onderkennen
- Impact- en oorzaakanalyse
- Verbetervoorstellen aanleveren
- Verbeteracties formuleren, doorvoeren en monitoren
- Feedback over verbetervoorstellen
- Resultaat meten

In de Toelichting Checklist verbetervoorstel en Sjabloon verbetervoorstel wordt elk stap afzonderlijk beschreven.

Naar boven

1.2 Uitgangspunten bij de klachtbehandeling

1.2.1 Onderscheid: formele en informele afhandeling

Bij de klachtbehandeling moet er evenwicht zijn tussen het bieden van voldoende waarborgen voor een zorgvuldige klachtbehandeling enerzijds, en het voorkómen van nodeloze formalisering of bureaucratisering anderzijds. De mogelijkheid voor eenvoudige, informele klachtbehandeling staat dus steeds open. De Belastingdienst zal, waar dat mogelijk is, proberen om een klacht via de informele weg af te handelen.

Het volgen van een met duidelijke en meer formele waarborgen omgeven procedure moet beperkt blijven tot klachten die niet op een eenvoudigere en minder geformaliseerde wijze kunnen worden opgelost, al is het oordeel van de klager uiteindelijk doorslaggevend.

Naar boven

1.2.2 Dienstverlening

Een goede behandeling van een klacht draagt niet alleen bij aan een betere relatie met de belastingplichtige of toeslaggerechtigde, maar een goede behandeling van een klacht draagt ook bij aan de kwaliteit van dienstverlening. Goede klachtbehandeling is dus goede dienstverlening en is daarom een van de uitgangspunten bij de klachtbehandeling.

Een goede dienstverlening betekent tevens een professionele houding tonen naar interne partners binnen de Belastingdienst en naar externe partners zoals de Nationale ombudsman. Duidelijke communicatie en het nakomen van afspraken zijn daarbij belangrijk. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de afhandeling van klachten zelf en in het contact met de klager.

In het belang van de dienstverlening wordt bij de klachtbehandeling zoveel als mogelijk aangesloten bij de wensen van de klager. De Belastingdienst stelt zich daarbij pro-actief en oplossingsgericht op. Het gaat niet

alleen om het oplossen van het onderliggende inhoudelijke probleem, maar het gaat ook om aandacht voor de klager zelf.

De klachtbehandelaar moet zich realiseren, dat een klacht pas is afgehandeld als de toezegging die hij of zij gedaan heeft ook daadwerkelijk is nagekomen. Nazorg is dus een belangrijk aspect van dienstverlening.

Naar boven

1.2.2.1 Snelheid: binnen 7 kalenderdagen het eerste (telefonische) contact met klager Klik voor dialoogscherm met permalink

Een belangrijk aspect van de klachtbehandeling is het herstel van contact met de klager. Onder andere uit de periodiek gehouden Monitor tevredenheid klachtafhandeling blijkt, dat de klager een snel contact weet te waarderen. Met een direct telefonisch contact kan opheldering of genoegdoening worden gegeven en kan een klacht vaak naar tevredenheid worden afgedaan. In andere gevallen bestaat het eerste contact alleen uit het telefonisch bevestigen van de ontvangst van de klacht en het geven van een naam en telefoonnummer van de klachtbehandelaar. In dat geval is het telefonisch contact slechts een eerste stap naar de oplossing van de klacht. Binnen de Belastingdienst geldt de afspraak, dat binnen 7 dagen na binnenkomst van de klacht telefonisch contact met de klager is gelegd. Indien de betrokkene daarmee instemt, kan dat gesprek meteen als ontvangstbevestiging dienen en kan een schriftelijke ontvangstbevestiging dan achterwege blijven. Natuurlijk moet dan wel in het dossier worden vastgelegd dat het telefoongesprek heeft plaatsgevonden.

Naar boven

1.2.2.2 Snelheid: Afhandeling binnen de termijn Klik voor dialoogscherm met permalink

Klagers moeten de zekerheid hebben dat hun klacht vlot wordt afgehandeld. Hoewel er voor de afhandeling van een klacht een wettelijke termijn staat van 6 weken, met nog eens een mogelijkheid tot verdagen met vier weken, is een kortere behandeltermijn het streven.

Een snelle behandeling mag niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid: snelheid is op zichzelf geen doel. Een duidelijke en tijdige communicatie over de voortgang met de klager is wel belangrijk.

Naar boven

1.2.2.3 Zorgvuldigheid Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor de overheid is zorgvuldige klachtbehandeling een vereiste dat voortvloeit uit de beginselen van behoorlijk bestuur (zie Hoofdstuk 13) en een kwestie van bestuurlijke betamelijkheid. We moeten voortdurend in het oog houden dat we een dienende functie hebben en dat we ons in ons handelen niet primair door andere overwegingen moeten laten leiden. Het is de plicht van B/T om signalen die erop duiden dat aan die dienende functie op enige wijze afbreuk wordt gedaan op hun merites te beoordelen en zo nodig te corrigeren. Zorgvuldige klachtbehandeling kan zo bijdragen aan herstel van het geschonden vertrouwen in B/T.

Wat een zorgvuldige afdoening precies inhoudt zal overigens van geval tot geval verschillen. Bij een mondeling of telefonisch ingediende klacht kan het geven van opheldering of het aanbieden van verontschuldigingen vaak al een goede reactie zijn.

Vaak kunnen klachten ook telefonisch worden afgedaan. De wijze van afdoening zegt dan ook niet per definitie iets over de zorgvuldigheid. Om welke klacht het ook gaat, neem de klager in ieder geval altijd serieus. Daar begint de klachtbehandeling mee die verder inhoudelijke, procedurele en klacht-oplossende aspecten kent. Klachtbehandeling moet dus volledig zijn.

Naar boven

1.2.2.4 Volledige behandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Op welke wijze het onderzoek naar een klacht dient plaats te vinden, is niet voorgeschreven. Hoofdstuk 9 van de Awb geeft slechts het kader waarbinnen ieder bestuursorgaan zijn interne klachtbehandeling kan inrichten. Een volledige behandeling van de klacht ligt voor de hand, maar in de praktijk komt het nog vaak genoeg voor dat de klachtbehandeling zich beperkt tot het oplossen van het probleem. Op welke wijze het onderzoek naar een klacht dient plaats te vinden, is niet zich beperkt tot het oplossen van het probleem. Het herstel van vertrouwen en het tonen van begrip voor de situatie van de klager blijven daarbij soms onderbelicht. De klachtbehandelaar moet zich daarvan bewust zijn. Bedenk hoe je een eigen klacht zelf graag behandeld zou zien willen zien.

Naar boven

1.2.3 Klachtbehandeling voor Burgers en Bedrijven (KBB) Klik voor dialoogscherm met permalink

Sinds 2014 worden klachten door alle dienstonderdelen (behalve de FIOD) geregistreerd in KBB. Dit registratiesysteem fungeert tevens als archief en voorziet in het bewaken van "nazorg". Bovendien wordt uit KBB voortgangsinformatie en bestuursinformatie afgeleid.

Voor Belastingdienst/Belastingen (Particulieren Dienstverlening en Bezwaar, hierna: PDB) speelt bij de registratie en de toebedeling van klachten het Centraal Punt Klachten een belangrijke rol. Het Centraal Punt Klachten fungeert als een centrale postbus voor PDB, boekt al diens klachten in KBB, registreert deze en deelt de klachten aan de vier PDB klachtenteams toe. Ieder PDB team zorgt daarna dat klachten aan de klachtbehandelaren ter behandeling worden toebedeeld.

Belastingdienst/Toeslagen ontvangt zijn klachten via een andere weg. Al die klachten worden ontvangen via zijn centrale postbus in Heerlen. De toeslagenklachten worden aldaar gedigitaliseerd en via elektronische weg naar Belastingdienst/Toeslagen gestuurd. Vervolgens zorgt het Klachten Service Team voor verdere administratieve verwerking en het deelt de klachten aan klachtbehandelaren ter behandeling toe.

De klachtbehandelaren leggen alle behandelacties en relevante documenten (zoals uitgaande brieven) vast in KBB.

Naar boven

1.3 Wettelijk kader Klik voor dialoogscherm met permalink

In hoofdstuk 9 van de Awb is een aantal minimumvereisten neergelegd waaraan klachtbehandeling door bestuursorganen moet voldoen. De afdelingen 9.1.1. ("Algemene bepalingen", bestaande uit de artikelen 9:1 tot en met 9:3) en 9.1.2. ("De behandeling van klaagschriften", bestaande uit de artikelen 9:4 tot en met 9:12a) zijn dwingend recht. Dit betekent dat van deze bepalingen niet mag worden afgeweken. Uitzonderingen worden daarop in de praktijk wel eens gemaakt zoals bijvoorbeeld door de ontvangst niet schriftelijk maar telefonisch te bevestigen. Belangrijk is daarom dat de klager daarmee instemt. Een klacht kan uiteindelijk op velerlei manieren worden afgehandeld, áls de klager daarmee maar akkoord is. Bestuursorganen zijn vrij om extra voorschriften in hun eigen klachtregelingen op te nemen, met name als deze extra waarborgen voor de burger bevatten.

Naar boven

1.3.1 Klachtrecht (' Artikel 9:1 ' Awb) Klik voor dialoogscherm met permalink

Wat is een klacht? Klik voor dialoogscherm met permalink

De Algemene wet bestuursrecht kent geen vastomlijnde definitie van een klacht. Het begrip klacht moet dan ook ruim worden geïnterpreteerd en is in feite iedere uiting van ongenoegen.

Klachten gaan over de wijze waarop het bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens de klager of een ander heeft gedragen. Een klacht kan betrekking hebben op bijvoorbeeld een gedraging van een medewerker van het bestuursorgaan (bejegeningsklachten), maar ook om administratieve procesvoering (bijvoorbeeld toonzetting in brieven, falende voorlichting of communicatie) of om de wijze waarop een besluit is voorbereid (bijvoorbeeld lange behandelduur). Een gedraging is ook een "nalaten".

Algemene klachten over beleid dan wel beleidsuitvoering in het algemeen hebben geen betrekking op een bepaalde aangelegenheid. Algemene wensen over het optreden van de bewindspersoon of een ambtenaar blijven ook buiten het bereik van de klachtenregeling, want zij gaan niet over een gedraging jegens iemand.

Wie kan een klacht indienen? Klik voor dialoogscherm met permalink

Dat het klachtrecht ruim is geformuleerd, is ten dele een uitvloeisel van het in artikel 5 van de Grondwet neergelegde petitierecht, dat een ieder het recht geeft om schriftelijk verzoeken bij het bevoegd gezag in te dienen. Evenals in artikel 5 Grondwet moeten onder «ieder» zowel natuurlijke personen als rechtspersonen worden verstaan.

Bij wie en hoe kan een klacht worden ingediend? Klik voor dialoogscherm met permalink

De kring van adressanten van het verzoek is in artikel 9:1 van de Awb beperkter dan in artikel 5 van de Grondwet. De klachtregeling heeft alleen betrekking op klachten over bestuursorganen. Wat in dit verband onder een bestuursorgaan wordt verstaan is geregeld in artikel 1:1 van de Awb. Verzoeken in de zin van de Grondwet kunnen bij «het bevoegd gezag» worden ingediend, en dat is een ruimere kring van adressanten.

Artikel 9:1 van de Awb is ruimer dan het petitierecht, dat deze bepaling ook geldt voor mondelinge klachten, terwijl artikel 5 van de Grondwet slechts ziet op schriftelijk ingediende verzoeken. Een klacht kan dus zowel telefonisch en mondeling als schriftelijk bij het bestuursorgaan worden ingediend.

Doorzendplicht Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een klacht niet voor de B/T is bestemd, wordt de klacht op grond van artikel 2:3 lid 1 van de Awb zo spoedig mogelijk naar het bevoegde bestuursorgaan doorgezonden. De klager wordt in dat geval van de doorzending schriftelijk op de hoogte gesteld.

Wanneer een klacht binnen de Belastingdienst door het ene dienstondereel aan het andere wordt overgedragen, wordt de klager binnen 7 dagen na ontvangst van de klacht door het overdragende dienstonderdeel telefonisch of schriftelijk (immers de klager heeft niet altijd een telefoonnummer vermeld) van de doorzending op de hoogte gesteld.

Naar boven

1.3.2 Behoorlijke klachtbehandeling (' artikel 9:2 ' Awb) Klik voor dialoogscherm met permalink

1.3.2.1 Aspecten van een behoorlijke klachtbehandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Zorgplicht voor behoorlijke klachtbehandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

De bepalingen omtrent behoorlijke klachtbehandeling zijn op alle soorten van klachten van toepassing. Het bevat de algemene verplichting om zorg te dragen voor een behoorlijke klachtbehandeling.

Gezien de diversiteit van de klachten die kunnen binnenkomen is het niet gewenst om voor alle soorten van klachten nadere regels te stellen. Bestuursorganen kunnen het beste zelf beoordelen hoe in hun situatie de klachtbehandeling van bijvoorbeeld telefonisch binnenkomende klachten vorm moet krijgen. Toch is de bepaling niet vrijblijvend. Zij verlangt dat bestuursorganen – zeker bestuursorganen die veel contacten met het publiek onderhouden – zich rekenschap geven van de verschillende aspecten die bij een goede klachtbehandeling aan de orde zijn, en daarvoor ook een gedragslijn ontwikkelen. Zo zal verzekerd moeten zijn dat er voldoende gelegenheid is om klachten in te dienen, hetgeen bijvoorbeeld ook eisen kan stellen aan de (telefonische) bereikbaarheid.

Telefonisch of mondeling ingediende klachten Klik voor dialoogscherm met permalink

Voor alle klachten geldt, ook voor de telefonisch of mondeling ingediende klachten waarop niet direct een bevredigend antwoord kan worden gegeven, dat enigerlei reactie van de kant van het bestuur moet volgen. Tegelijkertijd hoeven op dat punt geen specifieke eisen te worden gesteld, ook om er voor te zorgen dat het stellen van algemene regels niet tot zinloze formalisering leidt. Uit het feit dat geen nadere regels inzake de behandeling van mondelinge klachten zijn gesteld kan niet de conclusie worden getrokken dat mondelinge klachten niet zorgvuldig behandeld behoeven te worden.

Ontevreden over afhandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Als de burger ontevreden is over de afhandeling van zijn (schriftelijke of mondelinge) klacht kan hij daarna een klacht indienen bij de Nationale ombudsman. Tenminste, als deze bevoegd is kennis te nemen van een klacht over het betreffende bestuursorgaan. Bij een telefonische afhandeling van de klacht moet die afhandeling schriftelijk bevestigd worden.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor bevoegdheden ambtenaren Klik voor dialoogscherm met permalink

Ingevolge artikel 9:1, tweede lid van de Awb worden gedragingen van personen die werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan aangemerkt als gedragingen van dat bestuursorgaan. In verband daarmee moet een bestuursorgaan ook zorg dragen voor een goede behandeling van klachten over gedragingen van personen die onder zijn verantwoordelijkheid werkzaam zijn. Deze klachten worden daarom door de klachtcoördinator afgehandeld.

Geen beroep mogelijk Klik voor dialoogscherm met permalink

Tegen een besluit over de behandeling van een klacht kan geen beroep worden ingesteld (artikel 9:3 Awb). Dit is:

- om een onnodige opeenstapeling van procedures te voorkómen;
- opdat de klachtbehandeling haar informele karakter niet verliest.

Hier vloeit automatisch uit voort, dat tegen de afhandeling van een klacht ook geen bezwaar kan worden gemaakt.

Is de betrokkene het niet eens met de wijze waarop zijn of haar klacht is afgehandeld, dan staan de burger nog de volgende mogelijkheden ter beschikking:

- een klacht indienen bij de Nationale ombudsman, mits deze bevoegd is klachten over het betreffende bestuursorgaan in behandeling te nemen;

- een verzoek sturen aan de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven van de Tweede Kamer;
- een verzoek sturen aan de Commissie voor de Verzoekschriften van de Eerste Kamer.

Indien naar aanleiding van de conclusies van het klachtonderzoek een besluit wordt gewijzigd of ingetrokken of een (nieuw) besluit wordt genomen staat daartegen uiteraard wel weer een rechtsgang open. Een dergelijk besluit is immers geen besluit over de behandeling van een klacht als bedoeld in artikel 9:3 van de Awb.

Ontvankelijkheid Klik voor dialoogscherm met permalink

De ontvankelijkheidsvereisten van artikel 9:4 Awb lijken in hoofdzaak op die in artikel 6:5 van de Awb aan bezwaar- en beroepschriften zijn gesteld.

Het klaagschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van de gedraging waartegen de klacht is gericht.

De indiener moet eventueel zorgen voor een vertaling van de klacht in de Nederlandse taal.

Deze vereisten gelden voor het telefonisch, mondeling of via e-mail indienen van klachten niet. De wetgever heeft hier het risico van formalisering en bureaucratisering willen vermijden. Het staat het bestuursorgaan uiteraard vrij om in bijzondere omstandigheden ook mondelinge klachten volgens de procedure van deze afdeling te behandelen; een verplichting daartoe bestaat niet.

De klager kan een natuurlijke of een rechtspersoon zijn. Een klacht over een gedraging jegens een werknemer van een bedrijf kan onder omstandigheden zowel door de werknemer zelf als door (de directie van) het bedrijf worden ingediend. Ook het bedrijf zal in een dergelijk geval een belang moeten hebben bij de behandeling van de klacht. Als klager een rechtspersoon is, moet wel geverifieerd worden of degene die de klacht toezendt, de rechtspersoon kan vertegenwoordigen. Dit houdt ook verband met de geheimhoudingsplicht.

Een omschrijving van de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, zal in het algemeen voor het bestuursorgaan over wiens gedraging wordt geklaagd, voldoende zijn. Ook wordt niet verlangd dat de klager moet vermelden wie de gewraakte gedraging heeft verricht. Voor het bestuursorgaan zelf zal dit veelal gemakkelijker zijn na te gaan dan voor de klager, die veelal onbekend is met de namen van degenen die met hem in contact zijn geweest.

Het klaagschrift aanvullen Klik voor dialoogscherm met permalink

Als een klaagschrift niet voldoet aan de ontvankelijkheidseisen of niet gericht is tegen een gedraging van het bestuursorgaan, hoeft het bestuursorgaan de klacht niet volgens afdeling 9.1.2 van de Awb af te handelen. Dat neemt niet weg dat het bestuursorgaan moet zorgen voor een behoorlijke klachtbehandeling. Dat kan ertoe leiden dat de klager in de gelegenheid wordt gesteld zijn klaagschrift aan te vullen. Indien daarna alle voorwaarden van artikel 9:4, tweede lid van de Awb, zijn vervuld, geldt onverkort de behandelingsplicht.

Informele klachtbehandeling Klik voor dialoogscherm met permalink

Een van de uitgangspunten bij de klachtafhandeling binnen de Belastingdienst is, dat klachten zoveel mogelijk via informele weg worden afgehandeld (artikel 9:5 Awb). De klager moet hiermee uiteraard wel instemmen. Zodra het bestuursorgaan naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen, vervalt de

verplichting tot het verder toepassen van afdeling 9.1.2 van de Awb. Het hoeft dus niet tot een uitgebreide afhandeling met een formele afdoeningsbrief van de klacht te komen.

Een zorgvuldige klachtbehandeling beoogt een verbetering van het verkeer tussen burgers en bestuursorganen en van de kwaliteit van de dienstverlening. Is er aan de klacht naar tevredenheid van de burger tegemoet gekomen, dan is er geen reden meer om de procedure verder te volgen. Daarom is in dit artikel bepaald dat in dat geval de verplichting tot het verder toepassen van de regels van deze afdeling vervalt. Het artikel beoogt daarmee bestuursorganen zoveel mogelijk ruimte te bieden voor een snelle en informele afhandeling van klachten.

Klagertevredenheid **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Van de verdere procedure kan in ieder stadium worden afgezien wanneer naar tevredenheid van de klager aan diens klacht tegemoet is gekomen. Die tevredenheid behoeft niet op een bepaalde wijze te blijken, maar bij onzekerheid over de vraag of zij aanwezig was moet het bestuursorgaan kunnen aantonen dat daarvan sprake was. Zij kan niet worden aangenomen louter op grond van het feit dat het bestuur zelf overtuigd was van de adequaatheid of redelijkheid van de eigen reactie op de klacht: het gaat immers om de vraag of de klager tevreden was, en niet of hij naar het oordeel van het bestuursorgaan tevreden had behoren te zijn.

Geen verplichting tot schriftelijke bevestiging **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Om te voorkomen dat verschil van mening hierover pas veel later blijkt, kan het verstandig zijn dat het bestuursorgaan de klager schriftelijk meedeelt ervan uit te gaan dat de klacht naar tevredenheid is afgehandeld. Indien de klager niet tevreden blijkt over de meer informele afhandeling van zijn klacht, zal deze klacht overeenkomstig dit hoofdstuk verder moeten worden afgehandeld.

Ontvangstbevestiging **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Het is een vereiste van behoorlijke klachtbehandeling dat een bestuursorgaan de ontvangst van het klaagschrift schriftelijk bevestigt (artikel 9:6 Awb). De rechtszekerheid wordt daarmee gediend, ook omdat het tijdstip van de ontvangst van de klacht van belang is voor de termijn van behandeling.

Verplichte ontvangstbevestiging **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De verplichting van ontvangstbevestiging vloeit overigens ook voort uit de uitspraken van de Nationale ombudsman, die voor ieder aan het bestuur gericht geschrift een schriftelijke reactie verlangt. In artikel 6:14 van de Awb is voor de ontvangst van bezwaar- en beroepschriften hetzelfde voorschrift opgenomen.

Telefonische ontvangstbevestiging **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De praktijk wijst uit, dat een schriftelijke ontvangstbevestiging in de regel niet nodig is als er binnen 7 dagen met de klager gebeld is. Als de klager daarmee niet instemt, dan wordt alsnog een schriftelijke ontvangstbevestiging gestuurd.

Informatie over klachtprocedure **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Doelmatig is om bij de ontvangstbevestiging meteen informatie te verstrekken over de verdere klachtprocedure, waaronder de mededeling dat de klager in de gelegenheid zal worden gesteld te worden gehoord.

Onpartijdige behandeling **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De klacht wordt behandeld door een klachtbehandelaar die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest (artikel 9:7 Awb). Een te grote betrokkenheid bij de zaak op grond van een

bestuurlijke of ambtelijke verantwoordelijkheid moet worden vermeden. Een parallel kan hierbij worden getrokken met de bezwaarprocedure.

Uitzondering op behandelingsplicht Klik voor dialoogscherm met permalink

De indiening van een klaagschrift dat voldoet aan de in artikel 9:4 van de Awb gestelde eisen, schept voor het bestuursorgaan een verplichting tot onderzoek ter zake, behoudens in de gevallen die in het eerste lid van artikel 9:8 van de Awb zijn opgesomd. Het is een facultatieve bepaling: het bestuursorgaan is in die gevallen niet verplicht, maar wel bevoegd, de klacht te behandelen en hoeft dus geen gebruik te maken van de uitzondering.

Als het bestuursorgaan de klacht niet in behandeling neemt op grond van één van de wettelijke uitzonderingen, wordt de klager daarvan zo snel mogelijk en in ieder geval binnen vier weken na ontvangst van de klacht schriftelijk op de hoogte gesteld (artikel 9:8, derde lid van de Awb), onder vermelding van de reden. Bij de kennisgeving wordt vermeld dat klager zich desgewenst met een verzoekschrift tot de Nationale Ombudsman kan wenden (artikel 9:8, derde lid jo. artikel 9:12, tweede lid van de Awb). De Nationale Ombudsman kan dan zo nodig het juiste gebruik van de bevoegdheid van artikel 9:8 van de Awb toetsen.

Herhaalde klacht (eerste lid, onderdeel a) Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen die betrekking heeft op een gedraging waarover al eerder een klacht is ingediend en behandeld. Van een herhaalde klacht is geen sprake als er nieuwe feiten of omstandigheden worden aangedragen, die een nieuw licht op de klacht werpen.

Een-jaartermijn (eerste lid, onderdeel b) Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen die betrekking heeft op een gedraging die langer dan een jaar voor indiening van de klacht heeft plaatsgevonden. De reden voor deze uitzondering is vooral een praktische: een onderzoek naar feiten die lange tijd geleden hebben plaatsgevonden, is lastiger uit te voeren dan naar meer recente gebeurtenissen.

Samenloop met bezwaar (eerste lid, onderdeel c) Klik voor dialoogscherm met permalink

Het object van een klacht is een gedraging. Een gedraging kan ook een besluit omvatten. Denkbaar is dan dat de klacht moet worden gezien als het vragen van een voorziening tegen het desbetreffende besluit. In dat geval moet een onderscheid worden gemaakt tussen samenloop van de klachtprocedure in de bezwaarfase en samenloop in de beroepsfase.

Indien door de klager bezwaar had kunnen worden gemaakt tegen de bestreden gedraging, maar deze dat niet heeft gedaan, hoeft het bestuursorgaan de klacht niet meer te behandelen. Met deze bepaling wordt voorkómen dat de klachtprocedure oneigenlijk wordt gebruikt door hen, die te laat zijn met het indienen van een bezwaarschrift. (De klacht kan dan wel worden behandeld als een verzoek om ambtshalve herziening).

Indien de mogelijkheid van bezwaar nog wel openstaat moet de klacht in behandeling worden genomen en is in beginsel dus een gecombineerde behandeling van klaag- en bezwaarschrift mogelijk. Het is in dergelijke gevallen goed om contact op te nemen met de indiener van de klacht en te vragen wat zijn bedoeling is en welke reactie hij verwacht van het bestuursorgaan.

Samenloop met de beroepsfase (eerste lid, onderdeel d) Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij samenloop in de beroepsfase is bepaald dat de klacht niet in behandeling behoeft te worden genomen indien de klager tegen die gedraging beroep kan of kon instellen Daarmee kan worden voorkómen dat een zelfde gedraging voorwerp is van een interne klachtbehandeling en tegelijkertijd van een procedure voor de bestuursrechter of bij een ander bestuursorgaan (bij administratief beroep).

Het bovenstaande geldt niet als de klacht gaat over het niet tijdig nemen van een besluit. Ook dan is het goed om aan de indiener een toelichting te vragen; wellicht is sprake van een beroep tegen een fictief besluit (zie artikel 6:2 en artikel 6:12 van de Awb).

Ook hoeft een klacht niet in behandeling te worden genomen als de gedraging al aan het oordeel van een andere dan een administratieve rechter (bijv. de burgerlijke rechter) wordt of is onderworpen (artikel 9:8, eerste lid, onderdeel d van de Awb).

Samenloop met een procedure bij een andere rechterlijke instantie (eerste lid, onderdeel e)

Klik voor dialoogscherm met permalink

Een met die voor het beroep vergelijkbare samenloopregeling is getroffen als een klacht betrekking heeft op een gedraging die door de civiele rechter is of wordt onderzocht of op een gedraging die onderwerp is in een strafrechtelijk onderzoek dan wel in verband met een strafrechtelijk onderzoek door de strafrechter wordt onderzocht.

Samenloop met opsporing en vervolging (eerste lid, onderdeel f) Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen die betrekking heeft op een gedraging waarover een opsporingsonderzoek of vervolging gaande is, of als die gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit.

Bagatelklachten (tweede lid) Klik voor dialoogscherm met permalink

Een bestuursorgaan is niet verplicht om een klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is. Volledige behandeling van dit soort klachten kan een te zware belasting met zich mee brengen voor bestuursorganen. Uiteraard mag een bestuursorgaan niet lichtvaardig besluiten om op deze grond van de behandeling van een klacht af te zien. Hoewel de Belastingdienst hier dus een zekere beoordelingsvrijheid heeft, moet enige terughoudendheid in acht worden genomen. Het is verstandig om in deze gevallen allereerst telefonisch contact met de klager op te nemen om te beoordelen waarop de klager precies aanstuurt.

Naar boven

1.3.2.2 De hoorplicht Klik voor dialoogscherm met permalink

De hoorplicht (Artikel 9:10 Awb) vormt een essentieel onderdeel van de schriftelijke klachtprocedure. De indiener van de klacht wordt gehoord, en als dat van toepassing is ook de medewerker waartegen wordt geklaagd.

Als de klacht gaat over een concrete gedraging van een met naam genoemde ambtenaar, wordt een afschrift van de klacht aan de betrokken ambtenaar gezonden (artikel 9:9 van de Awb). (Toezending is niet nodig als de klacht op grond van artikel 9:8 van de Awb niet in behandeling wordt genomen). De betrokken ambtenaar kan zich door de toezending goed voorbereiden op het hoorgesprek dat met hem gevoerd gaat worden, waarin hij kan reageren op de klacht.

Het belang van het horen Klik voor dialoogscherm met permalink

Het horen is om meerdere redenen van belang:

- niet iedereen is even goed in staat om zijn gedachten schriftelijk te formuleren. Daarom moet de gelegenheid worden geboden dat de klager zijn mening mondeling bij het bestuursorgaan naar voren brengt.

- het horen kan er ook toe dienen om nadere informatie ter beschikking te krijgen.
- toepassing van het uitgangspunt van hoor en wederhoor dient voorts de waarheidsvinding. De klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, worden beiden in de gelegenheid gesteld op elkaars standpunten te kunnen reageren.

Door het horen van beide partijen bestaat de gelegenheid naar een oplossing te zoeken voor de problemen die ten grondslag liggen aan de klacht. Een belangrijke doelstelling van de klachtprocedure is het herstel van het geschonden vertrouwen in het bestuur. Door uitwisseling van informatie en wederzijdse inzichten kan het vertrouwen van de klager in het bestuur worden versterkt, ook als hij geen gelijk krijgt.

Horen door iemand die niet betrokken was bij de gedraging Klik voor dialoogscherm met permalink

Het horen van klager zowel als van degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, vindt plaats door de in de wet bedoelde persoon die niet betrokken is geweest bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft.

Op die persoon rust de taak de klacht namens de B/T te behandelen en te beoordelen, en verzoeker namens het bestuursorgaan op de hoogte te stellen van de bevindingen. Van de klachtbehandelaar mag verwacht worden dat hij de klacht, vanuit een objectief en onafhankelijk oogpunt beoordeelt. De klachtbehandelaar kan tijdens het horen niet volstaan met een louter passieve houding waarin hij uitsluitend luistert. Van hem wordt een meer actieve rol verwacht waarbij hij tijdens het hoorgesprek vanuit zichzelf die informatie over het standpunt van het bestuursorgaan naar voren brengt die klager nodig heeft om zijn klacht zinvol te kunnen toelichten. Van de klachtbehandelaar wordt niet verwacht dat hij tijdens de hoorzitting met klager in discussie gaat over de waardering of beoordeling van de klacht en dat hij al tijdens de hoorzitting zijn standpunt daarover geeft. De hoorzitting dient er immers toe de klager de gelegenheid te bieden zijn klacht te verduidelijken en eventueel aanvullende informatie naar voren te brengen mede om de klachtbehandelaar in staat te stellen de klacht zo goed mogelijk te beoordelen. Het zou ook strijdig zijn met de bedoeling van het horen om van de klachtbehandelaar te verwachten dat hij al tijdens de hoorzitting zijn standpunt bekend maakt. Ook mag niet van de klachtbehandelaar verwacht worden dat hij ingaat op vragen van klager die het directe kader van de klacht te buiten gaan maar die bijvoorbeeld zien op een achterliggende, inhoudelijke (bijvoorbeeld fiscale) vraag.

De Awb regelt niet de gang van zaken tijdens het horen Klik voor dialoogscherm met permalink

Het bestuursorgaan maakt zelf een beoordeling of het wenselijk is om klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in elkaars aanwezigheid te laten horen. Telefonisch horen is niet zonder meer uitgesloten, maar moet wel zorgvuldig plaatsvinden. Het is alleen mogelijk indien er in overleg met de klager toe wordt besloten.

Verslag Klik voor dialoogscherm met permalink

Van het hoorgesprek (ook als het telefonisch is) wordt een verslag gemaakt en aan de klager toegezonden (artikel 9:10, derde lid van de Awb). In het verslag van het hoorgesprek moeten de hoofdlijnen van het verhandelde tijdens het horen worden vastgelegd. Vastlegging is ook belangrijk voor de rapportage over de bevindingen van het bestuursorgaan en voor de vorming van een dossier voor een eventuele procedure in een later stadium.

Afzien van het horen Klik voor dialoogscherm met permalink

Gelet op het belang van het horen zal slechts in een beperkt aantal gevallen van het horen van de klager kunnen worden afgezien. De wet noemt de situatie dat klacht kennelijk ongegrond is (artikel 9:10, tweede lid van de Awb). Dit sluit aan bij artikel 7:3, onder c van de Awb. Ook kan van horen worden afgezien als de klager zelf (schriftelijk of mondeling) heeft verklaard geen gebruik te willen maken van zijn hoorrecht.

Naar boven

1.3.2.3 Behandeltermijnen, verdagen en verlengen Klik voor dialoogscherm met permalink

De behandeltermijn Klik voor dialoogscherm met permalink

Het bestuursorgaan handelt de klacht binnen zes weken na ontvangst af (artikel 9:11 Awb). Dit betekent niet dat, met de afhandeling van een klacht zolang kan worden gewacht. Een uitgangspunt bij de klachtbehandeling is een snelle afhandeling en in ieder geval het eerste (telefonische) contact met de klager binnen 7 dagen na ontvangst van de klacht.

Verdagen (tweede lid) Klik voor dialoogscherm met permalink

De afhandeling kan voor hoogstens vier weken worden verdaagd; dit moet schriftelijk worden meegedeeld.

Verlengen (derde lid) Klik voor dialoogscherm met permalink

Verder uitstel is mogelijk voor zover de klager daarmee schriftelijk instemt.

Er zijn situaties denkbaar waarin de gestelde termijnen als gevolg van overmacht niet worden gehaald, bijvoorbeeld als klagers in het buitenland verblijven en het inwinnen van nadere informatie veel tijd kost. Uiteraard is het bestuursorgaan ook wanneer de termijn voor behandeling is overschreden, nog steeds verplicht om de klacht zo voortvarend mogelijk verder af te handelen.

Naar boven

1.3.2.4 De (formele) afdoeningsbrief Klik voor dialoogscherm met permalink

De Belastingdienst is verplicht om na het afsluiten van het onderzoek (artikel 9:12 Awb) de klager schriftelijk zijn bevindingen en eventuele conclusie mee te delen. Tevens moet daarbij worden vermeld of over de gedraging vervolgens nog een klacht bij een externe klachtinstantie kan worden ingediend. Hiervoor gebruikt Toeslagen de Kla10.

Een formele afdoeningsbrief wordt niet gestuurd als de klacht (volgens artikel 9:5 van de Awb) naar tevredenheid van de klager is afgehandeld. Die behandeling wordt de informele afhandeling genoemd. In die gevallen komt het normaliter niet tot een (formele) afdoeningsbrief zoals die hier, in artikel 9:12 van de Awb wordt bedoeld.

In de praktijk worden klachten vaak informeel en telefonisch afgehandeld en komt het niet tot een formele afdoeningsbrief die door de Directeur ondertekend wordt. De brieven die verstuurd worden, zijn veelal de Kla04(a) en Kla05 waarmee mondeling afgehandelde klachten worden bevestigd of informeel schriftelijk worden afgehandeld.

De inhoud van de afdoeningsbrief (Kla10) Klik voor dialoogscherm met permalink

In de afdoeningsbrief worden in ieder geval opgenomen:

- de feiten of bevindingen,
- de conclusie(s) of een oordeel
- toelichting
- verwijzingen

Bevindingen **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De bevindingen zijn een weergave van feiten die tijdens het klachtonderzoek zijn komen vast te staan. Hiermee wordt niet alleen bedoeld de omschrijving van de klacht of het onderzoek naar de gedraging, maar ook het onderzoek naar de gevolgde procedures rond de klacht zelf, bijvoorbeeld of deze bij het juiste bestuursorgaan is ingediend.

Conclusies **Klik voor dialoogscherm met permalink**

In de afdoeningsbrief moeten ook eventuele conclusies vermeld worden en de gevolgen die daaraan vervolgens verbonden worden. Dit is echter een mogelijkheid omdat de bevindingen niet per definitie tot conclusies hoeven te leiden. Met name als een klacht ongegrond wordt geacht, zullen conclusies veelal kunnen uitblijven.

(On)gegrond verklaring **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Naar de letter van de wet is het bestuursorgaan niet verplicht de klacht uitdrukkelijk gegrond of ongegrond te verklaren. Het is echter wél de bedoeling, dat de afdoeningsbrief een oordeel over de klacht bevat. Dit betekent dat een gegrond- of ongegrondverklaring moet worden uitgesproken. Dit heeft ook uit het oogpunt van rechtszekerheid de voorkeur.

Toelichting **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Hoever de toelichting strekt zal van geval tot geval verschillen. De behoefte aan een uitgebreide motivering zal groter zijn wanneer de klacht ongegrond wordt geacht, dan wanneer de klacht gegrond wordt verklaard en de klager tevreden is met de afhandeling

Verwijzing naar externe instantie (' artikel 9:12, ' tweede lid Awb) **Klik voor dialoogscherm met permalink**

Het is de bedoeling van de wetgever, dat de klager moet worden gewezen op een eventuele externe klachtvoorziening. In de afdoeningsbrief moet de klager dan ook altijd worden doorverwezen naar de Nationale ombudsman en, hoewel dit geen klachteninstanties zijn zoals in de Awb worden bedoeld, naar de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven van de Tweede Kamer en de Commissie voor de Verzoekschriften van de Eerste Kamer.

Mandaat **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De afdoening van een klacht kan worden gemandateerd. De informele afhandeling van klachten gebeurt in de regel door de klachtbehandelaar. De formele afdoeningsbrief wordt ondertekend door de Directeur of diens gemandateerde. De formele afdoeningsbrief gaat altijd via de klachtcoördinator.

Afdoeningsbrief is geen besluit **Klik voor dialoogscherm met permalink**

De bevindingen en conclusies zijn niet gericht op een rechtsgevolg. De afdoeningsbrief is daarom geen besluit in de zin van de Awb. Er staat daarom geen bezwaar of beroep open tegen de afdoeningsbrief.

Bij samenloop van een klacht en bezwaar moeten klacht en bezwaar uiteindelijk gescheiden worden afgehandeld. Bij de afhandeling van de klacht kun je wel een oordeel geven of de totstandkoming van een besluit (die is bijvoorbeeld niet zorgvuldig) of de klachtbehandeling kan leiden tot het nemen van een beslissing op bezwaar, maar de inhoudelijke beslissing moet altijd in een afzonderlijk besluit vervat worden zodat de klager daartegen bezwaar of beroep kan aantekenen. Tegen de uitspraak op zijn klacht kan hij dat immers niet.

Als een klager het niet eens is met de afdoeningsbrief en de afhandeling van zijn klacht kan hij zijn klacht aan de Nationale ombudsman of aan de Commissies voor de verzoekschriften van de Eerste en Tweede Kamer voorleggen.

Afhankelijk van het mandaat van de klachtbehandelaar kan hij, als de situatie zich voordoet en het wenselijk is, niet alleen de klacht afhandelen maar meteen ook het inhoudelijke geschil beslechten. Vooraf dient hij hierover echter altijd te overleggen met het behandelteam.

Naar boven

1.4 Enige specifieke onderwerpen

1.4.1 Relatie met klachtbehandeling door de Nationale ombudsman

Een klachtprocedure is primair gericht op verbetering van de verhouding tussen burger en bestuursorgaan. Mede daarom heeft een klachtprocedure een tamelijk informeel karakter. Indien de klager niet tevreden is over de wijze van afhandeling dan wel over het resultaat, dan kan hij een klacht indienen bij de Nationale ombudsman, mits deze bevoegd is klachten over gedragingen van het desbetreffende bestuursorgaan in behandeling te nemen. De klachtprocedure werkt dan als een voorprocedure voorafgaand aan die bij de Nationale ombudsman.

De Wet Nationale ombudsman (hierna WNo) stelt thans nog de eis dat alvorens een klacht in te dienen bij de Nationale ombudsman de klager het bestuursorgaan waarover hij klaagt in kennis stelt van de klacht; het zogenoemde kenbaarheidsvereiste.

Indien degene die een klacht bij de Nationale ombudsman indient, stelt dat hij de klacht bij het bestuursorgaan heeft kenbaar gemaakt, zal de Nationale ombudsman in de regel de verdere behandeling door het bestuursorgaan zelf kunnen afwachten, tenzij de klacht het niet (zorgvuldig) naleven van de klachtregeling betreft.

Naar boven

1.4.2 Behandeling van veelklagers en veelschrijvers

De Nationale ombudsman heeft een aantal rapporten het licht doen zien over de behandeling van lastige c.q. hardnekkige klagers. Daarbij zijn de volgende normen vermeld:

1. Het bestuursorgaan kan tot het oordeel komen dat bij een bepaald onderwerp sprake is van een herhaling van zetten, en kan er om die reden in redelijkheid toe overgaan om ten aanzien van dàt specifieke onderwerp de discussie met de burger te sluiten.

2. Het bestuursorgaan kan aangeven niet gediend te zijn van een bepaalde, grievende wijze van corresponderen van de burger, en om die reden aankondigen dergelijke correspondentie niet langer te zullen beantwoorden.

3. Het bestuursorgaan hoeft niet inhoudelijk te reageren op verzoeken om specificatie als deze uit eerder verstrekte informatie valt af te leiden.

4. Het bestuursorgaan hoeft niet te reageren op brieven van burgers die anoniem willen blijven.

5. Er hoeft geen reactie te worden gestuurd op brieven die ter kennisgeving zijn toegezonden.

Het bestuursorgaan moet welk iedere nieuwe brief van een burger aan wie een aanzegging als onder 2 is gedaan, beoordelen op de vraag of ook die brief valt onder de eerder aangekondigde wijze van behandelen van de correspondentie. Een andere oplossing zou er immers toe leiden dat de burger niet in de gelegenheid zou worden gesteld "zijn leven te beteren" en daarmee mogelijk ten onrechte zou worden uitgesloten van verder contact met het bestuursorgaan.

In specifieke omstandigheden acht de Nationale ombudsman het ook acceptabel dat, indien een burger een bestuursorgaan dusdanig frequent benadert, hetzij schriftelijk, hetzij telefonisch, via de e-mail of persoonlijk, waardoor een onevenredig beslag gelegd wordt op het bestuursorgaan of de onder verantwoordelijkheid van dit bestuursorgaan werkzame organisatie, dat door het bestuursorgaan maatregelen worden getroffen ter beperking van dit beslag. Uiteraard mag het recht van de betrokken burger om zich tot het bestuursorgaan te wenden, daarbij niet onevenredig te worden beperkt.

Het recht om een klacht in te dienen kan geen drukmiddel zijn om discussies te continueren.

Het uitgangspunt van de overheid moet zijn dat op brieven van burgers in beginsel een reactie volgt. Burgers hebben daar recht op. De aanduiding ‘in beginsel’ wijst evenwel op een voorbehoud, namelijk het voorbehoud dat niet altijd hoeft te worden gereageerd of in ieder geval niet inhoudelijk. Dat laatste is vooral het geval als burgers in de van hen te verwachten verantwoordelijkheid voor hun correspondentie zelf in gebreke blijven. Burgers mogen - terecht - veel eisen van de overheid, maar dienen - uiteraard - ook zelf bij te dragen aan een vruchtbare samenwerking.

Brieven waarin om een nadere reactie wordt verzocht met betrekking tot een eerder ingediende en al gemotiveerd afgewezen of afgehandelde klacht behoeven geen inhoudelijke reactie te krijgen. Indien men zich, nadat op het klaagschrift is beslist, tot een externe klachtinstantie kan wenden, kan het bestuursorgaan in zijn reactie in principe volstaan met het verwijzen naar deze externe instantie.

Enige nuancering is hier dus op zijn plaats. Bij de behandeling van deze brieven moet altijd eerst worden beoordeeld of alle toezeggingen na de klachtbehandeling wel correct zijn nagekomen. Is dat niet het geval, dan moet de klachtbehandelaar daar alsnog voor zorgen en hierover contact opnemen (bij voorkeur telefonisch) met de klager.

Alleen als er geen nieuwe vragen of opmerkingen worden gesteld, kan dan ook worden doorverwezen naar bijvoorbeeld een externe klachtinstantie. Overigens kan een goed telefoongesprek ook een oplossing bieden en dat is vaak te prefereren, want blijkbaar is de klager nog steeds ontevreden en heeft de Belastingdienst niet kunnen overbrengen wat onze visie is op de klacht

Bij echt hardnekkige klagers is het aanwijzen van een contactpersoon (zowel voor het primaire proces als voor de klachtbehandeling) een te overwegen optie. Behandel elke klacht, maar wel zo efficiënt mogelijk, probeer meerdere brieven indien mogelijk in één brief te beantwoorden. Kap discussies over oude zaken af, verwijs bij discussies over behandelde klachten naar de NO, laat weten wat je wel en wat je niet in behandeling neemt.

Naar boven

1.4.3 Klachten over klagers Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij de behandeling van hardnekkige klagers, maar ook in andere gevallen, kunnen Belastingdienst en klager vaak snel tegenover elkaar komen te staan, terwijl een meer constructieve houding in veel gevallen mogelijk lijkt en voor alle betrokkenen vruchtbaarder en voordeliger kan uitpakken. Daarvoor is ten eerste nodig dat van de kant van het bestuursorgaan beter wordt geluisterd en meer vertrouwen wordt gesteld in de bijdrage die de burgers kunnen en willen leveren aan een goede gang van zaken. Andersom kan het bestuursorgaan burgers soms ook meer aanspreken op hun medewerking en hun eigen verantwoordelijkheden.

Bij dit laatste rijst de vraag of je als klachtbehandelaar iets van de klager mag verwachten. Mag je verwachten dat de klager altijd goed luistert, beleefd is en genoegen neemt met de gegeven antwoorden? Mag je verwachten

dat klagers eerst zelf hun problemen proberen op te lossen? Dat is erg context-afhankelijk. Wanneer een klager met een bepaald verzoek komt, maar zich vervolgens niet coöperatief opstelt, dan mag van deze klager verwacht worden dat deze zich netjes gedraagt.

Klagers zijn echter niet per definitie lastig, maar verwachten soms (te) veel van de overheid. En hoewel het over het algemeen goed gaat in de contacten met burgers, zijn er altijd wel enkele burgers die een grote mond opzetten en erg onredelijk zijn. Dit kan veel impact op de klachtbehandelaar hebben. Een klacht kan raken aan gevoeligheden bij de betrokken klachtbehandelaar.

De gevallen waarin de klachtbehandelaar te maken krijgt met ongewenst gedrag van de klager zijn niet in een vastomlijnde instructie te vervatten. Maar voor het omgaan met lastig klaaggedrag wordt de klachtbehandelaar verwezen naar de brochure van de Nationale ombudsman: Het verhaal achter de klacht. Per situatie zal echter bekeken moeten worden, hoe op het ongepaste gedrag van de klager kan en moet worden gereageerd. Dit gebeurt in alle gevallen in overleg met de klachtcoördinator.

Naar boven

1.4.4 Behandeling van emotionele klachten Klik voor dialoogscherm met permalink

Ergernis en frustratie. Dat is vaak een overheersende emotie bij klachtbehandeling. Niet alleen bij de klager, maar ook bij de instantie die de klacht ontvangt. De klager ergert zich omdat hij geen gehoor krijgt of niemand echt geïnteresseerd is om zijn probleem op te lossen. De ontvanger van de klacht omdat een klacht lastig is en vervelend, een vorm van kritiek waar hij iets mee moet.

De kern van ideale klachtbehandeling zit in het wegnemen van deze ergernis aan beide kanten. Het bespreekbaar maken van de emotionele aspecten kan een bijdrage leveren aan herstel van vertrouwen en communicatie tussen partijen. De klager moet de Belastingdienst een kans geven om de gemaakte fout, hoe vervelend ook, te herstellen. De Belastingdienst moet de klager serieus nemen, de klacht los zien van de negatieve lading en proberen de klacht in haar voordeel te gebruiken. Dit kan de klachtbehandelaar bereiken door onder meer gebruik te maken van de volgende vaardigheden:

- empathie tonen
- (non)verbale boodschappen uitzenden die de klager ontvankelijk maken voor een oplossing
- onderscheid maken tussen feiten en emoties
- toepassen van de-escalerende communicatie- en beïnvloedingstechnieken.

Naar boven

1.4.5 Behandeling van klagers uit het buitenland Klik voor dialoogscherm met permalink

Klachten afdoen in een andere taal Klik voor dialoogscherm met permalink

In artikel 2:6 van de Awb is in het eerste lid als hoofdregel neergelegd dat bestuursorganen en onder hun verantwoordelijkheid werkende personen de Nederlandse taal gebruiken, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. In afwijking van deze hoofdregel kan ingevolge het tweede lid van dat artikel een andere taal worden gebruikt, indien het gebruik daarvan doelmatiger is en de belangen van derden hierdoor niet onevenredig worden geschaad.

Naar boven

1.5 De behoorlijkheidsvereisten
 Klik voor dialoogscherm met permalink

Door de Nationale ombudsman worden 25 behoorlijkheidsvereisten gehanteerd. Het optreden van de bestuursorganen, waaronder de Belastingdienst, wordt daaraan getoetst. Dit geheel aan behoorlijkheidsnormen wordt als een gedragscode voor de overheid beschouwd.

De behoorlijkheidsvereisten vindt je hier.

Naar boven
Naar boven

Naar tekstnavigatie

- Inhoud Handboek Toeslagen
  - 24.00.00 Klachten
    - 1 Klachten
      - 1.1 Inleiding
        - 1.1.1 Waarom klachtbehandeling en wat is nu eigenlijk een klacht?
        - 1.1.2 Wat is het doel van klachtbehandeling?
          - 1.1.2.1 Herstel van contact en het naar tevredenheid oplossen van de klacht
          - 1.1.2.2 Het leren en zo mogelijk voorkomen van klachten
      - 1.2 Uitgangspunten bij de klachtbehandeling
        - 1.2.1 Onderscheid: formele en informele afhandeling
        - 1.2.2 Dienstverlening
          - 1.2.2.1 Snelheid: binnen 7 kalenderdagen het eerste (telefonische) contact met klager
          - 1.2.2.2 Snelheid: Afhandeling binnen de termijn
          - 1.2.2.3 Zorgvuldigheid
          - 1.2.2.4 Volledige behandeling
        - 1.2.3 Klachtbehandeling voor Burgers en Bedrijven (KBB)
      - 1.3 Wettelijk kader
        - 1.3.1 Klachtrecht (Artikel 9:1 Awb)
        - 1.3.2 Behoorlijke klachtbehandeling (artikel 9:2 Awb)
          - 1.3.2.1 Aspecten van een behoorlijke klachtbehandeling
          - 1.3.2.2 De hoorplicht
          - 1.3.2.3 Behandeltermijnen, verdagen en verlengen
          - 1.3.2.4 De (formele) afdoeningsbrief
      - 1.4 Enige specifieke onderwerpen
        - 1.4.1 Relatie met klachtbehandeling door de Nationale ombudsman
        - 1.4.2 Behandeling van veelklagers en veelschrijvers
        - 1.4.3 Klachten over klagers
        - 1.4.4 Behandeling van emotionele klachten
        - 1.4.5 Behandeling van klagers uit het buitenland
      - 1.5 De behoorlijkheidsvereisten

Naar tekstnavigatie

Zoeken

Naar tekstnavigatie

- Handboek Toeslagen
- 24.00.00 - Klachten
- 1 Klachten

Naar tekstnavigatie

Direct naar:

- de inhoud van deze pagina
- de inhoudsopgave van deze pagina
- de algemene informatie Handboek Toeslagen
- zoeken
- het kruimelpad

25.00.00 Informatie-uitwisseling

1Informatie uitwisseling
Klik voor dialoogscherm met permalink

1.1 Inleiding Klik voor dialoogscherm met permalink

Bij het uitwisselen van informatie gaat het om

1. Informatie die B/T opvraagt
2. Informatie die B/T verstrekt

De informatie die B/T ontvangt bepaalt mee of recht op toeslag bestaat en de hoogte van de bijdrage

De aanvrager geeft, op verzoek van B/T, informatie over bijvoorbeeld

- Huishoudsituatie
- Bewoningssituatie
- Inkomenssituatie
- Bijzondere situatie
- Jaar-en maandstaten bij kinderopvang, opvangcontracten
- Verblijfstatus
- Zorgverzekering

Deze gegevens worden vergeleken met de informatie die B/T ontvangt van

- De gemeente (Basisregistratie persoonsgegevens)
- Verhuurder (huurverhogingen, huurprijsopbouw)
- Kinderopvangorganisatie (maand- en jaaroverzichten)
- Belastingdienst (inkomens)
- IND (verblijfstatus)

- ZIN (zorgverzekerd zijn)

B/T kan informatie opvragen bij de burger persoonlijk, bij de gemachtigde/zaakwaarnemer (artikel 18 Awir), bij overheidsinstellingen/bestuursorganen, andere organisaties (artikel 38 Awir) of bij de inspecteur en de ontvanger (artikel 39, Awir). Per 1 januari 2021 zijn voor berekeningsjaren vanaf 2021 de administratieplichtige, zoals bedoeld in artikel 52 AWR, en de verhuurder van een woning, zoals bedoeld in artikel 1, onderdeel k, van de Wet op de huurtoeslag toegevoegd aan de informatieverplichting die valt onder het eerste lid van artikel 38 Awir.

In artikel 39 Awir is ook geregeld dat B/T bestuurlijke informatie over de toeslagen mag verstrekken aan de verantwoordelijke Ministeries en dat B/T van die Ministeries de informatie krijgt die nodig is voor de uitvoering. Vanaf 1 oktober 2017 is in het nieuwe lid twee van artikel 39 geregeld dat ook gegevens over uitreizigers kunnen worden verkregen. Het per 1 oktober 2017 nieuw in de Awir opgenomen artikel 39a geeft B/T de toestemming om bijzondere persoonsgegevens over uitreizigers te verwerken (met het oog op de – bescherming van de - privacy).

Het niet verstrekken van informatie kan ook gevolgen hebben voor de toeslag. Wanneer de burger niet aan de informatieplicht voldoet, en daar ook niet aan voldoet, als hij daartoe is aangemaand, wordt de hoogte van de toeslag ambtshalve bepaald. De hoogte van de toeslag wordt vastgesteld op basis van informatie die B/T wel ter beschikking staat.

Het niet verstrekken van informatie aan B/T kan dus financiële gevolgen hebben voor de aanvrager. Ook loopt de burger het risico een boete opgelegd te krijgen.

B/T verstrekt in bepaalde gevallen desgevraagd ook informatie aan derden die de burger vertegenwoordigen of waarvan zij gemachtigd zijn. Hierbij moet worden gelet op:

- Wie vraagt informatie
- Voor welk doel vraagt men informatie

Advocaten die een klant beroepsmatig vertegenwoordigen kunnen informatie opvragen over de reden van een afwijzing of intrekking. Voor advocaten geldt dat B/T niet specifiek vraagt om een machtiging waaruit blijkt dat men voor de klant optreedt.

Zaakwaarnemers en anderen, die namens hun cliënt optreden, moeten desgevraagd wel een schriftelijke machtiging overleggen aan B/T. Uit de machtiging moet blijken dat de zaakwaarnemer daadwerkelijk als zodanig optreedt voor zijn cliënt. Het gaat dan alleen om zaken die relatie hebben met de toeslagen van de desbetreffende burger.

Naar boven

1.2 Opvragen informatie bij aanvrager en anderen
Klik voor dialoogscherm met permalink

De aanvrager is verplicht om uit eigen beweging B/T te informeren over bepaalde wijzigingen in de omstandigheden.

Daarnaast heeft B/T zelf de bevoegdheid om bij aanvrager, zijn partner of medebewoner informatie op te vragen die van belang kan zijn voor de beoordeling van de aanvraag en de hoogte van de toeslag (artikel 18, eerste lid, Awir). Gegevens en inlichtingen die voor de beoordeling nodig zijn, kunnen in verschillende fasen van de toekenningsprocedure opgevraagd worden:

- voorafgaand aan de verlening van een voorschot;

- lopende de uitbetaling van het voorschot;
- voorafgaand aan de definitieve toekenning;
- nadat de tegemoetkoming is toegekend.

B/T kan een termijn stellen voor de beantwoording én kan ook bepalen op welke wijze de gegevens en inlichtingen verstrekt moeten worden. Dat kan per brief zijn, maar ook kan de aanvrager gevraagd worden om naar de balie van een belastingkantoor te komen (artikel 18, tweede lid, Awir). Indien de gevraagde gegevens en inlichtingen niet binnen de gestelde termijn zijn verstrekt stuurt B/T een aanmaning onder het stellen van een nieuwe termijn.

Opvragen informatie bij anderen

Ook anderen dan aanvrager zijn verplicht om aan B/T op haar verzoek kosteloos informatie te verstrekken die van belang zijn voor de behandeling van toeslagen (artikel 38/39 Awir en artikel 1a Uitvoeringsbesluit Awir). Op grond van artikel 1a Uitvoeringsbesluit Awir zijn verhuurders, kinderopvangcentra, gastouderbureaus en gastouders, financiële ondernemingen in de zin van de Wet op het financieel toezicht en zorgverzekeraars verplicht om ten aanzien van bepaalde toeslagen informatie te verstrekken. In dit artikel staat ook genoemd welke gegevens op verzoek verstrekt moeten worden.

Voor berekeningsjaren vanaf 2021 geldt:

Per 1 januari 2021 is de bevoegdheid van B/T uitgebreid om informatie bij derden op te vragen. Het doel hiervan is om zo veel mogelijk fouten in aanvragen van toeslagen te voorkomen. Daarnaast draagt de uitbreiding van informatieverstrekking door een ander dan de toeslaggerechtigde/belanghebbende, de partner of de medebewoner bij aan een lastenverlichting van de burger. Daarom zijn ook administratieplichtigen en verhuurders vanaf 2021 verplicht om desgevraagd informatie aan de Bel/T aan te leveren die van belang kan zijn voor de uitvoering van de toeslagen. Administratieplichtigen zijn bijvoorbeeld kinderopvangcentra, gastouderbureaus, verzekeraars en banken. Met de uitbreiding van deze informatieverplichting voor derden wordt ook beoogd om effectiever aanvragen van belanghebbende te kunnen beoordelen met behulp van contra-informatie.

In artikel 38 Awir is er een nieuw tweede lid toegevoegd dat bepaalt dat in het Uitvoeringsbesluit Awir wordt geregeld welke van de genoemde partijen in het eerste lid van dit artikel gehouden zijn uit eigen beweging gegevens en inlichtingen te verstrekken. Deze gegevens zijn van belang voor de beoordeling van de aanspraak op of de bepaling van de hoogte van de tegemoetkoming of het voorschot van een derde, het herzien van een tegemoetkoming van een derde, bedoeld in artikel 21 en 21a Awir, of het herzien van een voorschot van een derde, bedoeld in artikel 16, vijfde lid, Awir. Onder deze verplichting zal bijvoorbeeld geregeld zijn dat kinderopvangcentra en gastouderbureaus verplicht zijn om spontaan en actief informatie te delen met de B/T over de afgenomen uren kinderopvang.

Om rechtsbescherming te bieden aan de lichamen, instellingen, diensten, rechtspersonen of personen die op grond van het eerste en tweede lid van artikel 38 Awir worden verplicht om informatie te verstrekken aan de B/T, is aan artikel 38 Awir een achtste lid toegevoegd per 1 januari 2021. Op grond van het achtste lid kunnen de hierboven genoemde partijen die van oordeel zijn dat die verplichting onrechtmatig is opgelegd, om een vergoeding verzoeken die rechtstreeks verband houdt met de nakoming van de opgelegde verplichting. Zij kunnen aanspraak maken op een vergoeding van de gemaakte kosten als zij aannemelijk maken dat er sprake is van een onrechtmatig opgelegde verplichting. Ook dienen zij aannemelijk te maken welke kosten er zijn gemaakt voor het voldoen aan deze verplichting. De beschikking van de B/T op dit verzoek is vatbaar voor bezwaar en beroep.

Voor de toepassing van de wettelijke voorschriften inzake bezwaar en beroep wordt de rechtmatigheid van de opgelegde verplichting van het eerste of tweede lid van artikel 38 Awir geacht deel uit te maken van het geschil in bezwaar en beroep tegen de beschikking tot toekenning van een kostenvergoeding. Via bezwaar en beroep

tegen de beschikking tot toekenning van een kostenvergoeding bestaat dus de mogelijkheid om na het verstrekken van de gevraagde gegevens en inlichtingen in bezwaar en beroep te gaan tegen de rechtmatigheid van de opgelegde informatieverplichting. Bezwaar tegen de beschikking tot toekenning van een kostenvergoeding heeft geen schorsende werking op de informatieverplichting die volgt uit het voorgestelde eerste en tweede lid van artikel 38 Awir.

Sinds de inwerkingtreding van de AVG (25 mei 2018) protesteren "anderen" zoals verhuurders of kinderopvangorganisaties nog wel eens tegen het opvragen van gegevens, als zou het voor hen in strijd zijn met de AVG om deze te verstrekken. Uit artikel 38 Awir volgt dat b.v. een verhuurder verplicht is om aan B/T de gevraagde informatie te verstrekken. Daarom kan een verhuurder zich niet verontschuldigen (of weigeren), bijvoorbeeld op basis van privacybescherming (AVG) van zijn huurders, want de verhuurder heeft een wettelijke verplichting B/T die informatie te geven. Zo zal een verhuurder desgewenst moeten verstrekken:

- Informatie over wat er wordt gehuurd, zelfstandigheid woning, hoe ziet de woning er uit.
- de kale huurprijs en de servicekosten.
- De naam van de huurder en zijn er medehuurders (die ook als huurder op de huurovereenkomst staan). Dus ook of er naast de hoofdhuurder nog andere medehuurders zijn (echtgenoot of geregistreerde partner is automatisch medehuurder). Je kunt vragen wie er behoren er tot het huishouden van de huurder (maar verhuurder is niet verplicht te vermelden welke medebewoners er zijn, dat is wel beperkt door AVG).
- De onderhuurders en of onderhuur is toegestaan.

Er mag niet worden gevraagd of de huurder een betalingsachterstand heeft, dat is informatie die B/T niet nodig heeft en ook niet mag vragen. Wel mag worden gevraagd of de huurder huur betaald (i.t.t. dat de huurder gratis/om niet in de woning woont, dat wil en mag B/T wel weten).

Bovenstaande zijn allemaal vragen die betrekking hebben op het huurcontract en de huurprijs wat spoort met artikel 1a Uitvoeringsbesluit.

Vanaf 2020 is in de Regeling wet kinderopvang de gegevenslevering door kinderopvangorganisaties aan de Belastingdienst opgenomen. Alle (3.600) kinderopvangorganisaties moeten per 1 januari 2021 gegevens maandelijks aanleveren.

Om onder andere het maandelijks aanleveren juridisch mogelijk te maken is de Regeling Wet Kinderopvang gewijzigd.

De wijzigingen gaan over:

- de gegevens die kinderopvangorganisaties in hun administratie moeten opnemen
- de informatie die de organisaties met ons mogen delen zonder toestemming te vragen aan ouders.

In artikel 11 van de Regeling Wko is opgenomen welke gegevens de administratie van kindercentra en gastouderbureaus moet bevatten en welke gegevens de Belastingdienst/Toeslagen derhalve kan opvragen. Dit vloeit voort uit het Uitvoeringsbesluit Awir; op grond van artikel 1a van het Uitvoeringsbesluit Awir moeten de kinderopvangorganisaties de gegevens aan de Belastingdienst/Toeslagen verstrekken die van belang kunnen zijn voor de uitvoering van de wet. Deze gegevens zijn niet afdoende om tussentijds te controleren of het voorschot juist is. Kinderopvangorganisaties kunnen aanvullende gegevens alleen aan de Belastingdienst/Toeslagen verstrekken indien de ouder daar expliciet toestemming voor heeft gegeven. Het vergt een grote administratieve last voor kinderopvangorganisaties om deze toestemming per aanvrager afzonderlijk te regelen. Daarom zijn de administratieve eisen aan kindercentra en gastouderbureaus, zoals opgenomen in artikel 11 van de Regeling Wko, uitgebreid.